Articol I. Arsenie Boca

Articol II. *Despre rugăciune*

A ne ruga înseamnă a ne înălţa spiritul şi inima către Dumnezeu pentru a-L aduce laudele noastre, a-l expune grijile noastre şi a-L implora ajutorul.

A ne înălţa spiritul către Dumnezeu înseamnă a ne smulge din vârtejul treburilor omeneşti a tuturor atracţiilor pământului, fie pur materiale, fie intelectuale, după gradul de cultură al fiecăruia. Ori ce bucurie a trupului şi a spiritului trebuie înlăturată pentru a putea convorbi cu Dumnezeu şi a ne dărui Lui în întregime.

A aduce lauda lui Dumnezeu înseamnă a recunoaşte că toată fiinţa noastră este creată şi-L aparţine Lui. Deci ascultarea noastră o datorăm numai Lui, căci suntem opera Lui şi trebuie să ne îndeplinim misiunea pe care ne-a încredinţat-o El. Orice alt scop am vrea să atingem în viaţă, în afara voinţei lui Dumnezeu nu ne va aduce decât dezastru trupesc şi spiritual. Noi suntem creaţi cu un scop bine determinat de Creatorul nostru şi El ne-a pus la dispoziţie toate mijloacele ca să-l atingem. Pentru mântuirea noastră El ne-a dăruit totul, chiar pe unicul său Fiu, pe Iisus Hristos, ca model de viaţă şi descoperitor al voinţei Sale. A fugi şi a ne eschiva de la cunoaşterea voinţei lui Dumnezeu, în ceea ce priveşte sensul şi scopul nostru în viaţa şi a ne făuri unul personal după aprecierea noastră, înseamnă a ne condamna singuri la moarte veşnică. Astfel deci, pe bună dreptate, suntem datori să aducem cu laudele şi mulţumirile noastre Celui ce ne-a creat şi nu ne-a lăsat pradă propriilor fantezii, conducându-ne în mod greşit, ci din contră ne-a arătat clar şi precis calea de urmat prin legile Sale. Mai mult ne-a trimis şi modelul unic, minunat, născut ca şi noi din carne şi sânge şi având aceleaşi cerinţe ca ale noastre pe care le-a demonstrat în mod palpabil cum trebuie să le rezolvăm.

Cine îl are pe Iisus de model în toate acţiunile vieţii lui, acela şi-a găsit sensul vieţii şi pacea sufletului lui.

Recunoştinţa noastră faţă de Creator trebuie să fie nesfârşită. Toate popoarele lumii, chiar şi cele barbare, simt necesitatea rugăciunii de adorare, care este de fapt fondul oricărui cult religios.

A cere lui Dumnezeu cele ce sunt necesare corpului nostru este alt obiectiv al rugăciunilor noastre.

Acest corp care deşi este o capodoperă a Maestrului Creator, totuşi în urma neascultării faţă de voinţa Stăpânului şi-a pierdut starea

de fericire veşnică în care a fost orânduit la început şi pe care altfel ar fi putut să şi-o păstreze. Uneltirile diavoului însă l-au determinat să-şi satisfacă dorinţele şi poftele personale călcând voinţa şi porunca Creatorului, aşa cum de altfel face acum întreaga omenire, ca o moştenitoare credincioasă a primului şi neascultătorului ei reprezentant. Astfel, de la primul act de neascultare al omului a intrat în lume moartea şi suferinţă. Corpul nostru se zbuciumă în zadar, căci destinul lui este implacabil, dreptatea Creatorului trebuie să aibă loc.

Ferice de cei ce-şi descoperă sufletul şi spiritul, de cei ce au ajuns la concluzia evidentă că în afară de corpul lor pieritor, ei posedă această comoară ce nu va pieri odată cu trupul lor, ci din contra, întocmai ca un prizonier captat în lanţuri, e dornic de adevăr şi de lumină, suspină după revenirea lui la prima stare de fericire şi simte că aceasta se va întâmpla numai cu ajutorul mijloacelor pe care însuşi Creatorul i le-a pus la dispoziţie. Rugăciunea neîncetata către Cel care ne-a făcut invocarea ajutorului Sau în lupta cu materia corupta din noi, este singura noastră cale sigura de urmat şi singura consolare.

Rugăciunea devine familiara şi uşor de făcut atunci când este zilnica, puterea obişnuinţei îi da uşurinţa.

Trebuie să-L consideram pe Dumnezeu prezent lângă noi, să vorbim cu El în mod sincer, fără falsitate şi să ascultăm în tăcere ceea ce El ne răspunde întotdeauna în conştiinţa noastră. El ne asculta întotdeauna cu răbdare şi ia aminte în cererile noastre atunci când venim la El sinceri şi cu inima deschisă, aşa cum o doreşte El.

Ce ne cere Dumnezeu atunci când ne rugam?

O atenţie interioara, ceea ce de fapt nu înseamnă un efort eroic. Dumnezeu ştie slăbiciunile şi neputinţele noastre şi nu ne cere imposibilul. El doreşte numai ca atunci când buzele noastre pronunţa cuvinte de ruga, spiritul nostru să se gândească la El, ca vocea noastră să fie ecoul inimii noastre. Aceasta este o atenţie pur spirituala atunci când mintea, indiferent de cuvintele pronunţate, meditează asupra perfecţiunii lui Dumnezeu.

O atenţie literala este aceea când luam seama numai la cuvintele pronunţate şi la înţelesul lor strict.

O atenţie materiala este aceea când punem preţ pe felul pronunţării cât mai corecte şi care ne îndepărtează spiritul de Dumnezeu, legându-l de impresiile materiale.

Totuşi, după sfaturile multor sfinţi de seama, şi aceasta

rugăciune este plăcuta lui Dumnezeu, dacă are la baza ei veneraţia şi intenţia de lauda adusa Lui.

De multe ori, atunci când nu mai siântăm o plăcere în rugăciune, când mintea noastră nu se poate concentra suficient, când atenţia ne lipseşte, când ne întristam, când ne deprimam şi întrerupem rugăciunea sub motivul că nu suntem destul de apţi pentru ea, amânand-o pentru altă dată şi aşteptând să ne vina dorinţa de rugăciune, săvârşim o mare greşeala.

Rugăciunea nu trebuie considerata ca o senzaţie plăcuta şi liniştitoare, ca pe un farmec al imaginaţiei înflăcărate, nici ca pe lumina spiritului care ne descoperă cu uşurinţa adevărul, nici ca 2

Pe o consolare a suferinţelor noastre. Toate acestea sunt daruri exterioare pe care Dumnezeu le acorda din când în când aleşilor Lui. Totuşi, adevărata dragoste pentru Dumnezeu nu cauta aceste daruri, nu aşteaptă ca să le aibă şi apoi să-L iubească pe Dumnezeu. Aceasta dragoste este adevărata renunţare de sine, ce se agaţa cu disperare şi încredere oarba de Dumnezeu, chiar în ariditatea inimii, în neputinţa concentrării atenţiei, în renunţarea la orice suport moral, la orice bucurie şi consolare personală. Adevărata dragoste nu aşteaptă clipe de extaz pentru a vorbi cu Dumnezeu.

Astfel chiar dacă în timpul rugăciunii, distracţiile involuntare tulbura mintea/inima noastră, intenţia de a-L adora şi a-L iubi pe Dumnezeu, aceea contează.

Voinţa nu are însă niciodată distracţii când nu vrea să le aibe, ea cum le observa poate să le şi alunge, să-şi întoarcă gândurile şi inima către Dumnezeu. Dacă totuşi prezenta Lui fuge de noi, aceasta înseamnă ca El însuşi o doreşte tocmai pentru a ne lega şi mai strâns de El, pentru a ne demonstra ca fără El şi lipsiţi de El devenim incapabili, neputincioşi. Carapacea corpului nostru constituie o permanenta piedica în a trăi mereu cu Dumnezeu, o renunţare la sublima fericire pe care o vom avea numai după distrugerea acestei carapace. Atunci abia spiritul nostru va fi de-a pururi liber să plutesca alături de Creatorul său. Să-l contemplam fata către fata, „Ceea ce ochiul n-a văzut şi urechea n-a auzit”.

De aceea rugăciunea copiilor, simpla, lipsită de îngrijorare şi neîncredere este cea mai curată rugăciune.

Un suflet care se roagă este un suflet care suferă, căci rugăciunea prin ea însăşi este o mortificare, o suferinţă corporală.

Exista o pocăinţa mai meritorie şi mai de valoare decât practica neîncetata a rugăciunii? Şi fără a simţi o sensibila consolare? Ce lepădare de sine formidabila este aceea de a se ruga fără cel mai mic gust pentru aceasta, fără a simţi vreo atracţie, ba dimpotrivă, chiar o repulsie pentru rugăciune!

Sublimul exemplu şi ultimul efort al omului durerii a fost abandonarea totala şi renunţarea la orice consolare în ultima clipă a vieţii sale materiale. Agonia corpului omenesc şi clipa deprinderii lui definitive de spirit este această senzaţie de abandonare totală.

„Părinte, de ce m-ai părăsit?”

Cine va putea îndura pana la sfârşit această senzaţie de abandonare totala, aceasta lipsa de orice consolare sensibila şi trupească, acela îşi va mântui sufletul. Acest lucru este formidabil cu neputinţa de îndurat şi totuşi, învierea lui Iisus ne da curajul, încrederea şi bucuria ca cel ce renunţa la el totuşi totalmente, acela ce nu-şi mai cauta nicio consolare sensibila în minte, nici chiar în rugăciune, acela ce-şi pune ultima nădejde în Dumnezeu, chiar când pare părăsit acela a învins moartea, acela voieşte ce voieşte Dumnezeu.

Niciodată nu ne vom lecui de disperarea spiritului din timpul rugăciunii, prin îngrijorări şi reveniri forţate. Dacă însă nu dorim aceste distracţii şi disperări, nu le vom avea. De teama lor ne pierdem şi mai mult puterea spirituală.

Când după o rugăciune făcuta cu efort şi oboseala, constatam ca mintea noastră a alunecat permanent spre alte lucruri, este durerea ca ignoram puterea sacrificiului şi că am fi dorit în mod egoist să siântăm o plăcere şi o alinare în fundul inimii. Dar atunci când nu renunţam la aceasta dorinţa, când corpul nostru obosit nu permite sufletului să se înalţe, când inima rămâne uscată, iar 3

Buzele abia au puterea sa pronunţe cuvintele care de multe ori nu mai au sens pentru noi, ah! ce stare disperată. Dar ce sacrificiu şi mortificare totală.

Să ne rugăm deci, să înlăturăm piedicile care constituie de fapt meritul rugăciunii.

Necesitatea rugăciunii.

A întreba dacă rugăciunea este necesara înseamnă a întreba dacă ne putem dispensa de Dumnezeu.

Ce este omul prin el însuşi? Un neant, un întuneric plin de mizerie, supus degradarii. Prin el însuşi este incapabil să gândească şi

cum să gândească şi ce anume să-şi dorească spre binele lui adevărat.

Avem deci o mare nevoie de harul lui Dumnezeu pentru a cunoaşte binele a nu-l confunda cu răul şi a folosi mijloacele cele mai bune pentru a înlătura acest rău. Acesta nu se obţine decât prin rugăciune. „Fără Mine nimic nu puteţi face".

Cine se dispensează de rugăciune pierde ajutorul lui Dumnezeu şi mintea lui rămâne întunecata, iar viaţa lui este o permanenta rătăcire.

Dumnezeu acorda totuşi harul Său, fără să fi cerut, celor ce au vocaţia credinţei înnăscuta în ei. Dar aceştia, dacă vom cerceta bine au avut în familia şi neamul lor o rudă credincioasa care s-a rugat neîncetat cu inima curată la Dumnezeu. aşa binecuvântează Dumnezeu pana la al şaptelea neam pe cei ce-l iubesc.

Iisus ne îndeamnă: „Cereţi şi vi se va da, bateţi şi vi se va deschide" iată calea de a-şi însuşi harul şi mila lui Dumnezeu, calea de a capătă lumina cea adevărata, cunoştinţa cea sigura şi nefalsificată.

Iar Iisus adauga: „Rugaţi-vă neîncetat", iar Sfântul Pavel recomanda pocăiţilor săi să se roage fără întrerupere". Rugăciunea este asemănătoare respitatiei creştinului, care prin ruga sa elimina aerul corupt al secolului pentru a aspira în schimb spiritul datator de viaţa al harului lui Dumnezeu", spune Sfântul Ioan Crisostom, iar a înceta sa ne rugam este ca şi cum am scoate un peşte din apă.

Rugăciunea este viaţa creştinului. Pentru a ne salva trebuie mai întâi să ne cunoaştem pe noi înşine, să ne îndepărtam de frivolităţile şi deşertăciunile lumii, să căpătam o cunoştinţa luminata asupra adevăratelor noastre îndatoriri. Ori acestea Dumnezeu ni le descoperă în timpul rugăciunii.

Cât de lipsiţi de lumina sunt cei ce nu se roagă. Ei se conduc numai după pasiunile lor. Nu-şi purifica niciodată sufletul, nu-şi pun problema sensului existentei lor, trăiesc ca animalele şi se apropie în mod inevitabil de pieirea definitiva.

Numai rugăciunea i-ar putea salva şi degeaba se revolta împotriva lui Dumnezeu ca lor nu le-a dăruit credinţa. Ei înşişi nu au dorit-o, căci dacă ar fi dorit-o ar fi cerut-o, iar Dumnezeu o dăruieşte celui ce o cere cu sinceritate. Aceşti oameni au preferat comoditatea vieţii şi lenea în locul luminii şi al adevărului. Ei vor avea parte deci de ceea ce au ales şi pe bună dreptate.

„Acela ce ştie să se roage, acela ştie să trăiască bine", spune

Sfântul Augustin, iar Sfântul Efrem spune: „Rugăciunea este paznicul modestiei, fraul furiei, leacul împotriva urii, reprimarea orgoliului, consolarea suferinţelor, încrederea în rezolvarea tuturor greutăţilor.

„Cel ce va rabda pana la sfârşit, acela se va mântui", ne învaţă Domnul nostru, iar a rabda ce înseamnă decât a ne ruga mereu?

În ziua în care nu ne rugam ne dăruim satanei, cu mâinile şi picioarele legate". Privegheaţi şi vă rugaţi pentru a nu cădea în ispita". O clipă de neatenţie, de indolenta, de lene în privinţa rugăciunii şi diavolul pune stăpânire pe noi. Numai printr-o permanenta rugăciune îl putem deci tine la distanţă.

Rugăciunea este cheia raiului, ea deschide porţile harului divin. Rugăciunea este un gaj, o garanţie a imortalităţii, căci cel ce vorbeşte cu Dumnezeu cu toată sinceritatea, devine mai tare ca moartea, sufletul lui devine nemuritor, iar corpul lui va reînvia în mod glorios.

Prin rugăciune îl iubim pe Dumnezeu, Îl adoram, speram la darurile Lui, inima noastră creste în prezenta Lui, ne dam seama de nimicnicia noastră, ne cuprinde o sfânta teama şi respect îmbinate cu nădejde şi cu bucurie nesfarsita. Încrederea în Tatăl nostru trebuie să fie nemărginita. El ne-a creat pentru a ne face fericiţi, iar nu pentru a ne osândi. Cine îl iubeşte, Îl recunoaşte de Tata şi ajunge cu siguranţa la fericirea suprema. Este deci ultranecesara rugăciunea. Ea ne aduce fericirea, ea ne arata calea de urmat spre perfecţiune, spre Dumnezeu. Îndepărtarea de Dumnezeu aduce moartea sufletului. Suntem deci obligaţi să ne rugăm, nu numai prin legea divina, dar chiar prin legea naturii.

Rugăciunea ne este necesară pentru a ne întări în suferinţe şi slăbiciuni, ea este poruncita de Dumnezeu pentru a scăpa de ghearele satanei, să ne mântuie de păcatul strămoşesc, ne purifica din nou, ne reda nevinovăţia. Ea este ca o armura ce protejează pe creştinul ce lupta pentru perfecţiune, ea este făclia care împrăştie întunericul din calea vieţii omului, ea este porumbelul păcii între om şi Dumnezeu, ea este tămâia plăcuta lui Dumnezeu.

Despre eficacitatea rugăciunii.

Necesitatea rugăciunii se datoreşte tocmai eficacităţii ei, altfel ea n-ar mai fi necesara.

Rugăciunea este împăcarea omului cu Dumnezeu, ea implora mila şi sprijinul Lui. Dumnezeu se milosteveşte în faţa unei stăruitoare rugăciuni. Sfinţii care se roagă pentru întreaga omenire păcătoasa,

liniştesc furia şi revolta Cerului. Niciodată nu este invocat în desert numele şi ajutorul lui Dumnezeu. El asculta ruga celui umil şi nu va dispreţui cererea sa. El nu rămâne surd la rugăciunile celui ce crede în El şi îl iubeşte. „Cereţi, bateţi, cautaţi" cu curaj şi energie, cu încredere, cu perseverenta, cu îndârjire, mereu. „Cine este acela care va da fiului sau un şarpe în loc de pâine la cererea acestuia?" Chiar un om rău, supus păcatului, nu va face aceasta. Dar Dumnezeu Tatăl, cum nu ne va da oare ceea ce-L cerem cu credinţa şi cu perseverenta? Nimic nu vom pierde, dimpotrivă, dacă ne vom adresa Lui cerându-L ajutorul. Dacă El nu ne acorda ceea ce dorim noi, înseamnă că nu l-am cerut ceva bun, ceva care să contribuie la sfinţirea şi mântuirea noastră. „Nu ştiţi ce cereţi". Cât de păcătos ar fi omul, dacă revine la Dumnezeu şi îşi recunoaşte greşelile, totul i se iartă. Iisus ne-o spune prin parabola fiului risipitor. Tot El ne învaţă să cerem lui Dumnezeu orice, dar în numele Lui: „Tot ce veţi cere în numele Meu, vă va fi dat vouă".

Dar ce înseamnă aceasta? Înseamnă a fi demni de un astfel de interpret, de reprezentant, de intermediar ca Iisus. Căci cum vom avea curajul să cerem în numele Lui când noi nici nu-L Cunoaştem, nici nu ascultam de sfaturile Lui şi nu-L iubim deloc? În aceasta sta eficacitatea rugăciunii noastre. Pentru ca Iisus să ne reprezinte în faţa Tatălui şi să primească de la El ceea ce noi dorim, trebuie ca noi să-L semănam, să fim fraţi cu El, cu Cel ce-şi pune obrazul pentru noi.

Toţi cei ce seamănă cu sublimul model al omului perfect, toţi aceştia nu se roagă în zadar. Iisus ne 5

Asigura că vom primi tot ce vom cere în numele Lui, adică trecut prin prisma dorinţelor Lui. Nu vom primi încă ceea ce vom cere prin propria noastră dorinţa, îndemnaţi de egoismul nostru.

Întotdeauna înainte de a ne ruga, să ne întrebăm ce-ar face Iisus în locul nostru: ar cere ceea ce noi dorim atât? Numai astfel vom şti ceea ce trebuie să cerem. Vor cădea atâtea şi atâtea dorinţe deşarte de la sine. Căci Iisus ne lamurste că nu trebuie să punem preţ pe trupul nostru şi pe trebuinţele lui, ci numai pe suflet. Deci tot ceea ce vom cere lui Dumnezeu în legătura numai şi numai cu buna stare materiala, nu va fi luat în seama decât numai dacă aceasta ne va ajuta la propăşirea spirituală.

De aceea multe rugăciuni par a nu fi ascultate şi noi de multe ori suntem dezamăgiţi şi aceasta pentru ca nu ştim ce cerem. Dumnezeu are planurile Lui ascunse cu fiecare din noi şi ceea ce ni se pare bun şi

fericit la alţii, pentru noi nu ar fi fost bun şi nu ne-ar fi ajutat la mântuire. Iisus ne făgăduieşte prin jurământ că vom primi tot ceea ce cerem în numele Lui. El nu ne înşală, dar să devenim demni de El.

Rugăciunea este un leac care vindeca orice fel de rana, opreşte orice lacrima, linişteste orice durere, ea subjuga orice pasiune. Prin rugăciune nemulţumirile şi resentimentele noastre se potolesc, îngrijorările dispar, neliniştea şi nerăbdarea încetează, iar evlavia şi credinţa se măreşte.

Iisus ne învaţă să ne rugăm unii pentru alţii, iar acolo unde sunt adunaţi mai mulţi şi se roagă în numele Lui, Dumnezeu coboară în mijlocul lor. Ceea ce unuia îi lipseşte, împlineşte şi completează celălalt, ca nişte membri înfrăţiţi ai aceleiaşi unităţi. aşa ne doreşte Dumnezeu: Pace şi armonie între oameni. Rugăciunea celui drept este ascultată de Dumnezeu, chiar dacă ea este făcută pentru un păcătos. Să priveghem şi să ne rugăm căci nu ştim ceasul când vom fi despărţiţi de acest trup muritor. Oricând acest lucruri este posibil, să fim deci gata oricând.

Să nu ne temem de moarte, căci rugăciunea continua este arma sigura împotriva ei. Făgăduiala lui Dumnezeu este sincera, adevărata, este însuşi testamentul lui Iisus în clipa morţii pe cruce în faţa ucenicilor Lui. Iisus a rămas acelaşi, constant în toate timpurile: „Cerul şi pământul vor pieri, dar cuvintele Mele nu vor pieri”. Deci sunt promisiunile Lui făcute tuturor oamenilor: orice om are dreptul să ceară şi să fie ascultat, şi orice va cere, dacă va fi spre mântuirea lui, i se va da lui.

Rugăciunea este un arc cu care ţintim inima lui Dumnezeu, spune Sfântul Efrem. Şi adauga el, ca tot prin rugăciune străpungem pe duşmanii noştri pe care îi dezarmam astfel.

În Vechiul Testament sunt foarte multe exemple despre eficacitatea rugăciunii: Elizeu, care a orbit o armată întreaga numai prin puterea rugăciunii; Iona, care striga pe Dumnezeu din pântecele balenei; Ieremia în închisoare; Daniel în mijlocul leilor; Iov, care mulţumeşte lui Dumnezeu pentru toate, etc. etc.

Rugăciunea este un sacrificiu, o mortificare plăcuta lui Dumnezeu. Ea purifica inima şi o face capabila sa primească harul lui Dumnezeu şi lumina spirituală. Ea este o convorbire sfânta, o dulce unire între om şi Dumnezeu, o reîmpacare între Creator şi opera Lui. Ea vindeca în special bolile spirituale. Ea alunga pe demoni ca şi un

bici. Ea dezvăluie omului tainele lui Dumnezeu mai mult decât toată ştiinţa şi cultura. Ea aduce pace inimii. Cel ce încetează sa se roage se pierde pe el.

Viaţa este o permanenta lupta şi pentru a învinge trebuie să luptăm cu arme eficace. Împotriva puterilor infernului numai rugăciunea este eficace. Trebuie să strigam neîncetat spre Dumnezeu, chiar dacă ni se pare ca El nu ne asculta rugăciunea noastră în niciun caz nu este zadarnica şi vine ceasul când ea va da roade. Cu ochii trupului nu putem vedea efectele rugăciunii decât în ceasuri urgente şi speciale. Iisus proclama pedeapa infernului împotriva celor ce nu au mila fata de cei ce implora şi nici el nu va avea milă de noi atunci când i-o vom implora.

La ce pericol veşnic se expun cei ce nu se roagă. Viaţa lor este un infern insuportabil, o veşnica nemulţumire, o permanenta grija, o revolta continua împotriva fatalităţii.

Ce trebuie să cerem prin rugăciune?

Când Iisus spune: „Tot ce veţi cere în numele Meu, Tatălui, veţi primi". El se referă în primul rând la lucrurile spirituale, la viaţa sufletului pentru care de fapt a venit în mijlocul oamenilor. Şi tot El spune cu alt prilej: „Cautaţi Împărăţia lui Dumnezeu". Deci aceasta trebuie să cerem în rugăciunea noastră.

Cât priveşte lucrurile şi bunurile materiale, le putem cere atât timp cât ele nu ne împiedica la cucerirea Împărăţiei. Dar oamenii încep întotdeauna prin a cere lui Dumnezeu fel de fel de binefaceri pământeşti şi se mira apoi ca nu li se împlinesc rugăciunile în care-şi exprima dorinţele lor. Dar ei nu se gândesc niciodată a cere lui Dumnezeu mântuirea sufletului lor şi să accepte deci orice suferinţa, dacă aceasta contribuie la mântuirea lor, la readucerea lor pe drumul cel drept. Ei ar trebui să mulţumeasca lui Dumnezeu pentru orice şi pentru toate, fie durere şi boala, fie binefacere şi prosperitate şi tot ceea ce primesc să pună în slujba Domnului, să spună ca Iov: „Domnul a dat, Domnul a luat, fie Numele Lui binecuvântat!" „Şi toate celelalte se vor adauga vouă. celor ce cautaţi mai întâi Împărăţia lui Dumnezeu", ne încredinţează Iisus.

De ce deci să ne mai îngrijoram de micul nostru destin, să-L căutam pe Dumnezeu, să-L iubim cu ardoare şi să-L facem iubit altora, iată datoria noastră. Accesoriile vieţii acesteia – ca: sănătatea, averea, ştiinţa, talentele – nu pot fi decât mijloace pentru a câştiga lumina

spirituala şi fericirea veşnica, iar nu scopuri în sine. Să cerem deci bunurile spirituale, înţelepciunea, ca Solomon, harul sfinţilor care păstrează inocenta, inspiraţia divina în orice acţiune a noastră în timpul milei, căci fără Dumnezeu nimic nu se face. Să cerem curajul şi tăria de a pune capăt oricărui obicei prost şi vicios. Să cerem remuşcarea şi lacrmile pocăinţei, părerea de rău a tot ce am făcut contra voinţei lui Dumnezeu. Să cerem ca Dumnezeu să înmoaie inimile împietrite şi să ne inspire mijloace ingenioase de a îmblânzi pe cei vicioşi şi corupţi. Să cerem ca inima noastră să fie mereu flamanda şi însetata de Iisus, de pâinea cea divina şi dătătoare de viaţa şi de sângele cel sfinţitor.

„Eu sunt pâinea vieţii, cine va mânca din pâinea aceasta în veci nu va flamanzi".

Pentru ce deci să ne mai îngrijoram atât de pâinea cea materială care satura doar trupul, iar sufletul îl lasa flamand? Căci omul nu trăieşte numai cu pâine, ci cu orice cuvânt ieşit din gura lui Dumnezeu.

Să cerem ca prima noastră grija să fie de a obţine aceasta „pâine divina", iar martirajul nostru zilnic să fie o pregătire pentru acest ospăţ. Desigur să nu ispitim pe Dumnezeu şi să nu ne mai interesam de treburile pământeşti, bizuindu-ne pe promisiunea lui Dumnezeu, ca toate ni se vor da. În primul rând să căutam dreptatea lui Dumnezeu, Împărăţia Cerurilor şi apoi interesele pământeşti. Să nu dam prioritate celor de pe urma, dar nici să le neglijam complet, adică sa nu devenim de fapt nişte interesaţi în fond, să-L iubim şi să-L slujim pe Dumnezeu în scopul de a ne da şi a ne asigura ceea ce este necesar trupului nostru. Dacă toate celelalte ne sunt date, să mulţumim cu recunoştinţa lui Dumnezeu, să nu punem preţ pe ele, să nu ne deprimam şi să nu ne departam de Dumnezeu. Ce ruşinoasa şi meschina ar fi dragostea noastră atunci. Să răbdam ca Iov, să ne resemnam ca el – Aceasta este mântuirea noastră. Să cerem deci darul de a ne lepăda de noi înşine, de amorul propriu de orgoliul care este cauza tuturor suferinţelor omului.

Să cerem curăţenia, nevinovăţia, mila de orice cuvânt spurcat. Să cerem răbdarea şi pacea împotriva contrarietaţilor. Să cerem bunătatea şi blândeţea, amabilitatea şi îngăduinţa fata de cei ce ne provoacă.

După ce vom cere toate aceste bunuri spirituale putem cere în rugăciunile noastre şi ceea ce este necesar trupului nostru, care de fapt este Templul Duhului Sfant. Deci vom cere sănătate acestui templu

pentru ca Dumnezeu să locuiască în pace în el.

Să cerem o viaţă lunga, nu pentru a ne înmulţi greşelile, ci pentru a lucra şi a adăuga înzecit talantii încredinţati de Dumnezeu fiecărui om la crearea lui. Să cerem bogăţia, nu pentru a ne satisface pasiunile şi dorinţele noastre egoiste, ci pentru a ajuta pe cei suferinzi, a fi pentru ei o bimefacere trimisa de Dumnezeu la cererile lor.

Să cerem ştiinţa, nu pentru a ne îngâmfa cu ea şi a ne socoti superiori altora, ci pentru a descoperi adevărata lumina şi pentru a o împărtăşi şi altora, pentru binele tuturor.

Să cerem prieteni adevăraţi, care constituie cea de a doua jumătate a noastră. Ei ne completează atunci când sunt sinceri, credincioşi iar nu linguşitori, exploatatori ai pasiunilor noastre.

Să cerem copii. Ei sunt binecuvântarea familiilor şi comoara părinţilor, dar ei trebuie să fie mai mult copii lui Dumnezeu decât ai părinţilor. Dacă aceşti copii trădează pe Dumnezeu din dragoste pentru părinţi, mai bine nu s-ar fi născut.

Să ne rugăm pentru alţii. Este o datorie impusa din mila creştina. Aceasta rugăciune este cea mai plăcuta lui Dumnezeu, ea este lipsită de interes propriu, constituie deci o lepădare de sine o mortificare. Aceasta rugăciune constituie unirea între suflete, pacea şi armonia pe pământ.

Condiţiile în care trebuie să ne rugăm.

Nu ştim să ne rugăm, nu ştim ce cerem. Pentru ca rugăciunile noastre să devină eficace, ea trebuie să îndeplinească două feluri de condiţii:

1. Condiţii îndepărtate sau negative (ceea ce înseamnă absenta obstacolelor care s-ar opune eficacităţii rugăciunii noastre)

Or, exista două mari obstacole: păcatul şi împrăştierea spiritului.

Este necesar deci ca să ne rugăm numai în stare de har şi de reculegere: a) În stare de har înseamnă a fi cu inima curată, senina, plină de sinceritate. O rugăciune nu se face de o limbă otrăvita, plină de nemulţumire şi de invidie. Schimbul sincer, nefalsificat între om şi Dumnezeu se face numai când omul îşi dăruieşte inima lui Dumnezeu în schimbul cererilor sale.

Păcătosului, celui ce şi-a dăruit inima pasiunilor, vieţii materiale, Dumnezeu nu-l datorează nimic, acesta degeaba se roagă. Numai în schimbul inimii omului, Dumnezeu se milosteveşte de

cererea celui nevinovat. Iisus ne precizează ca pana ce nu vom deveni curaţi cu inima ca nişte copii, nu vom avea parte de Dumnezeu.

Rugăciunea copiilor este ascultata, ei sunt plini de candoare, de nevinovăţie, căci pentru unii ca aceştia este dăruita Împărăţia lui Dumnezeu Cerul este acestora destinat. Să devenim deci copii cu inima şi rugăciunea noastră va fi ascultata.

b) Reculegerea trebuie să fie alta calitate a rugăciunii noastre. Cu inima curată, fără gânduri ascunse, neinteresate, să ne concentram în rugăciune ca pentru un lucru foarte important. Să alungam orice gând străin, orice preocupare să ne impunem spiritului nostru, memoriei, imaginaţiei, vederii şi auzului. Să oferim totul lui Dumnezeu. Nimic din fiinţa noastră să nu fie în afară de Dumnezeu. Trebuie să fim stăpâni pe noi înşine, să renunţam la tot ceea ce ne atrage, să facem un act de abnegaţie totala, să nu fim ca poporul evreu, despre care Iisus spunea adesea:

„Acest popor mă cinsteşte cu buzele, iar inima lui este departe de Mine". De ce nu ne pregătim pentru rugăciune aşa cum ne pregătim pentru o audienţă la un mare personaj?

Pentru că suntem inconştienţi de ceea ce facem şi cui ne adresam. Interesele noastre pământeşti sunt mai importante pentru noi decât cele spirituale. Un suflet care se reculege înainte de a se ruga, este un suflet care-şi impune un sacrificiu, îşi impune o vigilenta încordata în a se supraveghea necontenit şi aceasta mortificare este plăcuta lui Dumnezeu. Acest suflet care-şi astupa urechile pentru a nu mai asculta vocea sângelui şi a carnii şi care-şi închide ochii pentru a nu mai vedea răul de pe pământ acesta ajunge la Dumnezeu, să se ridice până la El. El contempla în adevărata lumina a gloriei Sale. Îl priveşte cu ochii spiritului şi niciodată pentru el nu va mai avea vreo importanta desartăciunile şi intrigile oamenilor.

Cum se va putea ruga un suflet împrăştiat, care doreşte să vadă şi să audă tot ce se întâmpla în jurul său, care îşi oferă inima la orice impresie ce i se prezintă din afară, incapabil să-şi impuie o ordine interioară. Numai cei ce-şi pot porunci o retragere interioara, o viaţă interiorizata, o singurătate cu ei înşişi şi o companie numai cu Dumnezeu pentru a-L admira şi invoca în voie, numai aceştia ştiu să se roage cu adevărat.

2. Condiţiunile apropiate pe care trebuie să le îndeplinească rugăciunea pentru a fi eficace Aceste condiţii sunt:

a) Umilinţa atunci când, asemeni fiului risipitor, suntem conştienţi de nimicnicia noastră şi de faptul ca nu meritam decât dispreţul lui Dumnezeu şi al oamenilor, ne rugam ca nişte cerşetori umili, doar cu speranţa ca poate Dumnezeu se va milostivi de noi, căci suntem incapabili de orice, fără mila lui Dumnezeu.

În parabola vameşului şi a fariseului, Iisus ne arata cum să ne rugăm, Sfântul Augustin spune:

„Suntem cu toţii nişte cerşetori fata de Tatăl ceresc. Am fost goniţi din Paradis şi despuiaţi de haina nevinovăţiei, am fost expropriati de diavol şi de păcat. Trebuie să cerem deci cu o mare şi profunda umilinţa".

b) Râvna şi dorinţa intensa cu care ne rugam lui Dumnezeu pentru a-L place. Cu alte cuvinte să ne rugăm cu dragoste, să nu dorim decât ceea ce doreşte El, să ne uitam pe noi înşine totalmente. Pe cei caldicei Dumnezeu nu-l iubeşte, căci neglijenta, indiferenta şi tembelismul supara pe Dumnezeu, acestea toate dovedind ca inima noastră nu-L aparţine.

Rugăciunea este mai mult un strigat al inimii decât un sunet al limbii. Sfântul Augustin spune, „Focul dragostei este strigătul inimii. Pentru ca însuşi Dumnezeu este un foc mistuitor trebuie să-L iubim într-un limbaj de foc pentru ca El să ne asculte".

Rugăciunea nu este numai un murmur al buzelor, ci este afecţiunea inimii, care nu se aude, dar care urca direct spre Dumnezeu. Fervoarea nu este deci o devoţiune sensibila şi vizibila, care de multe ori este efectul temperamentului. Adevărata rugăciune, chiar dacă este monotona şi lipsită de exclamaţii puternice, este dragostea inimii pentru Dumnezeu.

„Cine iubeşte puţin, se roagă puţin; cine iubeşte mult, se roagă mult". Deci adevărata cerere este aceea a inimii şi inima nu cere decât ceea ce iubeşte, iar cine iubeşte pe Dumnezeu, cere ceea ce doreşte El. A ne ruga deci nu înseamnă a fi copleşiţi de consolări interioare şi a căuta aceasta, cu alte cuvinte o satisfacere a sensibilităţii noastre, a simţurilor corpului nostru.

Adevărata rugăciune este a dori ceea ce Dumnezeu doreşte şi a împlini voinţa Lui în toate acţiunile noastre. Bucuria sensibila care se naşte uneori din aceatsa generozitate a voinţei noastre, este ceva secundar dăruit de Dumnezeu celor drepţi Iisus chiar, în rugăciunea teribila din grădina Ghetsimani, avea inima întristata, plină de dezgust

şi dornica de a îndepărta paharul suferinţelor ce-L era destinat. Toate instinctele Lui umane respingeau acest calvar, totuşi s-a supus şi a dorit ceea ce Tatăl a dorit „Fie precum voieşti Tu”.

Aşadar, sufletul ce se simte uscat de elan, trebuie tocmai atunci să îndeplinească voinţa lui Dumnezeu, rugăciunea pe care obişnuia s-o facă, chiar dacă nu mai simte consolările sensibile şi plăcute de altă dată. Într-o astfel de rugăciune meritul creste mult, căci sufletul se fortează, corpul se mortifica, iar spiritul se fortifica şi capătă o nouă vigoare.

c) Credinţa şi încrederea fac de asemenea ca rugăciunea să fie eficace. Sufletul trebuie să fie bine convins ca Dumnezeu poate şi vrea să asculte cererea noastră. Dumnezeu nu ne poate înşela şi încrederea în El trebuie să fie totală. Iisus mereu şi mereu repeta ca de vom avea credinţa, vom obţine tot ceea ce dorim, căci totul este cu putinţa celui ce crede. Toate miracolele făcute de Iisus s-au bazat pe credinţa celor ce-L cereau mila: „Crezi că pot face aceasta?” sau „Fie ţie după credinţa ta”. Sau când apostolii îl întrebau de ce ei nu puteau face anumite lucruri, El le răspundea: „Din cauza necredinţei voastre”. Şi numai un grăunte de credinţa să fi avut şi munţii din loc s-ar fi putut muta. Nimic n-ar fi fost cu neputinţa pentru cei ce cred.

Încrederea în Iisus care a rămas acelaşi ca şi în primul secol al creştinismului, aceasta ne aduce realizarea rugăciunii noastre.

Dar noi cei de astăzi nu mai avem încredere, prin faptul că nu mai vedem miracole petrecându-se la tot pasul. Ele nu mai sunt necesare în prezent, pentru ca religia creştina s-a consolidat definitiv şi cine trăieşte şi iubeşte pe Iisus cu adevărat, acela vede zilnic minuni în tot ce se întâmpla cu el însuşi. Iisus de altfel încă de pe atunci spunea: „Fericiţi cei ce nu văd şi cred”, iar ucenicilor le spunea: „Vor fi mulţi care vor dori să vadă ceea ce vedeţi voi şi nu vor putea”.

În toate vieţile sfinţilor s-au petrecut minuni cu ei înşişi. Insuccesul rugăciunii noastre se datoreşte necredinţei, îndoielii. „Dacă veţi putea crede” răspunde Iisus celui ce-L întreabă de poate face o minune cu fiul său.

Puterea lui Dumnezeu este egală cu credinţa omului. Dacă totul este posibil celui ce crede, depinde numai de el. Cine doreşte mult, să creadă mult. Cel ce ezita şi se îndoieşte este ca valul marii ridicat şi dus de vânt.

d) Perseverenta rugăciunii, hotărârea de a continua în cererea

noastră cu toate obstacolele ce se ivesc, cu tot termenul îndelungat în aşteptarea împlinirii cererii noastre, iată o calitate absolut necesară pentru eficacitatea rugăciunii. Perseverenta presupune continuitatea intenţiei, voinţei noastre care urmăreşte cu îndârjire mereu acelaşi lucru. Aceasta face din viaţa noastră o continua rugăciune, fapt pentru care ne amâna Dumnezeu în rezolvarea dorinţei noastre, tocmai pentru a ne face să ne rugăm mereu. „Trebuie mereu să vă rugaţi, fără a slăbi niciodată".

Dumnezeu are tot dreptul ca să ceară sa ne rugam neîncetat pentru gloria Lui, pentru binele şi interesul nostru, pentru însuşi demnitatea noastră, pentru binefacerile Sale.

Rugăciunea noastră este imperfecta, nedemna de gloria lui Dumnezeu. De aceea pana ce nu împlineşte toate condiţiile perfecţiunii, Dumnezeu o lasa să se repete mereu, căci prin exerciţii ea se desăvârşeste.

Rugăciunea noastră să fie ca a unei fiinţe ce urmăreşte ceva nobil şi măreţ, iar nu ceva de moment, trecător fără valoare spirituala şi este de demnitatea noastră să perseveram în ea.

Dacă cererile noastre ar fi imediat împlinite, noi am fi expuşi la îngâmfare la încredere în meritele noastre personale la drepturi ce nu le avem. Interesul nostru spiritual este deci ca Dumnezeu să ne facă să siântăm tocmai prin acele întârzieri înţelepte, preţul harurilor Sale şi astfel să avem inima pregătită pentru recunoştinţa umila. Singuraperseverenta poate să obţină aceasta. Iar dacă uneori Dumnezeu îi asculta imediat, iar pe alţii nu, aceasta este taina şi planul Sau ascuns, pe care nu ne este dat noua a-l cunoaşte. Totul este însă opera gloriei Lui şi spre perfecţiunea noastră.

Cine vrea să-şi atingă scopul şi să persevereze mereu şi cel puţin pentru încăpăţânarea lui, Dumnezeu îl va asculta, aşa cum ne făgăduieşte Iisus în parabola cu cel ce a venit noaptea sa ceara pâine prietenului sau care dormea şi pregeta sa se scoale, dar care până la urmă, sacait peste măsura de cel ce bătea la uşă, s-a sculat şi i-a dat.

„Împărăţia lui Dumnezeu se ia prin violenta" şi dacă cel pe care îl rugam pare că nu ne aude, trebuie să-l forţam. O dulce violenta care nu-l supara pe Dumnezeu ci din contra îl împaca, care nu raneste pe aproape, ci îl ajuta, îi micşorează şi îi face să-l dispara păcatul.

Paraliticul din Evanghelie a aşteptat 38 de ani şi n-a disperat, iar noi după zece zile de rugăciuni neîmplinite, disperam, pierdem

încrederea şi devenim caldicei în credinţa.

Perseverenta deci presupune o încredere neclintita şi fără margini în bunătatea lui Dumnezeu şi pe care nicio întârziere n-o supara şi n-o dezamăgeşte.

Dumnezeu operează în secret rezolvarea dorinţelor noastre spre binele nostru. Cel ce se roagă neîncetat pentru un anumit scop, totuşi se transforma fără să-şi dea seama. El se sfinţeşte încetul cu încetul şi comportarea lui devine un exemplu pentru cei din jur. Iată un prim efect al perseverentei.

Cel ce iubeşte pe Dumnezeu ştie ca mai târziu sau mai devreme Dumnezeu îl va asculta. „Cereţi şi vi se va da", mereu fără încetare, fără nerăbdare.

e) Rugăciunea noastră să fie făcuta în numele lui Iisus Hristos. El este singurul mediator să liniştească revolta Tatălui, să sfinţească pe om, să-l scape de păcat, cauza conflictului dintre Creator şi opera Sa.

Neascultarea este poarta prin care a intrat păcatul în lume şi odată cu el moartea.

Iisus este modelul ascultării, al supunerii în faţa voinţei lui Dumnezeu. El a venit pentru a da ascultare Tatălui, pentru a se oferi ca jertfa nevinovata în numele omenirii.

În numele Lui, a Lui Iisus, cerul se înclina, infernul tremura, iar pământul îl preamareste pentru imensa Lui binefacere adusa.

Tot ce vom cere Tatălui în numele Lui, vom obţine, aceasta ne-o asigura chiar El. Rugăciunea noastră n-are nicio valoare dacă nu este făcuta în numele meritelor Lui. El ne-a împrumutat noua meritele Lui pentru a ne face demni de a cere ceva lui Dumnezeu. El a construit puntea de legătura ce fusese rupta, odată cu neascultarea primului om. Biserica logodnica lui Iisus întotdeauna se roagă în numele Lui.

f) Rugăciunea făcuta prin intermediului Maicii Domnului are de asemenea darul de a fi împlinita.

După Iisus, ea este imaginea cea mai perfecta a lui Dumnezeu. Ca mama a lui Iisus, Ea are tot dreptul să ceară anumite favoruri Fiului Ei. Iar legea data de Dumnezeu lui Moise vorbeşte despre blestemul ce cade asupra fiilor ce nu-şi respecta părinţii. Ori Domnul nu se poate contrazice pe Sine şi Mama Lui intervenind pentru noi, are dreptul de a fi ascultata. Duhul Sfânt care a pregătit în Ea sanctuarul viu în care trebuia să vină Mântuitorul lumii şi care de fapt este logodnicul Ei, cum oare nu o va asculta în rugăciunile Ei? Maria este sora noastră, prin

faptul că Ea s-a născut din acelaşi sânge al lui Adam, ca şi noi, deci ea are o mila şi o dragoste frăţească fata de noi. În al doilea rând, Ea este Mama noastră, prin Testamentul lăsat de Iisus însuşi înaintea morţii Sale. El a recomandat atunci lui Ioan ca Mama Lui pe viitor, deci Mama tuturor oamenilor.

Iată cel mai preţios dar lăsat de Iisus omenirii. Avem ca Mama spirituala pe însuşi Mama Lui, Fiica Tatălui şi Sotia Duhului Sfant. Ce comoara de nepreţuit de care însă mulţi se dispensează s-o recunoască şi s-o slujească. Cei ce nu-şi pun nadejdea în Maica Domnului, Regina îngerilor, a patriarhilor, a apostolilor, a martirilor, a fecioarelor, a tuturor sfinţilor, exemplul tuturor celor aleşi, concepută în planul de creaţie a lui Dumnezeu. Cea care a sfărâmat capul şarpelui infernal, cea care are puterea sa obţină pentru noi îndepărtarea ispitelor diavolului şi iertarea păcatelor noastre, aceia care deci o ignora, sunt de plâns. Ei sunt sufletele pierdute care scapa acest unic prilej de mântuire: ajutorul Maicii Preacurate.

După cum Iisus este apărătorul nostru fata de Dumnezeu, tot aşa este Maria fata de Iisus pentru noi.

Cel ce a călcat legea lui Dumnezeu să se arunce în braţele Mariei, Maica Milelor, unica speranţa a păcătoşilor. Ea este autoarea vieţii, Maica Mântuirii. Dacă n-ar fi fost Ea, Iisus n-ar fi avut cum să vină pe lume.

Rugându-ne Ei, nu ne rătăcim niciodată, nu disperam niciodată. Ea este pentru toţi darnica, prin Ea cel mort renaşte la viaţă, căci Ea nu dispreţuieşte pe nimeni. Alergaţi deci la Maria, Maica Domnului şi Mama noastră cu toată încrederea.

g) Rugăciunea trebuie să fie însoţita de sacrificii şi mortificări.

Toată viaţa Domnului Iisus n-a fost decât un şir întreg de sacrificii şi suferinţe. Profeţii L-au prezis ca pe o victimă inocenta, ranita şi distrusă de răutatea omenirii: „Ca o oaie spre junghiere şi ca un miel fără de glas", aşa a fost Iisus.

Ascultător până la moarte, aşa a distrus păcatul. Trebuie deci să-L urmam după exemplul vieţii Sale muritoare, să lepădam tot ce ne aparţine, să distrugem în noi instinctul conservării materiei şi al egoismului. Omul durerilor ne-a demonstrat de ce egoism este capabil orice om, dacă vrea. Ori, pentru a fi agreabili şi ascultaţi de Dumnezeu Tatăl, trebuie să fim nişte copii credincioşi ai aceştiu divin exemplu original. Acest „Fiu al Omului" este adevărata noastră menire; aceasta

perfecţiune a fost scopul vieţii şi creaţiei noastre. Noi însă am deviat, am greşit calea, ne-am înfundat în noroaie şi în santuri şi am căzut în prăpastie. Putem însă reveni, putem să ne întoarcem pe calea cea bună, cea sigura, singura şi adevărata cale care duce la nemurire şi fericire. Aceasta este Iisus. „Căci Eu sunt calea, adevărul şi viaţa". „Cel ce nu intra prin Mine, căci Eu sunt poarta, este un hoţ".

Trebuie să suferim ca El, insulte şi nedreptăţi, ocările şi răutatea oamenilor conduse de satan, să nu ne speriem de suferinţa fizică, căci „cel ce-şi pazeste viaţa o va pierde" ci să fim gata pentru Iisus să ne sacrificam aceasta viaţa a materiei pentru a câştiga pe cea a spiritului, după cum ne asigura El: „Cel ce-şi va pierde viaţa pentru Mine, acela o va câştiga".

Cum dorim noi să ne rugăm lui Dumnezeu în numele lui Iisus cel martirizat, noi care ne supunem tuturor pasiunilor corpului nostru? Mortificarea ucide păcatul şi duce deci cu uşurinţa rugăciunea noastră la Tatăl.

Toţi sfinţii au fost oameni ai sacrificiului. Suferinţa apropie pe om de Dumnezeu. „Cei ce aparţin lui Iisus şi-au crucificat carnea lor cu poftele şi viciile ei", spune Sfântul Pavel. Aceşti eroi ai credinţei suspendau legile naturii, mutau munţii din loc şi înviau morţii. Ei au ajuns la perfecţiunea lui Iisus prin post şi rugăciune. Urându-se pe ei înşişi şi corpul lor, aceşti eroi ce au ucis păcatul din ei prin mortificări şi impuneri forţate şi au atins prin rugăciunile lor inima lui Dumnezeu.

Noi cei de astăzi să ne mortificam acceptând cu mărinimie încercările zilnice, să reprimam caracterul nostru impulsiv, să înfrânam pasiunile şi poftele trupului nostru şi ambiţiile spiritului nostru. Să veghem asupra fiecărui simt în parte. Să făgăduim lui Dumnezeu că ne vom abţine de la o satisfacţie la care ţinem foarte mult, pentru ca rugăciunea noastră să fie primită. Omul care se mortifica îşi purifica sufletul, îşi supune corpul spiritului său, „îşi umileste inima, revine la castitate şi nevinovăţie, cu alte cuvinte îndepărtează obstacolele ce se opun eficacitaţii rugăciunii sale.

Numai astfel umiliţi în faţa lui Dumnezeu, însufleţiţi de o credinţă şi de o încredere fără margini, să oferim sacrificiile noastre în numele lui Iisus şi al Mariei. Numai astfel rugăciunea noastră va fi roditoare.

Dacă s-ar putea organiza şi la noi în azilurile de copii orfani acea rugăciune colectiva a micilor nevinovaţi, a îngerilor pământeşti, a celor

ce cu siguranţa îmblânzesc inima lui Dumnezeu. Cate minuni nu s-ar obţine astfel. aşa cum s-a petrecut în Franţa, unde oamenii plini de credinţa şi de mila pentru semenii lor, au organizat astfel de cercuri.

Rugăciunea făcuta în comun este mult mai eficace şi îndeplineşte toate condiţiunile pentru aceasta.

Iisus însuşi ne spune: „acolo unde sunt reuniţi doi sau trei oameni în numele Meu, acolo sunt şi Eu în mijlocul lor". Unul corectează lipsurile celuilalt. Şi unde poate să fie mai multă curăţenie şi inocenta decât într-un grup de copii crescuţi sub îndemnul unui misionar devotat pentru slava şi dragostea lui Dumnezeu? Ei nu formează cu toţii decât un suflet şi o inimă, care striga către cer.

Aceste implorari ale unor suflete nevinovate se ridica spre Dumnezeu ca fumul de tămâie şi obţin gratia şi mila Lui pentru cei ce-o cer prin acest fel de intermediari.

Rugăciunea micilor orfani a făcut minuni în ţările unde s-a putut organiza acest lucru. Şi simultan cu rugăciunile micilor îngeraşi, cei în suferinţa au fost îndemnaţi ca la rândul lor să facă rugăciuni ecepţionale, ca de exemplu: zilnic să recite un „Tatăl nostru" şi de zece ori „Bucură-te Marie", timp de o lună. Aceasta după cum era cazul. Efectele erau miraculoase. Dumnezeu acţiona prin fenomene uluitoare şi impenetrabile.

Unii au fost sfătuiţi să dea liturghii timp de zece sau mai multe zile, în timp ce micuţii azilului sau fecioarele sărace şi umile se prosternau în numele lor în faţa Maicii Domnului şi blândului ei Fiu.

Lui Dumnezeu Îi plac rugăciunile micilor inocenti, dar El vrea să vadă răbdarea şi credinţa noastră, El ne lasa mulţi ani în aşteptare şi deodată, când nici nu ne aşteptam, minunea se produce.

Pentru cei ce-şi folosesc averile şi bunurile lor în opera de binefacere şi niciodată n-au lăsat să plece de la uşa lor un sărac nemiluit, pentru aceştia, în clipele lor de restrişte şi suferinţe, Dumnezeu nu rămâne surd la cererile lor. Pentru cei ce au credinţa, Dumnezeu pătrunde în viaţa lor, împlinindu-le rugăciunile.

Rugăciunile pentru cei morţi au de asemenea o mare valoare. După spusele Sfântului Pavel

„Sufletul care trăieşte prin credinţa şi care vede în cele mai mici întâmplări acţiunea lui Dumnezeu asupra sa, acela ne se mai mira când survin cele mai grele încercări pentru mântuirea lui şi a semenilor lui. Ce consolare minunata simte acesta în fundul sufletului sau rănit de

suferinţa, gândindu-se ca cerul nu l-a lovit decât spre a-l purifica şi mai mult şi a-l face instrumentul milei divine".

Tainele lui Dumnezeu sunt ascunse. Multe necazuri se întâmpla spre binele nostru, iar noi nu ne dăm seama. „Tot răul spre bine". Cei ce duc o viaţă retrasa, departe de lume, de agitaţiile şi ambiţiile ei, numai aceştia înţeleg rostul şi mersul evenimentelor.

Oamenii în general în necazurile lor şi în suferinţe încep întâi spre a încerca fel de fel de metode de rezolvare, pur omeneşti şi numai după ce au dat gres în orice, abia atunci încearcă şi rugăciunea către Dumnezeu. Ce mare greşeala. Prin rugăciune su numai prin rugăciune trebuie să începem, ca Dumnezeu este Cel ce da curs evenimentelor şi „niciun fir de păr din capul nostru nu se mişca fără ştirea Lui".

Numai prin rugăciune vom fi inspiraţi ce anume mijloace omeneşti să folosim pentru rezolvarea cererii noastre şi care de fapt nu sunt decât accesorii şi mijloace secundare.

Mila lui Dumnezeu este totul. Cine se roagă Lui cu încredere şi din primul moment obţine totul.

Important este ca ceea ce cerem să nu devină o piedica în calea sfinţeniei şi perfecţionării noastre şi de aceea, de multe ori Dumnezeu nu ne acorda ceea ce cerem, fără ca noi să înţelegem aceasta.

Exista ceva la mijloc, o ambiţie, o mândrie, o dorinţă de a trăi în pace şi linişte, ceea ce nu-l este dat unui creştin adevărat care trebuie să lupte necontenit cu el însuşi şi cu alţii. Cate şi cate taine ascunse stau la baza neîndeplinirii cererilor noastre făcute lui Dumnezeu. Dacă le-am cauta cu inima sincera şi lepădati de noi înşine, le-am găsi cu siguranţa.

Rugăciunile făcute pentru pocăinţa celor răi sunt covârşitor de greu de îndeplinit. Un suflet duşmănos fata de Dumnezeu are prejudecăţi de neînvins împotriva tainelor şi mizerelor credinţei creştine şi el se cramponează cu furie de ideile şi pasiunile sale. Omul credincios este incapabil să răstoarne astfel de bariere din inima în care domneste diavolul şi încă de zeci de ani. Niciodată prin mijloace omeneşti nu se va putea înăbusi pasiunile unei inimi corupte ce nu cauta decât satisfacerea poftelor sale. Numai Domnul singur poate face o minune cu el şi aceasta numai în urma rugăciunii perseverente, umila şi plină de încredere. Şi în urma sacrificiilor făcute în special pentru mântuirea sufletului celui păcătos. Jertfa este necesara, numai ea alunga revolta şi dreapta furie a lui Dumnezeu fata de cel împietrit

şi prigonitor.

În rezumat tot omul, fie bogat sau sărac, prost sau deştept, cult sau nu, tânăr sau bătrân, bolnav sau sănătos, dacă îl iubeşte şi cauta pe Dumnezeu prin rugăciune cu toată inima, dornic în mod sincer de a afla adevărul cu credinţa, cu umilinţa, cu încredere şi mai ales cu perseverenta, va vedea miracole în viaţa lui şi ochii i se vor deschide pentru a vedea şi a înţelege sensul şi rostul creaţiei Lui şi a întregii omeniri.

Ultimul cuvânt în lumea aceasta va rămâne celor ce se roagă şi porţile infernului nu-l vor birui.

Prin rugăciune dezarmam iadul, dar să ne rugăm cum trebuie, să ne păstram inocenta, să fugim de divertismentele lumii şi de tot ceea ce ne îndepărtează de Dumnezeu. Să-L vorbim Lui cu simplicitate, ca un copil către Tatăl Sau, încredinţându-L temerile şi amărăciunile vieţii noastre.

Chiar când parem părăsiţi de El, să ne încredem totuşi împotriva oricărei aparente, în grija ce ne-o poarta.

Prin intermediul Mariei şi a Domnului Iisus, vom dezarma pe Dreptul Judecător.

MEDITAŢII

18 fragmente

1. Copii ajung în braţele lui Dumnezeu, fiindcă ei sunt cel mai aproape de El. Modul lor de a fi, e cel mai iubit de Dumnezeu. Înţelepţii îl înţeleg pe Dumnezeu, ca pe o necesitate în explicarea lumii.

Copii îl au, ca pe un tată de pe celălalt tărâm. Iată de ce copii sunt în Adevăr, pe când înţelepţii pe dinafara lui. [Arsenie Boca, Meditaţii, manuscris dactilografiat, pag. 26]

2. Căsătoria are multe motive să fie tainã. Când familia nu va mai fi întemeiată pe taină, oamenii vor fi o turmă de fiare destrăbălate. [pag. 33]

3. Deosebirea, marea deosebire între noi şi Iisus, e că Iisus n-avea vină, pe când noi toţi avem vină.

Şi iarăsi, cea mai mare deosebire: Cel nevinovat, Iisus a primit crucea, n-a ocolit-o, nu s-a apărat de ea, n-a stricat nevinovăţia Sa, n-a ameninţat stăpânirea omenească ce-L răstignea, ci s-a purtat blând, ca Mielul lui Dumnezeu cu cei ce-L răstigneau, şi-L huleau după ce L-au răstignit.

Noi, dimpotrivă, căutăm pe toate cărările, cum să scăpăm de

cruce, cum să ne strigăm nevinovăţia, cum să ne ascundem păcatele şi să strigăm în gura mare, cruce grea avem de dus.

Ne numim creştini, dar ducem crucea târâs şi am fi buni bucuroşi să scăpăm de ea. Noi facem de ruşine Crucea lui Hristos, dar şi Crucea lui Hristos ne face pe noi de ruşine. Căci să fim drepţi: nouă încă nu ne-a îndesat nimeni cununa de spini pe cap, încă nu ne-a bătut nimeni piroane în mâini şi în picioare, şi încă nu şi-a bătut nimeni joc de noi, cum şi-a bătut de Iisus. Dar, chiar acestea toate de le-am pătimi, trebuie să răbdăm pentru mântuirea noastră, aşa cum le-a răbdat Hristos, tot pentru a noastră mântuire. Nu este o altă cale de mântuire, de ispăşire a păcatelor, decât calea Crucii. Dacă ar fi fost alta, Dumnezeu ne-ar fi arătat-o pe aceea. [pag. 45]

4. În creştinism omul e ridicat până la cinstea de colaborator al lui Dumnezeu, iar această colaborare e destinul. Talantii – talentele, sunt înzestrările acestei colaborări ale lui Dumnezeu cu omul.

Lucrând în sensul înzestrărilor, lucrezi în sensul destinului. Omul e neliniştit, câtă vreme nu ştie ce vrea Dumnezeu cu el, ce vrea Dumnezeu de la el.

Viaţa nu e un scop în sine; numai un mijloc; e numai cadrul unui destin sau e în cadrul unui destin.

Mulţi se tem de cuvântul destin, ca nu cumva să însemneze predestin, prin urmare să se trezească într-o doctrină fără libertatea voinţei, deci fără conceptul specific al responsabilităţii ultime.

Cum să nu răspunzi de ce şi-a dat Dumnezeu? Şi cum să nu răspunzi, dacă n-ai făcut ce ţi s-a dat să faci? [pag. 85]

5. Blândeţea şi smerenia inimii, pe care ni le îmbie Iisus odihnă, nu le avem odihnă decât prin Iisus.

Cu alte cuvinte, persoana lui Iisus îşi răsfrânge blândeţea şi smerenia Sa prin noi şi aşa se face linişte, altfel nu se face. Dar ce să înţelegem că toată odihna lui Iisus, care n-avea loc unde să-şi plece capul, şi pe care nu l-a văzut nimeni râzând, dar plângând adesea, cum glăsuieşte tradiţia, toată odihna lui Iisus nu-l decât o cruce a iubirii şi sfâşiere de milă, o zguduire a sufletului de mila surorilor lui Lazăr, o sudoare de sânge ce picură ca apa şi încă o zguduire în suflet, când avea Iuda să-L vândă.

Şi totuşi Iisus avea o „odihnă", odihna misiunii Sale în lume, care se împlinise şi se va împlini deplin, oricât vor scrâşni împotrivă porţile iadului. Dar să luăm model un om dintre noi, Sfântul Ioan Gură de Aur,

care mărturiseşte că: „mai multe sunt furturile care zbuciumă sufletul preotului, decât talazurile care bântuie marea”.

Liniştea, odihna, nu ţi-o dă decât dorul de a îmbrăţişa destinul Său, e una cu noi; iar noi nu suntem singuri. Deci nu poţi fi blând şi smerit cu inima, până nu ieşi din tine şi te muţi în Iisus. În tine eşti trufas şi tulburat, în Iisus eşti blând şi smerit şi odihnit cu sufletul. Deci Iisus e odihna noastră, de 16

Aceea El se îmbie mereu tuturor necăjiţilor şi vameşilor lumii, să le fie dulamă, să le fie inimă, să le fie ideal în viaţă. [pag. 93, 94]

6. Un locuit de Dumnezeu e strămutat în alte evidente ale existentei. Prezenta lui provoacă lumea şi-o antrenează într-un conflict de limită. Lumea nu mai are ce-l face, decât să omoare mărturisitorii, amăgindu-se, că prin aceasta a scăpat de realitatea ce-l contrazicea şi-l mustra liniştea. [pag. 97]

7. În toată lumea nu găseşti un lucru mai uşor de făcut decât păcatele şi iarăsi nimic nu pricepe omul mai greu ca: „Ce-l acela păcatul? când petrece în el. De aceea păcătuim cu uşurintă, dar ne pocăim anevoie! Altă privinţă care te împiedică de la spovedit e că judecă preoţii, eşti nemulţumit de preot, iar de care ai fi mulţumit, ţi-e frică. La unul nu te lasă păcatele lui, la altul nu te lasă să mergi păcatele tale”. [pag. 108]

8. Sunteţi nemulţumiţi de preoţi, dar care ce aţi făcut pentru preoţi, ca să fiţi mai mulţumiţi? Cerut-aţi de la Dumnezeu un copil măcar pe care să-l închinaţi slujirii lui Dumnezeu? Credeţi că vina o poartă numai ei, preoţii? Şi sunt fii voştri. Cum i-aţi născut, aşa-l aveţi. Ce le băgaţi de vină? Tot poporul e răspunzător că nu are slujitori mai străvezii spre Dumnezeu. Poporul îşi are în toate privinţele povăţuitorii pe care îi merită! Nu mai staţi cu gânduri ucigaşe împotriva copiilor, că nu ştiţi în calea cărui dar de la Dumnezeu te-ai găsit împotrivă, şi ai să dai seamă, ci naşteţi copii cu gândul să fie slujitorii lui Dumnezeu între oameni. [pag. 109]

9. Nu ştiu pe lume o biruintă mai mare, ca aceea de a te lepăda de tine şi a ajunge liber: „e trăirea libertăţii spiritului”. Adevărul vă face liberi. Deci, înţelegem că fără această vamă a făpturii noastre vechi, stăteam în minciună, încolţiti de iluzii şi striviţi sub rotile necesităţii fără ieşire. De aici ne scoate Iisus. Când se întâmplă aceasta? Când îl cunoaştem pe Iisus ca inimă a inimii noastre, ca suflet al sufletului nostru. Îl putem cunoaşte numai în iubirea şi bucuria pe care

o siântăm când renunţăm la eul nostru şi ne aflăm fată către fată cu Dânsul.

Noi nu făgăduim să-L urmăm pe Iisus în marea călătorie interioară a întoarcerii la Tatăl, şi prin simpla noastră hotărâre Providenta divină realizează treptat această dorinţă a noastră. aşa dăm de primul examen de admitere, examenul crucii. Până aici noi eram o sumă de dorinţe şi aranjamente pământeşti, care întunecau chipul lui Dumnezeu din viaţa noastră. Deci Crucea e la acest loc al hotărârii, linia înaintea dorinţelor noastre omeneşti, peste care coboară Dumnezeu o dungă de-a curmezişul. Providenta, urmărind interesul nostru veşnic, trimite peste socotelile noastre corecturi divine. Toată această corectură o siântăm ca o experienţă de cruce, trebuie să treacă puţină vreme de reculegere ca să pricepem „că aşa cum s-a întâmplat" a fost cel mai bine, iar nu cum am fi vrut noi în îngustimea noastră. Suferinţa aceasta care ne simplifică treptat viaţa, care pune condiţia crucii în faţă, e simbolul nesfârşitei posibilităţi de desăvârşire. [pag. 121, 122]

10. Invidiosul nu primeşte doctor pentru boala lui şi nu poate găsi leac tămăduitor al suferinţei, deşi Sfânta Scriptură e plină de ele. El aşteaptă uşurarea bolii numai într-un singur fel: să vadă prăbuşit pe unul din cei invidiaţi. Capătul urii lui e să vadă pe cel invidiat, din fericit, nefericit, din norocos, nenorocit. Pe unii oameni cu totul potrivnici, binefacerile îi îmblânzesc. Pe invidios însă, binefacerile mai mult îl înrăiesc, cu cât invidiosul are parte de mai mari faceri de bine, cu atât mai tare fierbe de ciudă, mai mult se supără şi se mânie. Mulţumind pentru darurile primite şi mai mult se cătrăneşte de purtarea binefăcătorului. Ce fiară nu întrece invidiosul prin răutatea năravului lui?

Ce sălbăticie nu depăşeşte el prin cruzimea lui? Câinii, cărora li se aruncă o coajă se domesticesc.

Leii cărora li se poartă de grijă, se îmblânzesc. Invidioşii însă, mai mult se irită când li se arată îngrijire şi atenţie.

Rănile invidiei sunt adânci şi ascunse şi ele nu suferă vindecare, ca unele ce s-au închis în durerea lor oarbă, în ascunzişurile propriei sale suferinţe. Cel invidiat poate să scape şi să ocolească pe invidios, dar invidiosul nu poate scăpa de sine însuşi. Tu, invidiosule, duşmanul tău e cu tine, vrăjmasul ţi-e continuu în inimă, primejdia e închisă în adâncul tău: eşti legat cu un lanţ neîndurat, eşti prizonierul invidiei şi

nicio mângâiere nu-ţi vine în ajutor. A prigoni pe un binecuvântat de Dumnezeu şi a ură pe cel fericit, iată o nenorocire fără leac. [pag. 129, 130]

11. Durerea nu e obiect sănătos de meditaţie. De durere trebuie să scapi, să o depăşeşti, să fi deasupra ei. Dar trebuie să vină cineva să te scoată din cercul tău chinuitor de îngust. Căci durerea ta te ia în vârtejul ei şi te închide dinspre toată lumea şi dinspre orice lume. E parcă o prelungire a iadului după tine. Cu cât orizontul tău e mai îngust şi mai îngust de durerea ta, cu atât neliniştea e mai mare – şi poate să fie mai mare ca la toată lumea. [pag. 159]

12. A făcut Iisus minuni şi oamenii cred că, cele mai mari sunt cele care privesc sănătatea trupului.

Dar marea minune a învierii din morţi, e ceea ce mărturisim când zicem: „Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să vie". Abia atunci va scăpa firea omului de slăbănogie. Până atunci are putinţa de a scăpa de păcate. Şi aceasta e mai mare minune decât a tămădui un stomac, o mână uscată, sau repararea unui ochi. Sunt lucruri grele şi acestea, dar n-au nimic religios în ele, le fac şi medicii.

Omul cere lui Dumnezeu, cere minuni. În definitiv, ce cere omul? Cere sfinţenia pe care a pierdut-o. Acesta-l singurul lucru pe care-l cere şi Dumnezeu din partea omului. Iar sfinţenia vieţii o pot avea şi oamenii cu trup neputincios. De aceea, nouă, preoţilor ne-a dat Iisus numai jumătate din darul Său, rămânând ca cealaltă jumătate, însuşi să o îndeplinească, când va înceta desăvârşit slăbănogia omului „la înviere". Dar a doua nu se dobândeşte fără prima. [pag. 214, 215]

13. Sufletul ce cugetă la mărturisire, ca de o frână se împiedică de la păcate. Iar cine n-ar frâna, le va face fără grijă, fiind în întuneric. Când lipseşte mai marele nostru, să avem măcar chipul lui în minte şi despre tot ce am şti că s-ar scârbi, de ar fi de fată, să nu facem, fie cuget, fie vorbă, fie lucru, fie hrană, fie somn şi orice alta de la acestea să ne întoarcem. Atunci cunoaştem cu adevărat, cum e ascultarea noastră. Numai copii fără minte se bucură de lipsa dascălului lor. Ceilalţi însă, o socot o pagubă.

Cel ce-şi vădeşte Păstorului său serpii ispitelor, credinţa adevărată dovedeşte; iar cine-l ascunde, pe drumul pierzării se află.

Cine va ajunge la cuget curat, ascultă desăvârşit pe Părintele său, acela nu se va teme de moarte, ci ca pe un somn spre o altă viaţă îi va fi.

Cel ce uneori ascultă pe părintele său, şi alteori nu, se aseamănă unui bolnav de ochi, ce pune pe ei odată ierburi tămăduitoare, altă dată var nestins. Căci zice: „unul zidim şi altul stricând, ce au folosit? Fără numai osteneală în zadar!”

Să nu ne speriem văzând că şi după mărturisire nu se dă război, că mai bine este a ne lupta cu întinăciunea, decât cu trufia. [pag. 215, 216]

14. Omul se roagă de Dumnezeu să-l scape de necazuri, iar Dumnezeu se roagă de om să-şi schimbe purtările. Socotiti şi voi, care de cine să asculte întâi?

Să nu daţi vina pe Dumnezeu, că El ne uscă pământul de sub picioare şi vlaga din oase. Să nu-l faceţi nedreptatea aceasta!

Toate necazurile, noi ni le-am pricinuit, cu păcatele noastre şi ele sunt urmări şi plata îndesată pentru păcate, până vom înţelege la îmblătează, ne iau de nas, ca să ne săturăm odată de ele. [pag.

15. Dacă veţi avea şi răbdare în necazuri, să ştiţi că veţi avea şi Duhul Sfânt. Dar dacă veţi avea şi puterea de a mulţumi în necazuri, atunci străluceşte Duhul Sfânt în voi. [pag. 236]

16. Eu nu vă dau canoane ca ceilalţi preoţi, mătănii, rugăciuni, post, ci îndemn să vă schimbaţi purtările şi să-l mulţumiţi lui Dumnezeu de crucea pe care v-a dat-o, căci Sfânta Biserică şi Sfânta Împărtăşanie le ştiţi, dar faptul acesta l-am găsit de cuviinţă să vi-l spun mai mult.

Vreau să vă schimb lacrimile voastre în bucurie, mulţumind lui Dumnezeu de toate durerile şi schimbându-vă purtările, vă veţi bucura. O veţi face? [pag. 242]

17. Mulţi aţi mărturisit păcatele voastre şi totuşi cugetul vă mai mustră. Oare de ce? De aceea, ori că n-aţi primit leacul după mărimea rănii, ori că l-aţi primit, dar nu l-aţi făcut. Şi vă mai mustră cugetul chiar şi după ce aţi împlinit toată „pocania” şi după ce veţi fi ispăşit păcatele acelea, pentru că mai sunt păcate nemărturisite şi până ce nu le vei mărturisi toate şi nu vei ispăşi de bunăvoie toate, nu vei avea pace cu pârâsul tău. Căci cugetul nostru, când ne mustră, să ştiţi că e glasul lui Dumnezeu în noi. Dacă noi am fi cum trebuie, glasul acesta al lui Dumnezeu ne-ar învăţa tainele lui Dumnezeu şi ne-ar răpi în rai încă de pe pământ, dar nu poate de mulţimea şi greutatea păcatelor noastre. De aceea ea ne tot mustră, că doară, doară ne va apuca lucrul ispăşirii, lucrul curăţirii. [pag.

18. Cu păcatele nemărturisite are Dumnezeu altă socoteală; tot socoteală milostivă, însă pe noi ne ustură. Ştiind Dumnezeu nătângia noastră nu ne va lăsa părăsiţi în întunericul necunoştinţei, ci ne trimite necazuri sau pocanie fără voie: dureri, pagube, vrajbe, tulburări, copii slabi şi orice altă suferinţă.

Ispăşirea de nevoi e de obicei mai aspră ca ispăşirea de bunăvoie, pentru că şi păcatele nemărturisite sunt mai grele decât cele mărturisite. Cu toate acestea, tu în neştiinţă, te porţi împotriva rânduielii lui Dumnezeu în ceea ce îţi trimite Dumnezeu spre ispăşire, să strici şi să întorci spre mai mare osândă, căci toate le poate Dumnezeu fără tine, dar să te mântuiască din lumea aceasta nu poate fără tine. Nici tu nu te mântuieşti fără mâna lui Dumnezeu şi nici Dumnezeu nu te ridică, dacă tu nu-l întinzi mâna. Destul îţi este, că te cercetează mereu şi atât de mult te roagă! [pag. 283, 284]

Selecţie de Pr. Ioan Velcherean.

DIN ZICERILE PĂRINTELUI ARSENIE BOCA.

Explicate de Părintele Teofil Părăian

„Mă, nu toţi din lume se prăpădesc, nici toţi din mănăstire se mântuiesc".

Avea o putere de sinteză deosebită, o putere de intuiţie şi o putere de a cunoaşte totdeauna esenţialul într-o chestiune. Când îi puneai o problemă, el imediat avea răspunsul. Şi de la el au rămas şi cuvinte scrise, în manuscrisele lui. De pildă, când l-am întâlnit eu pentru prima dată, mi-a şi spus un cuvânt, o formulă. Zice: „Mă, nu toţi din lume se prăpădesc, nici toţi din mănăstire se mântuiesc". Deci avea o posibilitate de a formula ceva.

„Nici abuzul, nici refuzul".

În legătură cu sexualitatea în familie, Părintele Arsenie zicea: „Nici abuzul, nici refuzul".

„Cu mine de două ori trebuie să se întâlnească omul".

Părintele zicea că de două ori trebuia să se întâlnească omul cu el: o dată când îi spune şi a doua oară la moarte, să-i spună dacă a făcut ce i-a spus. Foarte corect! Ce rost are să meargă cum merg unii că să-i spună unul, că să-i spună altul, că un cuvânt de folos, că nu ştiu ce. şi-apoi adună la cuvinte de folos şi nu împlineşte nimic!

„Cine face curte nu face carte".

Părintele Arsenie zicea: „Cine face curte nu face carte".

„Naşteti-vă sfinţi!"

Părintele Arsenie îi îndemna pe oameni să nască sfinţi. Bineînţeles că pentru a naşte sfinţi trebuie să fi sfânt sau trebuie să tragi de tine spre idealul sfinţeniei. Şi când începem să ne ocupăm de noi înşine, putem să ne cunoaştem, să aflăm negativele noastre, să cunoaştem încărcătura dată de alţii şi pusă în noi, s-o rezolvăm, dar aceasta cere timp şi osteneală.

„Să-ţi fereşti capul de frig şi de prostie!"

E un cuvânt care merită să fie ştiut şi urmat, el putând fi de folos tuturor celor ce nu iau aminte la ei înşişi, tuturor celor care vreau să braveze şi nu se gândesc la urmările pe care le pot avea, spre răul lor, nişte atitudini care nu sunt destul de bine gândite şi controlate. Să luăm deci aminte la cuvântul de mai sus şi să-l împlinim în cele două laturi ale lui.

„Concepţia de viaţă creştină".

Câtă o avem, nestatornicește în gândul şi dorinţa de a ne ridica mai presus de fire, de a îndumnezeii firea, prin harul şi îndurările şi iubirea de oameni a lui Dumnezeu. Tocmai de aceea folosim şi resursele fireşti câte le avem la îndemână, aerul, aerul bun, hrana raţională, somnul şi energia vitală, pe care nu vrem să o risipim pe plăceri, ci vrem s-o canalizăm spre binele nostru material şi spiritual. aşa dorea părintele Arsenie, care a formulat îndreptarul de viaţă, pe care l-a predat tinerilor şi oricui care vrea să ia aminte la el.

„În mintea strâmbă şi lucrul drept se strâmbă".

Aşa obişnuia să spună părintele Arsenie, care urmărea pentru oameni o minte dreaptă şi lucruri drepte şi îndreptate de mintea cea bună. Valoarea acestui cuvânt o intuiesc toţi cei ce îl aud, şi asta se întâmplă des, căci noi îl aducem înaintea vizitatorilor şi închinătorilor noştri, mai ales atunci când au prilejul să vadă o pictură a părintelui Arsenie reprezentând Adormirea Maicii Domnului, pictură în faţa căreia se opresc cu admiraţie mulţi dintre cei ce vizitează Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta. Mintea se strâmbă în urma patimilor şi se îndreaptă pe măsura curăţirii de patimi. Când mintea se îndreaptă, vede lucrurile drept, deci aşa cum sunt ele. „În mintea strâmbă şi lucrul drept se strâmbă". Asta le place la mulţi, am băgat de seamă că le place. Când le spun că Părintele a zis că

„În mintea strâmbă şi lucrul drept se strâmbă", oamenii râd în general. De ce râd? Pentru că îşi dau seama că aşa e. Numai că e greu să ştii când ţi-e mintea strâmbă.

„Cea mai lungă cale este calea care duce de la urechi la inimă”.

Cea mai lungă cale este calea care duce de la urechi la inimă, adică de la informaţie la convingere.

Oameni de informaţie religioasă sunt mai mulţi decât cei ce au convingeri religioase. E necesară şi informaţia, care adeseori se face prin auzire. Dar a rămâne la informaţie înseamnă doar a fi la începutul drumului „la urechi”. Până la inimă mai e o cale lungă, „cea mai lungă cale”.

„Un suflet trist este un suflet cu luminile stinse”.

Cuvântul acesta ne aduce aminte de un cuvânt asemănător, cu circulaţie mai ales în lumea din Apus:

„Un sfânt trist este un trist sfânt”. Părintele a fost întotdeauna pentru optimism, pentru bucurie, credinţa noastră fiind „izvor de bucurie”, creştinismul fiind „religia bucuriei”. Domnul Hristos le-a spus ucenicilor Săi: „Acestea vi le spun ca bucuria Mea să fie întru voi şi ca bucuria voastră să fie deplină” (Ioan 15, 11).

„Bobul lui se preschimbă în tăciune, iar el se crede grâu nedreptăţit”.

Aşa caracteriza părintele Arsenie pe omul care se abate de la cele bune şi care nu caută şi nu primeşte îndreptarea, ci îşi explică el mai bine cele pentru sine condamnând pe cei ce vreau să-l 21

Îndrepte.} începutul oricărei îndreptări este să-ţi recunoşti greşeala. „Când greşeala s-a făcut în tine aşezare şi adevăr” – când o ai ca deprindere şi o mai şi justifici – atunci „nu mai e greşeală ci e păcat de moarte”.} într-o astfel de situaţie, cel ce se crede a fi drept, fără să şi fie de fapt, nu mai e bob de grâu, ci doar tăciune.

„Mustrarea învinge, dar nu convinge”.

Este şi aceasta o cugetare la care e bine să luăm aminte. Are şi mustrarea rostul şi puterea ei, dar ea, ca constrângere, doar învinge, însă de convins nu convinge. De la învingere până la convingere e o cale lungă; poate tot atât de lungă cât cea de la informaţie la convingere, cât cea de la urechi la inimă.

„Iubirea lui Dumnezeu pentru cel mai mare păcătos este mai mare decât iubirea celui mai mare sfânt fată Dumnezeu”.

Părintele Arsenie a zis o vorbă cât lumea asta de mare – ba mai mare decât lumea asta!

— Şi anume o zis aşa: „Iubirea lui Dumnezeu faţă de cel mai mare păcătos îi mai mare decât iubirea celui mai mare sfânt faţă de

Dumnezeu". Nu poate iubi un sfânt pe Dumnezeu, cât ar fi sfântul de mare, cât iubește Dumnezeu pe cel mai mare păcătos; şi-l aşteaptă; şi vrea să-l primească; şi aleargă înaintea lui, după cum citim în pilda cu fiul risipitor, unde se spune că tatăl nu l-a aşteptat pe fiul care se întorcea; l-a aşteptat într-un fel, dar când l-a văzut că vine nu l-a mai ţinut locul: a alergat înaintea lui, ca să-l primească, să-l îmbrăţişeze, să-l sărute, să-l ajute, să-l aşeze iarăsi în starea din care a plecat. Pentru că din inima lui fiul n-a plecat niciodată! El a rămas în inima tatălui aşa cum rămânem noi în inima lui Dumnezeu, în inima Mântuitorului nostru Iisus Hristos, în inima Maicii Domnului, oricât de depărtaţi am fi, oricâte rele am face. Până trăim în această viaţă Dumnezeu nu ne părăseste. Noi putem să părăsim pe Dumnezeu, dar Dumnezeu nu poate să ne părăsească pe noi.

Cu o astfel de afirmaţie, părintele ne dă încredere în bunătatea lui Dumnezeu, în iubirea lui Dumnezeu fată de noi, păcătoşii, căci se afirmă şi în rugăciunile de dezlegare ale sfintei noastre Biserici, că mila lui Dumnezeu este tot atât de mare, tot atât de infinită, cum este de infinită şi mărirea Lui, de vreme ce se spune: „Că precum este mărirea Ta, aşa este şi mila Ta". Cuvântul spus de părintele Arsenie, în formularea de mai sus, ne aduce aminte şi de ceea ce spune Psalmistul, prin cuvintele acestea: „Cât e de sus cerul deasupra pământului atât de mare e bunătatea Lui (a lui Dumnezeu) spre cei ce se tem de Dânsul. Cât de departe e Răsăritul de Apus, atâta a depărtat El de noi fărădelegile noastre. Cum miluieşte un tată pe copiii săi, aşa miluieşte Domnul pe cei ce se tem de Dânsul" (Ps. 102, 10-13).

„Ajutati-mă să vă pot ajuta".

Asta înseamnă că nu cel care vrea să te ajute te ajută cel mai mult, ci tu eşti cel care poţl să fi ajutat.

Dacă eşti deschis spre ajutor te poate ajuta omul de lângă tine şi omul superior ţie; dar dacă nu-l recunoşti superior, ba, dimpotrivă, îl judeci şi-l calci în picioare, atunci nu te poate ajuta, pentru că omul este fiinţa care poate zice nu, şi zice nu!

„Fiecare dintre noi ducem un necredincios în spate".

Zice părintele Arsenie Boca referindu-se la trup, „fiecare dintre noi ducem un necredincios în spate".

„Domnul Hristos a fost răstignit cu spatele pe crucea materială şi cu fata pe crucea spirituală".

Zicea Părintele Arsenie: „Domnul Hristos a fost răstignit cu

spatele pe crucea materială şi cu fata pe crucea spirituală”.

„Să ai înţelegere faţă de neputinţa omenească”.

Am fost odată la Părintele Arsenie Boca – Dumnezeu să-l odihnească!

— La Bucureşti, cu un student la teologie de atunci, care acuma-l preot – au trecut anii peste toţi de-atunci. a fost asta în 1965 – şi Părintele vorbind cu el, desigur să aud eu, i-a spus un cuvânt care mi-a rămas mie pentru cealaltă vreme a vieţii mele şi cred că şi pentru veşnicie. N-am să-l uit niciodată! zice: „Uite, măi frate. O să fii preot. Să fii înţelegător fată de neputinţa omenească!” Nici nu vă puteţi închipui cât m-am gândit eu la cuvintele acestea, de atunci încoace; cât le-am urmărit în viaţa mea şi în viaţa oamenilor. Şi mi-am dat seama că neputinţa omenească e o realitate. Sunt atâţia oameni răi în lumea asta, şi nici ei nu vor să fie răi. Şi-s răi, şi noi trebuie să înţelegem răutatea lor de pe poziţia noastră, din situaţia noastră. Să înţelegem că ei nu pot mai mult, că ei ei înşişi sunt nemulţumiţi de răutatea lor – „Pe cel rău răutatea îl ucide”, îi scris în Psalmi: „pe cel rău răutatea îl ucide”, îl nimiceste, răutatea îl nemulţumeşte. Pomenirea de rău spun părinţii cei duhovniceşti că e o răutate fără margini, e o răutate ca o rugină care mănâncă fierul, aşa mănâncă sufletul; răutatea-l cui înfipt în suflet. Pomenirea de rău, nemulţumirea, neiertarea este viermele minţii. Un părinte spune că

„Răul să-l scrii pe apă”.

Texte culese şi prezentate aici de Ioan Gânscă şi Iulian Nistea.

Trepte spre vieţuirea în monahism.

Ieromonah Arsenie Boca.

Cine vrea să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea în fiecare zi şi să-mi urmeze Mie.

(Luca 9, 23)

Lepădarea de lume are două trepte. Întâi ne lepădăm de lumea din afară şi de tot ce ne-ar putea ţine legaţi de ea. În al doilea rând ne lepădăm şi de toate asemănările noastre lăuntrice cu lumea.

Acestea sunt patimile, năravurile şi toate slăbiciunile noastre personale.

Dacă am rămâne în lume ne-am face una cu lumea. Dacă însă vrem să urmăm lui Iisus, atunci trebuie să desăvârşim lepădarea de lume cu lepădarea de sine. Lumea aceasta este eul, egoismul, este iubirea şi încântarea de sine, e suportul plăcerii şi al complacerii în

lumea aceasta. Egoismul este rădăcina tuturor patimilor. Iar lepădarea de sine este uscarea acestei rădăcini şi prima condiţie a urmării lui Hristos.

Dacă ieşim din lume scăpăm de vedere şi auzire. Cu aceasta mai slăbesc puţin şi patimile noastre.

Dar ca să ne desprindem deplin din puterea lor trebuie să tăiem odraslele şi rădăcina prin nevoinţa de fiecare zi a lepădării de sine. Aceasta e simţită de firea noastră cea pieritoare ca o cruce pe care de fapt moare omul nostru cel vechi. Nu putem urma lui Iisus decât omorând în tot ceasul patimile noastre.

Pentru început urmarea lui Iisus chiar rostul acesta îl are: de a ne desprinde firea de patimi iar în locul lor a deprinde virtuţile.

Lepădarea de sine nu este cu neputinţă sau înfrângere. Dimpotrivă, e descătusarea unei foarte mari puteri sufleteşti. Mărturie la îndemână ne stau însăşi prilejurile. Dacă le câştigăm, adică ne comportăm prin ele după Duhul lui Dumnezeu, siântăm în suflet o pace şi o creştere sufletească. Pe când dacă le pierdem, adică ne comportăm după om sau după patimi, siântăm o tulburare, o mustrare de conştiinţă şi o împuţinare sufletească. Lepădarea de sine dovedeşte credinţa şi dragostea pe care o avem către Iisus. Din aceasta izvorăste o mare trăire sufletească. Lepădarea de sine trebuie să ne-o facema doua natură, ca să ne însoţească toată calea călugăriei şi să caracterizeze călugăria.

În felul acesta seacă izvorul şi rădăcina patimilor.

Despre sfaturile Evangheliei şi voturile monahale.

Iisus a dat porunci şi sfaturi şi pildă cu viaţa Sa. În aceasta a descoperit toată voia lui Dumnezeu către oameni, ca să se mântuiască. Poruncile asigură mântuirea pentru toată lumea, iar sfaturile evanghelice sunt acestea: sărăcia de bunăvoie, viaţa fără prihană şi ascultarea necondiţionată.

Pe sfaturile evanghelice se întemeiază călugăria. Cinul monahal urmăreşte deci trăiea creştinismului până la măsurile desăvârşirii. Dar ca să facă firea omenească o cale atât de lungă trebuie înţelese bine mijloacele şi foarte bine cunoscută calea. Mai întâi fiţi de-a dreptul ucenicii lui Iisus, cum au fost apostolii, dar putem fi nişte ucenici mai smeriti al unui slujitor al lui Iisus, cum este duhovnicul. Călugăria nu se învaţă atât din cărţi cât din această ucenicie.

Voturile sau făgăduinţele monahale au rostul de a desprinde

rând pe rând patimile care strică firea noastră şi primejduiesc mântuirea. Primejdia cea mai mare a patimilor de căpetenie este aceasta, că duc sufletul la necredinţa în Dumnezeu prin faptul că prind sufletul şi trupul numai de viaţa aceasta desartă.

Ştiind Iisus că patimile opresc sufletul de la calea Sa, întrucât îl lipesc de viaţa aceasta, ne-a cerut să ne lepădăm de tot ce avem, să urâm familia, ba să urâm şi propria noastră viaţă în condiţiile lumii acesteia (Luca 14, 26). Călugăria stabileşte o altă înrudire între oameni: rudenia cea după Duh.

Căsătoria şi copiii îi părăsesti înainte de a-l avea şi n-o iei pe calea aceasta. Aceasta este voia sfântă pe propria ta viaţă văzută după chipul veacului acestuia. Aici îşi dovedesc sfaturile evanghelice temeiul. Astfel, sărăcia de bunăvoie ne izbăveşte de lăcomie, de iubirea de argint şi de lene.

Fecioria biruie desfrânarea. Iar ascultarea necondiţionată omoară mândria, invidia, mânia, slava desartă şi întristarea.

Dintre cele trei făgăduinţe cea mai grea e ascultarea, pentru că are de biruit mai mult patimile minţii care discută cu Dumnezeu în loc să asculte fără discuţie.

Nicio patimă nu vrea să părăsească firea fără nevoinţe, adică silinte ale conştiinţei întărite de voinţă. Din pricina acestei lupte între convingeri şi patimi călugăria e dătătoare de har şi e numărată la Taina Pocăintei.

Ascultarea este pretutindeni o temelie a rânduielii în societatea omenească, dar în călugărie ascultarea mai are ceva fundamental deosebit: ca ascultare din convingerea că prin conştiinţa staretului sau a duhovnicului îţi grăieşte însuşi Hristos. Orice abatere de la acest greu de ascultare atrage o întărire a patimilor şi o slăbire a sufletului.

Iată înţelesul călugăriei.

Despre post şi rugăciune.

Postul e vechi şi începe odată cu omul. E prima poruncă de stăpânire de sine. Postul şi rugăciunea sunt două mijloace prin care curăţim firea de patimi. Toţi oamenii care s-au apropiat de Dumnezeu şi-au smerit sufletul cu rugăciune şi post. Şi Iisus a postit 40 de zile punând postul începătură a vestirii Împărăţiei lui Dumnezeu, deşi Lui nu-L trebuia, fiind nepătimaş.

Temeiurile mai adânci ale postului şi rugăciunii le găsim tot la Botez. Adâncul fiinţei noastre se îmbracă în Hristos. În acest adânc al

minţii, sau în altarul inimii după expresia părinţilor, se sălăşluieşte Hristos, izgonind afară pe satana, care se retrage în siântări. De aici puterile potrivnicului, patimile, se silesc să învăluie şi să prindă voinţa din nou în mrejele sale.

Cu trupul însă nu putem trata decât prin post. El nu ştie şi nu recunoaşte convingeri. De aceea el trebuie uscat, încet şi cu socoteală, fiindcă în mocirla uscată porcii patimilor nu mai vin să se scalde.

Ca să zădărnicim puterea potrivnică care lucrează prin simţuri patimile plăcerii, slăbim prin post aceste simţuri şi închinarea lor către plăcere. Un organism topit cu postul nu mai are putere să schimbe convingerile conştiinţei.

Dar mai bine de jumătate din numărul patimilor sunt ale minţii. Postul lucrează şi asupra acestora.

E lucru de mirare, zice Ioan Scărarul, că mintea fiind netrupească de la trup se spurcă şi se întunecă şi că, dimpotrivă, cea nematerialnică de la ţărână se subţiază şi se curăţă. Ochii văd lucrurile, mintea vede gândurile.

Postul curăţeşte ochiul, rugăciunea curăţeşte mintea. Aici nu vorbim de rugăciuni care cer lucruri materiale, nici de rugăciunea care dă drumul închipuirii, după cum nu vorbim nici de rugăciunea liturgică, ci numai de rugăciunea minţii. La intrarea în călugărie rugăciunea vameşului, completată poate chiar de Iisus, e numită deodată cu metaniile „Sabia Duhului Sfânt". Rugăciunea minţii este

„Doamne, Iisuse Hristoase Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul cu numele lui Iisus spus întâi cu gura apoi cu mintea, pătrundem din afară spre înăuntrul nostru către Iisus, Care la rugăciunea noastră bate război cu potrivnicul din gânduri şi ne izbăveşte de asupririle patimilor. Rugăciunea minţii sau rugăciunea inimii are temeiul acesta, descoperit de însuşi Iisus, că fără Mine nu puteţi face nimic în privinţa izbăvirii de patimi, deci în privinţa mântuirii.

Rugăciunea minţii are şi stări superioare, când izbăvindu-se patimile, se deapănă de la sine fără cuvinte, într-o nesfârşită dragoste de Dumnezeu, de oameni şi de toată făptura.

Războiul nevăzut sau despre ispite.

Sufletul este mai de preţ decât toată materia lumii pentru că în el e sădită de la obârşie posibilitatea desăvârşirii. Pe de altă parte şi firea întreagă suspină după arătarea fiilor lui Dumnezeu (Romani 8,

19), adică după îndumnezeirea omului. În cale stă infirmitatea firii şi o putere potrivnică nevăzută care caută să înfrâneze sufletul de la un zbor mai înalt decât viaţa veacului acestuia. Şi fiindcă puterile nu erau egale, Dumnezeu S-a făcut om şi ca om a biruit pe ispititorul, învăţându-ne şi pe noi lupta. A întărit firea noastră şi sălăşluindu-Se întru noi prin botez ne-a făcut făptură nouă ascultătoare de Dumnezeu. Dar de la noi atât se cere: să punem în lucrare aceste ajutoare.

Tot războiul nevăzut al potrivnicului urmăreşte abaterea sufletului din ascultarea de Dumnezeu şi toată nevoinţa călugărului e să sporească această ascultare. Potrivnicul are două feluri de ispite: prin plăcere şi prin durere. Cu primele umblă să ne amăgească. Dar cu celelalte umblă să ne constrângă să socotim plăcerea ca bine şi durerea ca rău. Cu această meşteşugire ar restrânge năzuintele sufletului numai la o viaţă comodă în veacul acesta.

Iar călugărul are către primele: nevoinţele înfrânării pentru dragostea de Dumnezeu, iar către celelalte: lepădarea de sine pentru dragostea de oameni.

Dacă vede vicleanul că nu isprăveşte surparea cu ispitele atunci aruncă în minte hule împotriva lui Dumnezeu. Covârşirile acestui mândru să nu sperie pe nimeni căci nu spurcă pe om, nici să nu le băgăm în seamă.

Dar nicio viaţă sporită nu e cruţată de bântuieli: fie cu vederi amăgitoare şi trăgând către slava desartă, fie cu înfricoşări grozave ducând către ieşirea din minţi. În calea celor dintâi avem lepădarea de vederi, căci mai de folos este a ne vedea păcatele decât a vedea îngerii, iar în calea celorlalte avem lepădarea de sine în grija lui Dumnezeu. Pe puţini credincioşii şi molatecii vicleanul îi scoate din luptă cu evidenta neputinţei cu care îi aruncă în deznădejde, iar către smerenie le închide calea prezentându-le-o ca umilire. Pe calea aceasta le macină sufletul între deznădejde şi nemulţumire, de unde ajung la mânia persecuţiei. Adună la conflict, se închid sufleteşte în prejudecăti şi aşa alunecă din calea sfântă în calea profană sau chiar chimică. La aceştia lepădara de sine a fost mereu un lucru de silă sau fără convingere.

În urmă ispitele aleg trebnici de netrebnici. Într-unii ispitele desăvârşesc în suflet ascultarea şi dragostea de Dumnezeu. Iar în ceilalţi le şterg pe acestea şi pun în loc ascultarea şi dragostea de sine. Ispitele descoperă ceea ce este în inima omului. Drepte sunt căile Domnului şi cei drepţi merg pe ele dar îndărătnicii pe aceleaşi căi se

poticnesc şi cad. Pentru calea călugăriei trebuie prin urmare sănătate deplină şi majoritate de minte. Viaţa duhovnicească nu se deschide decât în sufletul care are curajul umilinţei. Înjosirea în faţa lui Dumnezeu, dispreţul de sine şi lepădarea voinţei proprii, iată calea celor trei arme ale sufletului (Avva Pimen).

De aceea în calea lui Dumnezeu să fii neclintit, neabătut nici de plăcere nici de durere. Dar să ştii că a rămâne în picioare nu e treaba ta, nici a virtuţii tale, ci a harului Aceluia care te ţine în braţele Sale ca să nu cazi în întristare. Deplin izbăvit de lupte nu este om pământean, nici nu trebuie să fie.

Altfel nu ar mai fi luptă, nici ucenicie, nici sporire, nu ar mai trebui nici Harul neîncetat de la Dumnezeu. Omul nu şi-ar mai cunoaşte slăbiciunea şi nici de smerenie nu ar mai avea trebuinţă. E mai de preţ lupta, că vezi ajutorul lui Dumnezeu şi te smeresti şi te umpli de dragoste, căci biruinta pe mulţi i-a păgubit.

Pe această cale nu poţi călători fără primejdie decât condus de mâna nevăzută a lui Dumnezeu prin conştiinţa unei călăuze.

Despre lepădarea de lume.

Lumea este lucrarea lui Dumnezeu. Dar stricăciunea din lume este lucrarea păcatului. Călugării fug de stricăciunea din lume pentru că aceasta desface pe oameni de Dumnezeu. Dar pentru că stricăciunea este aşa de tare ţesută cu lumea, călugării se leapădă de lume. Aceasta pe scurt.

Mai pe larg, fuga de lume se petrece aşa: la vârsta minţii se trezeşte în noi şi conştiinţa de creştini.

Conştiinţa aceasta e un însăşi dar al botezului. De acum doi inşi ne cheamă: Dumnezeu şi lumea, fiecare în partea sa. Dumnezeu ne cheamă prin conştiinţă, iar lumea prin trup. Aflându-ne în această cumpănă sufletească avem prin urmare libertatea de a alege modul nostru viitor de viaţă.

Dacă am avea să trăim o viaţă creştină în lume, vedem împrejur sau chiar în casa noastră, că obiceiurile şi îndeletnicirile din lume ne-ar birui şi am sfârşi prin a trăi şi noi ca toată lumea. Dacă însă chemarea conştiinţei către Dumnezeu e mai tare decât chemarea trupului către lume, atunci ne lepădăm de lume, vindem tot ce avem şi venim într-o mănăstire să urmăm lui Hristos.

Lepădarea de lume este prin urmare un act de libertate a conştiinţei, o convingere. Niciun alt motiv nu e mai temeinic decât

acesta. Iată primul pas către împărăţia lui Dumnezeu.

Treptele vieţuirii duhovniceşti.

Este o singură viaţă duhovnicească pentru că este un singur Duh. Deprinderea şi trăirea ei însă este treptată, pe măsură ce ne curăţim de patimi, iar aceasta este numai începutul. Perioada de timp caracterizată prin lupta cu patimile se numeşte asceză, luptătorul ascet iar totalitatea învăţămintelor se numeşte ascetică. Cuvântul asceză e grecesc şi însemna la început exerciţiu fizic. Apoi a căpătat 27

Înţelesul de exerciţiu moral pe care l-au luat mănăstirile desăvârşindu-l înţelesul, de totalitatea nevoinţelor prin care se izbăveşte firea de patimi.

Aceasta prin urmare este perioada de urcuş în care preocuparea de căpetenie a monahului este curăţirea de patimi. Chiar termenul de curăţire are şi el două vârste şi s-a încetăţenit sub numele de purificare. Perioada ascetică cuprinde purificarea activă în care intră toate nevoinţele din partea omului şi purificarea pasivă, adică de curăţire a firii de patimi dincolo de puterile omului, pe care o face Dumnezeu însuşi. EI Îşi face loc curat în cei ce-L caută cu dragoste, dar puterile lor nu le mai ajung pentru aceasta şi atunci ei trebuie să sufere curăţiri mai presus de fire ca să poată locui în ei cu slavă Cel mai presus de fire.

Faza de culminaţie a ascezei şi de adâncire a trăirii duhovniceşti se numeşte iluminare. În faza aceasta Darurile Duhului Sfânt primite la Botez se dezvoltă în toată deplinătatea lor şi întăresc sufletul pentru şi mai grele încercări. În faza aceasta pot apare amăgiri şi daruri extraordinare şi cine le are e sfătuit să nu-şi lipească inima de ele, pentru că nu numai că nu înaintează, dar poate pierde şi tot ce a agonisit. Iar calea e din ce în ce mai subţire şi tot mai mult trebuie să te lepezi de toate.

Asceza are şi un caracter hristologic. În nevoinţe nu e numai omul, e şi Hristos prezent. În sforţările noastre e prezentă forţa din firea omenească a lui Hristos.

Trupul şi Sângele Lui din Sf. Împărtăşanie se luptă cu trupul şi sângele nostru împotriva patimilor, sfinţind trupul şi arzând patimile. În perioada ascetică murim lumii şi nouă înşine împreună cu Hristos, în viaţa mistică. Să nu uităm însă că înainte de înviere a fost săptămâna patimilor, răstignirea, părăsirea, umilirea, moartea, îngroparea şi pogorârea la iad, dragostea ucenicului trecută prin cele mai grele

cumpene sufleteşti, uscăciunile, părăsirile, întunericul umilirii de moarte.

Acestea constituie purificarea pasivă şi curăţesc şi ultimele rădăcini ale patimilor, realizând nepătimirea.

Ca dovadă, din cel mai adânc mormânt şi părăsire suntem răpiţi afară fără veste de sfântă lumina dumnezeiască. Din cea mai adâncă beznă fulgeră lumina contemplaţiei divine plină de Har şi adevăr. De la acest moment al luminii divine începe viaţa mistică, adică unirea făpturii cu Dumnezeu. Aceasta este asemănarea nu prin fire ci prin har.

Spovedania şi despre cercetarea conştiinţei. Citirea Dumnezeieştilor Scripturi. Lecturi spirituale.

Odată intraţi în calea împlinirii sfaturilor Evanghelice care restrâng mult firea omenească, se înţelege că până să deprindem vieţuirea după sfaturi greşim adeseori. Din pricina aceasta trebuie să înmulţim şi mijloacele de a ne menţine în această vieţuire. Unul din aceste ajutoare de preţ este spovedania deasă. Spovedania fiind Taina Pocăintei, este dătătoare de Har care întăreşte puterile noastre slabe către împlinirea făgăduinţelor ce le-am făcut sau ne pregătim să le facem. Spovedania deasă trebuie ţinută însă la preţul ei. Ţinta sufletească a monahului fată de taină trebuie îndreptată atunci când se dovedeşte uşurătate la mijloc. De aceea o prea deasă spovedanie, în sufletele neadâncite, se banalizează. De aceea ne ajutăm de cercetarea conştiinţei sau de spunerea gândurilor, care poate fi oricât de deasă.

Sunt mănăstiri în aşa fel organizate încât nimeni nu se culcă până nu şi-a spus gândurile rele, până nu s-a împăcat din inimă cu fratele său cu care s-ar fi învrăjbit peste zi şi până nu ia iertare de la 28

Toţi. Spovedania deasă şi cercetarea conştiinţei au rostul de a slăbi din fire deprinderile patimilor şi a pune în loc deprinderile bune sau virtuţile contrare patimilor.

Practica aceasta are însă temeiul pe cunoaşterea însuşirilor gândurilor. Gândurile pătimaşe nemărturisite sau simplu spuse au însuşirea că se întăresc şi se fac funii, cum zic părinţii, şi trag mintea la învoire şi la faptă, care este păcat. Păcatul acesta este: înfrângerea morală a sufletului de către un gând rău. De aceea toate gândurile trebuie spuse înainte de a se întări şi de a birui mintea, căci de îndată ce sunt spuse le piere puterea de a obseda, asupri, stăpâni mintea. De altfel, şi gândurile bune trebuie controlate cu o altă conştiinţă, mai limpede. Controlul tuturor gândurilor e lege în călugărie. Neîntrebat

nimic nu e bine, nici ce e bine, pentru că singur nu te poţi apăra de săgeţile slavei deşarte.

O altă măsură de ajutor în biruinta asupra firii ne-o dă citirea Dumnezeieştilor Scripturi. Este Duhul lui Dumnezeu în cărtile Sf. Scripturi, de aceea citirea ei zideşte duhovniceşte. Dar şi pentru aceasta trebuie puţină preocupare. Mai întâi trebuie învăţată această carte a lui Dumnezeu către oameni, adică înţeleasă în rostul ei de revelaţie, înţeleasă în cadrul ei istoric, în sforţarea ei de a menţine în conştiinţa poporului ales aşteptarea descoperirii desăvârşite în Iisus Hristos. Valoarea spirituală a Scripturii nu se pierde în istoria pe care o cuprinde. De aceea Biblia e şi singura carte a căreia date istorice au şi o neistorie pe care o cuprinde. De aceea Biblia e singura carte a căreia date istorice au şi o memorie duhovnicească.

De Acelaşi autor sunt şi scrierile ascetice ale Sfinţilor Părinţi şi scrierile Evanghelice şi scrierile sfinţilor. În concluzie, citirea cu socoteală a Dumnezeieştilor Scripturi aprinde şi hrăneşte sufletul cu gândurile lui Dumnezeu care nu sunt ca gândurile omului.

Despre răbdare, mândrie, smerenie, tăierea voii, smerita cugetare Lepădarea de sine nu se realizează dintr-odată sau o dată pentru totdeauna ci trebuie timp şi răbdare. Timp pentru deprindere şi răbdare pentru greutatea ei. Răbdare trebuie să avem mai întâi cu noi înşine ca să nu cădem în întristare, apoi trebuie să aibă şi alţii răbdare cu noi până deprindem desăvârşit lepădarea de sine. Dacă învăţăm practic lepădarea de sine şi sporeste dragostea în inima noastră, răbdarea încetează de a mai avea înfăţişarea negativă, de necaz, şi se schimbă în bucurie, cu toată întristarea mea sunt covârşit de bucurie. Când avem lepădarea de sine şi dragostea, ocara ni se face ca lauda şi lauda ca ocara. Răbdarea mai este şi nevoinţă, adică pedepsirea de bunăvoie a firii cu tot felul de osteneli.

Atârnă de treapta duhovnicească pe care ne găsim ca să fie cu neputinţă unele nevoinţe sau altele.

La aceste nevoinţe ale răbdării nu e bine să năzuim decât pe măsura însănătoşirii firii de patimi. La începători, deprinderea răbdării începe cu ocara. Începutul trebuie întărit cu răbdarea, pentru că în lupta cu mândria şi cu slava desartă, acestea au obiceiul să-l arunce în deznădejde ca să părăsească lupta. Cine rabdă (îndreptarea) până a sfârşit se va mântui (Matei 10, 22).

Viaţa duhovnicească are multe greutăţi de învins, mai ales din

partea mândriei. Partea importantei, boala locului de cinste sau a numelui de cinste, boala obrăzniciei, neascultarea, grăirea împotrivă, posomorârea, groaza de umilinţă, toate acestea sunt forme în care se dezvoltă şi se înmulţeşte mândria în suflet. Mândria şi toţi puii ei sunt pricini de conflicte, de nemulţumiri, de făţărnicii. Din răcirea dragostei şi a umplerii sufletului de răutate sub influenta acestei patimi, mintea alunecă pe panta nebuniei. Ce e de făcut în momentul de limpezime de minte? Să siântăm, să ne dăm seama că 29

La mijloc e o patimă, cu duh rău care ne trage de minte cu o logică foarte strânsă ca să ne scoată afară din ascultarea lui Hristos. Să ne dăm seama că mai avem ceva în noi neatins de logica aceasta: conştiinţa. Deci să ascultăm conştiinţa, nu dreptatea noastră. Să căutăm de mai este cineva care ne-ar putea ajuta să ajungem la linişte. Dacă întinzi mâinile către ajutor vei fi ajutat. Inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi.

Aşa începe smerita cugetare: formalizează mintea. Smerita cugetare e începutul smereniei, care nu e o virtute a firii sau expresia neputinţei. Izvorul smereniei e darul lui Hristos. Nu de la oameni, nici din cărţi, nici de la îngeri, ci de la Mine vă învăţaţi că sunt blând şi smerit cu inima şi veţi afla odihnă sufletelor voastre (Matei 11, 29). Suntem în furtună cu sufletul numai atâta vreme cât trăim la suprafaţă, la expresia cea mai dinafară a vieţii. Când însă ne mai adâncim sufletele acolo unde ne aşteaptă Hristos de la Botez, sau de la oricare altă Taină, primim cuvântul Lui care împrăştie furtuna. El este izvorul smereniei care reechilibrează sufletul din bântuielile mândriei. De la această experienţă începând, iubim Crucea lui Hristos şi crucea noastră, cu firea primim şi credem că tăierea voii proprii e într-un cuvânt curăţirea de patimi.

Petrecerea monahului în lume.

Viaţa monahului este lăuntrică, duhovnicească, pe când viaţa în lume e în afară. Una cu alta nu seamănă. Mirenii mai vin la mănăstire pentru rugăciune, călugării nu se mai duc în lume să se odihnească. Toate profesiunile au vacantă sau concediu numai călugăria nu. aşa ceva ar însemna încetarea călugăriei. Se duc însă la mare trebuinţă în interesul de obste al mănăstirii. Haina călugărească îl face pe călugăr văzut şi cunoscut de toţi. Unii îl iubesc, alţii îl ocărăsc. Călugărul trebuie să se ferească în sufletul lui de cel ce-l iubeşte ca să nu fie rănit de slava desartă, precum trebuie să se ferească şi de cei ce-l ocărăsc ca

nu cumva poate din nepăsarea lui să fie hulit Dumnezeu. De aceea călugării nu umblă printre oameni cu ochii pe ei, cătând cunoscuţi sau dorind să stea de vorbă, ci îşi văd de cale cu gândul la Dumnezeu.

Toţi călugării care pentru neapărată trebuinţă au mers prin oraşe au simţit trebuinţa ocrotirii lui Dumnezeu. Rugăciunile celor din mănăstire i-au însoţit ca o mână de apărare. Un drum în lume îţi face dovada statorniciei în calea cea duhovnicească. De altfel nici nu se trimit din mănăstire decât cei mai statornici în călugărie. În ce constă primejdia? Firea omenească a fost asemănată cu cârlţii, patimile cu focul. Dacă te atingi cu focul cârlţi fiind, patimile amorţite prin înfrânare se aprind prin simpla vedere.

Călugării trăiesc într-un altfel de foc al Duhului Sfânt. Acesta se stinge când se apropie de ei întinăciunea prin simţuri. Altă grijă pe care trebuie să o aibă monahul e la felul vorbelor pe care trebuie să le audă sau să le stăvilească. Chipul monahului a trezit întotdeauna şi în tot locul mâncărimea de limbă a mirenilor. Ei caută oarecum fie să defaime modul acesta de viaţă, fie să-l fericească pe al lor.

Călugărul să se ferească, din conştiinţă de cunoştinţă, de a califica moral viaţa mirenească, aşa sau aşa. Cât priveşte mântuirea, aceasta are multe căi înaintea lui Dumnezeu. Fiecare îşi alege viaţa care îi place sau de care se simte în stare. Mirenii ştiu toate înfrângerile călugărilor, dar nu ştiu niciodată pe vreunul din sfinţii care să fi biruit el aceste înfrângeri.

Mirenii văd pe călugări prin patimile de care sunt stăpâniţi ei şi nu le vine a crede că-l cu putinţă şi o viaţă de virtute. Virtutea e neînţeleasă, ba uneori e numită făţărnicie. aşa frate călugăre, învăluie 30

Pe oameni în dragostea ta cea din multă rugăciune şi vei vedea trezindu-se în necunoscuţii cu care stai de vorbă şi o scânteie dumnezeiască, pe care nu şi-o pot exprima ci numai o suspină.

Chipul cel dinlăuntru şi cel dinafară al monahului.

Sf. Apostol Pavel a descris ca pentru sine chipul cel dinlăuntru al omului: M-am răstignit împreună cu Hristos; şi nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăieşte în mine. Şi viaţa mea de acum, în trup, o trăiesc în credinţa în Fiul lui Dumnezeu, Care m-a iubit şi S-a dat pe Sine însuşi pentru mine (Galateni 2, 20).

Aşadar Hristos este făptura cea nouă a monahului sau monahul în Hristos este făptură nouă (II Corinteni 5, 17). El este înăuntru şi în

afară, blând şi smerit, hotărât şi liniştit. Tulburarea celor dinafară nu-l sminteşte din aceste însuşiri sufleteşti, dimpotrivă, el aduce linişte. Chipul cel dinlăuntru şi cel dinafară al monahului sunt într-o deplină armonie, printr-unul străvezi pe celălalt.

Toţi ştim că înăuntrul nostru stau ascunse mărgăritarul, comoara, talantul şi altarul împărăţiei lui Dumnezeu. Înăuntrul nostru avem aşadar posibilitatea sfinţeniei. Dar posibilitatea încă nu e realitatea. De la sine numai, posibilitatea sfinţeniei nu se transformă în sfinţenie.

În viaţa duhovnicească credinţa hotărâtă poate face ca posibilitatea sfinţeniei să se transforme în realitatea sfinţeniei. Este nevoinţa monahului. Fără nevoinţă întinsă, susţinută de convingere, orice posibilitate reală va rămâne numai posibilitate sau chiar se va transforma în imposibilitate.

De pildă mulţi vin la călugărie cu o părere bună despre ei înşişi, părere pe care nemărturisit şi-o păstrează şi în mănăstire. Părerea sau iubirea de sine e o formă subţire a mândriei. În mănăstire visează sfinţiri şi litanii şi viaţă fericită iar când aici dau de severitatea luptelor cu patimile, de tăierile dureroase ale pedepsirii întru toată fapta bună, visul se destramă şi începe dezamăgirea şi nemulţumirea, camuflările mândriei. Dacă cel în cauză îşi închide sufletul de către povăţuirea duhovnicească pentru că aceasta taie amăgirea de sine din care creste dezamăgirea, bobul de grâu se schimbă în tăciune şi se crede grâu nederptătit. Aceasta este iubirea de sine pe care o menţine mândria şi punctul de vamă al diavolului. Sufletele slăbănogite de mândrie stau totuşi pururea încordate în legitimă apărare de către orice îndregători, gata să-şi apere dreptatea şi să-şi justifice întristarea, să-şi explice ei mai bine cauza şi niciodată nu simte trebuinţă să asculte şi să urmeze, dacă este o cale mai presus de ce pot ei pricepe. aşa se explică îndepărtările, împuţinările şi chiar întunecările de la rostul luminos al călugăriei.

Sufletul dus în robie e jefuit pe dată de toată agoniseala sa duhovnicească. Aceasta-l contabilitatea fricosului: zarafii cu banii lor falşi fură talantii noştri buni.

Acum monahul leneş de mântuirea sa începe să uite înţelesul celor ce are de făcut, se mulţumeşte numai cu intrarea în călugărie ca şi cum cu aceasta şi-ar fi ajuns scopul. Potoleşte râvna de războire cu slăbiciunile firii patimilor, îmbrăcămintea sa de luptător al duhului

pierde însemnătatea ei de la început. Sandalele nu mai aleargă pe calea gătirii evangheliei păcii, calea duhului, ci o iau iarăsi pe calea pământului. Nici nu observă monahul molatic de minte când a fost scos din luptă şi redus la un simplu cuier de haine călugăreşti. Cu alte cuvinte nu vede că a ajuns o mizerie căzută între tâlhari, un mincinos ăla Domnului Hristos. Dacă monahul se complace într-o asemenea călugărie 31

De uniformă şi nu-l doare stingerea luminilor sufletului său – întristarea e chipul unui suflet cu luminile stinse – înseamnă că a dat în micime de suflet şi a ajuns un om de nimic. Potrivit acestei îndreptări el caută altă hrană sufletului său: lauda oamenilor, aprobarea voilor sale. De povăţuitorii săi se desparte sufleteşte, judecându-l şi găsindu-le tot felul de pricini. aşa se cuibăreşte viclenia în suflet şi îl face pe monah om cu două fete, morminte văruite pe dinafară, neîngrijit pe dinăuntru, ipocrit. Prinderea sufletului într-o viaţă dinafară de duh prin tărâţele vieţii e tot una cu ducerea lui iarăsi în temniţa patimilor. Când monahul a realizat făţărnicia, a ajuns pe punctul de a părăsi călugăria. În ochii lui toţi sunt făţarnici, e o victimă nevinovată a nedreptăţilor, de aceea osândindu-l, iese dintre ei. De aici se vede destul de limpede că mândria singură, chiar sub cea mai subţire formă a sa, cum e părerea de sine, dacă nu e tăiată din rădăcini e în stare să risipească din suflet toată viaţa după duh. Nu e mândria urâciunea pustiului? De aceea când te crezi bun să ştii că eşti nebun şi să aştepţi ocara ca să te curăţeşti. Întunecarea aceasta însă ne aduce aminte de învinuirile pe care le-a adus Iisus peste capul celor ce făţărniceau virtutea. Astăzi pentru obrazele celor din îndărătnicie părăsesc lupta călugării. Biserica încearcă pedepsirea, scoaterea din monahism, afurisirea sau caterisirea. Creştinii nu au de învăţat nimic bun de la aceşti dezertori şi mincinoşi.

Biserica prin slujitorii ei nu face degrabă lucrul acesta, dar ce nu poate rugămintea poate pedeapsa.

Plata neascultării de Biserică este pierderea mântuirii. Îndărătnicii dau aşadar de primejdia pierzării ca să se dezmeticească. aşa se întâmplă când se întăreşte fariseul şi slăbeşte vameşul.

Votul ascultării. Votul ascultării şi personalitatea monahului. Poate înceta obligativitatea voturilor monahale?

Dintre cele trei făgăduinţe monahale, ascultarea necondiţionată s-a dovedit cea mai grea, din două motive cu totul opuse: unul

infirmitatea firii, iar celălalt personalitatea ei.

Mai întâi ce este personalitatea? Ca lămurire pe scurt spunem că personalitatea este o înzestrare sufletească neobişnuită. Într-o personalitate chipul lui Dumnezeu este mult mai puternic şi mult mai limpede. Toţi creştinii au sigur câte un talant, dar unii au şi câte doi, iar alţii şi câte cinci. Talantii sunt talente, energii de lucru, ca de pildă o minte mai străvăzătoare, o inimă mai largă, o mare capacitate de dragoste, o voinţă mai puternică, o memorie mai bună, o ingeniozitate înnăscută.

Aceste energii ale chipului prind mai bine, ca nişte antene mai bune, energiile Harului care le sfinţeşte. Personalitatea are de asemenea de făcut calea de la chip la asemănare. Dar datorită înzestrării sufleteşti mai puternice, personalitatea ar putea străbate calea într-un timp mai scurt sau ar putea realiza o neasemănată asemănare. E destul să ne gândim la Sfântuliţa de la Argeş, o copiliţă numai, dar cu o capacitate de dragoste care a ridicat-o între sfinţi.

Disciplina ascultării însă e generală, pentru că ea ridică firea din infirmitate precum scoate şi mândria din personalitate. Ascultarea face şi pe leneşi şi pe vedeni să-şi dezgroape talantul, precum acoperă şi pe cei talentaţi de jefuirea slavei deşarte.

Se ştie că unde este bogăţie mai mare şi hoţii se nevoiesc mai tare să o prade. Rânduiala ascultării e cale dumnezeiască. Chiar când se realizează sfinţenia, nici aceasta nu dezleagă de acoperământul ascultării. Căci o sfinţenie conştientă ar putea cădea ca fulgerul în ispita sfinţeniei, care e cea mai rafinată capcană a mândriei. De aceea Avva Macarie era dus de îngeri din lumea aceasta şi pe drum îl întâmpinau dracii zicându-l: ai scăpat de noi, Macarie, iar sufletul lui răspundea: încă n-am scăpat.

Aşa se explică de ce niciunul dintre sfinţi nu a scăpat desăvârşit de vreo frână oarecare a neputinţei, ca nu cumva tocmai la urmă să piardă totul. De aceea Sf. Părinţi nu au recunoscut desăvârşirea decât după semnul desăvârşitei smerenii.

În călugărie aşadar nu are nicio importantă numirea de personalitate. Dimpotrivă, e un nume de care trebuie chiar să te lepezi, să scapi de ştiinţa lui. Înzestrarea sufletească ce-l corespunde e folositoare într-alt fel, în curajul smereniei, în avântul dragostei, în capacitatea de a te bucura în suferinţă. Acestea dovedesc un suflet mare. Călugăria nu creste visători ai împărăţiei lui Dumnezeu, ci

oameni hotărâţi care duc trăirea creştinismului până la ultimele lui consecinţe de disciplină şi frumuseţe. Altfel Hristos nu ne-ar fi spus că Împărăţia lui Dumnezeu – chiar aceasta lăuntrică – se ia cu năvală şi năvălitorii pun mâna pe ea şi îndrăzneţi, Eu am biruit lumea.

Temeiul îndrăznelii celei după Dumnezeu este învierea Sa din morţi, dovada atât de puternică a dumnezeirii Sale. Pe cuvântul Lui, de Dumnezeu dovedit, avem şi noi îndrăzneală şi curaj împotriva lumii şi a morţii din noi. Acesta-l temeiul străfund al uceniciei noastre, a cărei capăt este învierea sufletului încă din veacul acesta, în lumina veacului viitor. Pentru o astfel de rostuire a vieţii e călugăria şi ea cere smerenie şi curaj. Smerenia şi curajul s-ar părea doi termeni opusi. Cu toate acestea, în viaţa duhovnicească ei se armonizează, ba se şi completează. Absenta sau împuţinarea unuia slăbeşte pe celălalt şi între ei trebuie ţinut un echilibru. Căci viaţa creştină orientată numai spre umilinţă ia o înfăţişare de sclavie spirituală, de pipernicire la literă şi pierde curajul. De asemenea, orientarea numai spre îndrăzneală personală şi spre profetism distruge bisericitatea şi sobornicitatea creştinismului, provocând fie erezie, fie schismă, deci pierde smerenia. De aceea păstrarea capacităţii de încadrare în disciplină a unui suflet face dovada armoniei şi valorii sale. Călugăria slăbeşte în suflete slabe şi se întăreşte în suflete mari.

Dar pilda celor de pe urmă aprinde curajul celor dintâi. Voturile monahale au obligativitate de conştiinţă. De Dumnezeu ascultăm necondiţionat toată viaţa şi fără abatere. Dacă însă povăţuitorii noştri după Dumnezeu, staretii şi duhovnicii, devin eretici şi ca atare se încarcă din partea Bisericii cu pedeapsa afurisirii sau caterisirii, atunci suntem dezlegaţi de ascultarea lor pentru că ei au strâmbat dreapta credinţă şi prin conştiinţa lor nu se mai exprimă voia lui Dumnezeu. Dar ascultarea de Biserică nu încetează. Obligativitatea voturilor monahale poate înceta numai în cazul extrem de rar când se întâmplă din motive chimice a personalităţii omeneşti, deci şi a conştiinţei în cazul deplinătăţii de conştiinţă, însă făgăduinţele rămân obligatorii iar lepădarea lor păcat. Încetarea voturilor e încetarea călugăriei. Mănăstirile cu viaţă de sine au slăbit votul ascultării şi al sărăciei şi din pricina aceasta sunt o formă decadentă de monahism.

Rostul şi însemnătatea monahismului.

Se întâmplă ca unii creştini să nu mai cunoască rostul monahismului în creştinism. De aceea te poţi aştepta de la ei la cele

mai felurite întrebări. Dar dacă ni-l cunoaştem noi cum trebuie, putem da seama oricând despre rânduiala noastră.

Monahismul se justifică în linii largi cu aceleaşi argumente cu care se justifică creştinismul.

Creştinismul nu s-a învechit, dovadă că în orice epocă a istoriei s-au găsit oameni să-şi dea viaţa pentru el. Atunci nu s-a învechit nici monahismul, de vreme ce este ales de câte unii ca mod de viaţă. Cea mai bună justificare a monahismului o fac cele trei rosturi cu care a străbătut el istoria: rostul spiritual, rostul cultural şi rostul social.

Rostul spiritual şi-l împlineşte monahismul prin disciplinarea firii după sfaturile evanghelice. Prin aceasta monahul nevoitor se izbăveşte de patimile firii şi se face cu neputinţă arătarea unei alte forme de viaţă după Duhul Sfânt. Viaţa mai presus de fire dovedeşte constrângător şi totuşi simplu existenţa lui Dumnezeu. Mintea obişnuită, chiar a celei mai înzestrate şi cultivate firi, nu poate face dovada decisivă nici că este, nici că nu este Dumnezeu, pentru că mintea firii acesteia e tot atât de dibace de a dovedi şi afirmaţia şi negaţia unuia şi aceluiaşi lucru. De aceea filosofii şi-au dat seama de viclenia raţiunii. Ştiinţa când se pronunţă în materie de religie, de asemenea a ieşit din domeniul său, care este studierea materiei şi a legilor ei pentru folosul practic al oamenilor. Iar religia nu face ştiinţă ci conştiinţă. Căci oamenii nu trăiesc numai cu pâine. De aceea despre Dumnezeu nimenea nu poate grăi cu competentă absolută decât numai El Însuşi, când străluceşte slava Sa pe chipul fiilor Săi, sfinţii. Şi totuşi oamenilor le mai rămâne libertatea să se îndoiască. Aceste exemplare rare, sfinţii, apar printre oameni din vreme în vreme şi aduc în ei chipul lui Hristos care a dovedit desăvârşit pe Dumnezeu-fiind stâlpii Bisericii. Acesta este rostul de căpetenie al monahismului: trăirea creştinismului până la tensiunile desăvârşirii, când existenţa lui Dumnezeu devine un fapt de natura evidentei absolute pentru toţi. Călugării care realizează monahismul sunt în lume făcliile aprinse ale lui Dumnezeu. Ceilalţi, care nu-l realizează, umblă cu ele stinse, iar pentru înfrângerile lor morale Dumnezeu este hulit printre oameni (Romani 2, 24). Dar nu aceştia califică monahismul, ci cei dintâi.

Rostul cultural este mai modest, totuşi de mare preţ şi el. Ei au împletit rugăciunea cu munca, o muncă de răbdare, o muncă de conştiinţă. Călugării s-au ocupat de copierea cărtilor sfinte. Astfel, monahilor din pustia Sinai le datorăm cel mai vechi manuscris întreg al

Noului Testament. Mai târziu au început să-şi ilustreze cărtile sfinte cele mai des folosite, dintre care ne-a rămas o minunată psaltire. Tot călugării au fost primii iconari şi apărători ai icoanelor în perioada împăraţilor iconoclasti. În toate artele minore unde a trebuit migală şi răbdare deosebită găsim pe călugări. De la ei avem obiecte bisericeşti de mare valoare artistică. Printre primii care au îmbrăţişat invenţia lui Gutenberg, tiparul, au fost călugării. Primele tiparniţe la noi le-au înfiinţat călugării. Prin munca lor s-a asigurat unitatea limbii româneşti.

Rostul social e şi mai neînsemnat şi totuşi aşa de mare. Mai întâi munca dezinteresată a călugărilor, care-l izbăveşte de lene, e un model de conştiinţă. Călugării lucrează orice ca pentru Dumnezeu nu ca pentru oameni (Coloseni 3, 23). În vremea noastră conştiinţa fată de muncă începe să fie un factor de mare preţ în construirea viitorului oamenilor. Munca iese din stadiul pedepsei şi trece în cel al consacrării, capătă o sfinţenie pentru conştiinţa cu care e făcută.

Călugării trăiesc în viaţa de obste având totul de obste. Deci ei au adus până în zilele noastre amintirea vie a primelor comunităţi creştine din Ierusalim şi Alexandria, unde se împărţea fiecăruia după cum avea fiecare trebuinţă (Fapte 4, 35). Deci călugării prin viaţa lor de obste sunt o icoană străveche a lumii noi. Comunismul la obârşiile lui a fost creştin şi va fi şi la sfârşit.

Călugării îşi mai justifică rolul lor social şi prin faptul că sunt totdeauna în lupta Bisericii creştine pentru marea cauză a vremurilor noastre: pacea între popoare. Rugăciunea pentru pacea a toată lumea călugării o fac la toate slujbele lor în biserică, zi şi noapte. Pacea nu e numai un bun social ci şi un bun spiritual al oamenilor, de aceea noi ne rugăm pentru pace, pentru că la urma urmei Dumnezeu deţine pacea. Astăzi armele nu sunt numai ucigătoare ci pustiitoare. Şi pentru care pricină? Pentru o mai dreaptă repartitie a bunurilor între toţi oamenii. Toate religiile pământului s-au unit în lupta pentru pace, toate seminţiile pământului şi minţile limpezi sunt în ideea de pace.

Niciodată între cei mai depărtaţi şi deosebiţi nu s-a văzut aşa o unire ca în a cere pacea. Acesta e un lucru mai presus de oameni, de aceea pacea va învinge războiul. Convingerile unite în dreptatea cauzei sunt o putere în care intră şi toţi călugării. N-a auzit Avraam de la Dumnezeu că dacă vor fi 34

Şi numai zece drepţi nu va pierde cetatea? (Facere 18, 32) Iată

ce nebănuite rosturi pot avea aceşti oameni săraci cu duhul, care sunt şi călugării.

Purtarea monahului fată de superior şi fată de obste, fată de ascultări şi fată de bunurile mănăstirii în calea vieţii duhovniceşti nu sporesti decât pe temeiul încrederii totale în povăţuitorii tăi: staretul sau stareta şi duhovnicul. Ascultare şi dragoste să ai către toţi din obste, dar către povăţuitorii tăi mai ales, pentru că ei răspund înaintea lui Dumnezeu de sufletul tău. Aşadar, de ce să poarte răspunderea aceasta suspinând? Purtarea monahului descoperă adevărata sa trăire, dacă are o credinţă de adâncire sau o credinţă de suprafaţă. În cazul dintâi va fi pururea cuviincios şi smerit, în cazul al doilea îndrăzneţ şi obraznic. Cuviinţa sau obrăznicia purtării arată ce duh are în inimă în cazul acela. Stările sufleteşti molipsesc prin surprindere. De aceea e bine ca povăţuitorii să grăiască totdeauna din conştiinţa slujirii lui Hristos, ca în faţa lui Hristos, şi atunci vor fi blânzi întru dojană şi smeriti întru mustrare, altfel mustrarea lor învinge dar nu convinge. Niciodată nu trebuie să uităm că prin purtarea de grijă a părinţilor luăm îndreptare de la Dumnezeu. Când uităm lucrul acesta cădem în întristare. Alţii au uitat îndemnul care grăieşte ca unor fii: Fiul meu, nu dispreţui certarea Domnului, nici nu-ţi pierde cumpătul când eşti mustrat de El. Căci pe cine îl iubeşte Domnul îl ceartă şi pe tot fiul pe care-l primeşte îl bate cu varga (Evrei 12, 5 – 6).

Acesta este examenul purtării, eşti în stare să vezi în mustrare grija lui Dumnezeu de tine sau numai o treabă de administraţie? De aici se alege folosul sau începe pierderea de vreme.

Purtarea fată de obste dovedeşte şi mai bine cum suntem cu adevărat. Fată de povăţuitori, ca mai mari, avem o purtare, iar noi între noi altă purtare. Aceasta dovedeşte cu câte fete umblăm. Dacă avem pe Hristos în inimă, către toţi avem aceeaşi fată, făcând toate ca pentru Dumnezeu, date în chivernisirea obştii pentru neputinţa firii. Aşadar de la aşezământul inimii în duhul lui Dumnezeu izvorăste toată purtarea monahului către cel dinafară, iar cele dinafară, după modul cum le face, sporesc duhul celor dinlăuntru.

Purtarea monahului fată de rude, prieteni, cunoscuţi şi faţă de credincioşii care vin la mănăstire Urmarea lui Hristos stabileşte o altfel de rudenie între oameni decât cea după trup. Între cei ce iubesc pe Dumnezeu mai mult decât orice altceva se stabileşte o rudenie duhovnicească. Aceştia se adună laolaltă în obşti şi împlinesc unul din

cuvintele lui Iisus: Tot cel ce se leapădă de avuţiile sale şi pentru Mine părăseste mamă, tată, sotie şi copii – se înţelege, înainte de a le lua – însutit va lua încă în viaţa aceasta şi avuţie şi tată şi copii – deşi cu necazuri – iar în veacul ce va să fie viaţa veşnică. Iată rudenie, iată avuţii de obste ale mănăstirii, deşi şi cu necazuri, dar dătătoare de nădejde a vieţii veşnice.

Mama şi rudeniile Mele sunt cei ce fac cuvântul lui Dumnezeu, din pricina aceasta rudenia mea după trup rămâne pe planul al doilea ca importantă. Călugăria dezleagă pe monahi de obligaţiile îngrijirii familiei în lume. Cu toate acestea, legătura nu e ruptă ci rămâne în dreapta cumpănire a situaţiilor şi a celei mai bune soluţii. Dacă dai staretului toată grija ta, o dai şi pe aceasta, şi cum va rândui, aşa va rămâne. Prea multă întâlnire cu rudele nu e bună, pentru că ele aduc grijile lumeşti, 35

Tânguirea că au fost părăsite şi felul de a gândi după lume. Sunt totuşi rude care se bucură cu adevărat de calea noastră. O viaţă îmbunătăţită a noastră le-ar fi singura mângâiere şi bucurie care ar cântări în sufletul lor mai mult decât amărăciunile. Acesta-l primul folos sufletesc ce se aşteaptă de la noi. Iar al doilea e acela al rugăciunilor pentru mântuirea lor.

Prieteni, cunoscuţi, vizitatori şi închinători nu mai sunt de folos celui ce se nevoieşte să-şi ţină mintea şi inima curate de gânduri. Pentru porunca dragostei pot fi primiţi, dar după rânduiala cea pentru străini. Putem vorbi cu ei dar la un nivel de seriozitate. Totdeauna şi în toate mănăstirile unde mirenii au fost primiţi fără nicio băgare de seamă, aceştia au destrămat rânduiala şi au sfârşit prin desfiinţarea mănăstirilor sau şi numai a valorii ei duhovniceşti. A umbla după vizitatori sau chiar închinători este a umbla după slava desartă. Într-o atare mănăstire nu se adâncesc monahii în Duhul lui Dumnezeu ci în duhul lumii. De aceea în mănăstirile clasice nu se îngăduie cu uşurintă nici intrarea părinţilor sau a fiilor după trup.

Până să covârşeşti cu dragostea peste toată făptura trebuie să te nevoieşti cu înfrânarea spre toată zidirea.

Tâlcuirea rânduielii tunderii în monahism.

Intrarea în călugărie se săvârşeste în vremea Sf. Liturghii, îndată după intrarea cea mică cu Evanghelia. Spre ştiinţă, pe scurt, Sf. Liturghie este slujba de căpetenie a Bisericii în care e prezentată viaţa şi învăţătura Mântuitorului precum şi lucrarea de mântuire a omului

prin jertfa de pe Golgota. Sf. Liturghie este repetarea sau continuarea peste veacuri a aceleiaşi jertfe şi taine.

Fratele care vine la călugărie este o roadă a acestei jertfe. Braţele părinteşti îl aşteaptă deschise pe cruce. Aceasta e cea mai puternică chemare ce s-a putut face vreodată oamenilor. În faţa ei părăsim viaţa cea uşuratică a firii şi dorim să dăm şi noi vieţii acelaşi înţeles. Iar slujitorul tainei lui Dumnezeu, preotul sau arhiereul, primeşte pe fratele înaintea uşilor împărăteşti, deschizându-l urechile dragostei prin cuvintele Domnului:

Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi – cu păcatele – şi Eu vă voi odihni pe voi

Păcatele, patimile, ostenesc şi încarcă, slăbesc şi apasă sufletul în întuneric. Dorul după odihnă de acestea este fundamentat în suflet. Acestui dor nimeni şi nimic nu-l poate răspunde decât Iisus. De la El învăţăm smerenia şi primim odihna, adică nepătimirea.

Cuvântul de lămurire continuă şi prin el fratele e adus înaintea lui Dumnezeu în privinţa dorinţei sale. În faţa sfinţeniei lui Dumnezeu avem deodată aceste simţăminte contradictorii, de frică şi de bucurie, de temere şi de atragere. Dar nu numai Mântuitorul e nevăzut de fată, ci şi Preaslăvita Sa Maică, sfinţii îngeri şi toţi sfinţii cei dintre oameni vin de fată asupra hotărârii fratelui cu destinul sufletului său. Stau plecate privirile întregii lumi văzute şi nevăzute. Aceştia sunt martorii noştri în ziua răsplătirii, când Mântuitorul nostru va veni să judece vii şi morţii, nu după cum vom făgădui mărturisind – cu gura – ci după cum vom păzi şi împlini – cu fapta – cele ce vom făgădui

Deci e întrebat fratele de ce a venit în faţa altarului, în faţa jertfelnicului Domnului. Iar fratele răspunde spunându-şi dorinţa călugăriei. Dorinţa aceasta e însă o convingere. Preotul confirmă bunătatea şi fericita alegere a fratelui. Fratele a ales biruinta asupra firii, urmează să o câştige prin 36

Osteneli şi suferinţe. O astfel de hotărâre, ca să ducă la rezultat, trebuie să îndeplinească o condiţie esenţială: să fie o hotărâre a libertăţii sale. Libertatea conştiinţei e cel mai adânc bun spiritual pe care-l avem la îndemână în viaţă. Acesta este factorul de care Biserica tine seama şi garantează seriozitatea convingerii, alegerii şi statorniciei. Sila împrejurărilor, sila neputinţelor, sila înfrângerilor, dacă nu se vor converti în convingere, nu stau garanţie pentru călugărie. Făgăduinţele călugăriei sunt aşadar pe viaţă, viaţă petrecută

într-o mănăstire.

Urmează întrebări şi răspunsuri, cele trei răspunsuri sau voturi monahale. Primul este fecioria, al doilea ascultarea de povăţuitor şi de fraţi, iar al treilea sărăcia, lipsurile vieţii călugăreşti. După aceste trei făgăduinţe din partea fratelui, preotul, slujitorul tainei, lămureşte mai pe larg în ce constau aceste sfinte făgăduinţe. Mai întâi că sunt date în faţa Celui Sfânt, că sunt scrise de îngeri şi că vom da seama de ele şi la sfârşitul lumii. Trăite aceste făgăduinţe, prin ele se arată în viaţa noastră viaţa Domnului, întrucât El Însuşi este viaţa veşnică. Viaţa monahală nu este o viaţă după trup. Poftele lui trebuie stinse.

Cuviinţa fată de om trebuie câştigată şi mintea curăţită prin nevoinţe, căci şi trupul e chemat la sfinţenie şi viaţă veşnică. De aceea şi el trebuie făcut ascultător de Dumnezeu. Postul, osteneala, privegherea, îl îmblânzesc. Ascultare să ai fată de toţi.

În ascultări fără cârtire

Zice preotul. La viclene gânduri să te aştepţi, care vor să zdruncine hotărârea de a merge prin greutăţi în urma lui Hristos. Acestea vor să te întoarcă înapoi de la calea Duhului iarăsi la calea firii. Firea trebuie tămăduită de frică în faţa suferinţei. Pentru dobândirea vieţii duhovniceşti trebuie să birui şi toată dragostea firii, chiar şi dragostea de părinţii după trup. Nici dragostea de sine nici dragostea de slavă să nu mai ai. Nu împărţi sufletul tău ci adună-l din toate şi dă-l întreg lui Hristos.

De toate să fii sărac, ca să atârni întru totul de Dumnezeu. Oamenii te vor defăima, neînţelegându-ţi viaţa, dar nu uita că nici viaţa lui Iisus nu au înţeles-o cei ce L-au răstignit.

Oamenii prea legaţi de fire nu au înţeles niciodată vieţuirea cea mai presus de fire, de aceea s-au temut de aceia cu o astfel de vieţuire ca de un rău, ca de o mustrare şi i-au făcut mucenici. Iar cuvioşii au trăit o viaţă de bunăvoie, o viaţă de mucenici. Vieţile Sfinţilor ne sunt nouă hrană şi curaj în urmarea lui Hristos, precum şi convingerea că e cu putinţă această urmare. Hristos făcându-se om ne-a dat nouă această putinţă.

Cu toate acestea viaţa după Hristos nu e o viaţă de vis sau de visători, nicio viaţă cu minuni.

Lepădarea de sine şi crucea rezumă toate greutăţile ce le vom avea cu firea cea veche şi ne prevestesc multă umilinţă în lumea aceasta. Dar tocmai acestea când le vom împlini ne fac dovada că viaţa

noastră e după Dumnezeu. Întru aceasta ne stă puterea, de a ne bucura întru necazuri. Cu trupul ne amărâm pentru greutatea virtuţilor dar cu sufletul ne bucurăm pentru plata pe care o aduc.

Fratele e întrebat dacă poate mărturisi această concepţie de viaţă. Cu Harul lui Hristos acest fel de vieţuire e cu putinţă. Preotul se roagă în continuare lui Dumnezeu, amintind şi fratelui că dragostea lui Dumnezeu faţă de cel mai mare păcătos e mai mare decât dragostea celui mai mare sfânt pentru Dumnezeu, de aceea Dumnezeu nu uită de om cum uită omul de Dumnezeu. De aceea El ştie dorul fratelui şi adaugă la acesta puterea Sa, spre împlinirea poruncilor Sale.

Sfaturile evanghelice prin făgăduinţă solemnă devin porunci. Cel mai frumos dar pe care îl putem face lui Dumnezeu e să ne dăruim Lui pe noi înşine, pe viaţă. Dumnezeu primeşte şi îmbrăţişează, apără şi întăreşte un asemenea dar. Abia cu această dăruire a dragostei prindem putere asupra greutăţii, asupra neputinţei şi căpătăm curaj în nevoinţe. Un duh nou se sălăşluieşte întru noi din 37

Clipa aceasta. Îl avem noi mai de demult, dar acum a prins el inima noastră în razele lui. Căci duh dumnezeiesc este dragostea care a făcut sfinţi.

Cu capul plecat şi cu cartea rânduielii călugăriei pe cap, preotul se roagă lui Dumnezeu să-l primească şi pe fratele acesta în ceata celor care au părăsit toate cele lumeşti şi s-au făcut vrednici de Dumnezeu. Întărit de Adevăr, îngrădit de Duhul Sfânt, hotărârea fratelui să fie neclintită în războaiele cu meşteşugirea potrivnică. Biruinta se câştigă prin răbdarea întărită de Dumnezeu cu Har şi prin rugăciunile Maicii Creştinătăţii, Preasfânta Stăpână de Dumnezeu Născătoarea şi ale tuturor sfinţilor întru care S-a proslăvit Dumnezeu Cel în Treime închinat.

Toţi îşi pleacă capetele. Preotul din nou se roagă lui Dumnezeu să-l primească pe fratele acesta, care şi-a ales din feluritele căi de mântuire pe aceasta a jertfei de sine. Rugăciunea continuă ca poftele şi gândurile firii să fie ridicate de la dânsul odată cu tunderea părului, al căror semn este.

Păzirea poruncilor aduce în fire sfinţenia Celui ce a dat poruncile. Preotul mai cere de la Dumnezeu şi darul nestrămutării hotărârii fratelui, voinţa oţelită care i-a caracterizat pe nevoitori.

Cu acestea slujitorul Sf. Liturghii se apropie de Cel ce nevăzut săvârşeste Taina, Hristos, întinde mâna sa după Sf. Evanghelie aşezată

în faţa icoanei Mântuitorului din tâmplă şi zice: Iată Hristos, nevăzut, aici stă de fată

Şi preotul mai întreabă odată pe fratele dacă face pasul călugăriei de bunăvoie, deplin liber, fiindcă numai acesta e factorul sufletesc hotărâtor în căile omului. În adâncul fiinţei sale omul e libertate. Acesta e darul lui Dumnezeu făcut omului, prin care l-a deosebit de toată făptura văzută şi l-a înrudit cu îngerii şi cu aceasta l-a făcut capabil şi de viaţă îngerească. Călugăria e aşadar o logodnă cu modul mai presus de veac al vieţuirii îngereşti.

Fratele afirmă definitiv libertatea conştiinţei sale în faţa Celui ce-l va desăvârşi libertatea. Logodna aceasta începe însă cu foarfecele, unelte care taie vălul necunoştinţei de Dumnezeu de pe suflet sau mrejele patimilor de pe minte. La această tăiere nu numai că te învoieşti, dar săruti şi foarfecele, mijloacele fizice sau morale cu care se face această rupere a sufletului şi a minţii de patimi. Aceasta a fost ultima zi din viaţă în care ai mai avut păreri personale şi voinţă proprie. De la logodna cu îngerescul mod de viaţă sub o nouă lege, tăierea voii şi a toată părerea îţi este lege. Aceasta o ai chiar din mâna lui Hristos. În lumea nevăzută sunt mii şi milioane de fiinţe şi numai o singură voie a lui Dumnezeu este. Prin călugărie intri în această lume ca să completezi locul cetei a doua îngereşti pe care Dumnezeu a hotărât să-l împlinească cu oamenii care, în trup greoi fiind, biruie în lupte pe îngerii cei căzuţi prin neascultare. De aceea, ca să sui la sfârşitul zilelor la această destinaţie cerească, trebuie să înveţi firea de a nu avea pe pământ altă voie decât numai voia lui Dumnezeu, precum e şi în cer. Ce rost mai au aceste foarfeci? Foarfecele, povăţuirile, mustrarea, dojenirile, ocara au rostul tăierii patimilor, căci cu tăierea voii se taie toată patima. Iar al doilea rost al foarfecelor este venirea la cunoştinţa adevărului care este Hristos.

Adevărul este fiinţă vie. Noi însă suntem fiinţă, dar prinsă în amăgiri. Trebuie tăiate amăgirile ca să fiinţăm în Adevăr, adică în Hristos. El e uşa

La casa

Tatălui, iar Duhul e cheia

Căruia Fiul îi deschide. Aceasta-l cunoştinţa adevărului cu noi, cu calea noastră după Duh, cu destinaţia noastră cerească. Pe acest înţeles luptătorul primeşte nume nou, după al unuia dintre sfinţii care bine s-au nevoit. De aici începând, de la darea numelui, monahul e un

nou botezat, care îşi înţelege personal Botezul. Aceasta nu e repetarea primului Botez, ci înnoirea lui. Viaţa lui viitoare, deşi continuată pe pământ, va avea să fie o slavă a Sfintei Treimi. Întreaga Sfântă Treime
38

Îşi face sălaş într-un ales. Chematii sunt mulţi, dar vin numai câte unii care se aleg. Cu acestea începe noua îmbrăcare în Hristos, din afară văzându-se cele ce urmează.

Mai întâi o cămaşă albă, haină luminoasă a Sfântului Duh, Harul luminii dumnezeieşti care stinge pentru totdeauna mohorâciunea întristării din patimi şi luminează firea cu slavă dumnezeiască.

Acum e logodna cu darul luminii de pe Tabor, urmează lucrarea de o viaţă şi înmulţirea lui până cuprinde în dumnezeiască văpaie nu numai sufletul ci şi trupul. Aceasta e haina noastră, haina de lumină pentru ziua de nuntă a Fiului, care este la sfârşitul veacului acestuia şi începutul veacului viitor.

Urmează paramanul a cărui însemnare, ca să n-o uităm, e scrisă pe el: Luaţi jugul Meu că este bun şi sarcina Mea uşoară

Iar din proroci:

Dat-am spatele Meu spre bătăi şi obrazul Meu spre pălmuire şi fata Mea n-am ferit-o de scuipări

Iisus e arătat de Revelaţie şi ca

Înger de mare Sfat, ca unul ce a descoperit Calea de mântuire. Cu această Cale a îngerului de mare Sfat al lui Dumnezeu ne logodim şi din această pricină calea scrisă pe paraman e numită a îngerescului chip, căci nu sunt aceste cuvinte dintre cuvintele îngerilor.

Crucea aminteşte de toată lucrarea de mântuire, de umilirile prin care a trecut Iisus nevinovat, de desăvârşita jertfă de Sine. La aceeaşi cale ne făgăduim şi noi, printre ocări şi scuipări, căci noi vrednici suntem de acestea. Jertfa Mântuitorului a dat Crucii putere de alungare a meşteşugirii potrivnice. Crucea este podoaba Bisericii, Crucea este întărirea credincioşilor şi dracilor rană.

Armă împotriva diavolului crucea Ta ne-ai dat

Cântă Biserica.

Dulama nu are decât însemnătatea culorii negre, semnul lepădării de lume. Lumea îmbracă haine colorate, călugărul stinge de pe sine culorile cu viaţa curată a pocăintei.

Cingătoarea au descoperit-o luptătorii pentru că prin ea îşi măresc puterile de luptă. Călugărul are această luptă: omorârea firii

sale celei vechi şi nevoinţa înnoirii duhului.

Culionul vine de la coif, care e un acoperământ de luptă, cu rostul să apere capul de săgeţi. El înseamnă nădejdea de mântuire. În lupta cu patimile, cu firea, cu viclenele gânduri, adeseori primim săgeţile deznădejdii în cap. Dacă însă suntem întăriţi lăuntric cu credinţa, nădejdea şi dragostea – în Dumnezeu trei paveze aprinse ale Duhului Sfânt: una a minţii, una a inimii şi una a voinţei – săgeţile vicleanului nu ne ating, ci-l ard ale noastre pe el. Căci celor întăriţi în smerenie le îngăduie Dumnezeu să-l ardă pe vicleanul cu sabia duhului.

Rasa aminteşte hainele de zale care apără pieptul şi toate încheieturile. Rasa e îmbrăcămintea cuvioşilor care sting toate gândurile rele şi îndemnările voii proprii, smerindu-le cu gândul morţii.

Haina aceasta de luptă are de asemenea culoarea neagră. Cu gândul morţii omori plăcerea pătimaşă de viaţă desartă. Culoarea neagră a îmbrăcămintii călugăreşti nu are însemnătatea de doliu pe care o are această culoare la mireni.

Sandalele sunt încălţămintea uşoarei alergări în luptă, căci mult trebuie să alergi până plineşti gătirea Evangheliei păcii. Până la pacea nepătimirii e mult de alergat şi totuşi trebuie ajuns la pacea evanghelică (pentru care avem Evanghelia) în termen. Termenul dobândirii biruinţei asupra patimilor e

Până este ziuă

Adică mai înainte de seara vieţii sau chiar a nopţii. Ca să ştim cum să ne împărţim vremea sau stadiul vieţii acesteia, aducem la mijloc cuvântul Sf. Ioan Scărarul: Celor începători ştirea că sunt după Dumnezeu le-o dă paşii lor care sunt roadele smereniei. Celor din stadiul de mijloc, dispariţia luptelor, iar celor desăvârşiţi, manifestarea şi prisosinta luminii dumnezeieşti

Mantia se vede în zugrăvirile sfinţilor mucenici, aparţinând şi ea îmbrăcămintii ostaşilor. De la dobândirea nepătimirii firea omenească se bucură de harul luminii dumnezeieşti, ca şi îngerii. De vrei să te faci călugăr, fă-te ca focul. Mantia deşi e neagră nu înseamnă gândul morţii, deşi cuvioşii adormiţi se înfăşoară în mantie. Mantia e o îmbrăcăminte plisată, ceea ce aminteşte o îmbrăcăminte de raze a unei lumini necreate, ţâşnind ca fulgerele din fiinţa lui Dumnezeu aşa cum s-au învrednicit s-o vadă pe Muntele Tabor Petru, Iacov şi Ioan, şi aceasta

numai cât îi este cu putinţă firii omeneşti. Aceasta este îmbrăcămintea nestricăciunii şi sfinţeniei, lumina dumnezeiască în care au strălucit mulţi.

Oameni după fire şi dumnezei după har (Sf. Simeon Noul Teolog).

Camilafca e un văl uşor, aproape străveziu, care pogoară de pe cap la corp. Deşi e negru şi el, nu înseamnă gândul morţii. E un simbol al minţii care sub puterea curăţitoare a Harului devine străvezie, devine de culoarea cerului şi se vede pe sine ca lumină înţelegătoare. Aici e o mare taină a vieţii duhovniceşti. Altarul minţii în care s-a sălăşluit Hristos la Botez devine tot luminos şi lumina dumnezeiască din Iisus străbate catapeteasma care este trupul în întregimea lui şi astfel mintea noastră se uneşte cu mintea lui Hristos – cum spune Sf. Apostol Pavel – şi tot trupul nostru se face primitor de lumină înţelegătoare. Iată unde are să ajungă rugăciunea minţii, să străbată nu numai luptele ci şi nepătimirea. Într-o atare tărie şi deplinătate de Duh mintea nu mai cugetă greşit sau rătăcit pe Dumnezeu ca obiect ci ne întâlnim noi şi Dumnezeu în acelaşi subiect al unei altfel de cunoaşteri, mai presus de firea de dincoace a minţii (Dumnezeu este subiectul universului văzut şi nevăzut şi tot universul este obiectul cugetării lui Dumnezeu; deci Dumnezeu gândeşte lumea iar nu făptura îl gândeşte pe Dumnezeu; când face aceasta nu e de mirare că nu-L găseşte, de vreme ce-L

Face ceea ce nu e: obiect). În felul acesta El se face hrană minţii noastre căci în ea s-a sădit putinţa unirii omului cu Dumnezeu.

Metaniile sunt o asemănare a sabiei. Rugăciunea minţii este sabia Duhului care taie gândurile rele cu Numele lui Iisus. Propriu-zis, Iisus ne izbăveşte neîncetat de lupta potrivnică: Cu Numele lui Hristos Iisus batem pe vrăjmasi. Căci armă mai puternică asupra diavolului ca Numele lui Dumnezeu în cer sau pe pământ nu este (Sf. Ioan Scărarul).

Crucea de mână noului mărturisitor al lui Hristos îi aminteşte că lepădarea de sine şi luarea crucii e o lucrare permanentă în toată calea spirituală. Bobul care nu vrea să moară, fie chiar şi de grâu, nu mai aduce nicio roadă. Mântuirea se lucrează numai pe ruinele egoismului.

Făclia nu este o simplă luminită sau simplă candelă aprinsă. Însemnătatea ei în rânduiala călugăriei e mult mai cuprinzătoare şi vrea să spună că noi înşine trebuie să ne transformăm într-o făclie. Noi suntem pietrele, lemnele sau jertfa de bunăvoie pe altarul lui Ilie,

altarul de dovedire al adevăratului Dumnezeu. Iar de foc se va îngriji Dumnezeu. Dovezile existentei Celui Preasfânt – Cele mai strălucite dovezi – sunt sfinţii în lumina dumnezeiască. Aceşti biruitori asupra firii, asupra zidului, a vălului necunoştinţei de Dumnezeu, aduc irezistibil pe oameni să dea slavă şi să cunoască pe Dumnezeu. aşa au strălucit ca soarele: Avva Sisoe, Avva Pamvo, Avva Siluan, Avva Simeon Noul Teolog, Sf. Serafim de Sarov, ca să nu pomenim decât pe cei mai cunoscuţi.

După ce noul monah a primit toată îmbrăcămintea şi uneltele de ostaş al Duhului, preotul îl binecuvântează.

Aceştia sunt binecuvântaţii Tatălui Meu, binecuvântaţii Sfintei Treimi. Preotul, iconomul Tainelor lui Dumnezeu, se roagă pentru noul monah să fie numărat în ceata cuvântătorilor de Dumnezeu şi scris în Cartea Vieţii, să străbată în lumea aceasta toată calea ascetică, prezentată în icoana călugărului răstignit pe cruce, interiorizat, cu făcliile aprinse, deşi în afară patimile îi strigă toate: Dă-te jos de pe cruce

Cu acestea, noul monah este dus într-o strană. aşa i se dă un loc în Biserica luptătoare. Şi continuă Sf. Liturghie în care se iveşte rugăciunea pentru noul luptător al Duhului: să fie acoperit de către săgeţile potrivnicului şi ajutat de Dumnezeu ca să petreacă în smerenie, dreaptă credinţă şi neprihănire, ca să biruie firea cea veche a patimilor şi să crească într-însul omul cel nou, Hristos.

Ectenia continuă: şi pentru iertarea păcatelor lui

Călugăria e dătătoare de Har, şterge tot trecutul păcatelor, e Taină a Pocăintei. Avva Moise Arapul cel din tâlhari

A ajuns preot. Sf. Liturghie se orientează şi ea cu atenţie către noul mărturisitor al Jertfei, care acum e un nou botezat. Trisaghionul – cântarea Sfintei Treimi – e al Tainei Botezului sau a praznicelor împărăteşti:

Câţi în Hristos v-aţi botezat, în Hristos v-aţi şi-mbrăcat

Bucurie în cer s-a făcut, bucurie împărătească. Stihurile Apostolului sunt profetice: Domnul este luminarea, Domnul şi Mântuitorul meu, de cine mă voi teme? Domnul este sprijinitorul vieţii mele, de cine mă voi înfricoşa?

Până aici nu s-a arătat şi latura de primejdie a războiului. Pot apare lupte ascuţite, răniri, amăgri, curse, înfricoşări, vedenii mincinoase, năluci, halucinaţii, spăimântări. Mulţimea curselor o trece

smerenia, ea nici măcar atinsă nu e. Vedenii nu primi, în primejdii atârnă-te de Dumnezeu.

Apostolul călugăriei aminteşte încă odată simbolul îmbrăcăminţii de război. Toţi sunt îndrumaţi de Apostolul Pavel să-şi întărească curajul, întemeindu-se pe tăria puterii lui Dumnezeu. Firea noastră 41

Trebuie să o îmbrăcăm cu toate armele cu care l-a bătut Iisus pe potrivnic. Căci nu suntem împotriva firii ci împotriva duhurilor răutăţii care au abătut firea de la Dumnezeu. Cu armele lui Dumnezeu vrăjmasul spiritual poate fi biruit. Ca începători avem a ne lupta cu patimile noastre şi cu deprinderea sau învăţarea smereniei, care e o nouă armă. Pentru curse mai grele, războiul cu diavolul e al celor mai sporiti şi desăvârşiţi. Aceasta e prin îngăduinţa lui Dumnezeu, fie ca prin om să-l judece Dumnezeu pe diavolul, fie ca pe om să-l smerească prin potrivnic. A sta drept în luptă nu e a firii omeneşti nici a virtuţii tale ci a harului lui Hristos şi a tot ajutorul lui Dumnezeu.

Apostolul se încheie cu un stih de smerenie din Psalmi, după care luptătorul prin firea sa e sărac, un neputincios, dar care poate striga în conştiinţa sa către Dumnezeu şi e auzit şi izbăvit din toate necazurile lui. De la cunoaşterea acestei sărăcii din fire, a sărăciei noastre de duh, de aici începe îmbogăţirea noastră în Dumnezeu.

Evanghelia călugăriei reaminteşte pe scurt că unui ucenic Iisus îi cere: capacitate sau putere de dragoste, capacitate sau putere de suferinţă, mai exact spus de jertfă, îi cere o încredere neclintită în biruinta asupra patimilor şi asupra puterii potrivnice, iar ca o încununare îi cere curajul smereniei sau al umilirii. Cu aceste însuşiri sufleteşti se ajunge la odihna sufletului sau nepătimirea. Acestea se pot ajunge încă în veacul acesta, iar în veacul viitor ucenicul va intra în ziua cea neînserată a odihnei.

Sf. Liturghie continuă, iar la vremea dumnezeieştii Împărtăşiri vine şi noul monah, căci după cum la primul Botez e rânduită şi Sf. Împărtăşanie aşa şi la al urmării lui Hristos.

Cu sufletul şi cu trupul să mă sfinţesc, Stăpâne, să mă luminez şi să fiu Ţie casă prin împărtăşirea Sfintelor Taine, să te am pe Tine cu Harul vieţuind întru mine, cu Tatăl şi cu Duhul, mult Milostive, Făcătorule de bine

Ca focul şi ca lumina să-mi fie mie Trupul şi Sângele Tău cel scump, Mântuitorul meu, arzând materia păcatului şi mistuind spinii

patimilor şi luminându-mă întreg pe mine, care mă închin dumnezeirii Tale

Aceasta este taina unirii cu Hristos, unul din rosturile Liturghiei.

În vremea rugăciunii Amvonului de la sfârşitul Liturghiei, noul călugăr primeşte o Evanghelie în mâini, ca bine să-şi întipărească în suflet acest testament nou pe care l-a primit şi el din darul lui Dumnezeu. Făgăduinţa lui către Dumnezeu o sărută toată obştea, sărutând şi ei Evanghelia şi crucea noului monah, întrebându-l cum îl cheamă. Noul monah îşi spune numele său nou şi fiecare îi urează să se mântuiască, să sfinţească şi el numele acesta şi să fie primite la Dumnezeu şi rugăciunile lui pentru obste, pentru creştinătate şi pentru toată făptura.

Cu aceasta se încheie Sf. Liturghie iar noul ales, cu lumânarea aprinsă, cu sufletul luminat, iese şi el din biserică şi merge la staret sau egumen pentru blagoslovenie şi dulce povăţuire. Acesta îl învaţă iarăsi despre însuşirile sufleteşti cu care se realizează călugăria: ascultarea de Hristos, lepădarea de voia proprie, smerenia şi celelalte, din care l-a luminat şi pe el Duhul lui Dumnezeu în calea aceasta. Îi adânceşte în suflet statornicia şi dragostea de această aleasă cale: aşa să-ţi fie toate zilele vieţii tale în călugărie ca ziua cea dintâi.

De acum, fiule, înfloreşte unde te-a chemat şi te-a sădit Dumnezeu.

Amin.

Rugăciuni

Părintele Arsenie Boca

Doamne Iisuse Hristoase, ajută-mi ca astăzi toată ziua să am grijă să mă leapăd de mine însumi, că

Cine ştie din ce nimicuri mare vrajbă am să fac şi astfel, ţinând la mine, Te pierd pe Tine.

Doamne Iisuse Hristoase ajută-mi ca rugăciunea Prea Sfânt Numelui Tău să-mi lucreze în minte mai repede decât fulgerul pe cer, ca nici umbra gândurilor rele să nu mă întunece, că iată mint în tot ceasul.

Doamne, Cela ce vii în taină între oameni, ai milă de noi, că umblăm împiedicându-ne prin întuneric. Patimile au pus tină pe ochiul minţii, uitarea s-a întărit în noi ca un zid, împietrind inimile noastre şi toate împreună au făcut temniţa în care Te ţinem bolnav, flămând şi fără haină şi aşa risipim în deşertăciuni zilele noastre, umiliţi şi

dosădiţi până la pământ.

Doamne, Cela ce vii în taină între oameni, ai milă de noi. Pune foc temniţei în care Te ţinem, aprinde dragostea Ta în inimile noastre, arde spinii patimilor şi fă lumină sufletelor noastre.

Doamne, Cela ce vii în taină între oameni, ai milă de noi. Vino şi Te sălăşluieşte întru noi, împreună cu Tatăl şi cu Duhul, că Duhul Tău cel Sfânt. Se roagă pentru noi cu suspine negrăite, când graiul şi mintea noastră rămân pe jos neputincioase.

Doamne, Cela ce vii în taină între oameni, ai milă de noi, că nu ne dăm seama ce nedesăvârşiţi suntem, cât eşti de aproape de sufletele noastre şi cât Te depărtăm prin micimile noastre, ci luminează lumina Ta peste noi ca să vedem lumea prin ochii Tăi, să trăim în veac prin viaţa Ta, lumina şi bucuria noastră, slavă Ţie. Amin.

Gânduri

Părintele Arsenie Boca

Cuvinte duhovniceşti din săptămâna Luminată

— Sfântul Duh;

— Duhul omului;

— Duhurile rele;

— Fire = fiară; mintea încâlcită.

— Războiul nevăzut.

— Căsătoria calea firii;

— Călugăria calea mai presus de fire;

— Despre unitate şi unificare; prin lepădarea de sine, ascultare şi smerenie.

Firea naturală cuprinde: instincte, neputinţe şi patimi.

Făgăduinţele călugăriei: sărăcia, fecioria şi ascultarea.

Prin strămutare, săltăm de la fire la calea cea mai presus de fire.

Ascultarea Mântuitorului: până la moarte pe cruce.

Despre convertirea Mariei Magdalena şi alungarea celor şapte demoni sau păcate.

— Oamenii îşi apără viaţa, sinele şi eul. Prin egoism îşi încurcă calea şi mersul duhovnicesc.

— Lupta între Dumnezeu şi satana pe terenul minţii şi inimii omului.

— Porunca lepădării de viaţă

— Crucea ca nivel de lepădare de sine

— În Ghetsimani Mântuitorul se luptă în rugăciune cu sinele

omenesc.

Satana luptă ca să te încâlcească prin judecarea altora şi cârteli – o rădăcină a vrajbei (a harababurei

= nemulţumirea, instinctul, rupe zăgazul rânduielii, te îndeamnă să ieşi dintr-o ascultare care i se pare lanţ sau temniţă; aceasta este situaţia de luptă între trup şi suflet, între bine şi rău, pe terenul minţii şi inimii noastre.

Instinctul se răzvrăteşte.

Cu cât eşti mai luptat de instinct, cu atât eşti mai răzvrătit.

Tinereţea trebuie disciplinată.

Instinctul poate răbufni şi periclita sănătatea mintală.

Răspuns la Horezu:

Am venit să-mi văd greşelile!

Am simţit că acest cuvânt a venit din alt loc.

Să fim ucenici ai Domnului Hristos la altă intensitate, să adâncim Calea.

Pe orice ascultare capeţi, vine vrăjmaşul şi înşurubează şi ideea lui cu care îţi modifică ascultarea ta, ca la vremea plăţii să spună: „Doamne şi de mine a ascultat".

Răspunderea preoţească e mai mare ca a celorlalţi;

— Rădăcini ale neunirii, energia tinereţii care nu vrea să meargă pe o cale mai presus de fire, de aceea critică, ocărăşte, cârteşte.

— Bătrâneţea a devenit a doua natură a moravurilor.

Singura posibilitate care poate face unificare în acestea este convertirea energiei la toată

Sinceritatea, în lumina cunoştinţei, a dragostei de care e capabilă ca dar al Domnului Hristos.

Nimicurile, fleacurile, îţi fărâmiţează puterea şi energia.

Fericirile deşi ne par paradoxale, trăite însă, devin linia ta de viaţă – de sens şi înţeles. E necesar să

Ne lăsăm prinşi de macaraua care ne ridică la alt nivel de existenţă. Să ne convertim cu toată fiinţa.

— Porunca iubirii: să nu-ţi îngădui separarea sau judecata altora.

— Predica de pe Munte – rugăciune pentru cei ce ne necăjesc.

— Neascultarea e caracteristică mireniei, nu călugăriei.

— Apărarea (dreptului – propriu) cu smerenia se exclud; e ca şi apa cu focul.

Despre pocăinţa întristată, disperată sau deznădăjduită.

— Unde-l rău, acolo-l bine;

— Unde-l rău, acolo sunt eu.

— Unde ne merge bine, acolo nu sporim.

Călugăria e o continuă ispăşire şi spălare a firii, se spală iubirea de sine, menajarea de sine, boala cruţării de sine.

Să te bucuri când eşti crucificat pe nedrept.

Unde-l mai greu, acolo te curăţeşti mai sigur.

Acolo unde nu eşti cioplit, eşti un necioplit.

Călugării de azi de la coada veacului.

Ispăşirea Mântuitorului pe cruce pentru noi.

Necesitatea judecăţii universale.

Urmaşii te vor acuza sau te vor ridica.

Gânduri şi sfaturi duhovniceşti

Într-o clipă pe pământ şi-n cer!

De la marginile lumii şi din adâncuri se reîntorc şi ne spune-n şoapta lor tot ce avem de îndeplinit – Bine sau rău, dar tu, omule alege! Gândurile rele. puzderile! Ele tăbărăsc de obicei în mintea omului, concentrat la rugăciune sau hotărât a săvârşi binele!

Musafirii nedoriţi, dacă încolţesc ca şi buruienile prin straturi smulgele mai înainte de a creşte în propria ta minte.

Ce strat minunat! Un pământ atât de roditor. Dacă nu vei plivi buruienile, din vreme, te vei pomeni în toamna vieţii tale cu o şerpărie întreagă.

Doreşti să fii de folos pentru tine, pentru viaţă, pentru omenire: Smulge paiul străin pe care-l ai, buruiana gândului stricat şi nu privi gândurile rele ca într-o oglindă şi nici le răsuci pentru a le vedea pe toate feţele. Căci de aici începe păcatul, îndulcindu-te sub amăgirea lor.

Cu hoţii nu se face târg ci se alungă!

Păsări zburătoare de vrei le poţi socoti, dar nu-ţi deschide fereastra inimii ca să le arunci grăunţe.

Lasă-le să treacă în zbor peste ograda sufletului tău, fără să le dai hrană.

Te vei uita, vor zbura mai departe şi păcatul se va risipi ca un fum mai înainte de a face jeratic pe vatra sufletului tău.

O voi gândurilor, abia născute, de ce vă lăsaţi tulburate?

De ce fugiţi ca o turmă de oi când dau peste păşune străină?

Vedeţi cum se risipesc de sub ochii păstorului? Ori le sfâşie

sălbatica fiară, ori le otrăveşte o iarbă

Rea. Vraja ispitelor de a scăpa de sub supraveghere, multă pagubă aduce.

Omule! Pune mâna pe toiagul rugăciunii şi ocoleştele în staulul minţii ca să stea acasă sub mila Domnului care le hrăneşte, primeşte rugăciunile noastre, sufletele le sfinţeşte, trupurile le curăţeşte, cugetele le îndreptează, gândurile le curăţeşte şi aşa ne izbăveşte cu această învăţătură.

Exemplu: Sfinţii nu putrezesc, ajung izvoare de mir, nu de putoare.

Firea lor pământească a fost înghiţită de viaţa Sfântului Duh, ei au devenit temple al Duhului Sfânt şi fii ai lui Dumnezeu, iar alţii au fost răpiţi într-un alt mod de existenţă şi mormintele lor au rămas goale.

Legea ispăşirii – se plăteşte fapta cu care ai asuprit pe altul.

— Dumnezeu vede faptele omului şi caută să le îndrepte.

— Moartea năprasnică poate fi şi ispăşire (în război). Omul se încarcă cu păcate până când Dumnezeu pune capăt.

— Oamenii stau pe faptele lor şi se vor duce la locurile lor.

De ce uităm?

Pentru că Duhul Sfânt ne vorbeşte, iar noi dacă nu-l avem, pielea să ţină minte? Trebuie să-L

Cerem.

Nu-l destul să te duci în mănăstire pentru că nu vrei să te măriţi.

Călugăria nu e numai un cuier de haine negre.

Dacă vrei să mergi pe calea aceasta, trebuie să te (duci) sileşti, să ai o înflăcărare către Dumnezeu, căci dacă nu, scazi şi ajungi în încurcături.

Ca să te îmbunătăţeşti, îţi trebuie silinţă, lepădare de sine: ascultare, primirea prilejurilor şi trebuie să te bucuri când vin prilejurile, pentru că acestea te cioplesc.

Nu să te întristezi, căci numai atunci te lepezi de omul cel vechi-vechitura asta.

La început era Cuvântul.

Înainte de creaţia lumii e Dumnezeu, care nu e supus timpului, spaţiului, fiindcă eternitatea e mai presus de timp, spaţiu şi e veşnic.

Porunca iubirii: să nu-ţi îngădui nicio judecată, nicio separare de fratele, ci roagă-te pentru cel ce te-a nedreptăţit.

Neascultarea e caracteristică mirenilor nu călugărilor.

Apărarea şi smerenia e ca apa cu focul. Se exclud una pe alta.

Noi preoţii ne încărcăm cu păcatele obştei dacă le tolerăm greşelile.

Prin încercare se spală menajarea de sine, cruţarea de sine, iubirea de sine. Când eşti asuprit, răstignit pe nedrept, să te bucuri.

Unde ne merge bine, acolo nu sporim.

Unde-l mai greu, acolo te curăţeşti mai sigur. Acolo unde nu eşti cioplit, eşti un necioplit.

Călugăria este murire de sine.

„Slavă Domnului că am dat de omul care să mă folosească" (la Sfântul Munte Athos).

Cu un secol înaintea noastră, nevoinţelor mari călugăreşti li se zicea: „Îndeletnicire pentru buna murire".

Numai îndeletnicindu-te cu „buna murire", mor patimile şi ajungi oarecum mai repede la celălalt mod de viaţă al nostru.

Patriarhul Justin – Oricât de fascinant ne-ar părea Paradisul fiecare din noi vrea să ajungă în el cât mai târziu. E legarea de viaţa aceasta.

Puneţi în cântarul conştiinţei, al seriozităţii, al responsabilităţii, al sincerităţii: pe cine aperi? Pe omul cel vechi sau pe cel nou venit din cer, în care ne-am îmbrăcat, ne-am născut, îl mărturisim, îl trăim pentru celălalt mod de existenţă, dar cu virtutea dreptei socoteli şi cu sfat.

Puneţi în cântarul conştiinţei pe cine aperi? Pe omul cel nou venit din Cer ca să ne ajute, să ne primească, să ne hrănească, să ne crească, să ne mute la alt nivel de existenţă, sau pe cel ce te trage la moarte sigură.

*

Referitor la sfinţirea maşinilor:

Apa sfinţită se răzbună pe şofer. Accidentele se întâmplă deci din cauza păcatelor şoferilor.

Rugăciunea „Doamne Iisuse". fără adaosuri.

Omul e ca un pom. Butucul – firea veche; altoirea prin Botez.

Instinctul, diferenţei dintre bărbat şi femeie dacă nu e ascultat, satisfăcut, te împinge să rupi zăgazul rânduielii şi te îndeamnă să ieşi afară de cale (de calea călugăriei) căci pentru el (instinctul) e o tiranie rânduiala; disciplina vieţii duhovniceşti. Ne găsim într-o luptă între

bine şi rău pe terenul minţii şi al inimii noastre răzvrătite. Cu cât eşti mai luptat de acest instinct cu atât eşti mai răzvrătit.

Ce-l de făcut? Să te converteşti pentru calea lui Dumnezeu, a ascultării de El şi aceasta o faci din tinereţe. Tinereţea trebuie disciplinată. Instinctul poate răbufni şi periclita sănătatea mintală. Să fim ucenici ai Domnului Hristos, la altă intensitate să adâncim Calea.

Pe orice ascultare capeţi, vine diavolul şi înşurubează şi ideea lui şi modifică scopul, ca la vremea plăţii să poată zice: „Doamne şi de mine a ascultat".

Care-l rădăcina? Energia tinereţii care nu vrea să meargă pe o cale mai presus de fire şi când e forţată, atunci zvârle, începe să judece, critică, ocărăşte, cârteşte nemulţumire şi aşteaptă bătrâneţea.

Bătrâneţea e a doua natură a năravurilor de până acolo, aceiaşi greşeală.

Cine poate să se convertească la Domnul?

Hristos cu toată sinceritatea la toată lumina cunoştinţei a dragostei de care-l capabilă, la toată

Dragostea – definiţie a lui Dumnezeu – însuşire necunoscută într-o obşte, singura care poate face unificarea. E necesară această convertire a energiei tinereţii la Dumnezeu. Fără această convertire a puterilor tale sufleteşti, nimicurile, fleacurile te fărâmiţează, risipind toată puterea care dacă le-ai avea unite, ai fi oarecum fericit. Cele nouă fericiri ar fi exact calea ta de urmat. Ele sunt paradoxale; dar trăite, devin linia ta de viaţă, de sens al vieţii.

E grea lupta cu firea. Trebuie să ne lăsăm prinşi de macaraua care ne ridică la alt nivel de existenţă.

Ce-l de făcut?

Să ne convertim cu toată fiinţa, cu tot cugetul, cu toată iubirea care rezumă Scriptura.

Spun Părinţii (şi Părintele Arsenie)

De câte ori loveşti în cineva, de câte ori judeci pe frate, să ştii că nu te mai poţi ruga. Rugăciunea ta nu-l primită, ascultată, ci este lepădată.

Ori de câte ori calci voia lui Dumnezeu, la sfatul ispititorului, te izolezi de fratele tău, te dezbini, atunci puterea celui rău creşte asupra ta şi numai bine ajungi pe dinafară de cale. La unificarea cu Dumnezeu se ajunge prin desăvârşita lepădare de sine, ascultarea, smerenia şi dragostea.

Cu puterea voastră numai, nu puteţi face nimic, că şi acesta este un dar al lui Dumnezeu.

Neascultarea nu are smerenie, nu are lepădare de sine, nu are ascultare.

Ascultarea şi lepădarea de sine este cam una şi aceeaşi.

Firea voastră, aşa cum aţi adus-o de acasă, e firea naturală care cuprinde: instincte, neputinţe, patimi şi venind cu ea în mănăstire trebuie cu ajutorul lui Dumnezeu să o aduceţi într-o (stare) cale mai presus de fire.

Cele trei făgăduinţe ale călugăriei – (Numai cu ascultare, lepădare de sine, smerenie şi dragoste poţi învinge firea naturală decăzută) – trebuie trăite, realizate, căci dacă rămâi numai cu ştiinţa lor teoretică, nu realizezi strămutarea de pe linia firească pătimaşă pe calea mai presus de fire la care te-ai angajat.

Prima condiţie a urmării Domnului Hristos este lepădarea de sine, adică urmarea Domnului Hristos

— El a fost ascultător până la moarte şi moarte ruşinoasă pe Cruce, ascultător cu propria lui viaţă

Căci zice: „Pildă v-am dat vouă". Sărac a fost încât n-a avut unde să-şi plece capul. Fecioria desăvârşită a avut-o, căci El nu s-a născut după orânduirea firească. Observăm aceasta că Maria Magdalena venind cu gânduri de ispitire, nu s-a putut apropia de El, până ce nu au părăsit-o cei şapte diavoli – patimi de căpetenie (mândria, lăcomia, desfrâul, iubirea de arginţi, mânia, invidia, lenea).

Ascultător până la moarte, pentru noi.

Rugăciunea e poruncă, postul e poruncă, iubirea de vrăjmaş e poruncă şi de asemenea moartea e poruncă, mai puţin popularizată între oameni. Dar oamenii ce fac? îşi apără viaţa asta, îşi apără

Sinele, îşi apără egoismul lor şi îşi încurcă mersul lor duhovnicesc.

În mintea omului se dă luptă între Dumnezeu şi diavol.

Dumnezeu e ascuns în poruncile Sale şi satana împiedică împlinirea voii lui Dumnezeu.

Zice în Sf. Scriptură: „Cine vrea să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa în fiecare zi şi să-mi urmeze Mie".

E pomenită crucea aici, ca nivel de lepădare de sine, lepădare de viaţă, adică porunca morţii şi Domnul Hristos o avea. Probă este rugăciunea din grădina Ghetsimani. Mântuitorul luptă cu sinele

omenesc. „Doamne dacă este cu putinţă. dar nu după voia Mea ci voia Ta” şi mai adaugă „oare nu pentru ceasul acesta am venit?” (al jertfei, al morţii).

— Când Petru vrea să-L oprească îl numeşte Satana-Satana luptă să strice aceste făgăduinţe, voturi, să te încâlcească, aruncându-te în cârteli, judecăţi, nemulţumiri. Acestea sunt rădăcini ale vrajbei între tine şi fratele. În psalm spune: „Ce este mai frumos decât să locuiască fraţii în unire”. Mai medical explicat: Domnul Hristos mlădiţa cerească e omul nou. Lăstarii firii vechi sunt patimile. Seva sălbatică trebuie convertită şi canalizată spre mlădiţa cerească.

Când se ia talantul? Ştim că atunci când ne botezăm primim pe lângă Persoana Domnului Hristos în care ne îmbrăcăm şi daruri de a putea realiza asemănarea.

Dumnezeu în atotştiinţa Sa ne ştie înainte de a ne naşte şi ne dă în dar pe îngerul păzitor şi anumite daruri – talente.

Când se iau? Cine nu lucrează cu ele, i se iau.

Legea ispăşirii:

Calea călugăriei ar fi şi o cale a ispăşirii pentru ceilalţi, te lupţi cu propriile-ţi greşeli care vin pe cale genetică, biruindu-ţi neputinţele tale în contul alor tăi: fraţi, părinţi, etc.

Mântuitorul a ispăşit pentru noi prin cruce dar cu o notă deosebită că şi-a certat duşmanii.

Posibilităţile de mântuire ale lui Dumnezeu sunt infinite.

Necesitatea Judecăţii universale.

Urmaşii tăi, fie că te vor apăsa, fie că te vor ridica, aceasta dacă ai fost călugăr adevărat, biruindu-ţi ereditatea.

De ce vin gândurile de hulă?

Pentru că terminologia unei huliri a fost vreodată acceptată, plăcută, discutată şi nu te-ai curăţit de aceste gânduri şi care e o putere a satanei asupra ta, cu care te canoneşte. Termenii acesteia, fie că

Nu i-ai alungat, fie că i-ai acceptat. Pe baza lucrurilor necurăţite îngăduie Dumnezeu să fii pălmuit ca să te pocăieşti.

Lacrima e simbolul pocăinţei, ea nu se pierde.

Pot fi lacrimi ca dar a lui Dumnezeu, ca pocăinţă a celui care o cere.

De la o anumită vârstă lacrimile scad.

Lacrimile sunt ale firii care plânge de multe pricini. Nu sunt un semn de neaapărată trebuinţă pentru mântuire; nu-s condiţie de

mântuire, căci uneori cine le are se mândreşte cu ele.

Lacrimile nu-s de ajuns să te mântuieşti. Echivalentul lacrimilor de pocăinţă este în conştiinţă.

Lacrimile pe care le vezi, te încurci în ele că le vezi.

De folos sunt cele pe care le vede numai Domnul Hristos

Călugării brahmani zic: „cine nu poate fi atent la gândurile minţii lui, nu are ce căuta în călugărie". Războiul nevăzut: eşti luat prin surprindere şi de aceea te încurci în acest război.

Noi suntem atenţi la patimile altora nu la patimile noastre, la patinările atenţiei noastre şi în loc să

Avem o atenţie intravertită (în interior) o proiectăm asupra altora.

Cuvântul este mai bun decât banda magnetică pentru că emană o energie care vă repară, vă

Lămureşte, vă luminează, vă liniştеşte.

Treptele rugăciunii: La început o zice pe boaba de metanii. Rezultatul după un timp se deapănă de la sine. Atunci ai o altă treaptă a rugăciunii. Domnul Hristos la care ai ajuns.

A treia treaptă e când te-ai lepădat de toate gândurile tale.

El se exprimă prin gura ta.

Sfântul Serafim Sarovschi întâlnindu-se cu un general îi spune acestuia toate nedreptăţile câte le-a făcut pentru primirea gradelor şi spunându-l îi cădeau toate trufiile, toate penele de păun aşa precum îi descoperea Domnul Hristos, căci Sfântul Serafim nu-l cunoştea pe general.

În această stare vorbea cele ale cunoaşterii de Dumnezeu şi a Sfântului Duh cu respectivul om.

Mintea sa era absorbită de Mintea Domnului Hristos. El i-a spus toată biografia generalului, cuvânt cu cuvânt.

Zice Sfântul Apostol Pavel: Să ai simţirea şi mintea Domnului Hristos în tine.

Noi şi noaptea suntem ispitiţi de vrăjmaşul, de aceea trebuie să te rogi neîncetat şi în stare de vis suntem datori cu ascultarea şi călugăria. Să ai toată convingerea că eşti purtător al Domnului Hristos.

În lume umblă oameni ai lui Dumnezeu.

Nu se ajunge la rugăciune neîncetată câtă vreme eşti pătimaş, ci ajungi la primejdie de năluciri, halucinaţii, chiar în stare de veghe. Când amesteci rugăciunea cu patimile, biruiesc patimile cu tot felul de

năluci.

Unii îl văd pe Domnul Hristos ca pe un tânăr de care se îndrăgostesc, alţii ca pe un copil ce-l strâng la sân, ca rod al patimii. Cu înşelări de acestea se ajunge până la nebunie.

Pe cel bolnav psihic îl poţi ajuta dacă este conştient de boala sa.

Până nu te purifici de patimi, nu te avânta în rugăciunea neîncetată, că satana te prinde în înşelăciuni drăceşti în loc de vederi cereşti.

Întâi trebuie făcută despătimirea. Cum?

Trebuie lepădată iubirea de sine, iubirea curvească de sine şi semnele acestei iubiri sunt printre altele: judecarea, cârtirea, nemulţumirea.

Sunt două faze ale nevoinţelor:

1. Faza ascetică – toată străduania din partea omului să se purifice de patimile.

2. Faza a doua după această biruinţă, caracterizată prin darurile Sfântului Duh, care ridică mintea la stări de credinţă luminată.

Sfinţii au făcut nevoinţe grozave şi au ajuns la starea lui Adam înainte de cădere când fiarele în prezenţa lor, leapădă starea lor de fiare. Sfinţii iubesc toată făptura lui Dumnezeu.

Lepădarea de lume – adică de patimile lumii, nu de lume ca şi creaţie a lui Dumnezeu.

Legăturile satanei asupra omului sunt necrezut de tari – de aceea încurcăturile ce le vom avea în vămile văzduhului, sunt extraordinare dacă nu ne descâlcim mintea din cursa lui. De puterea

Diavolului se scapă cu puterea Domnului Hristos: „Fără Mine nu puteţi face nimic” în privinţa izbăvirii de diavol.

Prin vămi trec toţi afară de cei aprinşi de focul Sfântului Duh, încă din lumea aceasta. De exemplu, flăcările mâinii Avei Iosif, pe care le-a văzut ucenicul, iar bătrânul îi zise: „Dacă vrei fă-te tot cu focul, nu numai mâinile”. (pateric); înseamnă a vrea la o intensitate pe viaţă şi pe moarte.

Cei care trăiesc în Duhul lui Dumnezeu, în vremea vămilor trec prin ele ca o flacără şi sunt asistaţi de îngeri.

Se plăteşte fapta cu care ai asuprit pe altul.

Bolile sunt o pedeapsă sau un drept al satanei de a te chinui în lumea aceasta. Boala este ultima milă a lui Dumnezeu cu omul care a

întârziat cu pocăinţa, cu cel care nu se gândeşte la mântuire.

Adevărul vă va face liberi.

Adevărul ca persoană reală.

Oamenii iau chipul celui pe care îl slujesc sau iubesc.

Dacă nu ne smerim prin pricepere, ne smerim prin vinovăţie. Vă asigur că Cineva vă vede aşa cum sunteţi.

Cei care vorbesc, vorbesc după darul ce li s-a dat de Dumnezeu, iar ascultătorii se folosesc după

Credinţa ce o dovedesc.

Să ne îmbunătăţim din zi în zi căci este cine să ne ajute.

La concepţia de viaţă a omului, Dumnezeu e atent şi-l rânduieşte anii.

Pentru unii bătrâneţea e canon, pentru alţii e minte şi învăţătură: Vă folosiţi în măsura ascultării căci nu ascultaţi de mine ci de cine trebuie.

Sinele – lumea dinlăuntru sau stratul de mizerie interioară pus peste Chipul lui Dumnezeu din suflet, subconştientul, moştenirea ereditară.

Există în noi un tron şi o cruce.

Când noi stăm pe tron, Domnul Hristos stă pe Cruce şi invers.

Crucificările sunt mijloacele de lepădare de sine.

Trebuie să alungi multă mizerie din suflet, să dai de filonul de aur al Chipului lui Dumnezeu din tine.

Nimicurile şi fleacurile îţi fărâmiţează puterea şi energia; orice gunoi trebuie măturat. Îl măturі în funcţie de conştiinţa ta, cât vrei să fii de curăţit.

* * *

Despre spovedanie:

Orice gunoi trebuie măturat. Îl măturі în funcţie de conştiinţa ta, cât vrei să fii de curăţit. Hula – Terminologia unei huliri a fost primită vreodată cu voia acceptată sau plăcută şi pe parcurs nu te-ai curăţit de acest gând canoneşte şi se ţine scai de tine.

Pe baza lucrurilor necurăţite îngăduie Dumnezeu să fi pălmuit ca să te pocăieşti. Lacrima este simbolul pocăinţei, e preţuită şi nu se pierde.

În patericul de la Kiev, întâmplarea cu cel ce şi-a adunat lacrimile înainte de moarte într-un vas arătându-le la judecata particulară. Îngerul i-a adus aminte că are mai multe lacrimi vărsate

decât cele adunate în vas şi le-a vărsat toate peste mormântul lui de unde lacrimile s-au urcat ca un fum de tămâie la cer şi ca semn al pocăinţei lui.

Lacrimile, dar a lui Dumnezeu: La bătrâneţe se împuţinează.

Cartea „Nevoinţele smeritei rugăciuni" şi atenţie călugării indieni zic că cine nu poate fi atent la gândurile minţii lui, nu are ce căuta în călugărie.

Războiul nevăzut e încurcat pentru că eşti luat prin surprindere, când nu eşti atent cu mintea. În loc să fim atenţi la greşelile noastre, ne alunecă gândul de la „Doamne Iisuse". Şi suntem atenţi la greşelile altora.

Atenţia trebuie să fie intravestită (în interior).

Cuvântul viu este mai bun decât banda magnetică pentru că emană o energie care vă repară, vă

Linişteşte, vă luminează şi vă lămureşte.

Treptele rugăciunii: Rugăciunea pe boabe de metanii, Rugăciunea începe să se depene de la sine, fără să se numere.

Atunci şi altă stare sau treaptă.

Gândurile tale sau întâlnit cu Domnul Iisus Hristos; cel în care suntem botezaţi şi la care am ajuns.

Când gândurile şi cuvintele tale, mintea şi simţirea ta este folosită de însuşi Domnul Hristos şi El vorbea prin gura ta.

Despre înşelăciuni drăceşti şi viziuni cereşti.

DESPĂTIMIREA ESTE CONDIŢIA RUGĂCIUNII NEÎNCETATE.

Faza ascetică cuprinde nevoinţele, iar faza mistică se caracterizează prin darurile Duhului Sfânt care ridică sufletul şi mintea la stări luminate de credinţă.

Sfinţii au făcut nevoinţe înfricoşătoare, ajungând la starea lui Adam înainte de cădere.

Exemplul Sfântului Serafim şi blândeţea fiarelor din pădure.

Legăturile pe care le poate face satana asupra omului sunt necrezut de tari. ca şi încurcăturile pe care le vom avea în vămile văzduhului, dacă nu ne descâlcim mintea din cursele lui. De puterea lui se scapă cu ajutorul lui Dumnezeu: „Fără Mine nu puteţi face nimic în privinţa izbăvirii de diavol".

Nu este bine să sluşeşti la doi domni.

Prin vămi trec toţi afară de cei aprinşi de focul Duhului Sfânt încă din lumea aceasta.

Despre flăcările mâinii Avei Iosif în rugăciune: „dacă vrei fă-te tot ca focul” (pateric), înseamnă

A vrea la o intensitate pe viaţă şi pe moarte.

Aspecte ale relaţiei dintre neurologie, endocrinologie şi duhovnicie.

Omul are aproximativ 13 milioane de neuroni care au nevoie de hrană şi mediu: 1) Oxigenul, pe care hematiile din sânge îl duc la creier; 2) Glicogenul este zahărul special preparat de ficat pentru neuroni; 3) Hormonii, adică produsul glandelor endocrine;

4) Somnul – dreptul la somn e obligatoriu, omul moare după opt zile de nesomn; 5) o concepţie de viaţă necesară neuronilor.

Glandele: apofiza şi hipofiza.

Una comandă producerea de hormoni pe toată verticala. Apofiza comandă să nu se producă aceşti hormoni.

Între concepţia de viaţă şi aceste glande este o legătură. Astfel, într-un fel funcţionează toate glandele endocrine când un om are de exemplu concepţia de viaţă a lui Epicur şi urmaşilor săi bazată pe plăcere. Aceasta va frâna producerea şi echilibrul sistemului endocrin. Însă când ai cea mai bună concepţie de viaţă, adică revelaţia creştină, atunci nu se mai produce acest exces de hormoni care să te desfrâneze sau să te dezechilibreze.

Concepţia de viaţă este aceea în care te integrezi trup şi suflet.

Prin aceasta se modifică pozitiv structura celulelor întregului corp, se armonizează de tot necazul celor rele şi al durerii.

Nemiloasa boală a sufletelor omeneşti, microb strecurat în rana sufletului, cuiele diavolului bătute în pomul vieţii omeneşti, smulge-le cu cleştele rugăciunii şi-ţi unge durerea cu harul Sfintei Taine.

Scapă-te de satana – l-ai cunoscut poate la o înjurătură. O şi e aşa de viclean. Căci spune Sfântul Iacob că limba îşi are locul ei între mădularele noastre, dar spurcă tot trupul şi vâră în flăcări aria vieţii.

Crezi că înjurătura te stâmpără sau îţi sporeşte puterile?

E numai o morfină a sufletului – te uşurează pentru o clipă şi te încarcă de amărăciune pentru o veşnicie.

Fii hotărât!

Încearcă şi ai să vezi cât poate un om care vrea să fie curat.

Un înger bun doreşte să te ajute, nu-l refuza.

Sau poate ai ajuns robul băuturii, de năcaz, din necumpătare, din patimi? O! Nu ştii că beţia e culcuşul satanii în sufletul ameţit?

N-ai văzut că unde-s bălăriile se ascund şerpii şi viperile? Dar în bălăriile beţiei (tulburarea sângelui şi a creierului) nu se îngrămădesc şerpii patimilor – murdăria trupească şi sufletească: vorbe josnice şi glume necontrolate, înjurături, desfrâu şi altele?

Adu-ţi aminte că Sfântul Apostol Pavel scrie corintenilor că nici furii, nici nesăţioşii de averi, nici beţivii, nici cei răi de gură nu vor moşteni Împărăţia lui Dumnezeu.

Mântuitorul nostru voieşte ca toţi oamenii să se mântuiască şi să vină la cunoştinţa adevărului – nu întârzia.

Eşti călător.

O, ştii omule, că din prima şi ultima zi a vieţii tale alergi mereu. Îţi transporţi sufletul spre limanul Împărăţiei lui Dumnezeu, în căruţa trupului tău.

Te-ai gândit cum să-ţi pregăteşti această căruţă: Niciun om chibzuit nu încarcă lemne, fân sau altceva în carul său, până nu-l pregăteşte mai întâi: – îl lungeşte, pune lanţuri, prăjini şi apoi încarcă

Povara pe care doreşte să o transporte.

Dacă pentru încărcătura unei poveri obişnuite ne pregătim căruţa cu atâta grijă, cu atât mai vârtos trebuie să ne pregătim căruţa trupului cu lanţurile înfrânării, pentru ca să putem transporta cu pace sufletul nostru.

Dacă noi oamenii nu îndrăznim să încărcăm o căruţă nepregătită, cu atât mai vârtos Domnul nostru nu va revărsa Harul Său într-un trup neîngrijit şi un suflet pustiit.

Nu o spun eu, ci Sfântul Apostol Pavel, care zice: „orice faceţi cu cuvântul sau cu lucrul, toate să le faceţi ca pentru Domnul". În numele Domnului Iisus şi prin El să mulţumiţi lui Dumnezeu Tatăl, iar vorbirea voastră să fie cu sare dreasă şi nu cu grabă să asculte zăbavnic să vorbească. Zăbavnic la mânie dacă cineva socoteşte că e cucernic, dar nu-şi ţine limba în frâu, ci îşi amăgeşte inima, cucernicia acestuia este zadarnică.

De aceea când vorbeşti, omule, gândeşte-te că vorba ta rămâne scrisă în sufletul celui ce o ascultă – Să te zideşti pe tine şi pe el cu fiecare cuvânt – şi el şi tu sunteţi ai lui Hristos care pentru noi creştinii este temelia vieţii noastre. Iar pe această temelie care de zideşte aur, argint, pietre scumpe, lemn, fân, trestie, lucrul fiecăruia se va face cunoscut. Îl va da pe faţă ziua Domnului – prin foc. Şi dacă lucrul pe care l-a clădit va rămâne, va lua plată. Nu uita că eşti o cărămidă

duhovnicească din marea clădire a Bisericii lui Hristos.

Rămâi cuminte în acest zid socotindu-te legat de celelalte cărămizi cu mortarul iubirii.

Nu te smulge din linia acestui zid duhovnicesc rotunjindu-ţi cuvintele dintr-o frământătură curată a gândurilor şi arde-le în cuptorul minţii luminate şi apoi le trimite pe marele şantier al vieţii omeneşti.

Clădirea construită astfel, niciodată nu se va prăbuşi.

Fericiţi cei ce mor în Domnul căci faptele lor vin cu ei – trăiesc în veşnicie.

Omule, trebuie să-ţi schimbi viaţa – retează cu foarfeca voile tale – crengile rele: sudalmele, neascultările şi va rămâne un pom care nu va putrezi în veac – este cuvântul lui Dumnezeu.

În fiecare zi citeşte, de poţi măcar un verset, un capitol sau un psalm, de care să-ţi legi gândurile mutându-te de la cele stricăcioase la cele veşnice; dând astfel de lucru gândului, nu-l vei mai lăsa să

Zămislească păcatul care să nască fapte ruşinoase.

Rugăciunea şi postul, aceste aripi sufleteşti; puternice arme de luptă duhovnicească, cu care-ţi poţi câştiga biruinţa a tot păcatul, le cunoşti şi tu omule şi şti cât de folositoare sunt.

Da! Rugăciunea şi postul sunt minunatele unelte duhovniceşti cu care îţi strângi laolaltă roada ostenelilor, ca şi pe altă parte uneltele gospodăreşti – când trebuie să coseşti păcatul, când să aduni virtuţile şi când să nimiceşti buruiana gândurilor sălbatice.

Foloseşte-te de ele când trebuie, căci nimeni nu cunoaşte unde să aduni şi unde să tai, numai tu omule ştii.

Căci scris este: vreme este să plângi şi vreme este să grăieşti şi vreme este să taci şi toate la vremea lor – şi toate cu aleasă înţelepciune.

„Eu aş vrea (zice Sf. Ap. Pavel) ca toţi oamenii să fie cum sunt eu". Dar fiecare are de la Dumnezeu darul lui.

Mai degrabă, cât faci, fă cu duh de smerenie, pentru că Dumnezeu, celor trufaşi le stă împotrivă, iar la cei smeriţi le dă dar.

Te afli în post; nu uita că postul te ajută şi este sală de aşteptare în care creştinul îmbolnăvit de păcate trebuie să cugete până-l vine rândul, cum să-şi dezvăluiască boala mai sincer, înaintea duhovnicului său la spovedanie pentru că de vreme ce ai venit la doctor să nu te întorci nevindecat, ci să ai parte în mod folositor de cereştile doctorii

ale Sfintei Taine.

Rugăciunea este respiraţia sufletului, iar postul este apa care stinge văpaia patimilor.

Orice unealtă e cu două tăişuri. Dacă nu o foloseşti cum trebuie, în loc să taie, te taie, în loc să

Clădească, te dărâmă. Deci fii cu nădejdea în Domnul când foloseşti uneltele Lui. Adu-ţi aminte de acel sobar tainic care a pus la cale trădarea şi prinderea lui Iisus.

Era într-o zi de miercuri şi a treia zi, vinerea, a fost străpuns pentru păcatele noastre şi zdrobit pentru fărădelegile noastre.

El a fost pedepsit pentru mântuirea noastră şi prin rănile Lui, noi toţi ne-am vindecat.

Chinuit a fost şi supus şi nu şi-a deschis gura Sa, ca o oaie spre junghiere s-a dus şi ca un miel fără

De glas înaintea celui ce-L tunde, aşa nu şi-a deschis gura Sa.

Deci a fost răstignit pentru păcatele noastre. Şi fiindcă în aceste două zile a pătimit Iisus în chip deosebit pentru noi toţi, dorind să ne scoată din mocirla (păcatului) patimilor, a pieirii veşnice, vrând să ne mântuiască.

Vom rămâne totuşi nepăsători la marea Lui jertfă?

Să nu ne jertfim şi noi măcar atât, prin înfrânare?

Dacă nu poţi mai mult fii atent la tine însuţi. Pentru propria ta salvare cinsteşte toată viaţa ta aceste două zile din săptămână şi ţi se va schimba viaţa ta sufletească şi trupească.

De ce să-ţi dărâmi propria ta viaţă înainte de vreme – ajută-te şi nu uita că mântuirea e funia împletită cu harul lui Dumnezeu (adică mila şi ajutorul Lui şi voia ta liberă; întinde mâinile tale spre Hristos.

Credinţa fortifică voinţa.

El vrea să te ajute.

Lasă-te înfăşurat sufleteşte cu o asemenea funie şi vei fi ridicat spre împărăţia lui Dumnezeu, care împărăţie nu este de mâncare şi băutură, ci pace şi dreptate şi bucurie întru Duhul Sfânt.

Nu uita deci că Cel ce s-a jertfit pentru a noastră mântuire, ne-a îndemnat să ne jertfim şi noi.

Mântuirea sufletului are un revers hotărât.

Ce dar binecuvântat de Dumnezeu este apa pentru viaţa oamenilor. O bem şi ne stâmpărăm setea cu ea – dar mai ales ne răcoreşte trupul înfierbântat de trudă şi ne spălăm hainele murdare şi

ce minunat te simţi când eşti curat.

Un creştin ştie că are şi suflet – oare sufletul nu se murdăreşte trăind în viaţă? Dar ce este păcatul dacă nu groaznica murdărie sufletească ce întunecă până şi ochiul minţii.

Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înşine şi adevărul nu este întru noi.

Dacă ne mărturisim păcatele noastre, spovedania este tocmai baia curăţitoare a sufletului omenesc.

Omule spală-ţi sufletul ca să-l poţi hrăni cu pâinea vieţii celei veşnice.

Nu doreşti să-l îmbraci cu cămaşa lui Hristos?

Să ne aducem aminte – câţi în Hristos ne-am botezat, în Hristos ne-am şi îmbrăcat.

Ajută-ţi sufletul să guste şi el din pâinea îngerilor.

Să ştii şi aceasta, că o bucată de pâine mâncată cu supărare, ţi se face gol în gură.

O! Dacă ai iubi mai mult pe Dumnezeu, va spori şi bucuria lăuntrică şi vei simţi atunci adevărata dulceaţă a Sfintei Cuminecături.

Iar cine mănâncă din pâinea aceasta, viu va fi în veci.

Un suflet zbuciumat de vârtejul patimilor şi al urii, nu poate primi sămânţa harului şi nici pe Hristos în Sfânta Taină.

De aceea mult se luminează puterea minţii printr-o inimă liniştită. Iar un suflet drept, e semnul bucuriilor nesfârşite.

Încearcă deci să stingi furtuna din mica împărăţie a sufletului şi viaţa ta întreagă se va desfăşura ca o adiere peste dureri. Nu ştii că orice faptă, fie bună fie rea, îndulceşte sau amărăşte mai întâi pe autorul ei?

Şi lumina pe care o aprinzi spre a risipi întunericul dimprejur, îţi luminează propria ta faţă şi apoi mai departe? Nu stinge o astfel de lumină.

Nu uita că o apă răscolită de furtună nu se poate îmblânzi lovind-o cu bâta, dar niciun vrăjmaş a se potoli urându-l şi blestemându-l.

Abia rugându-te pentru el, cu pace şi pentru a lui mântuire vei smulge pe vrăjmaşul tău din stăpânirea vicleanului şi apoi rămas el singur, oricât ar fi de înrăit, e numai om şi omul nu-l atât de vătămos ca atunci când bagi în el un legheon de diavoli, pe seama cărora l-ai dat prin blestemul tău, prin sudalma ta, prin ura ta şi cu care viclenii

împreună te şi atacă pe urmă.

Roagă-te pentru vrăjmaş şi se va ruşina diavolul, lăsându-l singur pe istovitul om. Nu-l mai ură, ci fie-ţi milă de el că e om, e fratele tău, e fiu al aceluiaşi Părinte Ceresc. Doreşte-l vrăjmaşului tău ceţi ceri în rugăciune şi pentru tine. E greu la început căci eşti om pătimaş ca toţi oamenii. Dar stăruinţa despică piatra; de la o vreme simţi nevoia de a te ruga pentru el, din milă. Nu-l mai poţi ură pe vrăjmaşul tău, nu mai eşti în stare să urăşti niciun om.

Vezi, abia atunci ai biruit pe diavolul cel a toată lumea vrăjmaş, stricătorul păcii şi rău făcătorul al tuturor oamenilor.

Ai vrea să-ţi vezi soarele lăuntric urcând dintr-un frumos răsărit pe cerul propriei tale vieţi?

Încearcă atunci să simţi seară de seară stând de vorbă cu tine, întăreşte-te cu mătănii, cu un psalm, cu o rugăciune, cu smerenie, uşurându-ţi sufletul şi sporind astfel în dragoste pentru tot omul.

Fiecare zi să-ţi fie în faţa ta – vei câştiga curajul şi vei simţi mâna harului Dumnezeiesc că lucrează

Împreună cu tine.

Viaţa oamenilor este o brazdă de plug trasă peste ogorul anilor ajunşi spre capătul de hotar.

De aceea trage brazda propriei tale vieţi cât mai dreaptă; înlătură greşelile, abaterile; iar de le-ai săvârşit, îndreaptă-le până nu înnoptează şi până nu îngheaţă, făcând tot binele de care eşti capabil, până când plugul sufletului mai poate trage brazda pe curmătura vieţii tale. Sub îndrumarea gândurilor curate şi a milei Marelui Dumnezeu, adu-ţi mereu aminte cât de plăcuţi sunt cei ce voiesc pacea.

Până la Dumnezeu, nu este nici jos, nici sus, nici aproape, nici departe, pentru că Dumnezeu este pretutindeni şi de aceea este mai aproape de tine decât sufletul şi trupul tău, numai să ştii să afli această apropiere prin credinţă şi rugăciune.

Domnul este aproape de toţi cei ce-L cheamă cu toată inima.

Facerea de bine sau milostenia

Cât de mult se îmbogăţeşte lumea prin nevoi şi scârbe.

Este de trebuinţă ca fiii lui Dumnezeu să se îmbogăţească tot aşa de mult cu simţămintele şi faptele milosteniei.

Omul care poate să facă bine şi nu-l face, este o fiinţă josnică.

A nu face parte săracului din cele ce rămân peste nevoile noastre, înseamnă a răpi binele altuia.

Dumnezeu binevoieşte ca pe pământ să fie mulţi nenorociţi, pentru ca ei să se mântuiască prin răbdarea lor, iar tu prin milostenia ta.

Bogaţii procură săracilor mijloace pentru hrană, iar săracii mijlocesc pentru mântuirea lor (bogaţilor).

Fără nenorocire poţi intra în Împărăţia Cerurilor, dar fără milostenie, nu!

Este absolut imposibil să ajungi fără milostenie măcar până la porţile cerurilor. Fără milostenie, însăşi rugăciunea este fără rod.

Cu ce nădejde te vei ruga lui Dumnezeu, când tu însuţi nu asculţi rugăciunile oamenilor ce sunt asemenea ţie?

Cum vei cere împreună cu credincioşii din Biserică – „Dă Doamne" – când tu însuţi nu dai săracilor, deşi poţi să dai?

Cu ce gură vei spune: „auzi-mă Doamne", când tu însuţi nu-l auzi pe sărac, sau mai adevărat pe Hristos, care strigă spre tine prin sărac?

Aşa cum ne purtăm noi cu aproapele, tot astfel se va purta şi Dumnezeu cu noi.

L-ai dispreţuit pe sărac? Şi Dumnezeu te va dispreţui pe tine.

N-ai deschis celui ce bătea? Nu ţi se vor deschide nici ţie porţile împărăţiei lui Dumnezeu.

Nu ai auzit suspinul celui necăjit? Nu ţi se va auzi nici strigătul rugăciunii tale.

Mărgăritare Duhovniceşti

Orice lacrimă ce-ţi va fi dăruită de recunoştinţa săracului, va străluci pentru tine dincolo de mormânt.

Orice lacrimă pe care săracul o va vărsa silit de răceala şi asuprirea inimii tale faţă de el, va cădea pe sufletul tău ca o picătură de foc înaintea scaunului lui Dumnezeu.

Caută mila lui Dumnezeu prin milostenie către săraci!

Spunem către săraci: „Îţi va da Dumnezeu!". Dar tu procedezi fără judecată, dacă te porţi astfel cu fratele tău care se află în nenorocire. Dumnezeu ţi-l trimite pe sărac la tine, iar tu îl trimiţi înapoi la Dumnezeu? Dumnezeu îi va da, negreşit; dar vorba e să-l dai tu negreşit. El va da săracilor, dar o să-ţi dea El ţie Mila Sa? căci tu ai infinit mai mare nevoie decât săracul de milostenia ta.

Dumnezeu nu părăseşte pe nimeni, dar tu trimiţi de la tine pe sărac – te-ai abătut de la cinstea pe care ţi-a dat-o Dumnezeu şi ai depărtat darul Lui de la tine.

Iubeşte-l pe săraci, pentru că prin ei o să afli şi tu mila lui Dumnezeu pentru tine.

Îndestulează-l pe săraci.

Ei îţi vor face milostiv pe Judecătorul. (Sfântul Nil Sinaitul) Împarte bunătăţile pământeşti altora, dacă vrei să guşti bunătăţile cereşti.

Când ni se dă prilejul să arătăm milă faţă de alţii, înseamnă că s-a revărsat mila lui Dumnezeu peste noi.

Oare nu este cea mai mare milă din partea lui Dumnezeu că nouă tuturor ne este îngăduit să

Răscumpărăm păcatele noastre prin milostenie?

Apa are însuşirea să spele noroiul de pe trup, iar milostenia să nimicească murdăriile sufleteşti.

(Sfântul Ioan Gură de Aur) „<Veniţi de moşteniţi Împărăţia lui Dumnezeu>, va spune Domnul celor milostivi" – nu pentru că n-aţi greşit, ci pentru că prin milosteniile voastre v-aţi curăţit păcatele.

Leacul milosteniei nu e de mică importanţă, îl poţi pune la toate rănile.

Balsamul pe care-l vărsăm pe inima plină de răni a aproapelui, o întăreşte şi pe a noastră.

Cu preţul ieftin al binefacerii oamenilor, noi ne putem dobândi nepreţuita.

Părinte

Ar trebui să-ţi scriu „Cuvioase", dar îţi voi scrie când vei fi aşa, dacă în zilele viitorului vei ajunge şi „cuvios părinte": Patericul l-ai citit şi studiat; Sf. Isaac Sirul, Sf. Simeon Noul Teolog de asemenea. Filocalia iarăşi.

Studiul e una – îl pot face toţi. Acoperirea cu viaţa însă o pot face din când în când abia câte unii, unde şi unde, câte unul într-o sută de ani.

N-ai avut parte de studiul, care odată era miezul şi splendoarea Teologiei: Mistica, definită „ştiinţa îndumnezeirii omului".

Nu-l destul să ştii călugăria; trebuie să-l şi înveţi calea, să-ţi deprinzi o fire nouă, fire de „fiu al lui Dumnezeu" între fii oamenilor.

Pentru asta trebuie valorificarea practică, progresivă a darurilor naşterii din nou de la Botez.

Eşti tu un convertit? Îţi trăieşti tu viaţa în Hristos în care eşti botezat, îmbrăcat în firea omului venit din Cer pentru mântuirea ta,

care eşti în lumea, care „toată" zace în rău?

Ai ajuns tu aşa devreme ca vârstă, convingere şi evidenţă a trăirii în Hristos, în atotprezenţa dogmatică a lui Dumnezeu, ca să rezişti la ispitirile meşteşugite şi uneori simple de tot, ale vicleanului vrăjmaş, care în atâtea prilejuri te-a dovedit slab?

Să ştii că el nu se mulţumeşte cu biruinţe mici şi nebăgate în seamă de tine, ci-ţi pregăteşte o neobservată slăbire a credinţei şi o revenire la modul „natural" al vieţii, fără „exagerările" vieţii mai presus de fire, sau supranaturale.

Ori tu tocmai viaţa cea mai presus de natură eşti juruit să o dovedeşti reală şi posibilă între fiinţele nepricepute între care ar fi să trăieşti viaţa ta pământească.

Nu le lăsa să te îngrămădească cu dragostea lor, care mult mai are până să fie toată numai după

Dumnezeu. Nu le lăsa să-ţi intre în chilie; vorbeşte cu ele numai în biserică. De-ar fi cu putinţă nici 56

Să nu te vadă decât în biserică. Deci departe de tine amestecul în „partidele" lor pe absolut orice motive – „motive" ale vrajbei.

Tu ai slujba de a scoate în evidenţă şi în planul întâi: darurile Botezului: persoana Domnului Hristos din temniţa şi bolniţa fiecăreia dintre ele. Altă treabă e administraţia şi nu ţine de tine. Faţă

De slujba ta ideală, toate celelalte ţin de spinii grijilor omului vechi.

Să faci cea mai netă distincţie între aceste două vieţi, întâi pentru tine. Căci şi tu şti doar; dar nu o faci, până ce nu eşti deplin şi definitiv convertit al prezenţei Domnului Hristos în propria ta temniţă

Şi puţinătate de dragoste. Căci vezi câte iubeşte chiar şi monahul pe lângă Domnul Hristos.

Câţi nu se iubesc pe sine în contul Domnului Hristos? Sunt adică furaţi de la acela „un lucru trebuie" spre câte altele, care toate dacă nu despart totul, dar slăbesc dragostea cea unică de Dumnezeu şi aşa sporeşte vicleanul cu dărâmarea poruncii lui Dumnezeu din tine.

* * *

În cazul când vei fi propus pentru Prislop, să ştii că nu-l o treabă uşoară şi simplă pentru un călugăr ca tine „simplu" şi „uşor" întru toate ale unei căi mai presus de fire.

Toate vor trage de tine în jos, că n-au altă putere. Sunt pline de neştiinţă, de uitare şi de nebăgare de seamă asupra minţii şi fără grijă

de propria lor mântuire.

Niciuna nu poate învăţa războiul nevăzut şi ca urmare nu progresează duhovniceşte; nu le interesează parcă.

Deci dacă tu nu-ţi vei vedea cu toată sinceritatea şi seriozitatea de propria ta izbăvire din încercuirea vicleanului vrăjmaş, lovindu-l neîncetat cu rugăciunea neîncetată „Doamne Iisuse", nu scapi teafăr şi te poţi trezi – Doamne fereşte – căzând în păcat şi scos din preoţie.

* * *

Citeşte şi toată atenţia Filocalia toată, dar nu în fugă, ci adâncind în minte toate datele şi tot duhul în care scriau din experienţă (din lucrare), sfinţii scriitori ai acestei dumnezeieşti îndrumări. Nu vorbi mult şi nu te împrăştia că pierzi adâncimea şi dai în superficialitate.

Te ştiu neascultător, deşi te lauzi cu nu ştiu ce ucenicie; dar numai ucenic nu mi te-ai dovedit de câte ori te-am rugat, câte bine ştii.

Ca atare bănuiesc că vei păţi multe necazuri şi înfrângeri tocmai pentru că nu te pricepi să urmăreşti cele veşnice în locul celor vremelnice; nu prinde Adevărul putere de viaţă în viaţa ta, ci numai rele de care este plină lumea şi locul unde, să zicem că vei fi. Ai grijă!

Ţi-am spus odată să faci un prim exerciţiu cu tine acolo: să nu râzi. E cel mai simplu exerciţiu al unui om care vrea să înceapă calea „smeritei rugăciuni şi atenţi"!

Iată, îţi dau această ascultare: să isprăveşti cu râsul; deoarece acolo, cu râsul tău de toate tragi tu în jos şi nu mai eşti ce trebuie să fii. Iisus n-a fost văzut niciodată râzând în această lume care-l va răstigni. Verifică-te cât mai des cu Predica de pe Munte. Învaţ-o, adânceşte-o, trăieşte-o, că după

Normele ei însetează, flămânzeşte „omul cel nou, cel venit din cer", pe care-l ai în tine arvună a Împărăţiei lui Dumnezeu dinlăuntrul tău.

Ai aflat de la Sf. Simeon Noul Teolog că trebuie să fim conştienţi de Iisus Hristos pe care-l avem în noi şi care prinde toată viaţa şi sensul vieţii noastre pământeşti.

* * *

Ţi-am scris câteva gânduri de sprijin că eşti încă prunc intrat într-o slujbă şi o cale care cere să fii

„Bărbat desăvârşit la plinirea vârstei lui Hristos".

Pr. Arsenie, Sinaia 1987-1988

11 oct. 1989

Lecţiile despre monahism sunt destul de bine scrise. Dar vezi nu au efect asupra lui, pentru că nu are preocuparea de viaţă şi de moarte a acestei teme şi pentru că nu se poate transpune răstignit pe cruce din scena „Veniţi la Mine”.

Acestea sunt ultimele cuvinte ale Pr. Arsenie pentru Pr. Daniil Sfaturi

1. Asta-l călugărie, să te certe în fiecare zi, să-ţi strice, să-ţi facă, că nu e nimic bine din ceea ce faci. Să încasăm ocara aşa cum o căpătăm.

2. Dumnezeu n-a părăsit nici pe cei din iad, şi de aceia are grijă.

3. Dumnezeu rânduie să nu pleci încărcat din lumea aceasta, ci umilit.

4. Atenţie la minte în timpul rugăciunii, gura zice dar mintea e la plimbare. Paza minţii: cu ce e ocupată şi pătată mintea, cu aceea vă prezentaţi la judecată.

5. Când îţi aperi sinea ta, dreptatea ta, l-ai apărat pe el (pe diavolul). Nu se poate călugăr fără ocară.

Pentru începători ocara e lucrul cel mai de trebuinţă.

6. Tot ce facem ne însoţeşte până la ziua judecătii, ca gând, cuvânt, faptă, cum le-ai făcut, aşa te însoţesc.

Predici

Ale părintelui Arsenie Boca

Despre durerile oamenilor

Despre lupta postului cu relele

Despre cauzele necazurilor care vin asupra noastră

Despre durerile oamenilor

Mărire Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Fiindcă aţi sporit mult cu numărul, e cu neputinţă ca să pot vorbi cu fiecare. O să vorbesc de aceea odată cu toţi.

Lucrul care ne arde pe toţi este pocăinţa – pocania, pe care-o trimite Dumnezeu ori vrem, ori nu vrem. De aceea mai bine să ne pocăim de bunăvoie, să nu aşteptăm să ne trimită Dumnezeu pocăinţa prin necazuri de tot felul. Căci pricinile pentru care Dumnezeu ne trimite necazurile sunt păcatele noastre. Necazurile sunt mila lui Dumnezeu cu noi.

Acum, câteva feluri de păcate deosebite, ca astfel să le puteţi pricepe pe toate.

O să ascultaţi astăzi despre durerile voastre însuşi.

I. Betesugurile trupului

Din trei pricini se betejeşte trupul:

1. Din lipsa postului

2. Din naştere

3. Din desfrânare

1. Trupul se umple de otrăvuri din lipsa postului. Carnea e o otravă şi se mistuie tot cu ajutorul unei otrăvi: fierea – veninul.

2. Din naştere pentru că fie mama fie tatăl n-a fost treaz când s-a zămislit copilul. Fugiţi de bărbaţi când sunt ameţiţi de cap.

3. Din desfrânare pentru că trec de măsura cuvenită şi începe să-l doară spatele, spinarea, şalele, slăbesc nervii, devin iuţoşi, nerăbdători. Toate astea pentru că nu şi-au înfrânat poftele. E tocmai ca bogatul care sărăceşte. Aşa şi trupul care şi-a mâncat toată vlaga.

II. Vrajba în casa

Să ascultaţi pricinile pentru care o au şi apoi ce să facă ca să nu le mai aibe.

Vrajba în casă vine din păcate. Toate îşi au izvorul în păcate. Neapărat vine vrajbă în casă dacă: 1. Căsătoria s-a început cu stângul adică cu desfrânarea.

2. Mai vine apoi dacă soţii trăiesc în căsătorie nelegiuită sau fără cununia bisericească. E un păcat pe care toţi îl plătesc cu vrajba. De aceea toţi trebuie să intre la cuminţenie şi să se legiuiască dacă

Sunteţi aşa.

3. Din curvii nemărturisite făcute înainte sau după căsătorie. Astfel au intrat într-o casă nouă cu o pecete drăcească pe sufletul şi pe trupul lor. Şi pentru că nu s-au mărturisit acel păcat are să le spargă casa tocmai pentru că n-au omorât pe diavolul care e cel care face acest lucru.

4. Lăcomia de avere a unui părinte când şi-a măritat fata sau şi-a căsătorit feciorul. O asemenea căsătorie nu ţine pentru că s-a făcut cu o lucrare a diavolului. De o vei mărita pe fata ta numai pentru avere căsătoria lor va sfârşi cu vrajbă şi cu spargerea casei aceleia. Prin urmare cuminţiţi-vă

Părinţilor cu sfaturile când vă măritaţi fetele sau vă căsătoriţi feciorii.

5. Nepotrivirea de vârstă, căci sunt părinţi care îşi mărită fetele de 14-15 ani tot din lăcomie de avere sau numai ca s-o ştie măritată. Şi

la 17-18 ani fata lor e văduvă şi cu un copil. Asta pentru nepotrivirea de vârstă pentru că ce poate face o copilă faţă de un vlăjgan. Acesta e păcat înaintea lui Dumnezeu. De aceea casa aceea nu ţine ci se sparge. Şi părinţii aceia trebuie să recunoască că au dat un sfat prost.

6. Din negrija de suflet a celor din casa aceea se ajunge de asemenea la vrajbă. Din negrija de spovedanie, de Sfânta Împărtăşanie şi de rânduielile Bisericii care sunt poruncile lui Dumnezeu. Şi dacă nu le păzesc cum să aibă linişte? Căci de nu păzeşte cineva poruncile lui Dumnezeu păzeşte pe ale diavolului şi atunci te arzi.

7. Şi mai vine vrajba şi din petrecerea fără post. Cei ce se umplu de mărire sunt cei plini de fiere care se înmulţeşte în corpul omului atunci când mănânci carne multă şi când nu posteşti. Plin de fiere fiind se umplu de mânie şi astfel îşi sar în cap. Aşa pentru o vorbă cât de neînsemnată, pentru o bucată de lemn care i se pare că nu stă la locul ei, îi sare în cap celuilalt.

8. Şi-o ultimă pricină este desfrânarea tuturor. Dar soţii cum desfrânează când sunt legiuiţi? Aşa bine căci nu mai ţin nicio seamă de miercuri, vineri, de zilele de post, de sărbători. Nu mai ţin nicio rânduială. Şi bate Dumnezeu nerânduiala ca să se facă rânduială.

III. Alte din durerile voastre sunt pagubele în curte şi în vite, în agoniseala voastră

Şi-acum iată pricinile pentru care trimite Dumnezeu pocanie asupra heiului (avutului) vostru: 1. Unul din stăpâni le drăcuie şi-atunci să nu se mire dacă i se împlineşte cuvântul căci dă

Dumnezeu după cuvântul lui.

2. Lucrează Duminica. Că dacă Dumnezeu n-a lucrat nimic în una din zile nici ţie nu-ţi este îngăduit şi dacă vei lucra vei pierde nu numai ceea ce ai lucrat Duminica ci şi ce-ai lucrat peste săptămână. Să nu asculţi de sfaturile Guvernului când e vorba de cinstirea Duminicii. Guvernul îşi are socotelile lui, tu însă ai sufletul. Căci va veni vremea să ceri apa cu bilet! Da, va veni vremea să

Ceri apă cu bilet.

3. Şi mai are pagubă şi acela care se uită la ele ca la ochii lui din cap. Şi-a lipit inima lui de lucruri pieritoare. Pentru altceva a dat Dumnezeu inima, nu ca să ţi-o împotmoleşti în gunoiul lumii ci ca să ţi-o îndrepţi către Tatăl cel din ceruri. Pe El să-L iubim, de El să ne lipim inima, căci neasemănată e plata pe care ne-o dă Dumnezeu faţă de cea dată de lume. De aceea nu lipi inima ta nici de propriii tăi copii

căci de-l pătimi durere în cele iubite peste măsură cine te va mângâia?

4. Ai cumpărat din mână rea, din mână pătimaşă, din mână care a furat sau de la unul care a curvit.

De aceea înainte de a o amesteca cu ale tale dă-l apă sfinţită cu făină. Căci să ştiţi că păcatele trec şi-asupra pământului pe care-l calci şi-asupra vitelor. Când a fost izgonit Adam din Rai Dumnezeu a blestemat pământul: spini şi pălămidă să dea şi în sudoarea feţei să-şi câştige pâinea. Iar femeia în dureri să nască. O greşeală a noastră atârnă asupra întregii averi.

5. Cineva se ţine de vrăji asupra ta iar tu nu ai ocrotirea lui Dumnezeu asupra ta. Cineva lucrează cu diavolul asupra ta şi asupra vitelor tale. Şi tu tânjeşti şi vitele tale tânjesc. Şi de ce pot lucra aceste puteri? Pentru că tu nu ai ocrotirea lui Dumnezeu ca să nu mai poată lucra duhurile rele, vrăjitorii şi altele atâtea toate. Curăţeşte-ţi trupul tău prin post, fă sfeştanie, pune-ţi o cruce în curte şi roagă-te lui Dumnezeu să te ocrotească.

6. Şi ai pagubă şi pentru că pe curtea pe care stai sau pe pământul pe care lucrezi apasă jurăminte sau nedreptăţi. Să luaţi seama să nu tăiaţi o brazdă din pământul care nu este al vostru căci aduce moarte. Se poate să mai ai asupra curţii şi alte păcate. Îi fi cumpărat acea curte cu bani munciţi într-60

O vreme când trăiai în desfrânare, aici sau în America. De aceşti bani deşi i-ai muncit nu te vei folosi căci şi asupra lor atârnă şi apasă păcatele de când i-ai muncit. Şi te urmăreşte Dumnezeu până în pânza albă. Pentru ce? Pentru că nu le mărturiseşti, pentru că ţi-l şerpi în sân şi Dumnezeu lasă ca să te muşte.

7. Apasă blestemele părinţilor sau a altuia asupra casei tale sau asupra ta.

8. Sunt omoruri sau sinucideri făcute pe curtea ta sau ce e mai des, copii lepădaţi îngropaţi ici colo.

Ba în gunoi, ba lâng-o altoaie şi copiii lepădaţi sunt păcate strigătoare la cer.

9. Stăpânii au păcate nemărturisite din tinereţe sau mai pe urmă şi nu le-au ispăşit. Că nu-l destul să

Le spui sub patrafir. Trebuie să le şi ispăşeşti de bunăvoie. De aceea vine bătaia lui Dumnezeu peste tot, peste câmp, peste vite şi peste tot lucrul mâinilor tale.

IV. Copii îndărătnici, neascultători, necredincioşi, desfrânaţi Toţi

părinţii luaţi aminte! Ceilalţi de asemenea ca să nu alunecaţi în aceleaşi. Copii îndărătnici sunt din următoarele pricini:

1. Părinţii n-au păzit niciodată postul şi nu s-au putut înfrâna de la pofta trupească şi aşa au călcat zilele şi vremile neîngăduite care sunt acestea: miercurile, vinerile, duminicile, sărbătorile şi posturile întregi. Aceasta e o categorie, un fel de vremi neîngăduite. Toţi aceştia sunt neascultători de părinţi şi îndărătnici pentru că nici părinţii nu au ascultat de porunca lui Dumnezeu a păzirii zilelor obişnuite. Întrebaţi-vă cugetul şi vă va spune ce-l îngăduit altfel îi veţi vedea plângând şi veţi plânge şi voi şi aşa veţi ispăşi păcatul în care i-aţi zămislit. Desigur că vă doare dar dacă nu le-aţi fi făcut nu v-ar durea.

2. Mamele nu s-au păzit până la curăţie deplină şi aşa se nasc copii ce se umplu de bube şi pot muri.

Şi dacă în vremea aceea tatăl a mai fost şi beat se naşte un copil ce va fi slăbănog fie cu mintea fie cu trupul sau cu amândouă. Iată cum vei avea pocanie de la Dumnezeu în propriul tău rod.

3. În vremea sarcinii nu te-ai păzit de bărbat. De aci mulţi copii se nasc morţi, mor tineri sau dacă

Trăiesc alunecă în curvie pentru că s-a întipărit pecetea curvească pe ei încă din sânul maicii lor. Se găseşte asta în Sfânta Scriptură. Căci toate prin care trece mama în vremea celor nouă luni, fie bune fie rele, se întipăresc şi-n copil. Când va creşte mare toate îi vor răsări în cale.

V. Despre copiii lepădaţi

Altă durere mare pe care o aveţi voi mamele, dar care atârnă şi-asupra taţilor, sunt copiii lepădaţi. E

Păcat strigător la cer! E ucidere la mijloc, nu e ceva mai uşor. E păcat strigător la cer. Ascultaţi toţi cu luare aminte. Sângele lor strigă răzbunare. De aceea nu vei avea noroc cu ceilalţi ci plâns şi jale.

Răzbunarea sângelui vărsat se face fără milă, ori că îţi ia Dumnezeu şi pe ceilalţi, ori vor cere însăşi capul mamei. Ştiţi bine că aceasta se întâmplă la multe atunci pe loc. Iar aceasta aşa se tocmeşte, că

Atâta supărare vei avea în casă încât îţi pierzi cumpătul şi uiţi de marea milă a lui Dumnezeu ce o are cu toţi păcătoşii. Şi se apropie diavolul de tine şi-ţi bagă-n cap gândul să-ţi iei lumea în cap şi să-ţi faci capătul. Ăsta e glasul împotriva tuturor celor ce fac aşa. Mare ispitire păţesc mamele care au ucis copii. Iar dacă vrei să scapi tu şi ceilalţi

copii pe care i-ai făcut trebuie să pui în loc tot atâţia copii ai altor femei sărace şi să-l botezi. Iar dacă nu, ia-l şi botezaţi gata căci ştie Dumnezeu cât te mai ţine. Şi să grijeşti de dânşii ca şi de copiii tăi, cu îmbrăcăminte şi încălţăminte frumoasă, bani de şcoală, până-s în stare să-şi câştige singuri pâinea. Şi ce scoţi din copiii tăi aceea să iasă şi din aceia. Iar toate necazurile ce le vei avea în vremea asta fie pentru ei fie de la ei să le rabzi toate nădăjduind mila lui Dumnezeu, că-ţi va ierta păcatul. Căci prin răbdare ispăşeşti păcatul. Iar milostenia cu osteneală biruie înaintea judecăţii.

Acesta e un cuvânt de mângâiere pentru voi. Dar să faceţi ce v-am spus şi nu cu tândăleală. Şi să

Creşte-ţi copii nu numai cu pâinea voastră ci şi cu hainele voastre, cu banii voştri. Căci de 61

Dumnezeu nu te poţi plăti cu minciuna. Şi-ţi va spune diavolul că i-ai dat destul. Asta numai ca să

Te bage dator, ca să-l fi şi lui datornic, să nu-ţi plăteşti faţă de Dumnezeu datoria.

Şi să înveţe pe cele tinere să nu facă şi ele aceleaşi ştiind tu câtă frigare în suflet ai pătimit tu pe urmă.

Vrei copii puţini? Nu te atinge de bărbat. Însă ca să puteţi face lucrul acesta trebuie să vă înfrânaţi cu postul, iar eu zic cu foamea. Căci trupului acestuia de pe noi nu-l pasă dacă ne bagă în focul iadului. De aceea ar trebui ca nici nouă să nu ne pese de poftele lui ci să le mai ucidem cu postul.

Te sfătuieşte bărbatul să ucizi copiii? Sfatul e ucigaş, nu-l asculta ci mai bine rabdă să fii alungată

De la casa lui şi va vedea Dumnezeu osteneala ta şi nu te va părăsi, că te va milui de vei fi vrednică.

În toate astea de până aici se încurcă oamenii care nu postesc. Căci aceia sunt izbiţi de toate relele, după cum au zis Părinţii, că toate relele de la stomac încep, după cum văzură-ţi iar eu vă spun că şi de la brâu în jos.

VI. Despre mânie vine cuvântul mâine

Prin urmare aşa stând lucrurile şi necazurile, să alergaţi la pocăinţă şi să nu le mai faceţi. Să alergaţi la spovedanie curată şi la Sfânta Împărtăşanie că altfel nu vine ocrotirea lui Dumnezeu asupra voastră şi asupra avutului vostru. Nu uitaţi însă că postul este poarta iar patrafirul este uşa. Numai cu acestea vine ocrotirea lui Dumnezeu

căci fără ocrotire nu putem face nimic.

Toate acestea, pe scurt, se află în aceste cuvinte ale psaltirii: „Mărturisi-voi Domnului fărădelegea mea şi îndată a ridicat pedeapsa păcatului meu”. Asupra noastră atârnă pedeapsa lui Dumnezeu pentru păcatele noastre. De îndată ce le mărturiseşti Dumnezeu îţi înlătură pedeapsa păcatului. Tu mai urmează să-l ispăşeşti, să-l scoţi din obiceiul tău. De aceea toată sluga să se roage la vreme.

Chiar potop de ar veni să nu-l poată potoli.

Vedeţi cum trebuie să vă fie aşezământul minţii, a inimii şi a trupului vostru? Să fie toate curate şi curăţite căci Dumnezeu nu păzeşte trup spurcat, inimă şi minte cu vicleşug. Şi vi se vor însenina zilele şi vă veţi bucura. Însă faceţi lucrurile acestea ca să nu fiţi numai auzitori ci şi împlinitori.

Căci dacă nu vă veţi sili am făcut lucru degeaba. Eu am bătut toaca la urechea surzilor, iar voi nu vă

Veţi urni necazurile din loc. În mâna voastră stă să vină sau nu necazurile asupra voastră.

Cu acestea cred că am stat de vorbă cu fiecare. Veniţi că multe mai sunt şi le vom dezbate pe toate cu ajutorul lui Dumnezeu. Căci cine vine pentru suflet nu le poate auzi toate odată ci pe rând. Şi nici nu le poate primi. Şi-apoi cu cât le va auzi mai des cu atât se vor ţine minte mai uşor.

Mărire Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

(Cuvânt ţinut în Sfânta Biserică în ziua de 21.02.1942)

Despre lupta postului cu relele

Mărire Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Dintre toţi cei care au avut de la Dumnezeu o slujbă către oameni chemătorii la pocăinţă au fost cei mai curajoşi căci toţi au acoperit chemarea cu viaţa recunoscându-se între păcătoşi cei dintâi şi dacă

A fost nevoie i-au chemat la pocăinţă cu preţul vieţii lor. Căci cuvântul lor a fost deschis, curat de la Dumnezeu şi ucigaş de rele. Toţi au vorbit tare şi răscolitor de viaţă, de suflet. V-am spus acestea ca să vă deprindeţi cu chemarea la pocăinţă şi cu felul ei de a fi, ca să răzbată şi-n urechile surzilor.

Din cuvântul trecut vă aduc aminte ca să afle toţi că nu vor fi

spovediţi şi împărtăşiţi la mănăstire decât cei ce de aici înainte vor ţine posturile aşa cum sunt rânduite de Biserică. Părinţii ne-au născut din trup iar Biserica din apă şi din Duh; şi mai mare este naşterea duhovnicească a Bisericii decât naşterea trupească a părinţilor. De la naşterea duhovnicească – Botezul – am primit pe îngerul păzitor tot în Biserică – de aceea se botează copii mici, orice ar zice alţii – care să ne apere de toată

Primejdia văzută şi nevăzută.

Deci dacă Biserica ne naşte ne şi creşte şi printre poveţele cu care ne creşte spre măsura bărbatului desăvârşit este şi postul. Trebuie deci să-l ascultăm porunca şi să postim. Sfinţii părinţi cei de demult au băgat de seamă că toate relele de la stomac încep, de aceea am zis vorbă aspră că postul este poarta şi patrafirul este uşa iar toţi ceilalţi ne fură vremea.

Astăzi, din darul lui Dumnezeu urmează să vă dovedesc să credeţi toţi: lupta postului cu relele sau despre felul cum ucide postul patimile.

Relele sau păcatele sunt de trei feluri. Iată-le:

1. Păcate împotriva noastră înşine.
2. Păcate împotriva aproapelui.
3. Păcate împotriva Duhului Sfânt, împotriva adevărului.

Toate aceste trei feluri sunt şi păcate înaintea lui Dumnezeu, căci tu nu eşti al tău ci al lui Dumnezeu. Prin urmare şi păcatele pe care le faci împotriva ta sunt întocmai şi păcate împotriva lui Dumnezeu. De aceea, fiindcă eşti fiul lui Dumnezeu.

Astăzi să stăruim cu deosebire asupra păcatelor împotriva noastră înşine şi asupra păcatelor împotriva aproapelui.

Păcatele împotriva noastră înşine duc la învârtoşarea inimii – o cunoaştem cu toţii, o cunosc şi eu – Dar ele mai duc şi la întunecarea simţirii de Dumnezeu. Sunt cele şapte păcate de căpetenie sau păcate de moarte: mândria, iubirea de argint, desfrânarea, lăcomia, pizma, mânia şi lenea. Între acestea şapte se află şi rădăcina relelor: lăcomia stomacului sau dumnezeul cel mâncăcios al trupului. Acesta trebuie ars cu postul şi scos afară! Căci de nu va fi ars şi scos afară iată să vedeţi cum creşte şi se întinde acest pom al diavolului, acest dumnezeu mincinos al trupului. Şi anume iată

Cum: lăcomia stomacului odrăsleşte dintr-odată din rădăcină o puzderie de ramuri din care mai arătoase sunt trei: mânia, desfrânarea

şi iubirea de avere.

Trebuie să mai ştiţi un lucru şi anume că păcatele sau patimile au două feţe: una a omului şi alta a diavolului, sau două laturi: una văzută şi-a doua nevăzută. De acolo din umbră sunt conduse şi sporite toate patimile noastre. Diavolul, marele sforar al relelor, are slugi sau căpetenii pentru fiecare patimă.

Aşa să înţelegeţi cum întotdeauna patimile le-au numit Sfinţii părinţi prin chiar dracii lor. Astfel: dracul lăcomiei de avere, dracul lăcomiei stomacului, dracul mâniei, dracul curviei şi ceilalţi. Le-au numit aşa pentru că aceste păcate sunt conduse din umbră de diavolul şi le-au numit după căpetenia care lucrează din umbră.

Ştiţi din Noul Testament că din Maria Magdalena care s-a apropiat de Iisus cu gând ispititor Iisus a scos şapte draci. În ea erau toate cele şapte căpetenii ale răului. Şi tot din Noul Testament ştiţi despre îndrăcitul din latura Gadarenilor în care intrase o legiune de draci încât abia le-a ajuns o turmă de porci, care s-a aruncat în mare.

Acum să luaţi seama că am să vă învăţ, ca să puteţi şi voi să prindeţi şi să vedeţi în voi înşivă

Lucrarea duhului rău. Vorbesc deschis, să nu se supere nimeni. Alţii mai subţiri la nas se supără.

Noi însă trebuie să vorbim deschis căci toţi suntem ispitiţi.

E foarte uşor să-l descoperi lucrarea lui necurată care se face în noi. De pildă cu lăcomia stomacului, băgaţi de seamă că stomacul se umple dar pofta nu se satură. Iată lucrul dracului: pofta peste fire. Vedeţi ce uşor îl poţi prinde dacă ştii?!

E cunoscută lăcomia lupilor şi totuşi lupii nu mănâncă mai mult decât li-l foame. Acum dacă lor le-a fost foame rău asta-l altceva. Câinii ascund pâinea care n-o mai pot mânca. Iată dar că fiarele, 63

Animalele, nu trec cu poftire peste fire. Numai omul trece căci numai pe om are diavolul mânie şi numai pe om îl războieşte şi-l cearcă.

Iată de ce să n-ascultaţi de poftă niciodată căci cine a ascultat de poftă a ascultat de diavolul. Asta s-o ţineţi minte în privinţa stomacului. Şi aşa e cu toate patimile. Când va fi vreme mai multă vă voi spune şi despre acelea.

Războiul stomacului însă e primul război pe care l-a pierdut omul şi prima biruinţă a diavolului. Şi cu el nădăjduieşte să câştige şi pe oameni şi să-l desfacă de Dumnezeu. Şi să ştiţi că de nu-şi vor trage

de seamă oamenii, diavolul va birui. Iată de ce strigăm s-audă toţi: ’napoi la post căci fără de post ne merge rău! Şi iată cât de rău:

Cine nu se leapădă de carne şi de grăsime repede va fi-ncolţit de mânie şi de desfrânare, celelalte două laturi ale lăcomiei stomacului. Să vedeţi cum:

Mâncarea de carne şi mai ales mâncată cu împingerea necurată a poftei, ca să se facă sânge are nevoie de fiere care este otravă – veninul nostru. Fierea aceasta topeşte carnea şi grăsimea întocmai cum topeşte soda slănina când fac femeile săpun. Fierea e o otravă tare. Dacă sporeşte mâncarea de carne sporeşte şi otrava cu care trebuie topită. Şi-atâta sporeşte cât nu mai încape în beşica ficatului şi-atunci simţi dureri la capătul pieptului căci stă beşica să crape de plină. Fierea câtă nu încape umblă prin sânge de sus în jos fără rost şi otravă cum e atacă nervii, îi slăbeşte şi de aici vine nerăbdarea, de aici vine nervozitatea, de aici mânia, din fierea care atacă nervii. Aici e cheia: de ce se supără unii aşa de uşor din nimicuri, din fleacuri, să moară de supărare: că li-e plin sângele de fiere şi li se rup telefoanele – că aşa le zic la nervi – şi cea mai uşoară vorbă îi aprinde şi-l chinuie grozav şi ei la rândul lor îi chinuie pe alţii.

Deschideţi uşa ca să audă şi cei de afară. Deschideţi-o bine. Dardeschide ţi şi voi toţi uşile sufletelor voastre ca să intre duhul luminii, că să auziţi şi să nu vă aflaţi numai auzitori ci şi împlinitori!

Vedeţi dar că fierea este petrolul, nervii sunt fitilul şi mânia para diavolului. El a aprins fitilul căci el vrea să dărâme cu orice preţ şi pe orice căi acest locaş al Duhului Sfânt care e propriul vostru trup. Acest trup care nu este al nostru ci e templu a Duhului Sfânt. Credeţi voi aceasta! Doar stă

Scris! Şi vedeţi cu ce a început? Cu lăcomia stomacului adică cu pofta peste fire.

În mâncarea de carne mai sunt şi alte primejdii, o mulţime de otrăvuri care încă dărâmă casa de pe noi. Acelea aduc: bolile de inimă, durerile de rărunchi, de ficat şi altele.

Toate se tămăduiesc de la sine înlăturând pricina care le-a adus, curăţind sângele prin post. Căci toate bolile sunt cu putinţă dacă sângele este otrăvit. Vrei să te însănătoşeşti, fă calea întoarsă.

Deci luaţi aminte la ce mâncaţi căci uite aşa pedepseşte Dumnezeu nesocotirea postului cu boli şi încă unele fără leac cum de pildă e cancerul său. cul care se face din mâncarea foarte deasă a

creierului de dobitoace. De aceea e mai mult boala orăşenilor şi a măcelarilor la sate. Paralizia sau slăbănogirea unei jumătăţi de trup tot din nesocotirea postului se trage. De obicei cu paralizie pedepseşte Dumnezeu pe toţi nesătuii de avere. Ea poate fi moştenire. Şi-atunci dacă simţi acest lucru ai putea-o ocoli sau stinge postind foarte mult. Dar cum am zis, cu paralizie pedepseşte Dumnezeu pe toţi nesătuii de avere. Şi-au făcut socoteala greşită zicând că dacă postesc nu mai pot alerga şi lucra. Ei au crezut sfatul viclean al dracului iubirii de avere, deci au făcut o socoteală

Greşită înaintea lui Dumnezeu. De aceea toţi harnicii să ia aminte şi să ţină post ca nu cumva după

Multă alergătură deşartă să vină o vreme să trebuiască să stea la pat tot restul vieţii. Dar şi aceasta de li s-ar întâmpla tot milă de la Dumnezeu să o socotească deoarece le dă prilej de a cumpăni şi de aşi cunoaşte greşeala. Căci Dumnezeu nu pedepseşte spre moarte ci spre întoarcere. Căci trupul nu plăteşte nimic când din el scoţi unealtă rea. Sfinţii au scos cu totul altceva: sfeşnic a Duhului Sfânt.

Prin urmare cine nu păzeşte postul i se va aprinde în gură para mâniei, de unde începe toată vrajba, iar în trupul lui vor încolţi boli peste boli.

Nu pot lăsa să nu vă spun că din lăcomia stomacului mai naşte şi curvia. Despre aerul drăcesc al ei nu se mai îndoieşte nimeni: ăsta-l focul iadului.

Acum luaţi aminte căci nu am răgaz să vă spun mai pe larg ci numai ceva din propriile voastre dureri. Nunta întru atât e binecuvântată de Dumnezeu cât e spre naştere de fii. Încolo chiar între soţi legiuiţi e desfrânare şi pentru ea vine bătaia lui Dumnezeu pe oameni în fel şi fel de chipuri.

Desfrânarea între soţi e pricina pentru care vine vremea de se bat, de li se sparge casa. Pentru nepăzirea postului şi-a sărbătorilor nu se pot înfrâna de la pofta trupească şi aşa zămislesc copii în zile neîngăduite, peste care nu se află darul lui Dumnezeu ci pedeapsa lui Dumnezeu. Pentru nepăzirea de pofta trupească pe care o ai întipărit-o în ei în vremea celor nouă luni de sarcină se nasc copii îndărătnici, neascultători şi fără frică de Dumnezeu. Aceştia vor cădea în curvie toţi şi noroc în viaţă nu vor avea.

Luaţi aminte părinţilor că nu e glumă cu viaţa copiilor pe care îi ai sau vrei să-l ai. Eşti răspunzător de ei şi de toată viaţa lor căci cum

le-ai dat-o aşa o au! Şi copiii tăi te vor judeca pe tine după cum bine ştiţi şi bine păţiţi. Iar când te-or supăra fii cuminte şi nu-l blestema, ascultând de diavolul până

În sfârşit, ci trage-ţi de seamă că ei îţi aduc aminte păcatele tale cale nemărturisite şi neispăşite.

Roagă-te pentru ei şi roagă-te şi pentru tine, chiar când te-or blestema, să te ierte Dumnezeu.

Păziţi despre latura poftirii trupeşti frica şi cuviinţa creştinească şi nu vă amăgiţi de trup de vreţi să

Vă bucuraţi de copiii voştri; iar de nu aşa vor spori relele cât va junghia fiul pe tată-său şi va sugruma fiica pe mamă-sa! Scrie! Că aşa va fi în vremea din urmă.

Luaţi prin urmare seama şi învăţaţi pe copiii voştri şi curăţaţi duhul necurat cu care v-aţi deprins a fi. Luaţi seama că dacă vreţi să nu căderi din creştinătate şi dacă vreţi să vină chipul lui Dumnezeu în noi şi nu a diavolului, prin patimile sale, luptaţi-vă din răsputeri cu arma postului căci după cum vedeţi postul este ucigaşul patimilor pentru că este şi dar de la Dumnezeu dat tuturor celor ce luptă

Lupta cea bună. Faceţi începătura aceasta şi veţi vedea cum vi se va înnoi viaţa şi vi se va linişti casa.

Duminica viitoare: Despre taina Sfintei Spovedanii.

(Cuvânt ţinut în Sfânta Biserică în ziua de 22.02.1942)

Despre cauzele necazurilor care vin asupra noastră

Mărire Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Foarte adesea mă uit la voi cum venind de la depărtări mari, rupţi de oboseală, cu pâinea săracului în straiţă, alergaţi la mănăstire şi rămâneţi zile de-a rândul ca să auziţi cuvânt.

Dacă cineva s-ar uita la voi prin paginile Sfintei Scripturi ar spune cele spuse de prorocul Agheu către jidovii care nu mai mergeau la Biserică şi nu mai voiau să zidească templul din Ierusalim.

Aceste cuvinte vi se potrivesc şi vouă. Şi tot din cauza asta vi se întâmplă ceea ce spuneam, că

Osteniţi de la mari depărtări, cu merindea săracului în straiţă. Vi se întâmplă pentru vremea când nu mergeaţi la biserică, la biserica voastră din sat, unde acelaşi cuvânt vi s-ar fi vestit încă din tinereţe.

Cuvântul s-a vestit dar voi aţi tândălit şi-aţi rămas acasă când se vestea cuvântul. Căci de unde era să înveţi să faci lucrul lui Dumnezeu

ca să se coboare peste tine şi peste casa ta binecuvântarea lui Dumnezeu dacă n-ai fost la Biserică.

Dar nu numai că n-ai fost la biserică şi nu v-aţi îngrijit de casa lui Dumnezeu, dar nu v-aţi grijit nici de Biserica pe care o avem în noi, căci aşa se spune că trupul nostru este templu a Duhului Sfânt. Şi pe acesta l-aţi lăsat să se dărapene.

Iată cuvintele lui Agheu care se potrivesc aşa de bine şi nouă. Căci cum să nu se potrivească

Cuvintele Scripturii la toţi. Cuvintele lui Dumnezeu tuturor se potrivesc. Şi iată mustrarea lui 65

Dumnezeu printr-unul din proroci făcută jidovilor pentru că nu mergeau la biserică. Iată cum îi luminează şi cum îi îndeamnă săâşi repare biserica:

„Aţi tot aşteptat să aveţi mult, dar iată că aveţi puţin. Aţi strâns mult şi Eu am risipit truda voastră!

Pentru ce? Din pricina templului acestuia care este dărâmat, iar voi zoriţi cu lucrul, fiecare pentru casa lui! De aceea cerul se va încuia şi nu-şi va mai da roua sa şi nici pământul roada sa. Eu am chemat secetă pe pământ şi peste munţi, peste grâu şi peste vin şi peste tot ce creşte din pământ; peste oameni şi peste dobitoace şi peste toată strădania mâinilor voastre" (Agheu 1.9-11).

Le spune Domnul prin prorocul Agheu aceste cuvinte pentru că nu mergeau la biserică şi nu-şi reparau templul din Ierusalim. Iar vouă astăzi, când veniţi de la mari depărtări cu multă osteneală şi cu pâinea săracului în straiţă, vi se potrivesc aceste cuvinte pentru că lucrurile s-au întors. Căci cât a fost biserică în sat voi tândăleaţi cu alte lucruri. Cine poate zice că nu i s-a făcut cunoscut cuvântul lui Dumnezeu încă din tinereţe?! Iată că acum trebuie să veniţi până aici şi să faceţi osteneală ca asta.

Şi de-ar fi fost mănăstirea într-un loc unde a-ţi ajunge cu şi mai multă osteneală, cu şi mai multă

Greutate, să ştiţi că şi acolo v-aţi duce, aşa de mare e durerea când uscă Dumnezeu viaţa oamenilor.

Aşa stau lucrurile într-o latură.

Să vedem cum stau lucrurile în latura în care se mai pot îndrepta. Şi vom pleca de la cuvintele unui proroc împărat. Iată ce zice Dumnezeu prin gura prorocului David: „Ziua şi noaptea mă apasă

Mâna Ta şi se uscă vlaga mea, ca de arşiţa verii. Mi-am

mărturisit însă păcatul şi greşeala mea n-am ascuns-o, şi-am zis: <Mărturisi-voi Domnului fărădelegea mea, şi îndată a ridicat pedeapsa păcatului meu. De aceea toată sluga credincioasă să se roage Ţie la vreme cuvenită şi chiar potop de s-ar stârni, pe acela nu l-ar potopi" (Ps 31.4 – 7).

Aşa a păţit şi David cum păţeşte tot cel ce păcătuieşte. Simte o uscăciune a vieţii, o tânjire a lui şi-a tuturor lucrurilor sale. Simte sabia lui Dumnezeu atârnând asupra sa pentru păcatele sale.

Ce e de făcut?

Astea-s şi necazurile care apasă peste toţi şi care vă aduc pe voi la mănăstire. Pentru necazurile voastre osteniţi. Căci numai prin necazuri scoate Dumnezeu pe oameni din ţepeneală, din uscăciunea vieţii. Iar necazurile te vor ustura tot mai tare până când vei căuta să te tămăduieşti.

Căci iată ce pricină are cu noi Dumnezeu. Nu cu noi căci doar suntem fiii Lui ci cu relele noastre.

Asupra relelor, păcatelor, fărădelegilor noastre atârnă sabia lui Dumnezeu. Necazurile acestea vă

Ustură şi din pricina lor vine apoi şi uscăciunea vieţii voastre. Dacă necazurile sunt pricina pentru care veniţi aici, apoi pricina pentru care vi le trimite Dumnezeu sunt fărădelegile voastre.

Cum să scăpăm de sabia lui Dumnezeu care atârnă asupra noastră sau de păcatele nemărturisite căci pe acestea le urmăreşte sabia lui Dumnezeu? Prorocul şi împăratul David zice: „<Mărturisi-voi Domnului fărădelegea mea, şi îndată a ridicat – a înlăturat – pedeapsa păcatului meu". Ce trebuie să facem? Să ne mărturisim toate fărădelegile noastre fără nicio ascundere şi-ndată va înlătura Dumnezeu osânda, şi-ndată sabia nu va mai atinge viaţa ta.

Însă luaţi seama că pentru aceea atinge Dumnezeu viaţa ta cu necazuri, pentru că nu te-ai mărturisit.

Dacă zici că-ţi merg în curte şi-n viaţă toate rău, apoi înseamnă că ai păcate de care Dumnezeu vrea să te desfacă. De aceea să vrei şi tu ce vrea Dumnezeu, să te desfaci de rele, căci Dumnezeu nu vrea ca să atârne în veac sabia Sa asupra ta.

Să vă spun acum câteva feluri în care simţiţi voi sabia lui Dumnezeu asupra voastră.

Să zicem că cineva îţi face vreo nedreptate. Tu în toate privinţele eşti cinstit şi o vecină, soţul, soţia sau unul din copii se va răzvrăti

împotriva ta şi-ţi va zice cuvinte de ocară, desfrânat, desfrânată, cuvinte grele care-ţi pătrund inima ca o sabie şi nu pricepi ce poate fi, ba te şi mânii şi dai şi tu cu o sabie asupra lui şi aşa se ajunge la vrajbă şi la lucruri slabe. Şi vii aici ca să afli de ce păţeşti asemenea lucruri. Şi afli aici că necazurile acelea, nedreptatea aceea totuşi nu e o nedreptate ci este o nuia cu care Dumnezeu îţi aduce aminte de păcatele tale pe care tu nu le-ai mărturisit. Şi păcatul e acel cuvânt zis de vecina, de soţ sau de propriul copil, cuvânt care te-a săgetat la inimă.

Pentru că tu ai uitat să mărturiseşti preotului unul din păcatele tale din tinereţe. Şi Domnul îţi aduce 66

Aminte. Tu poate ai uitat că ai început căsătoria cu stângul şi apoi te-ai cununat sau ai lepădat vreun copil – şi aceasta e fărădelege înaintea lui Dumnezeu. E o ispravă a curviei chiar dacă eşti cununată după lege. Sau ai uitat să spui că numai ai osândit, sau ai gândit despre cineva acelaşi cuvânt şi-ai uitat să-l spui la mărturisire. Dumnezeu însă n-a uitat greşeala ta sau cuvintele tale. De aceea vrea ca să te spele, să te curăţească de toate relele tale.

Ce face cu tine? Doar îţi aduce aminte de relele pe care le-ai făcut. De aceea toate relele care-ţi vor fi împroşcate în obraz şi care vă vor săgeta la inimă nu le socotiţi ca necazuri ci staţi locului şi cugetaţi: n-am şi eu oare vreo greşeală ca asta? Pentru că vă spun că aşa lucrează Dumnezeu: îngăduie ca bărbatul tău, vecina ta, copilul tău să-ţi spună cuvinte de ocară ca astfel să-ţi aduci aminte de păcatul tău şi să te îndrepţi. Şi dacă tu ai uitat sau ţi-a fost ruşine să-l mărturiseşti preotului – şi nu trebuia să-ţi fie ruşine ci ruşine de păcatul tău numai – pentru aceasta a îngăduit Dumnezeu să-l auzi din gura altuia şi cu toate că tu juri că nu eşti vinovată de aşa ceva şi acum nici nu eşti, dar ai acel păcat din tinereţe şi nu l-ai mărturisit. Asta e pricina vrajbei: păcatele nemărturisite.

Şi când pricepi vrajba cu rostul ei, trimisă fiind de la Dumnezeu, atunci recunoaşte-ţi păcatul tău şi spune-l sub patrafir ca să nu mai atârne pedeapsa lui Dumnezeu asupra ta „<Mărturisi-voi păcatul meu> şi îndată va înlătura pedeapsa păcatului meu”. Căci zice în alt loc: „Multe sunt bătăile care ajung pe păcătos; iar pe cel ce se teme de Domnul, mila îl va întâmpina” (Ps 31.11). Da, necazurile sunt mila lui Dumnezeu cu noi oamenii. Cum te-ai teme de un şarpe pe care l-ai avea în buzunar şi-ai face ce-ai putea numai să scapi de el, ai arunca şi haina

de pe tine cu el cu tot numai să scapi, căci poate găuri buzunarul şi să te muşte, tot aşa să faceţi şi cu păcatele.

De aceea vă spun să faceţi spovedanie curată cum n-aţi făcut în viaţa voastră. Iar de vă veţi aduce aminte şi de păcatele pe care vi le-a adus aminte soţul, vecina, propriul copil, apoi rugaţi-vă şi pentru gura slabă care v-a atras luarea aminte căci prin aceea lucrarea lui Dumnezeu s-a făcut.

Credeţi voi lucrul acesta?! apoi ţineţi-l minte. Pentru cel care te ocărăşte roagă-te, ca pentru un binefăcător, întoarce-te cu bunătate spre el şi-şi va întoarce şi Dumnezeu faţa cea luminoasă spre tine. Biruiţi răul cu binele căci de partea binelui e Dumnezeu şi oare nu e mai tare Dumnezeu ca răul?

Lipiţi-vă inima de lucrul lui Dumnezeu căci zice Domnul: „cheamă-mă pe mine în ziua necazului tău şi te voi ajuta". Nu mai chemaţi pe dracul, pe bată-l crucea, căci dacă tot pe el îl chemaţi el vă

Va ajuta şi el vă va aduce risipă şi moarte.

Deci lipiţi-vă de cele ale lui Dumnezeu. Şi chiar de vă trimite necazuri, apoi vi le trimite cu rost. Şi de-ndată ce vei mărturisi păcatul tău Domnul va ridica pedeapsa păcatului tău. Şi chiar de vor mai veni necazuri asupra ta tu nu le vei mai socoti necazuri ci mila lui Dumnezeu cu tine şi aşa vei ieşi biruitor asupra lor. De aceea rugaţi-vă pentru cei care vă blestemă. Şi asta stă scris! Căci lucru bun fac dar nu vedeţi voi.

Cum v-am mai spus, toţi cei ce vreţi să coboare umbra lui Dumnezeu peste viaţa voastră, să

Dobândiţi ocrotirea lui Dumnezeu peste casa voastră şi peste ostenelile mâinilor voastre, curăţiţi-vă

Sufletele voastre cu rugăciuni, cu spovedanie curată şi cu post. Şi veţi vedea cum are să vie mila lui Dumnezeu şi ocrotirea lui Dumnezeu asupra ta şi asupra a tot lucrul mâinilor tale. Amin.

(Cuvânt ţinut în Sfânta Biserică în ziua de 25.02.1942)

Din cuvântările

Părintelui Arsenie Boca

Lucrul călugărului este: curăţia minţii, curăţia inimii, rugăciunea neîncetată, conştiinţa prezenţei atotprezenţei Sfintei Treimi în sufletul curăţit de patimi (cei trei uriaşi: neştiinţa, uitarea, negrija), dobândirea darurilor: a smereniei, a dragostei dumnezeieşti, a luminii taborice, deci conştiinţa, dobândirea îndumnezeirii.

Cu cât ni se întâmplă necazuri mai grele şi ni se dă şi timp în cale, cu atât să avem convingerea că

Dumnezeu e cu noi şi ne poartă de grijă de mântuire. Ca atare nu avem nicidecum dreptul să dăm vina pe nimeni de ce ni se întâmplă ce ni se întâmplă. Dimpotrivă, ştiind rostul necazurilor putem să ne rugăm pentru cei ce ne blestemă, putem face bine celor ce ne fac rău, căci în realitate ne fac bine. Totul este să ştim şi să credem acestea că din mâna lui Dumnezeu ne vine bătaia şi nu întrece măsura de trebuinţă, Tatăl nostru fiind drept şi iubitor de oameni. Luând lucrurile cum trebuie în puţină vreme poţi câştiga ani îndelungaţi.

De pildă: nemaiînvinovăţind pe nimeni de relele ce ţi le-a pricinuit, pe neobservate constaţi iubirea de Dumnezeu şi de oameni ce-ţi luminează şi-ţi încălzeşte sufletul şi suferinţa îţi devine numaidecât uşoară sau chiar plăcută, dacă nu chiar dispare.

Au fost pelerini ruşi care ajunseră ca nici pe draci să nu mai dea vreo vină. Că în realitate nici ei nu chinuiesc pe nimeni fără învoirea şi măsura de la Dumnezeu. Suferinţele le au toţi oamenii pentru că le merită. Călugării însă le cunosc rostul de la Dumnezeu şi nu defaimă pe nimeni.

Avva Sisoe: Nu e mare lucru să fie cugetul cu Dumnezeu, ci mare este să te vezi pe tine sub toată

Zidirea.

Un animal când suferă caută singurătatea, numai omul caută să facă paradă din suferinţă.

Aşa de atenţi trebuie să fim cu sufletul nostru ca şi când am locui în casă cu un şarpe. Că aşa este.

Smerenia se clădeşte pe ruinele mândriei.

Dacă nu folosim mintea deplin, cădem în deznădejde (adică cu rugăciuni şi meditaţii spirituale – Sfânta Scriptură).

Foloseşte-te de lacrimi pentru a dobândi împlinirea oricărei cereri, căci foarte mult se bucură

Stăpânul când te rogi cu lacrimi.

Rugăciunea este pregătire necesară pentru a primi darurile spirituale, numai dorinţa după

Dumnezeu şi rugăciunea îi deschid lui Dumnezeu un loc în inima noastră. Rugăciunea este cheia cu care deschidem poarta cerului şi Împărăţia lui Dumnezeu.

De câte ori loveşti în cineva, de câte ori judeci pe fratele, să ştii

că nu te poţi ruga. Rugăciuna ta nu-l primită, ascultată, ci este lepădată. Ori de câte ori calci voia lui Dumnezeu la sfatul ispititorului, te izolezi de fratele tău, te dezbini şi atunci puterea lui creşte asupra ta.

Pe baza lucrurilor necurăţite îngăduie Dumnezeu să fi pălmuit ca să te pocăieşti. Să vă rugaţi să nu vină peste voi necazurile care vin pe oameni, că vor veni vremuri foarte grele. Să nu credeţi că voi nu o să răbdaţi foame. Să vă pregătiţi pentru a putea pune capul pe butuc (martiraj). În rugăciunea

„Tatăl nostru", „şi nu ne duce pe noi în ispită" se referă la ispita lepădării de Dumnezeu. Când vă

Pregătiţi pentru spovedanie să citiţi „Predica de pe munte" (Mt. 5 – 6 – 7) şi voturile monahale şi vă

Controlaţi conştiinţa după ele.

Fiţi cu grijă că se poate întâmpla să vă culcaţi şi să vă treziţi în faţa judecăţii. Porunca iubirii: să nu-ţi îngădui nicio judecată, nicio separare de fratele, ci roagă-te pentru cel ce te-a nedreptăţit. Prin încercări se spală menajarea de sine, cruţarea de sine, iubirea de sine. Când eşti asuprit, răstignit pe nedrept să te bucuri. Când ne merge bine bine, acolo nu sporim. Unde-l mai greu, acolo te curăţeşti mai sigur. Acolo unde nu eşti cioplit eşti un necioplit.

Dumnezeu îţi îngăduie ca tu să-ţi revizui poziţia ta internă prin boli şi necaz, dar când se termină

Ghemul calendarelor (anilor) te duci cum te-ai format pe vecii vecilor. Pe patul morţii ceri un ceas de pocăinţă, dar care nu şti dacă ţi se va mai da. În acest timp sufletului i se deschid ochii, el vede unde merge: la bine sau la rău. Cea mai perversă viclenie a satanei este să te facă să crezi că el nu 68

Există. Puraţi grijă de mântuirea voastră că nu se termină totul cu mormântul. E mai mare omul în genunchi decât în picioare.

Hristos a înviat e cea mai frumoasă cântare a celei mai mari bucurii ce s-a întâmplat vreodată.

Războiul este al minţii dar noi suntem slabi de minte. Nu împrumuta celui rău mintea, ochii, gândurile, nu da degetul că îţi ia mâna cu totul.

Dumnezeu pe toate le poate face dar ca să-L iubească nu poate, pentru că omul iubeşte păcatul şi tot ce este deşertăciune, dar pe Dumnezeu nu-L iubeşte şi atunci vine dreptatea lui Dumnezeu peste noi.

La Dumnezeu toate sunt cu putinţă, singura neputinţă este că nu sileşte pe nimeni să-L iubească, îl lasă pe om în voia lui liberă. Cine nu are pe Dumnezeu stăpân are mulţi stăpâni. Cine are stăpân pe Dumnezeu nu mai are alţi stăpâni. Dumnezeu nu se face cu sila stăpân, dovadă că nu sileşte pe nimeni să-L iubească, însă dacă vezi, te pricepi. Acum în scurtă vreme se întâmplă multe de a curăţi sufletele.

Dacă cu adevărat avem trebuinţă de ceva, avem trebuinţă de multă minte. Tot ce face omul, fie bine, fie rău, te însoţeşte până în ziua judecăţii.

Vedeţi cu ce e pătată mintea şi cu ce vă puteţi prezenta la Judecător.

Necazurile ne vin pe urma greşelilor noastre. Noi suntem candele stinse, inimi de iască şi nu ardem pentru ceva mai bun decât pentru muncă, deci pentru gunoaie.

Nu vă jucaţi cu focul câlţi fiind.

Întoarceţi-vă de către trup către Dumnezeu ca să aibă milă de voi să nu vă lepede celui viclean.

J. V. Mănăstirea Brâncoveanu 10 aprilie 1991

(…) Ochii văd lucrurile mintea vede gândurile.

Postul curăţeşte ochiul, rugăciunea curăţeşte mintea. Aici nu vorbim de rugăciuni care cer lucruri materiale nici de rugăciunea care dă drumul închipuirii după cum nu vorbim nici de rugăciunea liturgică ci numai de rugăciunea minţii. La intrarea în călugărie rugăciunea vameşului completată

Poate chiar de Iisus e numită deodată cu metaniile Sabia Duhului Sfânt. Rugăciunea minţii este: DOAMNE IISUSE HRISTOASE FIUL LUI DUMNEZEU MILUIEŞTE-MĂ PE MINE

PĂCĂTOSUL. E numele lui Iisus. Întâi cu gura apoi cu mintea pătrundem dinafară spre înăuntrul nostru către Iisus care la rugăciunea noastră bate război cu potrivnicul din gânduri şi ne izbăveşte de asupririle patimilor. Rugăciunea minţii sau a inimii are temeiul acesta descoperit de însuşi Iisus că „fără Mine nu puteţi face nimic" în privinţa izbăvirii de patimi deci în privinţa mântuirii.

Rugăciunea minţii are şi stări superioare, când izbăvindu-se patimile se deapănă de la sine fără

Cuvinte într-o nesfârşită dragoste de Dumnezeu, de oameni şi de toată făptura.

Războiul nevăzut sau despre patimi (ispite)

Sufletul este mai de preţ decât toată materia lumii pentru că în el e sădită de la obârşie posibilitatea desăvârşirii. Pe de altă parte şi firea întreagă suspină după arătarea fiilor lui Dumnezeu (Rom. 8.19) adică după îndumnezeirea omului. În cale stă infirmitatea firii şi o putere potrivnică nevăzută care caută să înfrâneze sufletul de la un zbor mai înalt decât viaţa veacului acestuia. Şi fiindcă puterile nu erau egale Dumnezeu S-a făcut om şi ca om a biruit pe ispititorul învăţându-ne şi pe noi lupta. A înviat firea noastră şi sălăşluindu-se în noi prin botez făptura nouă ascultătoare de Dumnezeu. Dar de la noi atât se cere: să punem în lucru aceste ajutoare. Tot războiul nevăzut al patimilor urmăreşte abaterea sufletului din ascultarea de Dumnezeu şi toată nevoinţa călugărului e să sporească această

Ascultare. Potrivnicul are două feluri de ispite: prin plăcere şi prin durere. Cu primele umblă să ne amăgească iar cu celelalte umblă să ne constrângă să socotim plăcerea ca bine şi durerea ca rău. Cu 69

Această meşteşugire ar restrânge năzuinţele sufletului numai la o viaţă comodă în veacul acesta. Iar călugărul are către primele nevoinţe înfrânări pentru dragostea de Dumnezeu iar către celelalte lepădarea de sine pentru dragostea de oameni. Dacă vede vicleanul că nu isprăveşte.

Nichifor Crainic

Scrisoare către părintele Arsenie Boca

Iubite părinte Arsenie.

A fost o vreme când te-am ştiut pictor de suflete după modelul Domnului nostru Iisus Hristos. Ce vreme înălţătoare când toată ţara lui Avram Iancu se mişca în pelerinaj, cântând cu zăpada până la piept, spre Sâmbăta de Sus, ctitoria voievodului martir! O fi fost aşa de la Dumnezeu ca toată acea bulboană spirituală uriaşă să se dezumfle la comandă ca şi cum n-ar fi fost?

Ceea ce am admirat la Sfinţia Ta e că nu te-ai lăsat. Din zugrav de suflete, fericite să se modeleze după Domnul tuturor, iată-te zugrav de biserici, adică al celor ce poartă pe chipurile cuvioase reflexul desăvârşirii Fiului lui Dumnezeu. E o mare mângâiere, acum când nu mai ai prilejul să

Desăvârşeşti pe aspiranţi, să poţi mângâia cu penelul pe cei desăvârşiţi pentru a-l da pildă pe zidurile sacre.

Mica biserică de la Drăgănescu are norocul să simtă pe zidurile ei zugrăvite predicile fierbinţi, pe care miile de oameni le ascultau la

Sâmbăta de Sus.

E o pictură nouă ca şi predica de atunci.

Nimic întunecat în această primăvară care îmbracă cu plai înflorit bolţile bisericii. E o lumină de tonuri deschise către lume ca spiritul şi chipul Mântuitorului coborât să ne aducă lumina de sus, ce iradiază din pictura Sfinţiei Tale. E un stil nou, e o pictură nouă, după viziunea nouă pe care o porţi în suflet.

Pictura sacră e istoria în imagini a vieţii Mântuitorului şi a celor transfiguraţi de El. Adică imaginea raiului. Sfinţia Ta ai înţeles să faci o pictură transfigurată în nuanţe clare şi deschise, paradiziace pentru a sugera lumea feerică de dincolo. Biserica de la Drăgănescu iradiază lumina raiului. Ceea ce domină în ea până acum e imaginea Maicii Domnului. Cea care ocroteşte biserica din bolta altarului e pur şi simplu magnifică în milostivirea ei de mijlocitoare a lumii către dumnezeiescul ei Fiu. Cea care pluteşte vizionar peste Sinodul de la Efes e făcută din atâtea nuanţe şi numai din nuanţe încât nici nu pare pictură, ci o apariţie vaporoasă şi diafană care, cu cerescul Prunc în braţe, apare să întărească pe sinodali că ea e într-adevăr Maica lui Dumnezeu – Theotokos.

Notă:

Această scrisoare a fost dată de Nichifor Crainic ucenicului său spiritual Părintele Arsenia Boca după întâlnirea de câteva ceasuri pe care au avut-o în toamna anului 1971, în biserica din satul Drăgănescu din Bucureşti, pe care Părintele începuse să o picteze.

După mai multe convorbiri avute în Bucureşti, Nichifor Crainic a venit să pecetluiască, cu iubirea şi competenţa cu care scrisese Nostalgia Paradisului, valoarea picturii ucenicului său ajuns părinte duhovnicesc de statură filocalică.

Monahia Zamfira Constantinescu

Preluat din revista Gândirea (seria nouă)

Părintele Daniil Stoenescu

28 Noiembrie – o zi cu cruce.*

„Oare nu ardea în noi inima noastră când ne vorbea pe Cale – la Sâmbăta, Prislop, Drăgănescu sau Sinaia – şi ne tâlcuia Scripturile?” (cf. Luca 24, 32)

Patericul ne relatează despre un frate care, mergând odată la chilia avvei Arsenie cel Mare din Schit şi trecând pe lângă fereastră, aruncându-şi privirea spre înăuntru, i-a fost dat să-l vadă, din

rânduială şi iconomie dumnezeiască, pe bătrânul călugăr în rugăciune învăluit peste tot „ca de un foc" – de focul luminii harului Duhului Sfânt – căci, spune Patericul „era vrednic acel frate de a vedea astfel de lucruri minunate".

Pentru cei ce l-au cunoscut şi recunoscut, pentru cei ce l-au ascultat şi urmat pe Părintele Arsenie Boca (29 sept. 1910 – 28 nov. 1989) ziua de 28 noiembrie – deja înscrisă cu „cruce roşie" în calendarul vieţii noastre – ne este în anul bisericesc ca o „fereastră" prin care cu dragoste şi dor ne aruncăm privirea minţii – ca şi ucenicul din Pateric – înspre personalitatea harismatică „ca o pară

De foc" a celui care a fost, este şi va rămâne de-a pururi pentru ortodoxia, spiritualitatea şi monahismul românesc al veacului XX – Părintele Arsenie, Omul lui Dumnezeu.

De trei ani „batem" cu smerenie şi umilinţă prin pomenirile rânduite de Sfânta Biserică la uşa chiliei „de dincolo" a Sfinţiei Sale, cu gândul luminat şi purtat de la „fereastra chiliei" avvei Arsenie din Pateric, la chilia Părintelui Arsenie de sub „fereastra Munţilor Făgăraşului, iar de acolo la „fereastra celulei" unei temniţe din anii '50 – pe care privind un gardian (ca ucenicul din Pateric) l-a văzut pe Părintele Arsenie în rugăciune învăluit „ca de un foc" – pentru ca în sfârşit, să ni-l aprindem ca o lumânare la crucea mormântului Sfinţiei Sale de la Prislop, de care se cuvine să ne apropiem ca de un „rug aprins" ca să primim „lumină din lumină".

Binecuvântat este poporul din care s-a ridicat un astfel de om până la „statura vârstei deplinătăţii în Hristos" (Efes. 4, 13), ocrotită este ţara noastră care are un astfel de mijlocitor către Dumnezeu şi vie este Biserica care a avut un astfel de slujitor ce nu a făcut „compromisuri spiritului vremii" în trecutul încheiat la numai câteva zile după săvârşirea Sfinţiei Sale din această viaţă (28 noiembrie – 22 decembrie 1989!). Pentru că astăzi, într-o vreme plină de incertitudini când lumea şi societatea în care trăim se aseamănă tot mai mult cu un „Ţinut al Gherghesenilor" bântuit de felurite duhuri, curente şi ideologii „care nu sunt de la Dumnezeu", ne dăm seama că a-l fi întâlnit cândva, cunoscut, ascultat, crezut şi urmat – după puteri – pe Părintele Arsenie Boca la o răspântie a vieţii 71

Noastre, este aproape egal cu faptul de a fi fost contemporani cu un adevărat profet biblic, apostol neotestamentar sau Sfânt al Bisericii Ortodoxe! Aceasta este deci imaginea şi icoana clară şi definitivă – ca

un reflex al picturii bisericeşti de la Drăgănescu şi Prislop – a Părintelui Arsenie, zugrăvită înaintea ochilor şi înăuntrul sufletului nostru de razele unei lumini ce coboară atât de pe Tabor, cât şi din norii Parusiei.

De aceea, lăsând în seama lui Dumnezeu rânduirea vremii în care „lumina să fie pusă în sfeşnic" şi timpului – care ţese în taină odăjdiile sfinţilor şi le sculptează racla – să adeverească tuturor, „cler şi popor", locul Icoanei Părintelui Arsenie în catapeteasma neamului nostru românesc „creştinesc şi de Hristos iubitor", mărturisim că – cel puţin în vremile pe care le trăim astăzi şi în viitorul apropiat

— Despre Părintele Arsenie, despre activitatea şi lucrările Sfinţiei Sale, se cuvine mai mult şi mai bine să se tacă, decât să se vorbească.

„Doamne, Iisuse Hristoase Fiul lui Dumnezeu, pentru rugăciunile Prea Cuviosului Părintelui nostru Arsenie Ieromonahul, rămâi cu noi, în toate zilele, căci este spre seară şi zilele rele sunt". (cf. le.

24, 19; Mt. 28, 20; Efes. 5, 16).

Protos. Daniil Stoenescu

— Din cuvântul rostit cu prilejul pomenirii săvârşite la Mănăstirea Prislop – 28 noiembrie 1992 – Legată de împlinirea a trei ani de la strămutarea Părintelui Arsenie „în lumea celor vii".

Text preluat din Gândirea (seria nuă), nr. 2/1992

Viaţa Părintelui Arsenie Boca

S-a născut la 28 septembrie 1910 în comuna Vata de Sus, judeţul Hunedoara. Părinţii, ţărani gospodari, au mai avut încă o singură fiică.

De mic copil manifestă înclinaţie spre studiu şi spre artele frumoase. Urmează şcoala primară în comuna natală, apoi liceul la Brad între 1924-1928, iar din 1928 cursurile Institutului Teologic de grad universitar din Sibiu unde este remarcat de Pr. Prof. Dumitru Stăniloae ca un student eminent, fiind licenţiat în teologie în 1932.

Continuă studiile la facultatea de Belle Arte din Bucureşti (1932-1936) şi urmează doi ani şi cursurile Facultătii de Medicină din Cluj, pe care însă nu le încheie.

Între anii 1938 – 39 face un pelerinaj la muntele Athos de unde, revenind în tară se închinoviază în anul 1939 la mănăstirea Sâmbăta de Sus şi la scurt timp este hirotonit diacon şi preot.

În 1948, la îndemnul mitropolitului Nicolae Bălan se mută la

Prislop pentru a reînvia viaţa monahală din această mănăstire distrusă de generalul Bucow. Aici întemeiază o obste de maici şi vieţuieşte până în 1959 când i se stabileşte domiciliul forţat la Bucureşti şi lucrează timp de 10 ani la pictura bisericii din Drăgănescu. Ultima parte a vietiişio petrece la Sinaia, unde obştea mănăstirii Prislop, împrăştiată în 1959 se reorganizează.

S-a mutat la Domnul în 28 noiembrie 1989 la Sinaia şi înmormântat după dorinţa proprie la mănăstirea Prislop la 4 decembrie 1989.

Ultima dorinţă a fost ca opera sa să nu fie publicată. S-a publicat totuşi lucrarea „Cărarea împărăţiei" în editura Episcopiei Ortodoxe Române a Aradului, 1995, unele din predicile şi meditaţiile sfinţiei sale rămânând în manuscris şi cunoscând ulterior o mare diversitate de variante.

Mormântul părintelui Arsenie de la mănăstirea Prislop constituie şi azi un loc de pelerinaj pentru sute de creştini din tară care l-au cunoscut şi în conştiinţa cărora părintele a rămas ca un om cu viaţă sfântă.

ÎNTÂMPINĂRI
Interviuri cu Părintele Teofil Părăian
Realizate de Sabin Vodă
PARTEA A III-A
Varia
— Cuvinte şi cuvântări
Cinstirea Sfintei Cruci
Cinstirea Maicii Domnului
Cinstirea sfinţilor
Mănăstirea – locul împlinirilor
Femeile gânditoare de Dumnezeu
Sămânţa şi pământul inimii
Neo-lsihasmul românesc
Părintele Arsenie Boca
Îmbunătăţirea sufletului
Rugăciunea de toată vremea
Despre isihasm
Sfântul Pantelimon – îndemn la milostivire
Slujirea tinerilor în Biserică
Cinstirea Sfintei Cruci

Suntem cinstitori ai Sfintei Cruci pentru că ne-am pomenit în această lume ca cinstitori ai Sfintei Cruci. Şi e firesc să fim cinstitori ai Sfintei Cruci pentru că Biserica noastră este cinstitoare a Sfintei Cruci. Sunt multe prilejurile în care Biserica noastră pomeneşte puterea cinstitei şi de viaţă făcătoarei Cruci. Cinstim Sfânta Cruce pentru că aşa ne învaţă Biserica, pentru că aşa face Biserica, pentru că aşa fac creştinii cei buni. Cinstim Sfânta Cruce pentru că ştim că Sfânta Cruce este altarul de jertfă pe care s-a adus ca jertfă pe sine Mântuitorul nostru de bunăvoie. Cinstim Sfânta Cruce pentru că în ea vedem materializată iubirea lui Dumnezeu fată de oameni. Ştim că Dumnezeu este iubire (În 4, 8) şi ştim că Sfânta Cruce este o mărturie despre iubirea lui Dumnezeu Tatăl, care L-a dat pe Fiul Său ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică (În 3, 16). Este o mărturie despre iubirea lui Dumnezeu Fiul, care din iubire S-a răstignit pentru noi şi pentru a noastră mântuire. Cinstim Sfânta Cruce ca fiind fata lui Dumnezeu îndreptată către oameni. Şi cinstim Sfânta Cruce nu numai ca arătare a iubirii lui Dumnezeu fată de oameni, nu numai ca altar de jertfă, ci şi ca semn al biruinţei prin înviere „că, iată, a venit prin Cruce bucurie la toată lumea", spunem într-o alcătuire de la sfintele slujbe ale Bisericii noastre şi ştim că Domnul nostru Iisus Hristos a înviat din morţi după ce a murit pe Cruce şi de aceea noi facem o legătură între Crucea Domnului Hristos şi învierea Domnului Hristos. Învierea Domnului Hristos dă valoare pentru noi jertfei de pe Cruce, iar Crucea este semn şi al jertfei, şi al biruinţei, şi este semn al jertfei pentru că este semn al învierii şi al biruinţei. Şi de aceea noi cinstim Crucea Mântuitorului nostru Iisus Hristos şi zicem: 74

„Crucii Tale ne închinăm, Hristoase, şi Sfântă învierea Ta o lăudăm şi o mărim" şi mai zicem;

„Doamne, armă asupra diavolului Crucea Ta ai dat nouă, că se îngrozeste şi se cutremură, nesuferind a căuta spre puterea ei, că morţi ai sculat şi moartea ai surpat. Pentru aceasta ne închinăm îngropării Tale şi învierii". Sfântul Calinic de la Cernica, la sfârşitul vieţii sale pământeşti, a zis „Slavă lui Dumnezeu pentru toate, Sfântă Cruce ajută şi să ne vedem în Rai".

Cuvânt înregistrat la Mănăstirea Brâncoveanu în luna
Februarie 1998 şi difuzat pe Canalul Radio România Cultural

Cinstirea Maicii Domnului

Pe Maica Domnului o cinstim pentru că aşa ne învaţă Biserica

noastră, pentru că aşa ne-am pomenit, pentru că nu putem să nu cinstim pe Maica Domnului, Maica Domnului fiind maica Mântuitorului nostru Iisus Hristos. E firesc, dacă-L cinstim pe Domnul Hristos, dacă-l preamărim pe Domnul Hristos, să fim şi cinstitori ai Maicii Domnului. Ne-am pomenit ca cinstitori ai Maicii Domnului îndrumaţi de Biserica noastră la aceasta prin rânduielile sfintelor slujbe. De pildă, am auzit în cadrul sfintelor slujbe, de când mi-am dat seama de aceasta, cuvintele: „Pe Preasfânta, curata, preabinecuvântata, mărita, stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoare şi pururea Fecioara Maria, cu toţi sfinţii să o pomenim" şi am răspuns la acest îndemn totdeauna: „Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pre noi". E în centrul preocupărilor noastre, şi Sfânta Cruce, şi Maica Domnului. Într-o alcătuire de la Ziua Crucii, vorbind cu Maica Domnului, pomenim Sfânta Cruce şi zicem: „Rai de taină eşti, Născătoare de Dumnezeu, care ai odrăslit nelucrat pe Hristos, întru care lemnul Crucii cel de viaţă purtător pe pământ s-a sădit. Pentru aceasta înălţat fiind acum (se înţelege lemnul Crucii), închinându-ne lui, pe tine te mărim". Este o legătură între Maica Domnului şi Crucea Domnului nu numai în sensul că Maica Domnului a stat la Crucea Domnului, ci şi în înţelesul că Biserica noastră are în vedere şi Crucea Domnului, şi pe Maica Domnului. Şi, în sfârşit, am învăţat multe despre Maica Domnului pe parcursul vieţii noastre şi putem învăţa, şi anume cinstim pe Maica Domnului pentru că a ales-o Dumnezeu Tatăl, pentru că din ea s-a întrupat Dumnezeu Fiul, pentru că Duhul Sfânt s-a pogorât peste ea. Cinstim pe Maica Domnului pentru că îngerul binevestitor a zis: „Bucură-te cea plină de dar, Domnul este cu tine" (Le 1, 28), pentru că Sfânta Elizabeta, sub puterea Duhului Sfânt în prezenta Maicii Domnului care-L purta pe Domnul Hristos în pântecele ei a zis „Binecuvântată eşti tu între femei şi binecuvântat este rodul pântecelui tău şi de unde mie cinstea aceasta ca să vină Maica Domnului meu la mine?" (Le 1, 42 – 43). O cinstim pentru că a cinstit-o o femeie din popor care, uimită de cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos, a ridicat glasul şi a zis „Fericit este pântecele care te-a purtat şi pieptul la care ai supt" (Le 11, 27). O cinstim pe Maica Domnului pentru că au cinstit-o toţi sfinţii şi n-avem cum să n-o cinstim pe ceea ce este mărirea a toată lumea, care din oameni a răsărit şi pe Cuvântul, pe Fiul lui Dumnezeu L-a născut. O cinstim pe Maica Domnului ca ceea ce este mai cinstită decât heruvimii şi mai mărită fără de asemănare decât serafimii.

Cuvânt înregistrat la Mănăstirea Brâncoveanu
În luna februartie 1998 şi difuzat pe RRC
Cinstirea sfinţilor

Biserica Ortodoxă cinsteşte sfinţii pentru că-l cinsteşte Dumnezeu pe sfinţi. Sfinţii sunt sfinţii lui Dumnezeu şi cinstindu-l pe sfinţii lui Dumnezeu, cinstim pe Dumnezeu însuşi, care este minunat între sfinţi. „Veniţi să ne închinăm şi să cădem la Hristos. Mântuieşte-ne pe noi, Fiul lui Dumnezeu, Cela ce eşti minunat întru sfinţi, pe noi cei ce-ţi cântăm Ţie: Aliluia". Cinstim pe sfinţi pentru că sfinţii sunt prietenii lui Dumnezeu, cinstim pe sfinţi pentru că i-a ales Dumnezeu, cinstim pe sfinţi pentru că-l alegem şi noi pe sfinţi ca ocrotitorii noştri, cinstim pe sfinţi pentru că ei se roagă pentru noi. „Sfinţilor mucenici care bine v-aţi nevoit şi v-aţi încununat, rugaţi-vă Domnului să mântuiască sufletele noastre". „Mărire Ţie Dumnezeului nostru, lauda Apostolilor şi bucuria Mucenicilor, a căror propovăduire este Treimea cea de-o fiinţă şi nedespărţită". Sunt cuvinte cu care suntem obişnuiţi. „Pe toţi sfinţii pomenindu-l, iară şi iară cu pace Domnului să ne rugăm" spunem la Sfânta Liturghie. Pomenim pe sfinţi la zilele hotărâte pentru pomenirea lor, ne rugăm sfinţilor să ne ajute şi nouă să urmăm calea de sfinţenie, calea pe care au urmat-o ei, îi cinstim pe sfinţi pentru că dorim şi noi să fim sfinţi şi pentru că dorim să fim sfinţi, ne folosim de darurile Mântuitorului nostru Iisus Hristos, care sunt puse în atenţie ca Sfintele sfinţilor, ca Sfinte pentru cei sfinţi, ca Sfinte pentru cei ce vor să fie sfinţi, ca Sfinte pentru cei care vor să înmulţească numărul sfinţilor.

Cuvânt înregistrat la Mănăstirea Brâncoveanu
În luna februarie 1998 şi difuzat pe RRC
Mănăstirea – locul împlinirilor

Iubiţi fraţi, îmi place să spun, şi spun adeseori, că mănăstirea este şi locul împlinirilor. Ar putea cineva să se întrebe, totuşi, dacă există într-adevăr undeva un loc al împlinirilor şi dacă există acest loc şi este mănăstirea – de ce mănăstirea este locul împlinirilor. Întrebarea aceasta despre locul împlinirilor, despre un loc în care oamenii nu numai că se simt bine, dar se simt îndestulaţi, simt că nu mai au ce să urmărească, dacă lucrul acesta se întâmplă într-un anumit loc, oare într-adevăr este un astfel de loc? Întrebarea este firească pentru că Sfântul Ioan Gură de Aur observă în „Predicile despre pocăintă" că Adam fiind în Rai a căzut şi că Lot fiind în Sodoma s-a

mântuit. Observă că Iov s-a mântuit pe o grămadă de gunoi, iar Saul nu s-a mântuit în palat împărătesc. Dacă luăm aminte la acest cuvânt al Sfântului Ioan Gură de Aur, constatăm că nu locul, ci aşezarea sufletească îl ajută pe om ca să fie împlinit. Dar dacă ne mai gândim apoi că Sfântul Petru Damaschin spune că a văzut mântuire şi cădere şi în pustiu, şi în viaţa obişnuită, şi-n călugărie, şi-n căsătorie, şi dacă ne mai gândim că el afirmă că „de va lăsa omul voile şi cugetele sale şi va face voia şi cugetul lui Dumnezeu, în toată lumea asta nu se va găsi nici loc, nici lucru ca să-l împiedice mântuirea. Se potriveşte acest cuvânt cu cuvântul psalmistului: „În tot locul stăpânirii Lui, binecuvântează suflete al meu pe Domnul (Ps. 102, 22). În rugăciunea „Împărat ceresc" – către Duhul Sfânt – spunem „care pretutindenea eşti şi toate le împlineşti". Sfântul Marcu Ascetul are cuvântul: „credinţa neclintită este un turn întărit şi Hristos se face toate celui ce crede". În acest cuvânt al Sfântului Marcu Ascetul înţelegem că mântuirea, că împlinirea vine prin Hristos. „Hristos să se sălăşluiască prin credinţă în inimile voastre", le scrie Sfântul Apostol Pavel creştinilor din Efes (Efes. 3, 17). Toate acestea ne duc la gândul că, de fapt, împlinirea ţine de suflet şi nu de loc, de un loc anume. Şi totuşi nu se poate spune că n-ar fi şi nişte locuri cu avantaj pentru liniştea sufletească, locuri în care omul 76

Să se simtă mai aproape de Dumnezeu, locuri în care cei de jos să caute mai mult voie lui Dumnezeu, nu se poate spune că nu există locuri care să favorizeze liniştea şi bucuria. Şi-un astfel de loc neapărat trebuie să fie mănăstirea, pentru că mănăstirea este împărăţia lui Dumnezeu aici pe pământ. Undeva unde se înmulţeşte rugăciunea, undeva unde se caută liniştea, undeva unde oamenii sunt cu gândul la Dumnezeu nu se poate să nu fie şi o împlinire, dacă oamenii caută cu adevărat voia lui Dumnezeu. Bineînţeles că vrăjmasul poate veni cu gândurile lui, poate da fel de fel de sugestii, poate aduce confuzii, poate aduce nedumeriri, poate să răscolească nişte gânduri ale trecutului şi nişte năzuiri spre lumea aceasta, şi-n cazul acesta, mănăstirea nu este locul împlinirilor pentru aceia care nu caută împlinirea în Dumnezeu.

Când mă întreba cineva: de unde vin, de unde sunt, de multe ori îmi venea în minte să spun nişte versuri scrise de Maica Teodosia în „Pasăre de nea":

„Eu, de unde vin e numai senin
Şi-acolo nu-l dorul nimănui, e numai senin".

Pentru că unde-l Dumnezeu şi dorul său e seninător. Norii ispitelor, norii îndoielilor, norii confuziilor, norii nedumeririlor nu au ce căuta unde „învie Dumnezeu şi se risipesc vrăjmasii Lui".

„Să învie Dumnezeu şi să se risipească vrăjmasii Lui şi să fugă de la fata Lui toţi cei ce-L urăsc pe Dânsul". Şi dacă ne gândim bine că Sfântul Apostol Pavel în Epistola întâia către Corinteni scrie că: „noi surpăm izvodirile minţii şi tot gândul îl robim spre ascultarea lui Hristos", aflăm metoda de împlinire. Să surpi izvoarele minţii. Pentru că fiecare dintre noi, acolo unde ne găsim, suntem sau putem fi împresuraţi de izvodirile minţii. De o minte cu odrăsliri care nu se potrivesc cu poruncile lui Hristos, pentru că nu reuşim nici măcar în parte de multe ori, să împlinim cuvântul Sfântului Apostol Pavel din Epistola către Romani, care zice: „schimbaţi-vă prin înnoirea minţii, căutaţi să cunoaşteţi ce este plăcut şi desăvârşit şi nu vă asemănati chipului acestui veac, ci schimbaţi-vă prin înnoirea minţii" (Rom. 12, 2). Neliniştile, toate neîmplinirile, toate zbuciumările, toate neîmplinirile vin de acolo că omul nu se supune cu mintea Domnului Hristos şi caută el nişte lucruri care nu ţin de linişte şi de împlinire şi ar trebui să fim cumva, cu o jenă în sufletul nostru, când avem neîmpliniri şi nemulţumiri pentru că asta înseamnă că nu ne-am întâlnit încă cu Domnul Hristos.

La Schimbarea la Faţă, Sfântul Apostol Petru a zis: „Doamne, e bine să fim aici". Ar trebui să zice şi noi, despre noi înşine, în raport cu Taborul vieţii noastre – cei din mănăstire, „Doamne, e bine să fim aici".

La învierea Sa din morţi, Domnul Hristos a dat ucenicilor Săi bucurie şi cei doi care mergeau spre Emaus erau cu inimile arzânde de prezenta Domnului Hristos, iarăsi un semn de bucurie şi de împlinire. Mai departe, la înălţarea la cer a Domnului nostru Iisus Hristos, ucenicii s-au întors în Ierusalim cu bucurie mare. Şi nu erau într-un loc anume, cum nu erau nici măcar în locul înălţării, căci s-au întors de acolo „cu bucurie mare", bineînţeles purtând în suflet binecuvântarea pe care a dat-o Domnul Hristos şi purtând în suflet închinarea pe care au adus-o ei Domnului Hristos.

Ne confruntăm de multe ori, unii dintre noi, şi cu oameni neîmpliniţi care au trăit ani şi ani în mănăstire. Oameni neîmpliniţi care ar putea să aibă bucurie din darul lui Dumnezeu, din rugăciunile Maicii Domnului, din mijlocirile sfinţilor din slujbele Bisericii, din darurile Bisericii, şi totuşi nu au. Nu pentru că nu sunt în locuri

favorizante pentru bine, ci pentru că nu ştiu să caute şi nu ştiu căutând să găsească pe Cel prin care vine împlinirea – Hristos care „se face toate celui ce crede" şi pe Cel de la care vine „toată darea cea bună şi tot darul desăvârşit".

Ar fi cazul să ne întrebăm, în situaţii de felul acesta, de confruntare cu noi înşine şi de cercetare de noi înşine, la vreme de îndreptare: câtă mulţumire purtăm în suflet? Câtă împlinire avem din ceea ce facem, din ceea ce gândim, din ceea ce vorbim, din ceea ce suntem? Să ne cercetăm pe noi înşine şi dacă vedem că nici în „locul împlinirilor" nu avem împlinire – să ne defăimăm. Ca acel părinte care, întrebat fiind ce a găsit în calea aceasta, ce-a învăţat în calea aceasta a călugăriei, a zis: „să mă defaim pe mine însumi". Smerenia este un mijloc de înălţare, după cuvântul Domnului Hristos care zice: „cel ce se smereste pe sine se va înălţa", iar darul lui Dumnezeu se dă celor smeriti. „Învăţati-vă de la Mine că sunt blând şi smerit cu inima", a zis Domnul Hristos, „şi veţi avea odihnă sufletelor voastre". Amin.

Înregistrare realizată la Mănăstirea Brâncoveanu
De la Sâmbăta de Sus, 4 octombrie 1996

Femeile gânditoare de Dumnezeu

Întru această duminică, am auzit la sfintele slujbe spunându-se cuvintele: „Când Te-ai pogorât la moarte Cela ce eşti Viaţa cea fără de moarte, atunci iadul l-ai omorât cu strălucirea dumnezeirii, iar când ai înviat pe cei morţi din cele de dedesubt, toate puterile cereşti au strigat: Dătătorule de viaţă, Hristoase Dumnezeul nostru, mărire Ţie". Cuvintele acestea le-am auzit de mai multe ori în cuprinsul slujbei de duminică de la Glasul al II-lea. Şi când spunem aceste cuvinte, stăm în faţa Mântuitorului nostru Iisus Hristos, vorbim cu Mântuitorul, cu El, care este fără de moarte şi care totuşi s-a pogorât la moarte. „Când Te-ai pogorât la moarte, Cela ce eşti Viaţa cea fără de moarte".

A primit Mântuitorul nostru să moară pentru păcatele noastre, a murit cu fire pământească, s-a despărţit sufletul de trup, aşa cum se întâmplă la moartea tuturor oamenilor, dar n-a murit cu firea dumnezeiască, El fiind Viaţa cea fără de moarte. „Când Te-ai pogorât la moarte, Cela ce eşti Viaţa cea fără de moarte, atunci iadul l-ai omorât cu strălucirea dumnezeirii", spunem noi mai departe.

Cum anume? Atunci când Domnul nostru Iisus Hristos a fost înmormântat de Iosif din Arimateea şi de Nicodim, a fost aşezat în mormânt cu trupul şi s-a pogorât în iad cu sufletul, dar cu dumnezeirea

a fost pretutindeni, şi în mormânt cu trupul, şi în iad cu sufletul. De aceea se spune: „Atunci iadul l-ai omorât cu strălucirea dumnezeirii". Când s-a pogorât Domnul Hristos la iad, iadul a încetat să mai fie iad, întunericul a fost strălucit de strălucirea dumnezeirii şi a avut loc această pogorâre la moarte şi apoi în cele mai de jos ale pământului, în locasurile morţilor, iar prin aceasta iadul a fost nimicit. Aceasta a avut drept urmare faptul că cei morţi au fost înviaţi: „Atunci iadul l-ai omorât cu strălucirea dumnezeirii; iar când ai înviat pe cei morţi din cele de dedesubt" (din cele de jos). Cei vechi credeau că lumea aceasta este împărţită în trei părti, ca şi când ar avea trei etaje: la mijloc pământul, sus cerul şi jos iadul, sub pământ. Era o concepţie a lor şi atunci Biserica, având în vedere concepţia aceea, spune: „Te-ai pogorât la iad, ai înviat pe cei morţi din cele de dedesubt.

Atuncea iadul ai omorât cu strălucirea dumnezeirii Tale, iar când ai înviat pe cei morţi din cele de dedesubt, toate puterile cereşti au strigat: Dătătorule de viaţă, Hristoase Dumnezeul nostru, mărire Ţie". Ceea ce s-a întâmplat atunci trebuie să se întâmple în fiecare dintre noi. Dacă avem un iad în sufletul nostru, acesta trebuie să se nimicească. Dacă avem porniri rele, trebuie să se schimbe spre bine. Iadul din sufletul nostru, atâta cât este, dacă este, trebuie să fie pătruns de strălucirea dumnezeirii, să învieze Dumnezeu în noi, „să învie Dumnezeu şi să se risipească vrăjmasii Lui", să siântăm pe Dumnezeu viu şi lucrător în noi şi toate împotrivirile din suflet să se nimicească şi atunci puterile cerului strigă şi pentru noi, şi pentru cele ce se întâmplă în noi: „Dătătorule de viaţă, Hristoase, Dumnezeul nostru, mărire Ţie".

Aşa vorbim cu Domnul Hristos şi mai vorbim cu El în această duminică zicând: „De Te-ai şi pogorât în mormânt, cela ce eşti fără de moarte, dar puterile iadului ai zdrobit şi ai înviat ca un biruitor, Hristoase, Dumnezeule, zicând femeilor mironisite: Bucurati-vă şi apostolilor Tăi pace dăruindu-le, Cela ce dai celor căzuţi ridicare". Îi spunem Domnului Hristos că, cu toate că s-a pogorât în mormânt, cu toate că a fost ca un mort în mormânt, cu puterea dumnezeiască a zdrobit iadul. „Cu toate că Te-ai pogorât în mormânt, cela ce eşti fără de moarte", Te-ai pogorât în mormânt după firea omenească, Te-ai unit cu cei morţi dar, cu puterea Ta, ai zdrobit iadul, „dar puterile iadului ai zdrobit şi ai înviat ca un biruitor, zicând femeilor mironosite: Bucurati-vă". După învierea Sa, Domnul Hristos, aşa cum mărturiseşte

Sfântul Evanghelist Matei, s-a întâlnit cu femeile mironosite, care L-au întâmpinat şi Domnul Hristos le-a întâmpinat pe ele şi a zis către ele: „Bucurati-vă” (Mt. 28, 9). Le-a salutat. Cuvântul bucurati-vă nu este un îndemn la bucurie, ci este un salut. „Bucurati-vă” e salutul pe care l-a întrebuinţat Domnul Hristos în înţelesul că cuvântul din limba ebraică s-a tradus în limba greacă prin „bucurati-vă”, iar în limbile moderne nu peste tot găsim în Noul Testament cuvântul „bucurati-vă”, ci găsim cuvântul fiţi salutaţi.

Iubiţi credincioşi, Domnul Hristos a zis femeilor: „bucurati-vă”. Noi ne putem gândi şi la un îndemn la bucurie, pentru că Domnul Hristos a adus bucuria învierii şi s-au bucurat ucenicii că L-au văzut pe Domnul (În 20, 20). Deci, a zis femeilor „bucurati-vă” şi apostolilor le-a dat pace. „Şi apostolilor Tăi pace dăruindu-le, Cela ce dai celor căzuţi ridicare”. Iubiţi credincioşi, însă, în această zi în care pomenim pe femeile mironosite şi zicem c-a zis Domnul Hristos femeilor mironosite „bucurati-vă”, ne gândim totodată şi la Sfântul Iosif din Arimateea, care a fost în legătură cu Domnul Hristos prin aceea că l-a înmormântat cu cinste pe El. A cerut autorizaţie de la Pilat să-l înmormânteze pe Mântuitorul, pe învăţătorul cel răstignit. A primit autorizaţie şi l-a înmormântat şi Biserica îl pomeneşte întru această zi împreună cu femeile purtătoare de mir, cu femeile care au cumpărat miresme şi au pregătit miresme şi s-au dus să le verse peste trupul Domnului nostru Iisus Hristos, dar n-au putut să-şi împlinească gândul pentru că Domnul nostru Iisus Hristos înviase din morţi.

În legătură cu aceste femei mironosite, cu aceste femei purtătoare de mir, femei doritoare de a-l cinsti pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos, în legătură cu aceste femei, Biserica noastră spune: „Pe Soarele cel mai înainte de soare, care a apus oarecând în mormânt, mers-au mai înainte de către ziuă căutându-L ca pe o zi mironositele fecioare şi una către alta striga: «O, prietenelor, veniţi să ungem cu miresme trupul cel de viaţă purtător şi îngropat, trupul care a înviat pe Adam şi care acum zace în mormânt. Să mergem şi să ne sârguim ca şi magii şi să ne închinăm, şi să aducem miruri în loc de daruri, Celui ce nu în scutece, ci în giulgiu este înfăşurat, şi să plângem, şi să strigăm: O, Stăpâne, scoală-Te, Cela ce dai celor căzuţi sculare»” (Icos). Aceasta este o alcătuire a Bisericii noastre, o minunătie de gânduri bune şi frumoase, pe care o avem în cuprinsul slujbelor noastre de la Paşti, şi o avem şi în cuprinsul slujbei de astăzi. Şi spunem, vorbind cu cei ce ne

ascultă: „Pe Soarele cel mai înainte de soare – aşa-l numim pe Domnul Hristos: Soare înainte de Soare, Soarele care a făcut soarele – Pe Soarele cel mai înainte de soare, care a apus oarecând în mormânt”. A fost înmormântat soarele? Poate să fie soarele înmormântat? Nu poate. Soarele nu apune niciodată, apune pentru noi şi răsare pentru alţii. „Pe Soarele cel mai înainte de soare, care a apus oarecând în mormânt, mers-au mai înainte de către ziuă – până nu s-a făcut ziuă (şi aici urmează ceva frumos) – căutându-l ca pe o zi mironositele fecioare (mironositele în general, c-au fost şi fecioare, şi nefecioare între ele. Chiar mă întreba cineva, undeva, că de ce se spune mironositele fecioare? Şi am spus că se referă la acelea care au fost fecioare. Dar, a fost şi Maria Magdalena, care de fapt n-a fost fecioară); – şi una către alta striga: O, prietenelor, veniţi să ungem cu miresme trupul cel de viaţă purtător şi îngropat, trupul care a înviat pe Adam cel căzut şi care zace în mormânt”, ele considerau că Trupul Domnului e în mormânt, zace în mormânt. Nu ştiau că 79

Domnul Hristos a înviat. „Să mergem să ne sârguim ca şi magii, şi să ne închinăm, şi să aducem miruri în loc de daruri”. Magii au adus daruri la naşterea Mântuitorului, când Domnul Hristos ca prunc a fost înfăşurat în scutece, şi acum era înfăşurat, dar nu în scutece, ci în giulgiu. Se face o legătură, pe care bineînţeles că n-au făcut-o mironositele, dar pe care o face Biserica. „Şi să mergem să ne sârguim ca şi magii, şi să ne închinăm, şi să aducem miruri în loc de daruri”. Nu aducem aur, tămâie şi smirnă cum au adus magii, ci aducem miruri în loc de daruri Celui ce, nu în scutece ca la naştere, ci în giulgiu este înfăşurat şi să plângem şi să strigăm: „O, Stăpâne, scoală-Te, Cel ce dai celor căzuţi ridicare”. Sunt nişte lucruri minunate cu care ne împodobim mintea la această sărbătorire, în această duminică în care pomenim pe femeile mironosite, pe femeile purtătoare de mir, pe femeile gânditoare de Dumnezeu. Cred că acesta este lucrul cel mai de căpetenie pe care ar trebui să-l avem în vedere într-o zi ca aceasta. Biserica ne spune că femeile mironosite au fost gânditoare de Dumnezeu, L-au avut în vedere pe Dumnezeu, L-au avut în principal în sfera gândurilor lor pe Domnul Hristos şi de aceea erau gânditoare de Dumnezeu. Când eram eu copil, buna mea, Dumnezeu s-o odihnească, când îi venea ceva deosebit în minte spunea:

„Mi-o adus Dumnezeu în gând”. Aceasta înseamnă să fii gânditor de Dumnezeu, să primeşti în gând gândurile lui Dumnezeu, să aduni în

minte, gândurile lui Dumnezeu. De unde? Din Sfânta Evanghelie, unde sunt cuvintele lui Dumnezeu, gândurile lui Dumnezeu, care sunt veşnice; din scrierile Sfinţilor Apostoli, care au fost insuflaţi de Duhul Sfânt, din scrierile Sfinţilor Părinţi şi mai ales de la sfintele slujbe. Iată, v-am spus nişte gânduri luminate. Asta înseamnă să ai gândurile lui Dumnezeu şi să fii gânditor de Dumnezeu şi mai ales femeile să fie gânditoare de Dumnezeu ca să se potrivească cu femeile mironosite.

Deci, iubiţi credincioşi, în această zi în care ne gândim la femeile cinstitoare de Dumnezeu, care au vrut să-L cinstească pe Mântuitorul prin miruri, pe care le-au cumpărat şi pe care le-au pregătit şi în care şi-au pus inima lor, în această zi e cazul să ne aducem aminte că femeile purtătoare de mir, femeile gânditoare de Dumnezeu, femeile mironosite, n-au putut să-şi întrebuinţeze mirurile şi s-au întors cu ele înapoi, pentru că Domnul Hristos înviase din morţi. De aceea zicem noi la Sfânta Slujbă de înviere: „Femeile cele gânditoare de Dumnezeu în urma Ta cu mirури au alergat şi pe care ca pe un mort cu lacrimi Te căutau, bucurându-se s-au închinat Ţie, Dumnezeului celui viu şi Pastile cele mântuitoare ucenicilor Tăi, Hristoase, le-au binevestit". Au plecat cu un gând la mormânt şi s-au întors cu gândul că Domnul Hristos a înviat şi au spus ucenicilor că Domnul Hristos a înviat.

Iubiţi credincioşi, femeile purtătoare de mir şi-au arătat cinstirea pe care o purtau în inima lor, dar nu şi-au arătat-o prin mirurile pe care le-au pregătit, pentru că nu mai era trebuinţă de ele, dar cinstirea cea din inimă a rămas pentru totdeauna lucrătoare şi de la femeile mironosite putem învăţa să fim şi noi cinstitori ai Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Cu ce, iubiţi credindioşi? Noi ce putem să-l aducem Domnului Iisus Hristos ca să ne aflăm în lucrarea femeilor mironosite? Mirурi nu avem de unde, dar Biserica noastră zice aşa: „Să mânecăm cu mânecare adâncă şi în loc de mir, cântare să aducem Stăpânului, şi să-L vedem pe Hristos, Soarele dreptăţii, tuturor viaţă răsărind" (Irmos, cântarea a cincea de la Slujba învierii). Mirurile noastre sunt cântarea noastră de laudă, cântarea noastră de preamărire adusă Domnului Hristos. Slujbele noastre care sunt ca o revărsare de mir, de miresme, către Mântuitorul nostru Iisus Hristos şi aduc binecuvântarea Domnului nostru Iisus Hristos peste noi. Femeile purtătoare de mir, femeile gânditoare de Dumnezeu, femeile care au adus mirурi, ne învaţă pe noi să aducem cântare Stăpânului şi să-L vedem pe Hristos, Soarele dreptăţii, tuturor viaţă răsărind.

Iubiţi credincioşi, femeile purtătoare de mir au vrut să aducă miresme, au pregătit miresme şi au arătat cinstirea lor prin miresme. Noi să arătăm cinstirea noastră prin laude aduse lui Dumnezeu, prin laude aduse Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Celui ce a înviat din morţi cu moartea pe 80

Moarte călcând şi nouă ne-a dăruit viaţă veşnică. Şi închinarea noastră să o aducem pentru că şi femeile purtătoare de mir s-au închinat Mântuitorului nostru Iisus Hristos când s-au întâlnit cu Hristos, iar Domnul Hristos le-a spus: „Bucurati-vă", şi le-a spus: „nu vă temeti" (Mt. 28, 9-10). A pomenit două din darurile învierii. Noi ştim că din mormântul dătător de viaţă al Mântuitorului au izvorât mai ales cinci daruri ale învierii şi anume: iertarea păcatelor, că Domnul Hristos a dat ucenicilor puterea de a ierta păcatele, a suflat peste ei Duh Sfânt şi a zis: „Luaţi Duh Sfânt, cărora veţi ierta păcatele vor fi iertate şi cărora le veţi tine, vor fi ţinute" (În 20, 22 – 23). A dat Mântuitorul nostru Iisus Hristos, după înviere, bucurie, „s-au bucurat ucenicii văzând pe Domnul" (În 20, 20), iar femeilor mironosite le-a zis „bucurati-vă". A dat Domnul Hristos, după învierea Sa, netemere, a zis „Nu vă temeti" (Mt. 28, 10). A dat Domnul Hristos, deci, curaj celor care au crezut în înviere, a dat Domnul Hristos pace Apostolilor Săi, că de fiecare dată când s-a întâlnit cu ei, le-a zis „Pace vouă" (În 20, 2; le. 24, 36) şi le-a dat binecuvântare, căci la cer s-a înălţat binecuvântând (Le 24, 51).

Să ne învrednicească bunul Dumnezeu şi pe noi să fim gânditori de Dumnezeu ca femeile purtătoare de mir, să aducem şi noi cinstire Mântuitorului ca femeile mironosite, să-L aşezăm şi noi în sufletul nostru cu cinstirea pe care i-a arătat-o Domnului Hristos Iosif din Arimateea, care L-a aşezat în mormânt, să avem şi noi bucuria întâlnirii cu Dumnezeu cum au avut-o femeile mironosite, să avem şi noi binecuvântarea Domnului nostru Iisus Hristos, care se arată mai ales în iertarea păcatelor şi atunci vom fi părtaşi învierii Domnului nostru Iisus Hristos, de acum şi până-n veac. Amin.

Mărire Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Amin. Hristos a înviat!

Predică ţinută la Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus în Duminica a treia după Paşti, a Mironositelor, 3 mai 1998) Sămânţa şi pământul inimii

Prea Sfinţite Părinte Mitropolit Serafim, Preacucernici Părinţi şi iubiţi credincioşi, S-a sfârşit cuvântul Mântuitorului nostru Iisus

Hristos în legătură cu pilda semănătorului şi cu tălmăcirea ei în cuvintele: „Cel ce are urechi de auzit să audă”. Ce să audă? Să audă pilda semănătorului şi ce să mai audă? Să audă tâlcuirea ei. În Sfânta Evanghelie avem două pilde spuse de Mântuitorului nostru Iisus Hristos în legătură cu semănatul: pilda cu semănătorul şi pilda cu sămânţa cea bună şi cu neghina. Pilda cu semănătorul o găsim în trei locuri, în trei Evanghelii: în Sfânta Evanghelie de la Matei, cap. 13, în Sfânta Evanghelie de la Marcu, în cap. 4 şi în Sfânta Evanghelie de la Luca în cap. 8, iar pilda cu sămânţa cea bună şi cu neghina o găsim numai în Sfânta Evanghelie de la Matei, în continuarea pildei cu semănătorul. Şi este interesant de observat că amândouă aceste pilde au fost tâlcuite de Domnul nostru Hristos. Dacă este vorba să ne oprim cu gândul asupra pildei cu semănătorul, care s-a citit astăzi din Sfânta Evanghelie, putem să ştim numai din citirea Sfintei Evanghelii ce a înţeles Domnul Hristos prin semănător, ce a înţeles Domnul Hristos prin pământul bătătorit, ce a înţeles Domnul nostru Iisus Hristos prin pământul pietros, ce a înţeles Domnul nostru Iisus Hristos prin pământul împresurat de spini şi ce a înţeles Domnul nostru Iisus Hristos prin pământul cel bun, în care sămânţa cea bună, care este – s-a spus clar – cuvântul lui Dumnezeu. Cuvântul lui Dumnezeu aduce rod bun în pământul cel bun. Dacă 81

Domnul nostru Iisus Hristos şi-a sfârşit pilda şi tălmăcirea ei cu cuvintele „Cel ce are urechi de auzit să audă”, înseamnă că lucrurile acestea sunt foarte importante pentru noi. E important să ştim că pământul cel bun îi reprezintă pe oamenii care, cu inimă curată şi bună primesc cuvântul şi fac rod întru răbdare. E important să ştim că pământul împresurat de spini, în care nu ajunge sămânţa cea bună – cuvântul lui Dumnezeu să rodească, îi reprezintă pe oamenii aceia care, sub povara grijilor şi a bogăţiei şi a plăcerilor vieţii, nu ajung să vadă în sufletul lor rodind cuvântul lui Dumnezeu. Cel ce are urechi de auzit să audă şi să ştie şi să nu uite, să ţină minte că pământul pietros este pământul inimii acelor credincioşi care se bucură de cuvântul lui Dumnezeu, dar care atunci când ajung în împrejurări constrângătoare, în împrejurări mai grele, se leapădă de cuvântul lui Dumnezeu şi în aceia sămânţa cea bună nu aduce rod. Cei ce au urechi de auzit să audă că pământul cel bătătorit în care nici măcar nu prinde rădăcină cuvântul lui Dumnezeu, sunt acei oameni care auzind cuvântul îndată îl şi uită. Şi Domnul Hristos spune chiar că diavolul, satana,

împotrivitorul ia cuvântul din inima lor – şi acum fiţi atenţi – ca nu cumva crezând să se mântuiască.

De ce ia diavolul cuvântul lui Dumnezeu din inima celor care nu-s interesaţi pentru cuvântul lui Dumnezeu? Ca nu cumva să fie interesaţi, ca nu cumva să primească cuvântul lui Dumnezeu, ca nu cumva crezând în cuvântul lui Dumnezeu, să se mântuiască. Sunt multe locuri în Sfânta Evanghelie în care ni s-au păstrat cuvinte ale Domnului nostru Iisus Hristos în legătură cu credinţa şi cu mântuirea. Să ne gândim, de pildă, la sfârşitul Evangheliei de la Marcu, unde e scris că a zis Domnul Hristos după învierea Sa către ucenicii Săi: „Propovăduiţi Evanghelia la toată făptura. Cel ce va crede şi se va boteza se va mântui" – cu credinţa lui Dumnezeu, „iar cel ce nu va crede se va osândi". Or, diavolul vrea aceasta ca oamenii să nu se mântuiască, ci să se osândească. Ştim apoi că de multe ori a zis Domnul Hristos în privinţa mântuirii de suferinţă, în privinţa mântuirii de moarte, în privinţa mântuirii de boală, în privinţa mântuirii de păcat, a zis Domnul Hristos că aceasta se realizează prin credinţă. Şi a zis Domnul Hristos şi că „de nu veţi crede cine sunt, în păcatele voastre veţi muri". Şi a zis Domnul Hristos în legătură cu femeia păcătoasă, despre care citim în al VII-lea capitol din Sfânta Evanghelie de la Luca: „Credinţa ta te-a mântuit. Mergi în pace" (Le 7, 5). La fel a zis şi către femeia cu curgere de sânge, care s-a atins de poala hainei Domnului nostru Iisus Hristos, încredinţată fiind că se va vindeca. A zis Domnul Hristos către ea: „Îndrăzneşte, fiică, credinţa ta te-a mântuit" (Mt. 9, 22). Ca să avem în noi cuvântul lui Dumnezeu şi ca cuvântul lui Dumnezeu primit în sufletul nostru prin credinţă să fie roditor spre mântuire, este de trebuinţă credinţa. Către Iair, mai marele unei sinagogi care avea o fiică pe moarte şi care s-a dus la Domnul Hristos, rugându-L pentru fiica lui, Domnul Hristos a zis: „Voi veni în casa ta şi se va tămădui". Şi când Iair a aflat că copila lui a şi murit, nu numai că era pe moarte cum o ştia el, şi-a pierdut credinţa. Şi atunci a zis Domnul Hristos: „Îndrăzneşte, crede numai şi se va mântui" (Le 8, 50). A stăruit Domnul Hristos ca oamenii să aibă credinţă. Să aibă credinţă în cuvântul lui Dumnezeu, să nu se îndoiască. Sfântul Isaac Sirul spune că „casa credinţei este mintea de copil şi inima curată". Şi avea de unde să ştie Sfântul Isaac Sirul că credinţa se întăreşte în inima curată, pentru că a citit şi el desigur din Sfânta Evanghelie cuvântul Domnului Hristos că cei care au inimă curată şi bună aceia aduc rod întru răbdare. Mulţi

dintre credincioşii noştri sunt ispititi de gândul că ar putea înainta în credinţă, că ar putea înainta într-o viaţă curată, într-o viaţă deosebită, dacă ar cunoaşte mult. Sfântul Marcu Ascetul, însă, atrage atenţia asupra faptului că cunoştinţa singură, cum zice Sfântul Apostol Pavel, îl îngâmfă pe om, iar împlinirea cuvântului este mântuitoare. Credinţa nelucrătoare.

„Cunoştinţa singură îl îngâmfă pe om, îndemnându-l la nelucrare, iar iubirea zideşte, îndemnându-l la răbdarea tuturor". E cuvântul Sfântului Marcu Ascetul.

Iubiţi credincioşi, uităm, prea mult uităm. Uităm când vrem să cunoaştem mult. Nu acesta este lucrul de căpetenie. Uităm lucrul acesta şi mai ales uităm că Domnul Hristos a zis „Fericiţi sunt cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu". Sunt bune şi studiile, e bine şi să cunoşti, să cunoşti multe, dar cel mai bine e să-ţi cunoşti sufletul, să-ţi cunoşti inima, să ştii cum te raportezi tu ca om la ceea ce-ţi spune Dumnezeu. Un părinte cu viaţă îmbunătăţită şi cu cunoştinţă deosebită, 82

Care a trăit cândva şi la mănăstire la Sâmbăta, părintele Arsenie Boca, a zis că „studii teologice pot cunoaşte şi păgânii". Lucrul de căpetenie este să ai cunoştinţă de Dumnezeu. Şi mi-a pus în faţă o alcătuire din catavasiile de la înălţarea Domnului, prima catavasie, care zice aşa: „Cu dumnezeiescul nor fiind acoperit gângavul – e vorba de Moise – a spus legea cea scrisă de Dumnezeu". Cum s-a ajuns la aceasta? Ni se spune mai departe: „Că scuturând tina de pe ochii minţii, vede pe Cel Ce este", adică pe Dumnezeu, care s-a prezentat pe Sine, zicând: „Eu sunt Cel Ce sunt", vede pe Dumnezeu, vede pe Cel Ce este – " şi se învaţă cunoştinţa Duhului, cinstind cu dumnezeieşti cântări", e vorba de cunoştinţa pe care i-o dă Duhul Sfânt, iar rezultatul este că cinsteşte cu dumnezeieşti cântări. Deci, textul este următorul: „Cu dumnezeiescul nor fiind acoperit gângavul, a spus legea cea scrisă de Dumnezeu, că scuturând tina de pe ochii minţii", norul fiind Duhul Sfânt, înlăturând ceea ce se împotriveşte cunoştinţei, să zicem aşa preconcepţiile, dacă vreţi, care nu ţin de Dumnezeu, „scuturând tina de pe ochii minţii", scuturând urmările păcatului care întunecă mintea, întunecă cunoştinţa, scuturând tina de pe ochii minţii, înlăturând tina de pe ochii minţii, „vede pe Cel Ce este", îl vede pe Dumnezeu. Cum îl vede pe Dumnezeu? Cum poate omul să vadă pe Dumnezeu? Ştiţi cum îl poate vedea cel mai bine? Ştiind că nu-L poate vedea. Când are

conştiinţa aceasta că eu orice aş face nu pot vedea pe Dumnezeu, pentru că „Dumnezeu e mai presus de ceea ce poate omul cugeta şi spune”, zice Sfântul Simeon Noul Teolog. Şi de aceea „vede pe Cel Ce este”, pentru că ştie că nu-L poate vedea şi se pleacă cu mintea. Tot Părintele Arsenie zicea că „noi avem mintea care discută cu Dumnezeu, în loc să se supună fără discuţie”.

Deci, vede pe „Cel Ce este şi se-nvată cunoştinţa Duhului”, se-nvată o altă cunoştinţă decât cunoştinţa din carte. Sfântul Ioan, cel care a scris Scara, spune aşa, referindu-se la cuvântul Domnului Hristos: „Învăţati-vă de la Mine că sunt blând cu inima şi veţi avea odihna sufletelor voastre”. „Învăţati-vă, nu de la om, nu de la înger, nu din carte, ci de la Mine, de la lucrarea Mea cea din voi şi veţi avea odihnă sufletelor voastre de patimile cele ce vă hărţuiesc pe voi”.

Deci, iubiţi credincioşi, aceasta trebuie să avem noi în vedere la ceea ce a spus Domnul Hristos, să avem inimă curată: „Fericiţi sunt cei curaţi cu inima că aceia vor vedea pe Dumnezeu”. Să ne gândim la aceea că cei cu inimă curată şi bună aduc rod întru răbdare. Pe ce temei? Pe temeiul credinţei în cuvântul lui Dumnezeu. Pe temeiul cuvântului semănat în sufletele noastre. Să ştiţi că nu-l fără importantă faptul că Biserica noastră are rânduieli ca în această vreme de toamnă când se seamănă grâul, să se citească din Sfânta Evanghelie pilda cu semănătorul. Bineînţeles că Domnul Hristos n-a vrut să le dea oamenilor o lecţie de agricultură. Domnul Hristos a luat împrejurări din agricultură, din plugărie ca să-l învete pe oameni lucruri mai presus de lumea aceasta, să-l învete despre un alt semănat. Că nu există numai semănatul de grâu, că nu există numai semănatul de plante, ci există şi un semănat spiritual, un semănat duhovnicesc. Eu, de pildă acuma, semăn.

Semăn prin cuvânt, aduc cuvântul lui Dumnezeu în inimile voastre şi voi îl primiţi. Unii ca pământ bătătorit, alţii ca pământ pietros, alţii ca pământ împresurat de spini şi alţii ca pământ care reprezintă inima curată şi bună. Rod vor aduce aceia care primesc cuvântul cu inimă curată şi bună, cu minte de copil neîmpotrivitoare, cu inimă curată, primitoare. Cine e aşa, are nădejde să rodească în el cuvântul lui Dumnezeu şi acela are urechi de auzit şi aude. Toţi care vorbim, nu numai când predicăm, toţi cei care scriem cuvinte de învăţătură sau scriem ceva spre cunoştinţa altora care citesc suntem semănători. Toţi care vorbim în vorbirea de toate zilele suntem

semănători. În faptele Apostolilor se spune că ajungând Sfântul Apostol Pavel în Atena şi începând să propovăduiască în piată unii au întrebat: „Ce vrea acest semănător de vorbe?” Deci era concepţia aceasta înstăpânită în gândurile oamenilor că şi cuvintele rostite, ceea ce spunem noi în vorbirea de toate zilele, de fapt este un semănat. Un semănat spre rodire bună sau un semănat spre rodire rea. Pentru că am zis că este şi o pildă cu sămânţa cea bună şi cu neghina. Şi în acea tâlcuire a pildei Domnul Hristos spune că cel ce seamănă sămânţa cea bună, seamănă cuvântul cel bun, dar sunt şi unii care seamănă neghină, seamănă învăţături rele. Şi atunci înseamnă că noi trebuie să fim cu grijă şi la ce sc. 83

Seamănă în sufletul nostru prin ceea ce auzim, şi la ceea ce se seamănă în sufletul nostru prin ceea ce citim. Sunt unii care zic: „A, păi pe mine nu mă interesează. Din orice carte poţi să înveţi şi ceva bun”. Să ştiţi că nu-i aşa. Nu din orice carte poţi să înveţi ceva bun. Şi mai ales nu înveţi ceva bun atunci când n-ai ceva bun în sufletul tău ca să nimicească relele care îţi vin. Trebuie să fii întărit în suflet ca bând ceva dătător de moarte, cum zice Domnul Hristos că semnele celor care vor crede vor fi acestea: în limbi noi vor vorbi, serpi vor lua în mână şi chiar ceva dătător de moarte de vor bea nu-l va vătăma pe ei. Cine-s aceştia? Cei care trăiesc prin credinţă, cei care ştiu de Dumnezeu, cei care ştiu de cuvântul lui Dumnezeu. Da, aceştia într-adevăr pot să nimicească orice răutate care le-ar veni în suflet şi nu primesc în suflet lucruri necuviincioase şi lucruri nefolositoare. Pentru că L

Auzim pe Domnul Hristos spunând: „Cel ce are urechi de auzit să audă”. Ştie, a auzit ceea ce trebuie să audă. Şi zice Sfântul Marcu Ascetul că „gândul cel rău în inima iubitoare de osteneală nu rămâne cum nu rămâne focul în apă”. Dacă pui foc în apă se stinge dintr-odată. Tot aşa şi cu gândul cel rău, şi cu învăţătura cea rea.

Deci, iubiţi credincioşi, să ţinem minte lucrul acesta şi că trebuie să ne pregătim inima în aşa fel încât să fie primitoare a cuvântului lui Dumnezeu, dar şi că noi înşine suntem învăţători, suntem, prin ceea ce spunem, înmulţitori de semănat, aducem seminţe în sufletul altora şi să fim cu grijă ca să aducem numai ceea ce e frumos şi bun. Am ascultat odată un preot vorbind la noi la mănăstire, un preot venit din străinătate, un preot romano-catolic. A ţinut o mesă în pădure şi am fost şi câţiva dintre noi, şi a vorbit în limba franceză pentru cel pe

care-l avea în grijă şi s-a referit la pilda cu semănătorul şi mi-a rămas de atunci o idee foarte importantă. A semănat părintele acela în inima mea, cum a fost curată, necurată, dar în orice caz am reţinut de la el, n-a venit vrăjmasul să-mi ia cuvântul din inimă, nu am verificat cu alte lucruri, pentru că nu am avut cum să-l verific pentru că era o idee, dar o idee importantă şi eu o pun la inimă, iubiţi credincioşi, şi atunci înseamnă că şi eu semăn în sufletele voastre această idee semănată de altul în inima mea. aşa merg lucrurile. Unul primeşte, seamănă mai departe, celălalt aude, duce şi el mai departe, numai să fie cu grijă ce duce.

Şi ce-a spus părintele acela? A spus că a zis Domnul Hristos despre cele patru feluri de pământ: pământ bătătorit, pământ pietros, pământ cu spini, pământ bun. Şi zicea el, şi asta mi-a plăcut foarte tare, şi nu m-a slujit mintea să mă gândesc la asta mai înainte să-l fi auzit pe el. A zis că acelaşi om poate să fie uneori pământ bătătorit, alteori poate să fie pământ pietros pentru cuvântul lui Dumnezeu, alteori poate să fie pământ cu spini şi alteori poate să fie pământ care reprezintă inima curată şi bună. Tare mi-a plăcut mie ideea asta. Şi aşa mi-a plăcut de tare că n-am putut să n-o spun şi aici, fiind vorba de pilda cu semănătorul.

Deci, iubiţi credincioşi, să fim cu luare-aminte. Ce-am auzit să auzim cu adevărat, să ţinem minte.

Să ţinem minte că fată de cuvântul lui Dumnezeu ne raportăm în chip diferit. Fiecare ştie cum se raportează el: ca pământ bătătorit, neavând aderentă la cuvântul lui Dumnezeu sau cuvântul lui Dumnezeu la inima noastră; ca pământ pietros, primind cuvântul cu bucurie, şi acesta e un semn că preţuim cuvântul, dacă-l primim cu bucurie; apoi alteori poate suntem noi înşine şi fiecare dintre noi numai pământ împresurat de spini şi numai Dumnezeu ştie cine-l pământ bun, care aduce roade bune şi aduce rod întru răbdare.

Deci să ne gândim, iubiţi credincioşi, mai ales la aceste două lucruri: că mântuirea-l prin credinţă şi să ne cercetăm dacă suntem în credinţă, cum zice Sfântul Apostol Pavel în Epistola a doua către Corinteni: „Cercetaţi-vă pe voi dacă sunteţi în credinţă” (II Cor. 13, 5). Şi, sigur, voi, cei care sunteţi aici sunteţi în credinţă, pentru că credinţa v-a adus aici, credinţa v-a ţinut la sfânta slujbă, credinţa vă întăreşte în gânduri bune, credinţa vă ţine aproape de Biserică. Şi sunt bucuros de toţi, şi vă felicit pe toţi că aveţi atâta credinţă câtă să vă aducă în faţa

lui Dumnezeu duminica la sfânta slujbă.

Să mulţumim lui Dumnezeu toţi, să mulţumiţi şi fiecare dintre voi pentru această credinţă câtă o aveţi. Numai că credinţa nu trebuie să fie numai în cuprinsul slujbei şi numai în cuprinsul bisericii, ci să mergem mai departe şi s-o ducem între oamenii între care trăim şi să le dovedim că cuvântul lui Dumnezeu este viu şi lucrător în viaţa noastră şi poate fi viu şi lucrător în viaţa altora. Şi să nu uităm niciodată că numai inima curată ne apropie de Dumnezeu. Cunoştinţa înmulţită poate să ne depărteze de Dumnezeu, cunoştinţa înmulţită şi de multe feluri poate să ne ducă la confuzii şi la nedumeriri, dar cine are inimă curată nu se poate să nu simtă prezenta lui Dumnezeu în ea, inima curată şi bună. De aceea a zis că uneori putem să fim un fel de pământ pentru cuvântul lui Dumnezeu, alteori alt fel de pământ. Să fim cu grijă să fim mai ales pământ roditor, pământ bun, să avem inimă curată şi bună, ca să avem şi rod înmulţit, rod de faptă bună, să aducem bucurie în jurul nostru, să nu supărăm pe nimeni, iar sămânţa pe care o răspândim să fie sămânţă care să rodească spre binele nostru şi spre binele celor din jurul nostru, spre lauda lui Dumnezeu, spre mărirea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, care ne-a spus o astfel de pildă şi ne-a atras atenţia să ascultăm cuvântul şi să-l împlinim. Amin.

Cuvânt la Duminica a XXI-a după Rusalii (Pilda Semănătorului), Biserica Sfântul Nicolae, Paraclis Universitar din Bucureşti, 11 octombrie 1998

Neo-lsihasmul românesc

Înalt prea Sfinţite Părinte Arhiepiscop Iosif, iubiţi credincioşi, pentru că a fost afirmată ideea că îmi plac versurile, şi versurile scrise de Zorica Latcu, pentru că s-a cântat Acatistul Bunei Vestiri, îmi voi începe cuvântul cu nişte versuri, şi anume, cu o alcătuire intitulată Filă din Acatist, care mie îmi place foarte mult şi care, sigur, o să vă placă tuturor:

„Bucură-te, leagăn alb de iasomie.
Către care-n roiuri fluturii coboară.
Bucură-te, raza stelei din vecie.
Şipot care curge lin cu apă vie.
Bucură-te, Maică, pururea Fecioară.
Dulcea mea Marie.
Bucură-te, floare fără de prihană.
Albă ca argintul nopţilor de vară.

Spicul cel de aur veşnic plin cu hrană
Mirul care vindeci orice fel de rană.
Bucură-te, Maică pururea Fecioară.
Ploaia cea de mană.
Bucură-te, brazdă plină de rodire.
Munte sfânt în care s-a-ngropat comoară.
Bucură-te, cântec tainic de iubire.
Clopot de chemare, cântec de mărire.
Bucură-te, Maică pururea Fecioară.
Blândă fericire.
Bucură-te, mărul vieţii care-nvie.
Pomul greu de roadă-n plină primăvară.
Bucură-te, iarăsi, ţărm de bucurie
Dintru care curge miere aurie.
Bucură-te, Maică, pururea Fecioară.
Sfânta mea Marie".

M-am gândit la versurile acestea când se cânta acatistul, şi mi-am zis: „Uite, ar fi potrivit ca după acatistul acesta să spun eu versurile acestea – Filă din Acatist – chiar în biserică" şi iată a rânduit Dumnezeu să fie aşa.

Şi acum să spun ceea ce am fost rugat să spun cu prilejul acestei întâlniri. Ştiam încă de acasă că venind aici, va fi o întâlnire în locul acesta, şi că ar fi bine să vorbesc, s-a propus să vorbesc ceva despre neo-lsihasmul românesc. Mi-a cam dat de cap lucrul acesta, în sensul că nu ştiu dacă mă voi putea achita de această obligaţie aşa cum aşteaptă cei care au zis că ar fi bine să vorbesc despre neo-lsihasmul românesc. De ce? Pentru că e foarte greu de spus dacă există un neo-lsihasm românesc, şi dacă există, e greu de spus unde există, cum se realizează, care sunt metodele şi, în sfârşit, care sunt rezultatele şi asta ar fi lucrul cel mai de căpetenie.

Voi începe spunându-vă că odată, Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Antonie, de la Sibiu, mă întreba, pe mine, fiind eu duhovnic la Mănăstirea de la Sâmbăta de Sus – în tinda raiului, în locul împlinirilor, în casa lui Dumnezeu, la poarta cerului – fiind eu acolo, a întrebat: „Ai vreun isihast prin mănăstire?", şi eu i-am răspuns clar: „Nu am niciun isihast şi nici eu nu sunt isihast". Şi atunci Înalt Prea Sfinţitul, zic eu, ironic, mi-a spus: „La Sibiu sunt mulţi". Ce voia să spună cu asta? Că există o societate pentru isihasm, care, probabil, se laudă cu realizări,

dar în orice caz vrea să facă cunoscut isihasmul, şi în felul acesta, la Sibiu sunt mulţi.

Deci, la mănăstire nu este niciunul şi la Sibiu sunt mulţi! Este şi în Făgăras o filială a Asociaţiei pentru Isihasm, unde eu am ţinut vreo treizeci de conferinţe, între care şi câteva despre isihasm, însă nu are nicio eficientă în sensul că oamenii sunt angajaţi, că se întâlnesc, că zic „Doamne, Iisuse", că fac lucrul acesta ei înşişi, că se îndeamnă unii pe alţii, ci e o organizaţie numită Pentru Isihasm, care ţine, de vreo câţiva ani, în fiecare lună, de obicei în prima luni din lună, o conferinţă şi pe care aproape toate le-am ţinut eu. Aceasta este Asociaţia pentru Isihasm. În felul acesta vorbindu-se, am putea zice că există un neo-lsihasm românesc.

Acum, însă, se pune o întrebare: Poate exista un călugăr fără să fie isihast? Am putea zice că poate exista, şi am putea zice că nu poate exista! mai întâi de toate, orice călugăr trebuie să-şi urmărească îmbunătăţirea sufletească şi să ajungă la starea de liniştire. Nepătimirea, după Sfântul Marcu Ascetul, este starea de liniştire. Cine a ajuns la liniştirea sufletească a ajuns la nepătimire. În slujba Sfântului Maslu, în a cincea rugăciune se spune, vorbind cu Domnul Hristos: „Cel ce miluieşti cu liniştirea". Până n-ajunge omul la linişte încă n-a ajuns la isihie, deci nu e isihast, nu poate fi isihast. Cum se poate ajunge la linişte? Un călugăr trebuie să ajungă la linişte, pentru că acesta este între altele şi rostul lui, de a se linişti. Retragerea din lume, în general, este şi pentru încetarea tentaţiilor, celor din afară, ca un fel de liniştire. Numai că liniştirea aceasta trebuie realizată şi lăuntric, nu numai dinafară. Se poate întâmpla să ai linişte dinafară şi să n-ai linişte înăuntru; şi se poate întâmpla şi invers, să n-ai linişte în afară, să trăieşti în zgomot, să trăieşti printre oameni şi totuşi să ai linişte interioară. Se poate realiza lucrul acesta? Da, se poate. De către cine? De către cine vrea să poată şi de către cine se angajează la lucrul acesta. Orice candidat la călugărie, când se face slujba de călugărire, slujba de tundere în monahism, primeşte ceea ce numim noi metanii, sau metanie, un obiect de felul acesta, care este un şir de noduri, o aţă înnodată, care are un rost, un rost spiritual deşi este un obiect material. Când i se dă candidatului la călugărie obiectul acesta, în slujba de călugărie se spune aşa: „Fratele nostru – i se spune numele – primeşte sabia duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu, spre rugăciunea din tot ceasul către Hristos" şi apoi, slujitorul slujbei de 86

Călugărie, adresându-se candidatului, spune așa: „Că ești dator în toată vremea, a avea în minte, în inimă, în cuget și în gura ta numele Domnului Iisus și a zice, Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul”. Aceasta este rugăciunea cu care se mântuiesc călugării.

Părintele Arsenie Boca

Așa numea această rugăciune Părintele Arsenie Boca, cred că unii dintre dumneavoastră ați auzit de Părintele Arsenie Boca, cândva trăitor și în Mănăstirea de la Sâmbăta, între 1939-1948, un om cu o pregătire multilaterală, deci nu numai cu pregătire teologică, ci și cu pregătire de artă, la făcut și scoala de Belle Arte după Teologie, și a făcut și ceva cursuri de medicină) un om cu cunoștințe din diferite domenii, dar mai presus de toate un om dotat cu niște calități pe care dacă nu le ai, din cultură nu le poți avea.

Toată lumea știe că cultura are rostul de a șlefui pe om, de a-l cultiva. Dar cultura are limitele ei. Pe lângă cultură îți mai trebuie ceva. Eram cândva la noi, la Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus, în fața unei icoane pictată de Părintele Arsenie Boca. Prezentam unui vizitator de atunci expoziția de icoane și am ajuns în fața icoanei făcute de Părintele Arsenie, o icoană cu Adormirea Maicii Domnului. A observat vizitatorul respectiv, care era de fapt cadru universitar de la Sibiu, pe nume Bologa, că e o icoană deosebită, și i-am spus că e făcută de un părinte pe care eu îl consider a fi geniu. Și atunci domnul respectiv zice: „Asta înseamnă că are o cultură perfectă și încă ceva”.

Mie mi-a plăcut foarte mult afirmația asta și am zis: „Domnule, într-adevăr nu știu dacă are o cultură perfectă dar sunt sigur că pe lângă cultura, cât o are, mai are ceva, are încă ceva. Acel „încă ceva” îl are Părintele Arsenie. Deci Părintele Arsenie, numea rugăciunea aceasta, „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul”, rugăciunea cu care se mântuiesc călugării. Și când m-am dus eu la Mănăstirea de la Sâmbăta în 1942 să mă fac călugăr, aveam treisprezece ani și jumătate. Părintele era acolo. M-a luat la spovedit, am stat de vorbă, mi-aduc aminte și de amănunte, de întrebările pe care mi le-a pus, între care o întrebare care am spus-o eu de multe ori, prin care voia să intre dincolo de mine, prin mine dincolo de mine. Mă întreabă dacă mi-a venit în gând vreodată să omor un om. Mie mi s-a părut foarte curios la vârsta aceea că m-a întrebat dacă mi-a venit în minte să omor vreun om, că nu-mi venise niciodată un gând de

acesta, nici până atunci, nici de atunci încoace, dar i-am mai auzit pe oameni zicând: „Te omor, fireai”. Şi nu ştiu ce. Şi nu m-am gândit decât după aceea că Părintele a vrut să vadă de unde vin, care sunt străfundurile existenţei mele. De ce? Pentru că Părintele avea în gândurile lui şi după aceea în afirmaţiile lui, zicerea aceasta că copilul e oglinda părinţilor, că moştenim din străfunduri de existentă, lucruri pozitive şi negative, că fiecare dintre noi aducem o încărcătură în existenta noastră.

A zis odată părintele către unul: „Mă, tu eşti sinteza harababurii din casa voastră”. Deci, părintele îşi dădea seama de anumite lucruri, pe care ceilalţi nu le observau, sau treceau pe lângă ele, sau în orice caz nu aveau posibilitatea să le formuleze aşa de fain: „Tu eşti sinteza harababurii din casa voastră” Deci, dacă vrei să ştii cine eşti, cercetează-te şi vezi de unde ai venit! Şi părintele, bineînţeles că ştia toate lucrurile acestea, că noi nu începem propriu-zis de la conceperea noastră, ci începem cu rădăcini, mai departe, Dumnezeu ştie de unde, îi cumulăm pe părinţii noştri, pe bunicii noştri.

Eu aveam o bunică, mama mamei, zicea câte cineva de un nepot al ei: „Seamănă cu dumneata”. Şi ea zicea: „Păi numai de-ar semăna cu mine, că-l bine”. Vedeţi, sunt nişte lucruri pe lângă care noi trecem uşor. Adevărul este că fiecare dintre noi suntem o sinteză, a unei harababuri, a unei linişti, Dumnezeu ştie cum suntem, cine suntem. Dar lucrurile acestea trebuie rezolvate, şi dacă nu le rezolvăm noi, nu le rezolvăm niciodată şi nu le rezolvă nimeni. Şi atunci părintele ştiind lucrul acesta, şi având capacitatea aceasta de a intui esenţialul în orice chestiune, ca şi când ar fi zis către mine: „Uite ce-l, tu vrei să te faci călugăr? Păi îţi spun eu ce să faci tu, dacă vrei să te faci călugăr.

Nu te faci călugăr, dar faci ce fac călugării: zici rugăciunea cu care se mântuiesc călugării”. Şi mi-a spus să zic: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul”. Mi-a zis aşa: „S-o zici cu gândul, deci cu cuvântul gândit, nu cu cuvântul vorbit, deşi se poate şi cu cuvântul vorbit, e voie, dar s-o zici cu cuvântul gândit”. Nu mi-a dat nicio explicaţie, bineînţeles că s-a gândit la asta, ca să o zic cu cuvântul gândit pentru că lupta se dă în gând, şi atunci ca să scoatem din lucrare gândurile negative, trebuie să avem gânduri pozitive; nu mi-a făcut niciun fel de teorie, ci mi-a zis aşa: „Zici în gând, Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul”, lipeşti de respiraţie rugăciunea, în felul următor:

între respiraţii zici „Doamne”, trăgând aerul în piept, odată cu asta zici „Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu” şi dând aerul afară din piept, odată cu asta zici, „miluieşte-mă pe mine, păcătosul”. Atât mi-a spus, despre altceva nu mi-a spus nimic. Am mai vorbit noi de una, de alta, am plecat, mi-am văzut de scoală, am făcut liceul, am făcut Teologia şi după unsprezece ani m-am făcut călugăr. Deci, înainte cu unsprezece ani de a mă face călugăr, ştiam rugăciunea cu care se mântuiesc călugării şi foloseam rugăciunea cât o puteam folosi. Interesant, însă, că Părintele nu mi-a dat directiva să iau legătura cu vreun practicant al rugăciunii, cu vreun duhovnic, cu cineva care să mă îndrumeze, doar mi-a spus să mă angajez la rugăciune. Nu mi-a spus cât să zic, de câte ori să zic, cât timp să stau în rugăciune, să am o pravilă cât timp să zic rugăciunea, dar s-o zic. Bineînţeles că mi-am văzut de treabă, nu m-am gândit niciodată că trebuie să o fac cu exclusivitate, dar am ştiut de rugăciune şi de câte ori îmi aduceam aminte ziceam: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul”, cum m-a învăţat părintele: între respiraţii; „Doamne”, trăgând aerul în piept: „Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu”, dând aerul afară: „miluieşte-mă pe mine, păcătosul”. Bineînţeles nu e absolut necesar să se facă aşa, dar aşa m-a învăţat părintele, eu aşa am făcut.

Îmbunătăţirea sufletului

Şi am început să mă ocup de chestiunea mea personală, de îmbunătăţirea sufletului meu, o îmbunătăţire care nu se poate realiza altfel decât ocupându-te de tine însuţi.

Întâi trebuie să desfiinţezi negativele din tine, câte sunt, de unde sunt, de unde le-ai moştenit, toate astea trebuie desfiinţate. Cum le poţi desfiinţa? Păi nu le poţi desfiinţa altfel decât cerând ajutorul lui Dumnezeu, pentru că mântuirea nu ţi-o realizezi tu, ci mântuirea ţi-o realizează Dumnezeu, împreună cu tine, adică mântuirea e cum e cultura: nu poţi avea cultură, dacă nu te ocupi de cultură.

Tot aşa e şi cu credinţa, dacă te ocupi de credinţă, ai credinţă, dacă nu te ocupi de credinţă, n-ai credinţă, îţi scade şi credinţa, câtă o ai.

Şi am început să răscolesc prin mine, şi am început să-mi dau seama: domnule, stai puţin că duc încărcături. Eu, de fapt, nu ştiam atunci câte am ştiut după aceea şi câte mi-am explicat după aceea.

Îmi veneau tot felul de gânduri străine, tot felul de gânduri cu care nu m-aş fi putut prezenta 88

Oriunde şi oricând. Căci aşa le spuneam eu, la tineri în special, când am început să spovedesc şi mă întrebau anumite lucruri, le spuneam că acelea sunt gânduri bune pe care le poţi scoate la iveală oriunde şi oricând, şi dacă nu-s aşa, înseamnă că ceva nu-l în regulă, că ceva nu-l bine. Şi am constatat eu tot felul de gânduri şi expresii şi fel de fel, şi mizeria din suflet câtă o poate avea cineva de vârsta mea, de agoniseala pe care o aveam eu atunci, din mediul în care eram, din trecut şi din prezent, mă rog, toate lucrurile acestea se cumulează. Pentru că omul zice: mă uit, de exemplu, mă uit la un film necuviincios; bun, te uiţi, dar după aceea îl derulezi tu în tine, acela s-a terminat şi începe în tine. Şi atunci înseamnă că dacă nu-ţi păzeşti simţurile şi nu te păzeşti de răutatea câtă o poţi avea în suflet, te chinuie răutatea şi te chinuie impresiile, şi tu zici că eşti stăpân şi că: „Păi da, eu pot să citesc orice carte că nu mi se întâmplă nimic". Nu ţi se întâmplă pentru că nu ştii că ţi se întâmplă, de aceea nu ţi se întâmplă, dar dacă te cercetezi, vezi tu că ţi se întâmplă!

Că zic către unul: „Mă, să te duci la biserică duminica". Zice, „Părinte, eu m-aş duce dar dumneavoastră nu ştiţi câte spurcăciuni duc eu în minte în biserică, când mă duc la biserică!" şi am zis: „Nu-l nimic, cu ele cu tot să te duci la biserică". De ce? Pentru că altfel nu se pot rezolva.

Lucrurile se rezolvă prin Dumnezeu, nu le rezolvăm noi.

Şi cum zic, am început să răscolesc prin mine, cu rugăciunea, adică eu nu ştiam, ziceam „Doamne, Iisuse Hristoase" şi hop! Apăreau gândurile rele. Mă gândeam, domnule, poate că cu toată lumea se întâmplă aşa, numai că oamenii nu spun, după cum nu spuneam nici eu. Şi m-a ajutat foarte mult, s-a limpezit încet, încet sufletul, dar nu ştia nimeni să-mi spună; eu, de fapt, nici n-aveam pe cine să întreb, căci părintele nu a zis să întreb pe cineva; şi eu cred că părintele n-a zis să întreb, şi pentru motivul că ştia că nu am pe cine întreba. Dacă vrei să întrebi pe cineva, pe cine să întrebi, pe acela care nu ştie, nici n-a auzit de lucrul acesta? Pe acela care nu face? Cum să-l întrebi, el nu ştie nimic.

Şi să ştiţi, uite-s la vârsta mea de şaptezeci de ani, eu declar, acum, aici, în Franţa, că eu încă n-am întâlnit un om, despre care să fiu sigur că-l isihast. Am auzit că cutare are rugăciunea minţii; erau presupuneri că cutare este răpit la cele sfinte. De exemplu, părintele Serafim, de la noi de la mănăstire, era un om absent, în general din

lumea asta, dar nu era absent pentru că era prezent în cer, era absent pentru că era absent şi gata. Şi unii ziceau: „A, păi nu, că părintele Serafim, zice, e cu gândul în lumea cealaltă, de aia e aşa”. Eu să ştiţi că l-am apreciat foarte mult pe părintele Serafim. Dar nu l-am apreciat pentru lucruri pe care nu le avea. Adică am căutat să fiu realist în toate privinţele. Dacă m-am dus şi am întrebat pe cineva despre rugăciunea de toată vremea, despre rugăciunea minţii, de obicei, cei pe care i-am întrebat mi-au spus ce puteam să ştiu şi eu de oriunde din cărţi. Dacă l-am întrebat pe Părintele Cleopa, mi-a spus că cutare de la Valaam nu ştiu ce spune, acela nu ştiu ce spune, pe acelea le găsec în cărţi domnule, pe mine mă interesează o experienţă vie a omului, cum e cu treaba aceasta. Că spune Sfântul Grigorie de Nyssa aşa, că celălalt scrie aşa, asta pot citi eu singur în carte, dacă-l vorba de informaţii, să zicem teologice. Pe mine mă interesează experienţa, uite, eu dau o experienţă personală acum: că omul se întâlneşte, înainte de a se întâlni cu Dumnezeu, se întâlneşte cu mizeria din el. Dar să nu-l fie frică, pentru că lucrurile acestea toate se rezolvă, dar se rezolvă dacă stărui. Dacă eşti nepăsător, dacă mai adaugi altele, bineînţeles că nu se rezolvă.

După aceea sunt unii care zic că trebuie să ajungi la nişte performante: trebuie să ajungi să zici întruna, într-una „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul”, că trebuie să ai tot timpul mintea mai presus de lumea asta, tot timpul mintea la Dumnezeu. Eu sunt de acord cu treaba asta, dar nu ştiu cine e acela care poate avea tot timpul mintea la aşa ceva. Aş vrea să ştiu, să-l cunosc şi eu şi să am convingerea, nu numai să-mi spună el. Eu, de exemplu, fac o rugăciune să zicem şi mi se duce mintea la un om cumsecade şi mă rog la Dumnezeu pentru el şi nu-mi pare rău că mi s-a dus mintea la un om cumsecade, sau la un prieten. Sau îmi aduc aminte de o poezie faină şi o zic şi zic: „Doamne, aşa-l că-l faină?”. Bineînţeles, în particular, nu când sunt cu 89

Nişte oameni. Deci, sunt nişte lucruri care trebuie avute în vedere şi bineînţeles că lucrurile progresează, dacă eşti ocupat de tine însuţi. Însă unde se ajunge?

Rugăciunea de toată vremea

Acum de exemplu, sunt preocupări de astea pentru isiham, şi la noi în ţară, şi studenţii, te întreabă întotdeauna cum e cu rugăciunea de toată vremea, la ce performante se ajunge, cum e cu lumina de pe Tabor, cum e cu asta, cum e cu cealaltă? Bineînţeles că le spui

totdeauna ce poţi să le spui, dacă n-ai ajuns pe Tabor, nu poţi să ştii ce-l pe Tabor. Dar noi ne rugăm şi zicem: „Strălucească şi nouă păcătoşilor, lumina Ta cea pururea fiitoare, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Dătătorule de lumină. Slavă Ţie!” Noi cerem lucrul acesta. Dar când putem să spunem că am intrat în lumină şi că am rămas în lumină? Am putea să spunem când am putea ajunge la experienţa Sfântului Simion Noul Teolog, care în legătură cu lumina aceasta şi cu Dumnezeu Lumină, a lăsat un imn din imnele dragostei, care are următorul cuprins:

„Cum de foc eşti ce ţâşneşte şi eşti val răcoritor?
Cum de arzi, şi-alini îndată, cum mă faci nemuritor?
Cum de faci din vameşi îngeri, şi-ntunericul lumină?
Cum de scoţi din iad, şi cum de curăţeşti pe cei din tină?
Cum tragi bezna în lumină, cum de noaptea o cuprinzi?
Cum de mă prefaci cu totul, inima cum o aprinzi?
Cum te împreuni cu robii, fii ai Tatălui de-l faci?
Cum de-l arzi de dor rănindu-l, cum de iarăsi îi împaci?
Cum de rabzi şi suferi, Doamne, cum nu răsplăteşti îndată?
Cum de vezi cele ce-n taină numai ţie ti se-arată?
Cum fiind aşa departe, vezi ce facem fiecare?
Doamne, robilor Tăi dă-le îndelunga Ta răbdare”.

Bine, dar acestea sunt nişte experienţe ale Sfântului Simion Noul Teolog, eu pot să zic cuvintele astea, dar dacă nu le şi simt puterea, înseamnă că spun cuvintele altuia aşa cum facem noi, de pildă, când ne rugăm, când spunem rugăciunile din psalmi sau rugăciunile noastre, zicem de exemplu:

„Cât de minunate sunt lucrurile tale Doamne, toate cu înţelepciune le-ai făcut” şi de fapt cuvintele astea sunt nişte cuvinte exterioare pe care le-au zis alţii şi le zicem şi noi. Or, în rugăciune trebuie să te identifici cu ceea ce zici până la aşa măsură, încât să nu mai poţi gândi altceva. Să te minunezi de Dumnezeu, cum ar zice Sfântul Isaac Sirul: „Încă n-a cunoscut pe Dumnezeu cel ce nu se minunează de Dumnezeu”. Gândiţi-vă ce diferenţă mare este între un om ce se minunează de Dumnezeu şi care rămâne cumva încleştat în gândul la Dumnezeu, cum ar zice Vasile Voiculescu, în poezia Colind:

„Nu dorm, ci încleştat de grea minune
Stau în mută rugăciune.
Să mă mişc nu se cuvine.

Căci cu harul care vine.
Raiul tot se află-n mine”.

În realitate lucrurile au un rost al lor şi noi ne gândim la lucruri la care poate Dumnezeu nu vrea să ne ducă în lumea asta. De exemplu, cum e cuvântul acela al Sfântului Simion Noul Teolog pe care l-am pomenit, sau al Sfântului Isaac Sirul că pe Dumnezeu îl cunoşti numai atunci când te minunezi de Dumnezeu. Dar noi trebuie să ştim că nici pe Tabor nu au fost toţi Apostolii. Din doisprezece au fost trei. De ce trei? Pentru că atâţia a dus Domnul Hristos pe Tabor. Puteau să fie şi mai mulţi de doisprezece, şi din cei şaptezeci. N-avem de unde să ştim noi tainele lui Dumnezeu. Ceea ce ne interesează pe noi este să ne angajăm spre binele nostru şi spre binele altora. Pentru că să ştiţi, că după ce ţi se limpezeşte mintea, toate le vezi altfel. Şi natura o vezi altfel, o vezi făptura lui Dumnezeu. Dar noi nu putem renunţa la viaţa liturgică, la Sfintele Taine, la Sfânta Euharistie, la Sfânta Liturghie, la rânduielile Bisericii cu gândul că înlocuim aceasta cu rugăciunea de toată vremea. Rugăciunea de toată vremea de fapt, nu este o formulă pe care o repeţi. Formula aceasta.

„Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul” este o rugăciune care te ajută, dar care nu înlocuieşte. Gândiţi-vă, de pildă, la o alcătuire de la Sfântul Maslu, poate v-a pus-o cineva în atenţie: „Pe tine Preacuratul palat al Împăratului ceresc, ceea ce eşti mult lăudată, te rog curăţeşte mintea mea cea întinată cu tot felul de păcate, şi-o fă locas înfrumuseţat al Treimii celei Dumnezeieşti, ca să laud şi să măresc puterea ta şi mila ta cea nemăsurată, fiind mântuit eu, netrebnicul, robul tău”. Pe aceasta nu o poţi înlocui cu o altă rugăciune, ori o zici pe asta, ori nu o mai zici, căci n-ai alta de înlocuit. Rugăciunea: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul”, te ajută să te supraveghezi, să te priveghezi pe tine. De câte ori trebuie să zică cineva către Dumnezeu, miluieşte-mă, ca să-l miluiască Dumnezeu? De exemplu, mie nu mi-e frică, că mă voi duce dincolo, în lumea cealaltă, şi o să stau în faţa lui Dumnezeu, în faţa Mântuitorului, şi o să zic: „Doamne, miluieşte-mă”, căci nu cred că o să pot să zic altceva în faţa Mântuitorului decât: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul”. Şi asta am zis o viaţă întreagă, şi asta o zic, şi mă gândesc că nu va zice Domnul Hristos: „Da, ai putut s-o mai zici de vreo două milioane de ori şi n-ai zis”. Sigur! De ce? Pentru că asta nu este o

chestiune cu care sunt dator, este o chestiune care mă ajută. Cât? Cât faci, atât te ajută. Cât zici, atât ai. La ce se ajunge cu vremea? Am pomenit de cuvântul Sfântului Simion Noul Teolog. Acolo ar trebui să se ajungă. Să-L vezi pe Dumnezeu, un foc care ţâşneşte şi să-L vezi val răcoritor, să-L vezi pe Dumnezeu cuprinzând întunericul, să-L vezi pe Dumnezeu lucrând în viaţa ta, să-L vezi pe Dumnezeu răbdând răutăţile tale, şi aşa mai departe, toate astea să le ai, şi ţi se luminează mintea cu vremea, dar până atunci te întâlneşti cu mizeria din tine, te întâlneşti cu acumulările negative, cu impresiile, interpretezi impresiile în sens negativ, le cuprinzi în sufletul tău într-un fel sau altul şi apoi se ajunge la ceea ce poate ajunge omul.

Ceea ce trebuie să urmărim noi când e vorba de isihasm, de liniştire, de isihie, este de fapt să ni se limpezească sufletul, să putem sta în faţa lui Dumnezeu. Când a fost nevoie să iau de la Mitropolit aprobare să fac Teologia nu a fost de acord, adică el nu a fost de acord de fapt, nu să nu fac Teologia, dar a fost un concurs de împrejurări, care m-a defavorizat pe mine. Pentru că eu am avut un gând principal, şi în loc să spun gândul secundar, am spus gândul principal. Şi atunci Mitropolitul, bineînţeles că şi eu dacă eram Mitropolit tot aşa făceam, i-am zis că vreau să mă fac preot, şi atunci Mitropolitul a zis: „Nu se poate”.

Zice: „Să ai lumină în suflet”. Asta este lucru important, să ai lumină în suflet. Or, lumina din suflet o aduce rugăciunea, preocuparea aceasta de a sta în faţa lui Dumnezeu, de a te şti în faţa lui Dumnezeu, de a ţine seama de Dumnezeu, de a te raporta la Dumnezeu, legătura cu Dumnezeu nu-l o simplă modă: „Uite, e fain că ne întâlnim, că e bine, e fain că suntem de un gând”. Nu numai atâta, ci conştiinţa că noi suntem călăuziti de Dumnezeu, că Dumnezeu e viaţa noastră, că viaţa noastră e ascunsă cu Hristos în Dumnezeu, cum zice Sfântul Apostol Pavel, că există o unire între omul de rând şi Dumnezeu care-l milostiv şi iubitor de oameni.

Eu am scris undeva, am ţinut în mai multe locuri o conferinţă intitulată „Dumnezeul meu”, cum văd eu pe Dumnezeu, ce cred eu despre Dumnezeu, cum e Dumnezeul meu. Pentru că fiecare om are o idee a lui despre Dumnezeu. Goethe spune: „Wie einer ist, se ist sein Gott, darum ist der Gott se oft zum Spott” (Cum este cineva, aşa este şi Dumnezeul său, de aceea Dumnezeu este batjocorit atât de des), cum e cineva, aşa e şi Dumnezeul său. Ideea despre Dumnezeu este o idee

foarte felurită. De ce? Pentru că oamenii sunt foarte, foarte feluriti. Şi atunci trebuie să avem o idee corespunzătoare, bineînţeles bazată pe Evanghelie, bazată pe Scriptură, bazată pe credinţa noastră.

Toate lucrurile acestea se realizează interior, în măsura în care ţi se limpezeşte sufletul. Dacă nu ţi se limpezeşte sufletul, vezi tulburarea din suflet, nu vezi pe Dumnezeu în lumina cunoştinţei de Dumnezeu.

„Răsărit-a lumii, lumina cunoştinţei".

Stimaţi ascultători, după ce te angajezi la rugăciunea aceasta, nu se poate spune după câtă vreme, dar angajându-te şi interesându-te de tine însuţi, având jenă fată de gândurile negative, căutând să-l slujeşti lui Dumnezeu, căutând să înmulţeşti gândurile pozitive, şi zicând „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul", ajungi cu ajutorul lui Dumnezeu să ai şi nişte bucurii pe care nu ţi le poate da nimeni din lumea aceasta, nimic din lumea aceasta, decât Dumnezeu. Bucuriile acestea sunt bucuriile rugăciunii de toată vremea. Eu de aceea insist pe cât pot şi-l îndemn pe oameni să spună mereu: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul", dar nu cu exclusivitate. Adică, rugăciunea aceasta cu care se mântuiesc călugării o pot folosi toţi credincioşii, şi e bine să o folosească toţi câţi ştiu de ea, dar nu toţi ajung să o ştie. Câţi oameni din câţi întâlnim noi ar putea să ştie despre rugăciunea aceasta, ar putea s-o folosească, şi s-ar sili s-o folosească? Însă cineva care se angajează la rugăciunea aceasta, la alte rugăciuni, la toată viaţa liturgică, la asceza Bisericii, la post şi la tot ce cere Biserica, cine se sileşte pentru aceasta, cu ajutorul lui Dumnezeu, ajunge la limpezirea sufletului, ori că este călugăr, ori că nu este. Cum spunea părintele Arsenie: „Nu toţi cei din lume se prăpădesc, nici toţi cei din mănăstire se mântuiesc". Asta e realitatea!

Deci, rugăciunea asta e de mare, mare importantă şi aduce satisfacţii sufleteşti şi bucurii pe care nu ţi le poate da nimeni din lumea aceasta. Eu am avut experienţa aceasta şi dau mărturie despre ea.

Eram elev de liceu în Timişoara, mergeam la scoală, şi cam o jumătate de oră făceam de la internat până la scoală. De câte ori mergeam singur, de dimineaţă ziceam: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul" şi simţeam o bucurie, de parcă mă ridica cineva pe sus. Gândeam că nici nu mai pot suporta

mai multă bucurie. aşa că eu recomand din toate puterile mele rugăciunea aceasta, cât o pot face oamenii în condiţiile lor, pentru că nici eu nu m-am gândit niciodată să fac performante. Eu m-am ţinut de ceea ce se spune la slujbă:

„Toată viaţa noastră, lui Hristos Dumnezeu să o dăm". De asta m-am ţinut, şi am zis: „Nouă ni se cere o viaţă înnoită, o viaţă după voia lui Dumnezeu", şi dacă trăim viaţa aceasta cu rugăciune ne ajutăm. Bineînţeles că rugăciunea aceasta: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul", nu-l decât o rugăciune de cerere, deci nu e forma cea mai înaltă a rugăciunii. Noi ar trebui să ajungem la rugăciunile pe care le rostim în edonisele Sfintei Liturghii, de exemplu: „Că Sfânt eşti Dumnezeule şi ţie mărire înălţăm", „Că bun şi iubitor de oameni Dumnezeule eşti şi ţie mărire înălţăm", „Că Tu eşti sfinţirea noastră şi ţie mărire înălţăm", „Că al Tău este a ne milui şi a ne mântui şi ţie mărire înălţăm", „Că Dumnezeul milei şi al îndurărilor şi al iubirii de oameni eşti şi ţie mărire înălţăm". Când ajungem la conştiinţa aceasta, nu la formule de rugăciune, ci la conştiinţa că lucrurile acestea sunt realităţi, şi sunt de fapt realităţi pentru noi, atunci se schimbă toată viaţa interioară, şi atunci ajungi la linişte, la isihie, la isihasm. Fără asta nu 92

Poţi ajunge, cât ai vrea să ajungi, căci nu se poate. Bineînţeles că oamenii de rând nu pot să fie prea mult preocupati de lucrul acesta, dar cât pot, e bine să fie.

Eu m-am trezit într-un sat de oameni credincioşi, sat care acum nu mai există, dar nu că l-a dărâmat cineva cu buldozerul, nu, s-a dărâmat singur. S-a dărâmat că nu-l mai interesează pe oameni ce-l interesa odinioară, că nu mai ştiu de Dumnezeu, că nu mai ştiu de Maica Domnnului, că nu mai ştiu de rugăciuni de dimineaţă, că nu mai ştiu de rugăciuni de seară, că nu mai ştiu de rugăciuni la masă, că nu mai ştiu de atâtea şi atâtea lucruri care ştiau; atunci erau lucruri pe care oamenii le făceau fără întrerupere şi fără sminteală. Că se ştia, bagi pâinea în cuptor, cum zice Nichifor Crainic:

„Când pâinea-n cuptor semăna cu arama.
Bunica şi mama
Scoţând-o sfielnic cu semnele crucii.
Purtau parcă moaşte cinstite şi lucii
Iar pâinea – aburind cu dulce miros
Părea că e fata lui Domnul Hristos".

Era conştiinţa aceasta. Ne spuneau ai noştri: „Mă, nu faceţi fărâmituri de pită că-l obrazul lui Dumnezeu pe grâu”. Era conştiinţa aceasta care circula. Acum bineînţeles că dacă cumperi pâinea de la prăvălie şi n-o mai faci tu, nu-ţi dai seama câtă trudă trebuie să facă omul până când are pâinea pe masă. Dar realitatea este că noi am trăit în copilăria noastră, cel puţin unii dintre noi, în condiţii cu totul altele, care acum nu mai sunt, pentru că s-a schimbat în general lumea. Dar e rău că s-a pierdut şi credinţa, nu numai că s-a schimbat, că dacă se schimba spre bine, nu era niciun bai.

Mi-aduc aminte de ai mei, bunica mea zicea când avea un gând deosebit: „Mi-a adus Dumnezeu în gând”. Ei, uite, lucrul acesta trebuie să-l urmărim şi să-l avem în vedere când zicem: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul”, să ne dea Dumnezeu gânduri bune. Să se înmulţească gândurile bune din minte, să avem gânduri sfinte, gânduri curate, gânduri luminate. Să avem astfel de gânduri, asta înseamnă isihasm.

Despre isihasm

Acum, stimaţi ascultători, cât priveşte isihasmul, neo-lsihasmul, să zicem aşa, căci de asta era vorba, preocupare sau idee de isihasm, de liniştire, de rugăciune, e mai multă acum în ţara noastră, în România decât era odinioară, sunt mai multe preocupări şi de Filocalie, deşi eu am întâlnit oameni, de exemplu, care au făcut un festival „Filocalia” şi până la urmă n-au ştiut ce autori sunt cuprinşi în primul volum din Filocalie. Nu-l destul, dar în orice caz există mai multă preocupare: gândiţi-vă, douăsprezece volume de Filocalie, să le ai în faţă, să poţi să le citeşti, nu e puţin să poţi să le citeşti pentru că sunt mii de idei şi dacă sunt mii de idei, n-ai cum să le ţii minte decât dacă le studiezi.

Din câte gânduri sunt în Filocalie, ţi se implântă unele în minte. De exemplu eu, când am citit prima dată Filocalia, m-am întâlnit cu nişte gânduri care mi-au rămas pentru toată viaţa, de exemplu, de la Sfântul Marcu Ascetul: „Când îţi aduci aminte de Dumnezeu, înmulţeşte rugăciunea, ca atunci când îl vei uita, Domnul să-şi aducă aminte de tine”. aşa mult mi-a plăcut mie cuvântul acesta!

E ceva extraordinar! Ceva asemănător ştiu de la părintele Placide Deseille, poate unii îl cunoaşteţi, care fiind la Sfântul Munte şi trecând pe la noi mi-a spus că la Sfântul Munte este un cuvânt care zice aşa: „La Dumnezeu să te gândeşti ca la Dumnezeu nu ca la om, şi să-L respiri pe Dumnezeu cum respiri aerul”. E foarte important aşa, adică

lucrurile se leagă unele de altele şi dacă eşti proecupat, îţi dă Dumnezeu în minte fel de fel de gânduri bune, mai scoţi şi tu la iveală nişte gânduri cum a scos părintele Arsenie că: „În mintea strâmbă şi lucrul drept se strâmbă”. Păi, acesta e ca din Filocalie! „În mintea strâmbă şi lucrul drept se strâmbă”, vrei să faci lucru drept, întâi îndreaptă mintea, că dacă nu, mintea îţi strâmbă lucrul drept. Sunt aşa multe lucruri, dar mie îmi pare rău că lucrurile acestea sunt lucruri pe care eu personal, dacă nu eram la mănăstire, degeaba mă puneaţi să vă spun acum ceva de neo-lsihasm, căci nu ştiam nici de isihasm, numai târziu am aflat eu de treburile acestea. Şi când m-am dus la Teologie şi le-am spus la colegi cum e cu

„Doamne Iisuse”, ziceau: „Te rătăceşti dacă nu ai un îndrumător”; mă gândeam: bine, dar atunci înseamnă că rugăciunea nu are nicio eficientă, adică eu cer de la Dumnezeu să mă ajute şi când colo îmi trebuie un om ca îndrumător. Dar nu-mi trebuie! Dumnezeu să mă ajute, şi mi-ajută Dumnezeu, mă ajută trimiţându-mi omul dacă e necesar. Dar eu vă spun încă o dată: eu încă nu am conştiinţa, acum la şaptezeci de ani, că m-am întâlnit cu cineva care are rugăciunea de toată vremea şi care este un adevărat isihast. Nici în tară, nici în altă parte, câţi oameni am cunoscut.

Eu nici nu cer lucrul acesta, pentru că, în definitiv, fiecare om se angajează la viaţa spirituală cu măsurile lui şi cu capacitatea lui şi realizează cât poate el realiza şi cât îi ajută Dumnezeu să realizeze şi atâta tot. Dar se mai face şi ceva reclamă în legătura cu unii cu alţii, însă realitatea este că fiecare avem măsurile noastre şi Dumnezeu să ne ajute şi să ne dea gânduri bune, să înmulţească gândurile bune, să înmulţească luminile din gând şi atunci, dacă nu există alţii isihaşti, o să fim noi cât o să putem să fim şi binecuvântarea lui Dumnezeu va fi peste noi, că, zice Sfântul Ion Scărarul, dacă nu te rogi, se împuţinează rugăciunea şi e mai puţin bine şi în lumea aceasta.

Se zice că la Dragomima se ducea câte un frate şi zicea către un părinte de acolo: „Părinte, am venit şi eu aici, la mănăstire”. Şi părintele zicea: „Bine frate, bine c-ai venit, că abia s-o înmulţi rugăciunea” şi după ce stătea cât stătea, zicea fratele: „Părinte, m-am socotit să nu mai stau pe aici”.

Iar părintele răspundea: „Du-te frate, că abia s-or împuţina ispitele”.

Trebuie să ştim, totuşi, că înmulţind rugăciunea, înmulţim

binele. Dacă se renunţă la rugăciune, la slujbă, la Liturghie, la Euharistie, la toate cele necesare, se slăbănogeste firea, şi degeaba vrei să fii altfel, că nu te poate nici convinge, nici învinge nimeni.

D-apoi ce să vă mai spun? Asta este, nu v-am prezentat neo-lsihasmul românesc, pentru că, de fapt, preocupări de isihasm există, oamenii caută să facă ceva, însă nu putem să spunem că în cutare loc sunt unii şi alţii care au realizat ceva sau cât au realizat, Dumnezeu îi ştie pe toţi, El are robii lui ascunşi, noi nu ne putem lăuda cu alţii. Să dea Dumnezeu să putem să stăm în faţa Lui cu realizările noastre. Şi atunci dacă nu o să fie alţii, o să fim noi şi tot o să fie cineva. Că vom fi cu performante, că vom fi fără performante, asta e altă treabă. Dumnezeu ne primeşte cum suntem.

Să ştiţi că mie totdeauna mi-a plăcut Evanghelia pentru realismul ei. Niciodată nu m-am gândit cum zic unii: „A, păi dacă n-ai credinţă destulă, nu-ţi dă Dumnezeu". Nu se ştie, îţi dă Dumnezeu după credinţa pe care o ai. Important este să te angajezi cu credinţa pe care o ai. Tatălui fiului lunatic nu i-a spus: „Dacă n-ai destulă credinţă, n-am ce-ţi face". Dimpotrivă, l-a ajutat cu credinţa câtă a avut-o. „De poţi ceva, ajută-ne nouă, fie-ţi milă de noi, cred Doamne, ajută necredinţei mele" (Mc. 9, 22 – 24) şi tot l-a ajutat Domnul Hristos. Important este să ţinem de Dumnezeu, să nu ne răzleţim de Dumnezeu şi dacă nu ne răzleţim şi dacă folosim mijloacele acestea, rugăciunea aceasta, „Doamne, Iisuse" şi alte rugăciuni; să ştiţi că eu nu sunt numai pentru rugăciunea aceasta, „Doamne, Iisuse", 94

Se pot spune şi alte multe rugăciuni, rugăciuni liturgice, şi în trecut şi în Pateric, dacă cauţi, găseşti şi alte rugăciuni cu care s-au mântuit oamenii. De exemplu, Sfântul Ioanichie zicea: „Nădejdea mea este Tatăl, scăparea mea este Fiul, acoperământul meu este Duhul Sfânt, Treime Sfântă mărire Ţie", aceasta era rugăciunea lui. Şi noi putem zice cuvinte din psalmi, nu trebuie neapărat, tot timpul să zicem „Doamne, Iisuse", putem să zicem: „Mare eşti Doamne şi minunate sunt lucrurile Tale şi niciun cuvânt nu este de ajuns spre lauda minunilor Tale", putem să zicem: „Cât de minunate sunt lucrurile Tale Doamne, toate cu înţelepciune Le-ai făcut", putem să zicem: „Slăvescu-Te că sunt minunat întocmit" şi altele şi altele, câte ne pot veni în minte, să le zicem. „Pe Tine Te lăudăm, pe Tine bine Te cuvântăm, Ţie îţi mulţumim, Doamne şi ne rugăm Ţie Dumnezeului nostru", „De tine se bucură ceea ce eşti plină de dar toată făptura, soborul îngeresc şi

neamul omenesc; ceea ce eşti biserică sfinţită şi rai cuvântător, lauda fecioriei din care Dumnezeu s-a întrupat şi prunc s-a făcut, Cel ce este mai înainte de veci. Căci braţul tău scaun l-a făcut şi pântecele tău mai desfătat decât cerurile au lucrat. De tine se bucură ceea ce eşti plină de dar toată făptura, mărire ţie". Ei, dacă le ştii, le zici, dacă nu, nu le zici. Eu de obicei când spovedesc pe cineva întreb: „Ştii să zici «Cuvine-se cu adevărat»?" De ce? Pentru că atunci când m-am spovedit eu la Părintele Arsenie, el a zis

„Cuvine-se cu adevărat" după ce mi-a dat dezlegarea. Şi Prea Sfinţitul Lucian, care e acum la Tomis, la Constanta, când a fost Episcop vicar la Sibiu, ne punea pe noi să zicem „Cuvine-se cu adevărat" şi după aceea ne dădea dezlegarea. Şi m-am învăţat şi eu aşa şi întreb pe oameni: ştii să zici „Cuvine-se cu adevărat"? cu ocazia aceasta verific dacă cunosc rugăciuni către Maica Domnului.

„Ştii să zici Cuvine-se cu adevărat?". Zice, ştiu. Zic eu, zii! Face: „Cuvine-se cu adevărat". Şi vine odată o femeie şi zic: ştii să zici Cuvine-se cu adevărat? Ea zice: „ştiu". Eu zic, zii! Ea face:

„Cuvine-se cu adevărat". Eu zic: Nici nu ştii despre ce este vorba. Ea după mine: „Nici nu ştii despre ce este vorba". Să ştiţi că noi râdem dar lucrurile acestea spun ceva despre starea noastră, despre neo-lsihasmul nostru românesc. Stimaţi ascultători, să ştiţi că eu ţin la nişte lucruri aşa din toate puterile mele, acum mai şi glumesc. În fond, asta e realitatea. Eu, de exemplu, tin foarte mult să meargă lumea la biserică, păi dacă nu vine cineva la biserică, dacă nu merge la biserică, asta îl şi întreb la spovedit: „Mergi la biserică?", „Păi Părinte, că nu prea", „Când ai fost ultima dată?", zice unul: „Numai acum opt ani". Zic eu: „Mă, dacă n-or fi trecut opt?", zice „Da, au trecut opt, când m-am cununat, atunci am fost ultima oară". În sfârşit, eu dacă nu merge cineva la biserică, pe acela la păgâni îl număr, nici n-am ce vorbi cu el. Nu că: „Las că ne înţelegem noi". Domnule, ori mergi la biserică şi după aceia vii la mine, ori de acum n-am ce vorbi cu tine. „Păi, că să vedeţi.", niciun. Mergi la biserică! Cum merg eu, trebuie să mergi şi tu. Că nu vei putea în toate duminicile, nu vei putea. Zic către unul: „Tu ce faci când nu mergi la biserică?" zice: „Mă uit la televizor". Zic:

„Ştii ce înseamnă asta? Asta înseamnă să ai televizorul în faţă şi pe Dumnezeu în spate!" Schimbă, zic acum, du-te la biserică, să ai pe Dumnezeu în faţă şi televizorul în spate. Sau îl întreb pe unul:

„Când te-ai spovedit ultima dată?" zice „Păi atunci şi atunci, ce

ştiu eu, de mult, de multă vreme".

Păi zic: „Trebuie să te spovedeşti în toate posturile!" Bine. Vine anul următor şi-l întreb: „Când te-ai spovedit ultima dată?" zice „Anul trecut în postul Paştelui". Zic: „La cine?" „La dumneavoastră".

Păi zic, „Mă nu ţi-am spus să te spovedeşti în toate posturile?". „Mi-ai spus, părinte, dar acum ce să fac?". Şi-apoi eu zic: „Acum ce să fac eu cu tine, că nu m-ai ascultat?". Nu-l destulă preocupare. Se creează şi nişte mode: sunt unii care, de exemplu, se împărtăşesc mereu; eu nu am nimic împotrivă.

Aş vrea să se împărtăşească credincioşii la toate Liturghiile dacă e vorba. Căci dacă se împărtăşesc, şi merg la slujbă. Dar nu acesta este lucrul de căpetenie. Pentru mine lucrul de căpetenie este legătura cu Dumnezeu. Dacă vrea să se întâlnească cu Dumnezeu, are posibilitatea. Or, dacă el ocoleşte lucrul acesta şi are posibilitatea să se spovedească nu numai de patru ori pe an, poate de patruzeci de ori pe an, nu am nimic împotrivă. De câte ori e nevoie să se spovedească, dar să se spovedească şi atunci să se şi împărtăşească dacă e de împărtăşit, dacă nu, să aştepte până când e vremea să se poată împărtăşi. Deci, trebuie o practică religioasă, nu ne bazăm numai pe asta că zic 95

„Doamne, Iisuse" şi cu asta am rezolvat! Îmi spune câte cineva: „Părinte, eu am văzut pe Maica Domnului". Şi el e păcătos de nu ştiu cum a putut vedea pe Maica Domnului! Zic: „Cum ai văzut-o, aşa cum o vezi în icoană?" Zice „Da". „Cum măi, vezi în icoană? Păi zic, ţi-ai închipuit icoana şi zici că ai văzut pe Maica Domnului şi gata, ce mai". Oamenii pot fi şi înşelaţi, dar noi trebuie să-l ajutăm, să-l luminăm, şi-l ajutăm şi angajându-l la rugăciunea aceasta, dar nu în locul celorlalte.

Când e duminică mergem la biserică, la Liturghie, cei care nu merg la Liturghie, pentru mine la păgâni îi număr. De ce? Adică, dacă pot ei să renunţe la câte se fac acolo, la binecuvântări şi la cuvântul lui Dumnezeu din Evanghelie, la predică şi la faptul de a cânta împreună cu îngerii:

„Sfânt, Sfânt, Sfânt, Domnul Savaot", dacă pot să renunţe la lucrul acesta, înseamnă că au renunţat într-un fel chiar la Dumnezeu. Dar omul zice: „Nu părinte, că la Dumnezeu eu nu renunţ". Păi nu renunţi conştient, dar uite că renunţi totuşi dacă tu poţi să neglijezi pe Dumnezeu. Pe Dumnezeu nu-L poţi neglija, dacă îl neglijezi să ştii că n-ai Dumnezeu. Apoi, ori ai Dumnezeu şi nu-L neglijezi, ori dacă-L neglijezi, să ştii că nu ai Dumnezeu.

Cuvânt rostit de Părintele Teofil la Villiers sur Marne, Franţa, în 18 iunie 1999

Sfântul Pantelimon – îndemn la milostivire

„Că milostiv şi iubitor de oameni, Dumnezeu eşti şi Ţie mărire îţi înălţăm: Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin”.

Înalt Prea Sfinţite Părinte Arhiepiscop Andrei, distincti părinţi şi iubiţi credincioşi, cuvintele acestea cu care mi-am început cuvântarea, se rostesc la sfintele slujbe, prin ele vorbim cu Dumnezeu şi-L spunem lui Dumnezeu-Tatăl, lui Dumnezeu-Fiul şi lui Dumnezeu-Duhul Sfânt că-l milostiv şi iubitor de oameni. Mărturisim aceasta în legătură cu Dumnezeu şi Îi spunem că Îi aducem mulţumire pentru că e milostiv şi iubitor de oameni şi Îi aducem mărire, bineînţeles, după puterea noastră şi aceasta o facem acum şi o facem totdeauna, o facem în vecii vecilor. Aducem mărire lui Dumnezeu pentru că „cu vrednicie şi cu dreptate este a ne închina Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, Treimii celei de o fiinţă şi nedespărţită”.

Aducem mărire lui Dumnezeu pentru că vrem să ne unim, de fapt, cu heruvimii şi închipuim pe heruvimi la Sfânta Liturghie tocmai pentru că aducem întreit sfântă cântare Prea Sfintei Treimi.

Aducem mărire lui Dumnezeu împreună cu îngerii când zicem „Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot, plin este cerul şi pământul de mărirea Ta”; aducem mărire lui Dumnezeu pentru că aşa se cuvine şi pentru că aşa ne îndrumă Sfânta noastră Biserică.

Şi, pe măsură ce ne apropiem de Dumnezeu, pe măsură ce începem să cunoaştem ceva din măreţia lui Dumnezeu, Îi aducem mărire lui Dumnezeu, pentru că nu putem altfel; Îi aducem mărire pentru că ştim că Lui I se cuvine toată mărirea, nu numai câtă aducem noi, nu numai câte putem noi aduce, ci toată mărirea I se cuvine lui Dumnezeu. Din această toată mărire care-i I se cuvine, noi aducem mărire lui Dumnezeu pentru că este sfânt şi iubitor de oameni, pentru că este bun şi iubitor de oameni, pentru că este milostiv şi iubitor de oameni, pentru că este Dumnezeul nostru şi Mântuitorul sufletelor noastre. Facem ce fac îngerii în cer. Aducem laudă lui Dumnezeu, pentru că laudă lui Dumnezeu aduc îngerii; aducem mărire lui Dumnezeu după puterea noastră, pentru că 96

Dumnezeu e bun şi iubitor de oameni, pentru că Dumnezeu e „Dumnezeul milei şi al îndurărilor şi al iubirii de oameni”, pentru că a

Lui este a ne milui şi a ne mântui pe noi. Pentru toate acestea aducem mărire lui Dumnezeu.

Astăzi, iubiţi credincioşi, am ales din acele cuvinte preamăritoare de Dumnezeu de la sfintele slujbe, cuvintele „că milostiv şi iubitor de oameni Dumnezeu eşti şi Ţie mărire înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin". Şi am ales acestea pentru că sfântul pe care îl pomenim astăzi, este un sfânt cu nume de milostiv. Numele lui, în limba greacă, înseamnă cel mult milostiv, cel milostiv, Sfântul Pantelimon. Ne gândim la Sfântul Pantelimon aşa cum ne îndrumă Sfânta Biserică să ne gândim. Ne gândim la numele lui de milostiv, ne gândim la faptul că e tămăduitor, ne gândim la faptul că e doctor fără de arginţi, ne gândim la faptul că e mucenic şi mare mucenic.

Toate acestea le avem în vedere şi aducem cinstire după puterea noastră şi după îndrumarea Bisericii. Sfânta noastră Biserică ne ajută să-l aducem cinstire cu cuvintele Bisericii, cu cuvintele de slujbă ale Bisericii. Îi aducem cinstire după puterea noastră, ne unim cu cinstirea pe care i-o aduce Biserica prin cuvânt, ne unim cu siântârea noastră de cinstitori ai Sfântului mare mucenic, tămăduitor, doctor fără de arginţi, Sfântul Pantelimon.

E bună cinstirea pe care i-o aducem unui sfânt prin cuvânt, e bună cinstirea pe care i-o aducem unui sfânt prin gând, e bună cinstirea pe care i-o aducem unui sfânt prin laudele rânduite de Biserică, e bună cinstirea pe care o aducem oricărui sfânt sub îndrumarea Bisericii noastre, dar, iubiţi credincioşi, cea mai de căpetenie cinstire pe care i-o putem aduce unui sfânt, este să ne asemănăm cu el.

Cum putem noi să ne asemănăm cu Sfântul Mare Mucenic Pantelimon, fără să fim doctori? El a fost doctor, a primit dar de la Dumnezeu să fie doctor şi a fost doctor fără de arginţi, adică unul care n-a umblat după averi când tămăduia şi noi, care nu suntem doctori, cum putem să fim asemenea sau măcar să urmăm ceva, din cât se poate, pe Sfântul Pantelimon, doctor fără de arginţi? Ştiţi cum, iubiţi credincioşi? Să facem noi, la puterile noastre, ceea ce ne-a datnouă Dumnezeu să facem. Vin la mine uneori oameni care îmi cer ajutorul, cer ajutorul Bisericii şi întotdeauna le spun, când lucrurile sunt mai presus de puterea noastră: cu putere omenească nu putem face nimic. Singurul lucru pe care poţi să-l faci tu, ca unul care ai necazuri, este să

rabzi necazurile şi să te rogi lui Dumnezeu, pentru că numai Dumnezeu mai poate limpezi necazul pe care îl ai.

E adevărat că Dumnezeu poate toate şi face unde crede El că trebuie făcut ceva, unele suferinţe le vindecă, pe alţii care suferă îi întăreşte să ducă suferinţa; aşa că gândurile lui Dumnezeu noi nu le ştim, ştim doar să primim ceea ce rânduieşte Dumnezeu pentru noi şi pentru a noastră mântuire şi în condiţiile noastre, să facem pentru noi şi pentru alţii ceea ce putem face.

Mă gândesc, iubiţi credincioşi, la acei patru inşi care l-au dus pe slăbănogul din Capernaum în faţa Domnului Hristos. Ei nu puteau să-l vindece, îşi dădeau seama că nu pot să-l vindece, dar, totuşi ceva puteau: să-l ducă în faţa Domnului Hristos. Sfântul Marcu Ascetul, în Filocalie, spune că Sfinţii Evanghelişti, cei patru evanghelişti, sunt închipuiţi de cei patru care l-au dus pe slăbănogul din Capernaum în faţa Domnului Hristos şi ne duc şi ei în faţa Domnului Hristos. Ne dau o putere sufletească din darul lui Dumnezeu.

Nu suntem doctori, nu suntem tămăduitori, dar mângâietori putem fi, alinători de suferinţă cu putere omenească, cu dorinţă de bine pentru cel care suferă, asta o putem face şi noi; şi dacă facem 97

Cele la măsurile noastre, face şi Dumnezeu prin noi, ceea ce nu putem face noi numai prin puterea noastră. Şi atunci, iată că suntem şi noi pe calea Sfântului Mare Mucenic Pantelimon.

Sfântul Pantelimon a fost doctor fără de arginţi, adică n-a umblat după averi şi s-a mulţumit cu ceea ce putea avea din rosturile lui şi nu cerea de la nimeni să-l plătească pentru ceea ce făcea. Spre binele lui. Putem să fim şi noi aşa, să nu umblăm după interese pământeşti când suntem de ajutor celor pe care ni-l trimite Dumnezeu în faţă.

Să ştiţi, iubiţi credincioşi, că atunci când Domnul Hristos a rânduit lucrul acesta, să iubim pe aproapele nostru, a avut în vedere pe orice om care ne vine în faţă, pe care într-un fel, Dumnezeu ni-l trimite în faţă, Dumnezeu ni-l face aproape de noi, Dumnezeu ni-l aduce lângă noi. Spunea cineva, şi pe bună dreptate, că cel mai însemnat om din lumea aceasta este omul de lângă tine, de care atârnă mântuirea ta. În Pateric se spune: „de la aproapele este viaţa şi moartea că, dacă ajutăm pe aproapele nostru, lui Dumnezeu îi slujim, dacă-l smintim pe aproapele nostru, lui Hristos greşim”.

Domnul Hristos a vrut să ne apropie de orice om. Este adevărat

că noi, de multe ori uităm că avem o poruncă de la Dumnezeu: să iubim pe toţi oamenii, chiar şi pe vrăjmasii noştri. În Sfânta Evanghelie care s-a citit astăzi, chiar la început s-au spus cuvintele: „Aceasta vă poruncesc vouă", fiţi atenţi, aceasta vă poruncesc vouă, deci nu vă îndemn aceasta sau vă dau o sugestie, nu vă dau o îndrumare ci vă dau o poruncă. „Aceasta vă poruncesc, să vă iubiţi unii pe alţii". Domnul Hristos vrea să ne iubim unii pe alţii cum ne-a iubit El pe noi, cum ne iubeşte El pe noi şi cuvintele acestea le rosteşte către ucenicii săi, pe care într-adevăr îi iubea.

Vrea Domnul Hristos lucrul acesta, să ne iubim unii pe alţii. Vin la mine unii oameni după cuvânt de folos. De la o vreme încoace, ştiţi ce cuvânt de folos le spun? „Să ne iubim unii pe alţii ca într-un gând să mărturisim". E un cuvânt de la Sfânta Liturghie. Sau le mai spun: „După aceasta vor cunoaşte oamenii că sunteţi ucenicii mei, dacă veţi avea iubire unii către alţii". Şi cine-l iubitor, e milostiv.

Sfântul Pantelimon a fost milostiv, a fost dătător de mulţumire, a dat mulţumire în jurul lui, cu minunile pe care le-a făcut şi pe care i-a dat Dumnezeu să le facă. A lucrat cu puterile pe care le-a pus Dumnezeu în el. Şi noi trebuie să facem la fel, să lucrăm la măsurile noastre, cu puterile noastre, dar, în orice caz să fim preocupati şi ocupaţi de gândul de a înmulţi iubirea.

Nu s-ar putea zice că oamenii n-au iubire şi că nu se iubesc unii pe alţii, măcar în cercuri restrânse şi în situaţii speciale, dar aceasta nu o fac după poruncă. Domnul Hristos ne dă o poruncă, să ne iubim: „aceasta vă poruncesc, a zis Domnul Hristos, să vă iubiţi unii pe alţii" şi a mai spus Domnul Hristos că cea mai mare poruncă de care atârnă toată legea şi prorocii, este porunca iubirii.

Ştim despre Sfântul Pantelimon că a fost mucenic. Ce înseamnă să fie cineva mucenic? Şi-a dat viaţa pentru preamărirea lui Dumnezeu, şi-a dat viaţa pentru credinţă. Şi a ajuns la aceasta, ştiţi de ce, iubiţi credincioşi? Pentru că s-a întâlnit cu Domnul Hristos. Nu numai că a ştiut de Domnul Hristos, nu numai că s-a gândit la Domnul Hristos, nu numai că a încercat să se apropie de Domnul Hristos, ci chiar s-a întâlnit cu Domnul Hristos. A avut atâta siguranţă în legătură cu Domnul Hristos încât a primit mai bine să moară decât să se lepede de credinţa în Hristos. Pe noi încă nu ne-a pus nimeni în situaţii din acestea, de limită, de margine. Nu ne-a pus nimeni în nişte confruntări de felul acesta. Dar ne pune totuşi Dumnezeu de multe ori la încercare,

de fapt, nu ne încearcă El pe noi, pentru că El ştie ce avem de făcut, dar ne dă situaţii în care să ne încercăm noi înşine şi să vedem unde suntem. Şi dacă ştim că Dumnezeu e milostiv şi noi trebuie să fim milostivi, şi dacă nu 98

Suntem milostivi, nu suntem ca Dumnezeu; şi dacă ştim că Dumnezeu e iubitor de oameni şi noi nu suntem iubitori de oameni ci, poate, uneori, chiar urători de oameni, nu ne asemănăm cu Dumnezeu.

Şi dacă nu facem aceasta, să-l iubim pe oameni şi să fim milostivi fată de oameni nu numai cu fapta materială, şi cu asta cât se poate, dar cu bunăvoinţa, iubiţi credincioşi, să se simtă omul de lângă noi învăluit de noi, încă nu îndeplinim porunca iubirii. Când iubeşti pe cineva, mai ales îl aduci în tine, îl porţi în tine, dacă nu-l porţi şi în tine, încă nu-l iubeşti; dacă-l tii numai în afară de tine, încă nu-l iubeşti. Or, noi trebuie să-l purtăm în noi înşine pe cel pe care îl iubim pentru că aşa e iubirea, aduce în tine.

Iubiţi credincioşi, iubirea impropriază, adică pe cel pe care îl iubeşti, îl aduce în sufletul tău şi în felul acesta se înmulţeşte şi bucuria şi fericirea, iubirea e fericire. De aceea a rânduit Domnul Hristos să ne înmulţească iubirea, ca să se înmulţească fericirea.

Nouă nu ni se cere să mărturisim pe Domnul Hristos în faţa morţii, cum a fost mărturisitor al credinţei Sfântul Pantelimon. De ce? Pentru că împrejurările nu sunt de aşa fel, dar ne cere Dumnezeu să-l mărturisim cu viaţa noastră, în toate împrejurările de viaţă, să fim buni, să fim milostivi, să fim iubitori, să fim iertători, să fim îngăduitori, să fim răbdători, să trecem cu vederea, să ne gândim la neputinţa omenească.

Părintele Arsenie Boca, Dumnezeu să-l odihnească! mi-a spus cândva un cuvânt; de fapt, nu mie ci unui părinte, pe atunci student la teologie, un cuvânt pe care eu îl socotesc cel mai important cuvânt pe care l-am auzit de la el din câte ştiu că le-a spus şi le-a scris, anume: „să ai înţelegere faţă de neputinţa omenească”. Să fim îngăduitori, să fim iertători, să fim binevoitori şi atunci suntem pe calea Sfântului Mare Mucenic, doctor fără de arginţi şi tămăduitor Pantelimon.

Iubiţi credincioşi, aşadar să nu uităm cuvintele pe care le spunem la sfintele slujbe, vorbind cu Dumnezeu: „că milostiv şi iubitor de oameni, Dumnezeu eşti şi Ţie mărire înălţăm Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor” şi mai ales să ne gândim că acest cuvânt nu este spus pentru o clipă, ci este un cuvânt

spus într-o clipă pentru veşnicie.

Să fim buni, să fim milostivi, să nu ne dăm pace până nu suntem aşa cum ne vrea Dumnezeu, ca să ne binecuvânteze Dumnezeu şi să fim şi noi miluiti cu cei milostivi, după cuvântul Domnului Hristos: „fericiţi cei milostivi, că aceia se vor milui".

Şi cu gândul la Sfântul Pantelimon să zicem: „Purtătorule de chinuri, Sfinte şi tămăduitorule Pantelimoane, roagă pe milostivul Dumnezeu ca să dea iertare de greşeli sufletelor noastre" şi când spunem cuvintele acestea să ne gândim că Sfântul Pantelimon ar putea să ne spună şi el: „urmati-mi iubirea, urmati-mi milostivirea, urmati-mi dorinţa de a ajuta şi atunci veţi fi sub binecuvântarea lui Dumnezeu, atunci veţi fi sub ocrotirea Maicii Preacurate, atunci veţi fi în rândul sfinţilor, în rândul acelor oameni care I-au slujit lui Dumnezeu şi cu care dorim să fim cu toţii în împărăţia lui Dumnezeu". Amin.

Cuvânt rostit la Mănăstireaoasa, judeţul Alba.

27 iulie 2000

Slujirea tinerilor în Biserică

Înalt Prea Sfinţite Arhiepiscop, iubiţi credincioşi, dragi tineri, sunt bucuros că am ajuns aici; sunt într-o biserică în care vin de două ori pe an, în postul Crăciunului şi în postul Paştilor. Vin invitat de Înalt Prea Sfinţitul Andrei şi de studenţi să le spun cuvânt de învăţătură, iar în această biserică vin pentru că sunt prieten cu părintele Florin Botezan, aşa că, as putea spune, aici vin pentru că mă cheamă prietenia.

Vin cu încredinţarea că sunt în prelungirea mănăstirii, chiar şi acum mă consider în prelungirea mănăstirii, într-o lucrare misionară pentru că mitropolitul care a restaurat mănăstirea din care fac eu parte, a dorit ca mănăstirea să aibă şi lucrare misionară.

Sunt, aşadar, în vederea mitropolitului ctitor şi în vederile rostului pe care îl are mănăstirea noastră, doresc să fiu de folos, să aduc lumină, să aduc bucuria, să înmulţim bucuria.

Mi-a fost dată pentru această întâlnire tema „Slujirea tinerilor în Biserică" sau altfel spus „Biserica şi tinerii".

Mă bucur întotdeauna când stau în faţa tinerilor pentru că tinerii se pregătesc pentru viaţă, au viaţa în faţă, tinerii sunt modelabili, tinerii doresc mai mult şi mai bine, au energie, au curaj, îi slujesc lui Dumnezeu prin calităţile pe care le are tinereţea.

Deci, orice tânăr în Biserică vine cu capacitatea lui, vine cu pregătirea lui, vine cu pregătirea pe care urmează să o facă în continuare, vine în Biserică cu ceea ce este şi cu ceea ce poate. Ca să-L slujeşti lui Dumnezeu în Biserică trebuie mai întâi să aparţii lui Dumnezeu, să fii al lui Dumnezeu.

Poi să-L slujeşti lui Dumnezeu în Biserică dacă eşti ucenic al Mântuitorului Hristos, dacă eşti doritor de a te depăşi pe tine însuţi, conducându-te după principiile Evangheliei. Cineva care vrea să-L slujească lui Dumnezeu, să se mântuiască trebuie să-L aibă pe Hristos mai întâi ca învăţător şi să fie ucenic al Mântuitorului.

În cartea Faptele Sfinţilor Apostoli e scris că mai întâi, în Antiohia, ucenicii s-au numit creştini (Fapte 11, 26). Nu e vorba numai despre cei 12 ucenici, nu e vorba numai de cei 70 de ucenici, ci de toţi creştinii care se numeau până atunci ucenici, şi de atunci ucenicii s-au numit creştini. Nu poate cineva să fie creştin dacă nu e ucenic al lui Hristos, dacă nu se lasă modelat de Domnul Hristos, dacă nu caută să intre în rânduiala hotărâtă de Domnul Hristos.

Dragi tineri, aş vrea să vă supun atenţiei, cu acest prilej, un cuvânt pe care i-a spus restauratorul mănăstirii noastre, care a spus aşa: „cea mai frumoasă podoabă a unui tânăr este mintea trează şi inima curată". Deci, mintea trează şi inima curată sunt cea mai frumoasă podoabă a unui tânăr.

Domnul Hristos a spus: „Fericiţi sunt cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu".

Bineînţeles că vederea lui Dumnezeu se face prin mintea trează, pentru că Dumnezeu se descoperă inimii curate, casa credinţei fiind inima curată.

În legătură cu aceasta aş vrea să aduc exemplul unui tânăr, tânărul cel bogat, un om care e cunoscut din Sfânta Evanghelie, trei din cei patru evanghelişti istorisesc cele întâmplate cu tânărul bogat.

Eram student la teologie în anul I s-au al II-lea (acum 50 de ani) când a venit la noi mitropolitul de atunci, Nicolae Bălan, la un curs. A venit vorba despre tânărul cel bogat. A cerut mitropolitul un nou Testament. I s-a dat şi el a citit din Sfânta Evanghelie de la Marcu că Domnul Hristos a privit la el, la tânăr, şi i-a fost drag de el. Am citit Noul Testament cu mult timp înainte de a fi la Teologie şi am citit despre tânărul bogat de mai multe ori dar nu m-am oprit niciodată la afirmaţia că Domnului Hristos i-a fost drag de tânărul bogat. Dar, de

atunci încoace, m-am gândit adeseori şi întotdeauna m-am gândit cu drag la omul de care i-a fost drag Domnului Hristos. Nu ni se spune de ce i-a fost drag Domnului Hristos de tânărul bogat, dar înţelegem din Sfânta Evanghelie că Domnul Hristos a privit la el după ce tânărul bogat a spus că a împlinit poruncile pe care i le-a pus în atenţie Domnul Hristos şi după aceea e scris că i-a fost drag de el. E o bucurie pentru noi să ne gândim la un om pe care Domnul Hristos l-a cuprins în inima Sa. E o bucurie să ştim că au existat oameni de care i-a fost drag Domnului Hristos în mod special şi ştiind aceasta, să ne gândim cum am putea face ca să intrăm şi noi în atenţia Domnului Hristos şi ca să-l fie drag Domnului Hristos de fiecare dintre noi. Asta înseamnă că fiecare dintre cei care vor să fie ca tânărul cel bogat să ştie ce anume cere Domnul Hristos de la el şi să facă ceea ce Domnul Hristos cere. Tânărul bogat l-a întrebat pe Domnul: „Ce să fac să moştenesc viaţa de veci?" Domnul Hristos i-a spus: „Dacă vrei să intri în viaţă păzeşte poruncile, împlineşte poruncile". Tânărul a întrebat care porunci. Domnul Hristos a zis: „să nu ucizi, să nu curvesti, să nu furi, să nu depui mărturie mincinoasă, să cinsteşti pe tatăl tău şi pe mama ta". Sunt cinci porunci din Decalog. Deci, Domnul Hristos nu i-a spus toate poruncile din Decalog, ci numai cinci dintre ele la care a adăugat, după Evanghelia de la Matei, „să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi", iar după Evanghelia de la Marcu „să nu înşeli pe nimeni". Sunt şapte porunci care trebuie neapărat împlinite şi dacă le împlinim, ne asemănăm cu tânărul cel bogat care a spus: „toate acestea le-am împlinit". Domnul Hristos a privit la el şi i-a fost drag.

Să pornim de la acest gând în formarea noastră, în modelarea noastră ca tineri. Dacă facem aşa, avem parte de viaţa veşnică.

Am spus că Domnul Hristos a pomenit doar şapte porunci, nu pentru că ajung acestea şapte dar pentru că de la acestea trebuie să pornim. Cine împlineşte aceste şapte porunci, sigur că este deschis şi pentru celelalte şi caută să le împlinească pe toate. Dar dacă cineva nu împlineşte nici măcar aceste şapte porunci, înseamnă că nu poate să intre în viaţa de veci şi nu este în situata să-l fie drag Domnului Hristos de el.

Dragi tineri, noi avem acest model în Sfânta Evanghelie şi pentru noi. Nu-l vorba numai de o informaţie, despre ceva care s-a întâmplat cândva, ci este vorba de un exemplu care trebuie urmat.

Este adevărat că tânărul cel bogat nu a putut împlini tot ce i-a

cerut Domnul Hristos sau tot ce i-a propus, dar noi nu ne putem închipui că Domnul Hristos l-a scos din inima Sa pentru ceea ce n-a putut face, ci a avut în vedere ceea ce a făcut. Cu acest prilej Domnul Hristos a spus cât este de greu pentru cei bogaţi să intre în împărăţia lui Dumnezeu. Ucenici au întrebat atunci cine poate să se mântuiască şi Domnul Hristos a răspuns: „Ceea ce este cu neputinţă la oameni, este cu putinţă la Dumnezeu". Asta înseamnă că Domnul Hristos împlineşte ceea ce omul nu poate împlini, dacă omul se angajează să împlinească ceea ce poate să împlinească.

Împreună cu tânărul cel bogat aş vrea să mai prezint un tânăr, anume acel tânăr care a avut cinci pâini şi doi peşti şi le-a oferit Domnului Hristos care, cu cinci pâini şi doi peşti a săturat mare mulţime de oameni. Domnul Hristos a primit ceea ce I-a oferit tânărul şi asta înseamnă că e bine ca orice tânăr să aibă ceva să-L ofere Domnului Hristos, ca Domnul Hristos să aibă ce să binecuvânteze. Dacă cineva se formează în felul acesta la tinereţe, în copilărie şi mai târziu, se face vrednic ca Domnul Hristos să lucreze cu el, devine colaborator al Domnului Hristos pentru împlinirea lucrurilor celor bune.

Mă gândesc în acelaşi timp la un text din Epistola Sfântului Apostol Pavel către Tit, unde e scris ceva în legătură cu ceea ce trebuie să facă bătrânii, bătrânele şi tinerii. Voi prezenta îndemnul Sfântului Apostol Pavel, în ceea ce priveşte toate aceste categorii pentru că îndemnurile lui pot fi împlinite de către toate categoriile, deci şi de către tineri. Este vorba de textul din Tit 2, 1 – 5: „Spune bătrânilor să fie treji, cinstiţi, întregi la minte, sănătoşi în credinţă, în dragoste şi în răbdare".

Vedeţi, cuvintele acestea, chiar dacă sunt adresate bătrânilor, se potrivesc foarte bine şi tinerilor. Şi tinerii trebuie să fie treji, cinstiţi, întregi la minte, sănătoşi în credinţă, în dragoste şi în răbdare. Mai departe spune Sfântul Apostol Pavel: „Spune bătrânelor să nu fie invidioase, să nu fie robite de vin prea mult şi să înveţe bine". Deci, cuvintele acestea adresate bătrânelor, femeilor bătrâne, se potrivesc foarte bine pentru toate categoriile de oameni şi pentru toţi tinerii. Să aibă în înfăţişarea lor o sfântă cuviinţă, să nu fie invidioşi, să nu fie robiti de vin prea mult şi să înveţe de bine. Şi spune mai departe Sfântul Apostol Pavel de ce anume să fie aşa, „ca să înţelepteasscă pe cele tinere, să-şi iubească bărbaţii, copiii, să fie curate, gospodine, să fie cumpătate, ca să nu fie vorbit de rău cuvântul lui Dumnezeu".

Şi, în sfârşit, se adresează şi tinerilor şi le spune: „Spune tinerilor să fie înfrânaţi”. M-am gândit că este bine să avem în vedere toate acestea la un loc, fără să ne mai gândim că unele îndemnuri sunt adresate tinerilor, altele bătrânilor, altele femeilor bătrâne, toate se potrivesc pentru tineri. Toţi oamenii, bărbaţi şi femei, trebuie să fie treji, întregi la minte, cinstiţi, sănătoti în credinţă, în dragoste şi în răbdare, să aibă sfânta cuviinţă, să înţeleptească pe ceilalţi, să fie iubitori unii faţă de alţii, să fie înfrânaţi.

Dacă ne formăm în felul acesta, suntem în stare să lucrăm pentru Dumnezeu acolo unde vrea Dumnezeu. Când mi-am început eu viaţa la mănăstire la Sâmbăta, acum 47 de ani, părintele meu duhovnic mi-a spus să mă pregătesc în aşa fel ca să lucreze Dumnezeu cu mine. Nici el, nici eu n-am ştiut atunci cum va lucra Dumnezeu în mine. Am încercat să-mi împlinesc datoria şi am simţit că Dumnezeu lucrează cu mine. Am ajuns la împrejurări de viaţă în care mi-am dat seama că eu şi nu altcineva eram cel mai potrivit om cu care a lucrat Dumnezeu atunci.

Am căutat să mă depăşesc şi să mă dăruiesc. aşa mi-a spus părintele meu duhovnic: să te depăşeşti şi să de dăruieşti; să mă depăşesc în credinţă şi să mă dăruiesc în iubire. Era ceea ce spunea Sfântul Apostol Pavel în Epistola către Galateni, că ceea ce se cere este „credinţa lucrătoare prin iubire”.

Este ceea ce spunea Sfântul Apostol Pavel în Epistola către Corinteni, „de aş avea atâta credinţă încât să mut şi munţii, iar dragoste nu am, nimic nu sunt”, n-am nicio valoare.

Deci, un tânăr care vrea să se angajeze într-o lucrare, oricare ar fi ea, în Biserică, trebuie mai întâi să se angajeze în lucrarea modelării de sine. Să-L aibă pe Domnul Hristos învăţător, să fie el ucenic al Domnului Hristos, să aibă mintea care I se supune lui Dumnezeu, în loc să discute cu Dumnezeu, să îi dea dreptate lui Dumnezeu, să facă ceea ce a făcut Simon Petru când i-a spus Dumnezeu:

„Mână la larg şi lăsaţi mrejele ca să pescuiţi” iar el a răspuns: „toată noaptea ne-am trudit şi n-am prins nimic, dar pentru cuvântul Tău, pentru că Tu zici aşa, arunc mreaja în mare” şi a scos mulţime mare de peste. De ce? Pentru că L-a ascultat pe Domnul Hristos şi de aceea a văzut minune şi minune vede oricine care se supune cu mintea fată de Domnul Hristos.

Deci, iubiţi tineri, asta este ceea ce trebuie să facă un tânăr, şi în

special un tânăr, pentru că fiecare dintre noi stă în faţa vieţii cu ceea ce suntem.

Fericitul Augustin spunea: „copilul este tatăl omului mare”. Se pare că n-ar fi avut dreptate, dar a avut pentru că din punct de vedere moral nu poate ajunge cineva mare înainte de a fi copil, deci 102

Omul mare îl moşteneşte pe copil şi-l duce mai departe prin tinereţe în cealaltă vreme a vieţii sale şi la bătrâneţe e rezumatul vieţii. Bătrânii au trecutul în spate, iar tinerii au viitorul în faţă.

La slujba Cununiei, şi slujba Cununiei se face pentru tineri, preotul se roagă pentru cei care se căsătoresc spunând: „Binevoieşte să-şi petreacă viaţa lor fără prihană, în chip ireproşabil şi să ajungă la bătrâneţi fericite cu inimă curată împlinind poruncile”. Este o rugăciune care priveşte toată viaţa şi care ţine până la sfârşitul vieţii şi cu rezultatul ei trecem în lumea de dincolo prin moarte.

Sfârşesc aceste consideraţii punându-vă în atenţie şi o urare. La noi, la mănăstire au venit doi creştini din Germania acum treizeci de ani şi ne-au spus că la o instituţie bisericească din Germania, o instituţie de ajutorare a epilepticilor, la intrare e scris aşa: „Pace celor ce vin, bucurie celor ce rămân, binecuvântare celor ce pleacă”. Nouă ne-au plăcut tare mult cuvintele acestea şi atunci ei au scris în cartea de onoare a mănăstirii: „Pace celor ce vin, bucurie celor ce rămân, binecuvântare celor ce pleacă doresc doi creştini din Germania tuturor celor ce în urma lor vor vizita această mănăstire”.

Aceeaşi urare v-o fac şi eu: pace, bucurie şi binecuvântare; este vorba de pacea pe care o dă Domnul Hristos celor curaţi la inimă, bucuria pe care vrea Domnul Hristos să o avem cu toţii, pentru că a zis: „Acestea vi le spun ca bucuria Mea să fie întru voi şi bucuria voastră să fie deplină”.

Şi binecuvântare. Binecuvântarea pe care a dat-o Domnul Hristos când S-a înălţat la cer binecuvântând pe cei ce erau de fată şi atunci ucenicii s-au închinat Domnului Hristos pentru că binecuvântarea Domnului aduce închinarea omului şi închinarea omului şi binecuvântarea Domnului aduc bucurie, bucurie mare pentru că, se spune în Sfânta Evanghelie, ucenicii s-au întors în Ierusalim cu bucurie mare şi erau întotdeauna în templu lăudând şi binecuvântând pe Dumnezeu.

Deci, pace, bucurie şi binecuvântare. Harul Domnului nostru Iisus Hristos şi dragostea lui Dumnezeu Tatăl şi împărtăşirea Sfântului

Duh să fie cu noi cu toţi totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Cuvânt rostit în Biserica Memorială Mihai Viteazul din Alba Iulia, miercuri 9 august 2000, în faţa tinerilor de la Syndesmos, ASCOR şi LTOR

Sfântul de la Sâmbătă Fagarasului

Părintele Arsenie Boca

Dacă veţi întreba vreodată un taran din satele cuprinse între Braşov, Fagaras şi Sibiu dacă a auzit de părintele ARSENIE BOCA, fata lui se va lumina ca o zi de duminica. Te va prinde de mana, te va duce în casă, arătându-ţi-l pe perete, printre icoane. În satele din Munţii Fagarasului, părintele Arsenie e un sfant. La zece ani de la trecerea lui între drepţi, magia forţei sale duhovniceşti e mai puternica astăzi ca niciodată, pilda vieţii sale – un îndreptar. Oamenii au nevoie de Dumnezeu.

Martir al Bisericii Ortodoxe, suferinţa părintelui Arsenie Boca e răscumpărata deplin de iubirea profundă a celor care l-au cunoscut. Sunt mii! De la ei începe legenda Pe mormântul părintelui Arsenie Boca iarba nu se ofileste niciodată, nici măcar în iernile cele mai crancene. În noiembrie, de ziua părintelui, e potop de lume la Mănăstirea Prislop. Mii de oameni vin aici, asculta de la un cap la altul cuvenitele slujbe de pomenire, săruta apoi crucea şi pleacă, neuitand să ia cu sine un pumn de pământ sfinţit, spre protestul vreunui preot din preajma, care îi cearta cu blândeţe: „Ajunge, oameni buni, că o să dezgoliti sicriul”.

Parca niciun duhovnic nu a fost mai iubit decât părintele Arsenie. Făgărăşenii – cel puţin – îl venerează şi îi spun, fără ocolisuri: Sfântul. Mulţi l-au cunoscut şi ştiu ce spun. Nu l-au părăsit niciodată, urmându-l de la Sâmbătă la Prislop şi de acolo, mai departe, la Drăgănescu, lângă Bucureşti. Şi acum, în vorbele făgărăşenilor amintirile dau în clocot. Parcă ar fi fost ieri: înalt, frumos la chip, cu ochi puternici şi pătrunzători, îmbrăcat în rasa alba şi vorbind cu glas tunator fiecăruia, după greutatea păcatului săvârşit: „Cati copii ai, femeie?”. „Doi”, răspundea sfioasa femeia. „Şi cu restul ce-ai făcut?”

Multe se spun despre părintele Arsenie Boca. A fost un sfant? Avea darul rugăciunii înainte-văzătoare? Ieşea el, aşa cum se zice, prin uşile ferecatuite ale celulei de la Securitate? Pe zi ce trece, oamenii care l-au cunoscut cu adevărat sunt tot mai puţini şi mai bătrâni. Te

interesează să afli adevărul, dar el aproape că nu mai contează. Exagerata sau nu, imaginea părintelui Arsenie aparţine de acum legendei.

Văzător cu duhul

Nu e uşor să scrii despre un om atât de puternic ca Arsenie Boca. Viaţa părintelui avea părţile ei ascunse, tăinuite de privirile oamenilor, aşa cum era chilia sa de pustnic de pe Valea Sâmbetei – un loc aproape inaccesibil, săpat în jgheabul unor pereţi prăpastiosi de stanca, pe care părintele sculptase chipul Maicii Domnului, transformând sălbăticia munţilor în altar de rugăciune şi meditaţie.

Dincolo de biografia sa bogata ca subiectul unui roman (licenţiat în teologie, medicina şi belle arte, închis doi ani la Canal pe motive politice, alungat de la Prislop, scos din viaţa monahala de către comunişti şi urmărit tot timpul de Securitate), părintele rămâne unul din cei mai mari duhovnici ai acestui secol. Nu întâmplător oamenii l-au urmat peste tot, nelăsându-l niciodată singur. Puţini însă l-au cunoscut cu adevărat, primind îngăduinţa de a-l sta în preajma.

„Părintele era de felul sau tăcut", îşi aminteşte taranul Ion Lupu, de 76 de ani, din Voivodeni – Fagaras. Cât timp a stat la Mănăstirea Sâmbătă, pe care a renovat-o din temelii, îl vedeam aproape în fiecare zi. Niciodată nu l-am pomenit zâmbind sau vorbind mai mult decât trebuie. Era aspru şi cu sine, şi cu ceilalţi, ascunzând de privirea oamenilor şi postul, şi rugăciunea. Da, părintele era văzător cu duhul. Când m-am dus prima oară la dansul, a trebuit să aştept vreo două zile pana să-mi vină rândul la spovedanie. Îmi lăsasem treburile neterminate acasă şi stăteam ca pe ghimpi.

Părintele m-a observat şi mi-a zis: <Du-te să-ţi vezi de joagar şi apoi întoarce-te>. În clipa aceea, am amuţit. Într-adevăr, îmi citise gândul – mintea mea era la joagar şi nu la spovedanie. Câteva luni mai târziu, când deja începuse războiul, la uşa chiliei se aduna puzderie de femei. Voiau să întrebe despre soarta bărbaţilor plecaţi pe front şi erau atât de multe, încât părintele nu mai avea timp să le asculte pe fiecare în parte. Se uita în mulţime şi, arătând cu degetul, zicea: <Tu, pune-ţi o cruce după casa. Tu, pregăteşte pachet, ca soţul tău e rănit, dar trăieşte>. Câteva zile mai târziu, femeile se întorceau la chilie, spunând: <Ai avut dreptate, părinte. E rănit, dar trăieşte>. aşa era părintele. Nici nu deschidea gura, ca el îţi şi spunea pentru ce ai venit. Îmi amintesc de un soldat care voia binecuvântarea lui înainte de a

pleca pe front. Cum l-a văzut, părintele s-a schimbat la fata şi i-a zis: <Acuma vii? Regimentul tău a plecat asta-noapte şi eşti dat dezertor>. aşa a şi fost. N-a mai apucat să ajungă la unitate, ca o patrula militară l-a arestat".

„Cine vrei să-ţi poarte crucea?"

Era părintele cu adevărat clarvăzător, cum spun toţi cei care l-au cunoscut? Ion Lupu din Voivodeni e absolut convins că aşa stăteau lucrurile. Prin post şi rugăciune, părintele ştia toate câte aveau să se întâmple. Îşi cunoştea chiar şi încercările prin care urma sa treacă. „Înainte de a fi arestat, l-am văzut într-o dimineaţă cu o mare tulburare pe chip. Ca niciodată, simţea nevoia sa vorbească despre sine şi atunci mi-a zis: <Asta-noapte, mi-am văzut în vis cămaşa de botez. Am două pete roşii pe cămaşa. Am două păcate, pe care trebuie să le plătesc în curând >. N-am înţeles nimic din vorbele părintelui. Abia după ce l-au dus la Securitatea din Braşov, am priceput de ce cu o zi înainte de arestare m-a oprit, spunându-mi: <Sa nu mai vii la Sâmbătă să mă cauţi. Dacă ai vreo trebuinţa, să strigi de acolo, ca eu te aud>. Părintele îşi cunoştea viaţa şi de aceea nu-şi pierdea niciodată calmul şi seninătatea. Închis la Cetatuie, la Braşov, securiştii au vrut să-l tunda în batjocura barba lui mare şi neagra, dar – ca un făcut – nimeni nu îndrăznea să-l atingă, speriaţi parca de privirea şi de forţa lui. Doar un ţigan, pe nume Luca, plecat chiar din satul meu, s-a oferit voluntar. Pazise porcii în Voivodeni şi acum ajunsese sublocotenent la Securitate. El l-a tuns, dar părintele l-a avertizat: <Ma, în curând ai să te bărbiereşti şi tu>. Într-adevăr, nu a trecut nicio lună de zile şi Luca a revenit în sat să păzească porcii, fiind dat afară din armata, ca apoi să moară într-un accident".

Toată lumea care l-a cunoscut mărturiseşte că se întorcea de la părintele cu o mare uşurare în suflet.

Strâmtorat de mulţime, părintele Arsenie privea peste capetele tuturor, făcând semn cu mâna şi spunând: „Vino tu, amarato, că ai rămas văduva cu 8 copii", şi femeia se pornea pe plâns că aşa era.

Dintr-o privire îi separa pe cei veniţi din curiozitate, de oamenii cu probleme grele. Nimeni însă nu pleca neintarit cu un sfat sau cu o vorbă de îmbărbătare. Chiar şi când, arar, certa pe cineva, o făcea duhovniceşte, spre mântuirea sufletului. Un bătrân i se plângea, de pildă, ca sotia îi este paralizata 105

Şi fără putere, cerându-l părintelui să o vindece, dar el l-a oprit,

vorbind ca să audă toată lumea:

„Moşule, crucea cine vrei să o poarte în locul tău?"

Din zugrav pe suflete, zugrav de biserici

Întărit intru credinţa şi cu răbdare de sfant, părintele Arsenie Boca şi-a dus la rândul lui crucea suferinţei, trecând prin iadul anchetelor şi al detenţiei, trăind apoi cu demnitate umilinţa exilului în lume, pictând 15 ani Biserica din Drăgănescu, precum spunea Nichifor Crainic, mentorul sau: „Din zugrav de suflete, iată-te zugrav de biserici. Fii fericit ca mângâi cu penelul pe cei desăvârşiţi".

Despre şederea sa la Drăgănescu se ştie parca şi mai puţin. Urmărit mereu, sacaitor, de Securitate, părintele evita sa vorbească făgărăşenilor veniţi special să-l vadă de la sute de kilometri, încercând în felul sau să-l protejeze. Era îmbrăcat simplu, ca orice mirean, având mereu o bundita în spate, din cauza răcelii din biserica, unde îşi desăvârşea opera – imnul pictural închinat lui Hristos, liturghia imaginii şi a trăirii estetice. Satenii din Drăgănescu aproape că nu-l luau în seamă. „Îi spuneam Pictorul", îşi aminteşte Gheorghe Marinescu, astăzi cel mai bătrân om din sat. „Venise la părintele Bunescu să picteze biserica şi era foarte retras. Abia acum îmi dau seama de ce întorcea spatele mulţimii, făcând cu degetul la gura – semn că e urmărit şi că nu poate să vorbească. Am stat mai mult timp în preajma părintelui, parându-mi-se un om ca oricare altul. N-am avut ochi să văd, deşi avea mare putere: îmblânzea animalele doar cu o privire şi nu puteai să-l ascunzi nimic. Îţi ştia cugetul şi gândul cel mai ascuns. Îmi amintesc cum i-a spus unui taran din Fagaras, care îşi lăsase traista cu mâncare în curtea bisericii: <De ce te îngrijeşti de nimicuri? Traista ta e păzita>. Şi într-adevăr, plecând de la el, omul şi-a găsit bagajul cu doi câini mari alături, stand ca nişte paznici.

Mi-e greu să vă răspund la întrebări. Se spune despre el că era vizionar şi proroc. Eu ştiu doar ca aici, la Buneşti, cât s-a trudit să picteze biserica, era foarte cumpătat şi la mâncare, şi la vorba; ca muncea fără mila, făcându-şi singur mortarul şi canonindu-se pe schele, pana noaptea târziu, încât părintele Bunescu, privind picturile, zicea toropit de emoţie: <Părinte, ai pus o întreaga dogmatica pe perete. Tu nu pictezi, ci predici fierbinte pe ziduri>. Vorbele acestea le înţeleg abia acum.

În sinea lui, trebuie să fi suferit mult. Îi părea rău că nu mai poate sluji în biserică, iar când îşi amintea de Prislop, ofta cu

amărăciune, acolo având – din câte am înţeles – un loc anume în care dorea să fie înmormântat. Ştia sa rabde, însă. Chiar dacă în ultimii ani slabise şi era bolnav şi de plămâni şi de ficat, nu l-am auzit niciodată cainându-se. Îi părea rău că nu le putea vorbi oamenilor aşa cum dorea, dar tot el, îmi amintesc, a zis odată: <Niciodată nu-l poţi mulţumi pe toţi. La Sâmbătă, stăteam şi 36 de ore în spovedanie. Nimeni nu mi-a zis: Du-te, părinte, să te odihneşti>.

Aşa era Pictorul nostru – neluat în seama de bucureşteni, dar iubit ca un sfant de făgărăşeni. A stat cu noi, dar n-am ştiut să-l preţuim. Când apăreau pe drum făgărăşenii, cu traistele grele şi umflate, satenii din Bunescu ziceau cu invidie şi răutate: <Ia uite cum îi cara numai bunătăţi>. Dacă oamenii ar fi ştiut că în straiti nu era decât o pâine mare, ardelenească, de 4 – 5 kilograme, s-ar fi ruşinat cu toţii".

*

Părintele Arsenie Boca va muri pe 28 noiembrie 1989 şi va fi înmormântat cinci zile mai târziu la Prislop, în locul ales chiar de el, în prezenta a 2000 de oameni. Şi aici sunt multe taine şi lucruri încă nelămurite. Mulţi din cei cu care am vorbit sunt convinşi ca părintele a fost schingiuit de Securitate, că avea unghiile de la mâini smulse şi ca înainte de a muri şi-a avertizat calaii: „Spuneţi-l lui Ceauşescu că nu mai apuca Crăciunul". Alţii, care s-au îngrijit de înmormântarea părintelui, spun dimpotrivă că a murit de moarte buna la Mănăstirea Sinaia, ca slabise din cauza muncii 106

Epuizante şi a numeroaselor boli pe care le avea. Contează mai puţin teama şi reţinerile unora de a vorbi despre acest lucru. Mai devreme sau mai târziu, adevărul va ieşi oricum la iveala. E limpede ca părintele Arsenie Boca nu a fost un om obişnuit şi ca Dumnezeu a lucrat prin el neîntrerupt.

Timp de aproape 50 de ani cât a durat regimul comunist, de-a dreptul sau cu subtilitate perfida, s-a încercat ascunderea părintelui şi a numelui său. Faptul ca imaginea lui ţâşneste acum, la zece ani de la moarte, mai strălucitoare ca oricând, e semn ca cei fără prihana îşi au plata lor, la adăpost de invidia patimasa a lumii acesteia.

Sincer să fiu, când am aflat ca părintele Arsenie Boca a trecut în cele sfinte abia în 1989, ceva din adâncul fiinţei mele s-a cutremurat. Întreaga mea viaţa mi-am petrecut-o alături, la nici 15

Kilometri, de un mare duhovnic – de un uriaş. Faptele şi cugetul mă îndeamnă sa refuz ideea că am fost contemporan cu părintele. El

aparţinea, oricum, unei alte lumi – cea a oamenilor drepţi şi adevăraţi. Nu întâmplător, la Prislop, pe mormântul sau iarba şi florile nu se ofilesc niciodată.

SORIN PREDA

Mărturii ardeleneşti

Baglazan Dumitru (71 de ani) – Porumbacu de Sus

„În fiecare noapte, la orele 12.00, se deschideau singure uşile închisorii".

Eu am avut un unchi, care în '48 era ofiţer de Securitate la Braşov. Eram tânăr şi mergeam la Braşov unde mai rămâneam la el cate o săptămână, că aşa mai vedeam şi eu lumea. Mergeam seara cu el prin oraş, pe unde avea el treburi, mă mai lua şi la serviciu şi aşa am aflat ceea ce vă povestesc în continuare.

Securitatea l-a ridicat pe părintele Arsenie de la Sâmbătă pentru că se ştia că face minuni şi vin puhoaie de oameni la el. În '44, de exemplu, a spus la slujba oamenilor să-şi aducă copiii de la Bucureşti acasă că va veni un prăpăd, şi la puţin timp după aceea a fost cumplitul bombardament american. Le era groaza ca acum, în timpul comunismului, le va spune oamenilor cu aceeaşi claritate care este realitatea. Şi din cauza aceasta l-au luat la Securitate şi l-au schingiuit mult, săracul de el. Mie mi-a spus lucrurile acestea unchiul meu. Problema era ca deşi el nu se mişca din fundul celulei, ci sta în genunchi şi se ruga, în fiecare noapte la ora 12.00 se deschideau uşile închisorii. Celula era un loc împrejmuit, într-o sală uriaşa ca o hala. Iar în mijlocul acestei hale, stătea la o masă, permanent, un subofiter de paza, care-l supraveghea fără încetare. L-au scos, l-au bătut şi l-au făcut în fel şi chip să le spună cum face, căci ei credeau că are iarba fiarelor, cu care umbla aricii în bot, iar el cum a stat tot timpul în pădure la Sâmbătă, a făcut rost de iarba aceea şi o pune pe lacăt. Dar el cum să puie iarba pe lacăt dacă stătea tot timpul în genunchi în fundul celulei şi erau şi două rânduri de uşi? Într-o noapte, au băgat două iscoade securiste la el în celula ca să-l vadă cum face. Părintele, însă, nu a avut treaba cu ei. Ei îl tot întrebau, se tot luau de el, iar el în celula tot sta în genunchi şi se tot ruga. Noaptea, la ora 12.00, când s-au deschis lacătele, pe securişti parca i-ar fi lovit fulgerul lui Dumnezeu, i-a răzbit frica şi au fugit de acolo. Şi, de la o vreme, nimeni nu mai voia să facă de paza, pentru că le era frica. Pe comandant l-a luat şi pe el frica şi ce-a zis: eu, ca să scap şi să-mi spal mâinile, îi aduc pe toţi aici să vadă

şi pe urma nu îl mai ţin.

Într-o seară, vine unchiul meu şi-mi spune ca în noaptea aceea mă ia cu el să vedem un călugăr de la Sâmbătă, care deschide rugându-se uşile de la închisoare. aşa că am ajuns acolo seara, fiind şi eu curios să văd. Toată Securitatea era atunci acolo. Eu am stat pe scări, că nu am mai avut loc să 107

Intru, şi cu toţii aşteptam să vină ora 12.00 noaptea să vedem dacă-l adevărat. Şi, ce să vezi, nu aşa că s-a deschis doar un lacăt, norocul meu a fost că m-am ţinut de balustrada scărilor, ca la 12.00

Noaptea bara de la uşa temniţei a sărit cât colo şi tot amarul de lume care era jos s-a năpustit înspăimântata pe scări în sus. De frica nu mai ştiau ce să facă, se călcau în picioare. Din ceasul acela, nu l-au mai ţinut acolo, i-au dat drumul cu domiciliu forţat. Mie mi-a spus unele din lucrurile acestea unchiul meu. Dar am văzut cu ochii mei lacătele deschizându-se şi bara aceea sarind în laturi şi securiştii aceia care erau oameni în vârsta, nu tineri ca mine, care aveam 18-19 ani, fugind de mâncau pământul. Multă vreme după aceea, când mai mergeam cu unchiul meu pe la restaurant, prietenii lui securişti numai de asta vorbeau.

Telu Oancea, sat Breaza – Fagaras

„Vorbea puţin şi cu miez”.

Ce pot să spun e ca părintele avea forţa. Când am intrat prima oară în biserică, m-am aşezat după cuviinţa în dreapta, iar sotia mea în stânga, la oarece distanta. După slujba, s-a apropiat, arătând cu degetul spre mine şi apoi spre sotia mea. Din toată mulţimea aceea, ne-a ales doar pe noi, încât şi acum mă întreb de unde ştia că suntem soţ şi sotie. Apoi, ne-a luat deoparte şi ne-a vorbit. Pe mine m-a certat că nu am credinţa prea multă, iar sotiei mele, căreia îi scapa degetul şi fusese la 5 doctori de pomană, i-a spus: „Ma, tu eşti bolnava, dar nu de doctori te faci bine. Dacă vrei să te vindeci, nu mai fă lucrul pe care l-ai făcut, iar raze nici atât”. A avut dreptate părintele. Şi în momentul de faţă, sotia mea îşi foloseşte mana fără probleme. aşa era părintele – vorbea puţin şi cu miez. Predica însă dumnezeieşte. Nu te mai saturai ascultându-l. Apoi a dispărut, anchetat la Braşov şi dus doi ani la Canal, pentru ca spovedise şase partizani din munţi. Niciodată părintele nu a pomenit măcar în treacăt despre asta. Doar tata, care a fost şi el deţinut politic, mi-a zis ca a stat în celula cu părintele Arsenie şi acolo un gardian îl tot jignea: „Ba popa!”. Atunci s-a întors părintele şi s-a uitat la el şi

gardianul a început să se chinuie, ţinându-se cu mâinile de burta. Într-un târziu, văzând ca durerea nu încetează, a zis: „Părinte, iartă-mă”. „De Dumnezeu să fii iertat”, i-a răspuns părintele şi pe loc omul şi-a revenit.

Emilia Butum – Fagaras

„Crezi ca părintele Arsenie este mort? Eu îţi spun că e viu”.

Când s-a aflat de moartea părintelui şi trebuia să mergem la înmormântare, fiica mea, care atunci avea 9 ani şi care îl îndrăgea foarte mult pe părintele, a ţinut cu tot dinadinsul să meargă şi ea. Era toamna spre iarna, era frig, trenurile pe vremea aceea nu erau încălzite, dar era neclintita pe poziţie:

„Şi eu vin la părintele, iar dacă nu mă luaţi, mă pun eu în tren şi mă duc”. Iar dacă voia să meargă pentru ultima oară la părintele, nu ne puteam împotrivi. A luat-o soţul meu şi a dus-o la înmormântare. De cum a ajuns în biserică, s-a desprins de tatăl sau şi s-a dus lângă părintele Arsenie. A uitat de părinţi, de cei care mai erau acolo, de tot ce o înconjura. Nu-l era frica că este mort, nu a intimidat-o nimic. A rămas lângă părintele cât s-a putut. La plecarea de la înmormântare, a luat-o cineva cu maşina şi a ajuns prima acasă, când nu era încă niciunul dintre noi. A urcat singura noaptea în bloc, refuzând să fie însoţita de cineva. A intrat fără teama în casă, unde era o mătuşa şi i-a spus acesteia: „Hai să-ţi spun ceva. Dumneata crezi ca părintele Arsenie este mort?”

Sora mea nu ştia ce să creadă, stătea derutată. „Eu (continua fetiţa) atâta îţi spun, că e viu. Dar să-ţi 108

Spun altceva: dacă te uiţi în casă, îl vezi?”. – „Nu, nu îl văd”. „Dar dacă merg prin casă, auzi şi tu paşii lui însoţindu-mă?” – „Nu, nu îi aud, dar eu sunt o păcătoasa, iar tu eşti un copil curat. Tu poate poţi să-l vezi şi să-l auzi, dar eu nu”. „Dacă tu nu îl vezi şi nu îl auzi, atunci să nu mai spui la nimeni ceea ce am spus eu, că n-am să recunosc la nimeni nimic”.

Am văzut o femeie care îşi pierduse un copil şi s-a dus la mormântul părintelui Arsenie să se roage.

Mai mare îi era disperarea decât credinţa şi se întreba: „Ce poate să facă un mormânt? Căci vad că este un mormânt ca oricare altul”. Şi, deodată, a căzut în genunchi (pesemne ca i s-a arătat părintele) şi a strigat: „Părinte, nu am ştiut cine eşti! Părinte, te rog, ajută-mă!”. Credinţa a cuprins-o chiar în acele clipe şi sufletul ei s-a

luminat, iar buzele au eliberat în cuvinte suferinţa ei de mama. Dar aceste lucruri deşi se ştiu, nu le spune nimeni. Oare de ce nu se spun lucrurile acestea?

Sunt nişte lucruri adevărate.

ILIE TUDOR

Părintele DANIIL PARTOSANU

— Episcop de Varset – După 160 de ani de rătăcire şi de înstrăinare, romanii din Banatul sârbesc au din nou un episcop.

Înalt Preasfinţitul Daniil Partosanu, ultimul ucenic al marelui duhovnic ardelean Arsenie Boca, a reuşit să le redea acestora speranţa. Prin el, spiritul „sfântului" Arsenie este împărtăşit celor care au cea mai mare nevoie de un Dumnezeu „romanesc".

Liturghie înlăcrimata la Densus

Răsuna pietrele milenare ale Densusului, atinse de glasul părintelui Daniil. Două sute de tarani hategani cu chipuri tari, prafoase, au încremenit sub arşiţa soarelui, ascultându-l. Liturghia e pe sfârşite, sângele Domnului tocmai s-a sfinţit. Stropi mari, de sudoare, ies de sub clopurile ciobăneşti şi se preling pe obrajii aspri, înrosiţi, proaspăt rasi. Oamenii n-au încăput în biserică.

Sunt cu toţii afară, înghesuiţi între pereţii matahalosi ai vechiului naos, pereţi plămădiţi dintr-o învălmăşeala de imense blocuri dacice de andezit, lespezi cu inscripţii romane, capiteluri şi frânturi de apeducte, de pietre funerare. Înăuntru, pe un stâlp afumat al bisericii goale, Dumnezeu e un taran bătrân, cu plete albe. El ţine mâinile pe umerii lui Iisus. Amândoi poarta camesi largi, româneşti, cu motive hategane. O pictură de la 1425.

Afară ţăranii tac, ca la începutul lumii. În faţa lor este un preot mare. Înfăşurat în argint, cu mitra rotunda şi strălucitoare pe creştet, cu braţele larg desfăcute, părintele Daniil pare mult mai înalt decât toţi. El e fiul lor densusean, fiul satului lor, care a devenit părintele lor, preot neegalat, apoi a plecat departe, în Banatul sârbesc, să le fie părinte tuturor romanilor de acolo. După aproape trei ani de zile, pentru oamenii Densusului a sosit ceasul reîntâlnirii. Nu e nimic deosebit: un preot le vorbeşte simplu, din inima, foştilor săi enoriasi. „Vreau să vă spun ca, din cei 46 de ani ai vieţii mele, perioada de aproape cinci ani cât am fost preot aici, la Densus, a fost cea mai frumoasă. Nu găsesc cuvinte pentru a vă mărturisi cât sunt de legat de aceste pietre sfinte, de slujbele pe care le-am făcut împreună, de

sunetul unic al clopotelor de aici, de oamenii pentru care m-am rugat, cu care am plâns la înmormântări şi cu care m-am bucurat la botezuri. Vreau să vă zic că mi-a fost dor de voi".

Nu reuşesc să pricep de la început. Ma tot ridic pe vârfuri, încruntat de căldura, încordându-mi auzul ca să desluşesc ce se-ntâmpla. De acolo, din fata preotului, unde sed babele ştirbe care cântaseră pe nas sălbaticele pricesne banatene, de acolo vine spre noi un murmur straniu. Acum, pentru prima dată, tabloul cu tarani începe să se mişte. Şi îmi dau seama că toţi plâng. Bărbaţi şi femei plâng în hohote, cu suspine, fără să se ruşineze unii de alţii. Cu degetele înfipte în zidurile celei mai vechi biserici creştine de la nord de Dunăre, ţăranii din Densus plâng la reîntâlnirea cu preotul lor. E limpede ca nici el, preotul, nu s-a aşteptat la o asemenea reacţie, dovada că se opreşte pentru câteva momente, purtându-şi privirea peste capetele descoperite ale credincioşilor, ochii lui, ca două tăieturi în carnea pleoapelor, prin care abia ghiceşti sclipirile albastre. Apoi continua cu un alt fel de glas, în rastimpuri zguduit de emoţie, continua cea mai ciudata şi mai tulburătoare predica liturgica pe care am auzit-o vreodată. „N-am cerut şi n-am voit să plec de aici. Acum şapte ani, într-o duminica seara, dacă vă aduceţi aminte, tot aici, în faţa acestei biserici, la prima Vecernie pe care am săvârşit-o la Densus, va adresam cuvântul de întâmpinare pornind de la vechea carte a Ieşirii lui Moise, care, văzând Rugul Aprins de pe Muntele Sinai arzând şi nemistuindu-se, a spus: „Mă duc să văd aceasta arătare minunata, ca rugul arde şi nu se mistuieşte!". Am simţit atunci ca în biserica aceasta străveche de la Densus e un rug aprins care arde de aproape 2000 de ani în rugăciuni neîntrerupte şi care nu se va mistui niciodată, pentru ca biserica aceasta e o temelie a neamului nostru romanesc de pretutindeni".

Suspinele nu contenesc, episcopul încearcă parca să-şi păstreze cumpatul, le spune acum satenilor ce-a mai făcut de când a fost plecat, le povesteşte simplu şi sincer, ca un frate de-al lor, taran tocmai întors dintr-o îndepărtata călătorie. „Precum ştiţi, oameni buni, aşa a vrut Dumnezeu, ca după o viaţă petrecută în cele mai induhovnicite mănăstiri şi biserici ale Ardealului – Sâmbătă, Bodrog, Prislop şi Densus – să fiu rânduit pastor al fraţilor noştri romani din Banatul sârbesc. În aceşti doi ani şi ceva de când nu ne-am văzut, vreau să vă spun că am avut cam mult de lucru pe acolo.

Pentru ca dacă aici eraţi 300 de suflete care încălziţi pietrele acestei sfinte biserici, acolo, în altă ţară, mi-a dat Dumnezeu peste 40 de biserici, în păstorire 23 de preoţi şi peste 30.000 de romani ortodocşi care n-au mai avut episcop la Varset de 160 de ani. A trebuit să merg să slujesc în aproape fiecare biserica, să ajung acolo unde n-a ajuns episcop roman niciodată, unde n-a fost Liturghie arhiereasca niciodată, şi pe toţi să caut să-l îmbărbătez, să-l însufleţesc, să le trezesc speranţe. Pentru ca noi, din fericire, ne-am născut în acest Hateg binecuvântat, dar nu vă daţi seama ce înseamnă să fii roman, dar să te nasti, să trăieşti şi să mori străin, departe de ai tai. De aceea, rodnic cred c-a fost timpul petrecut la Densus, dar sper că la fel de rodnica să fie şederea mea dincolo de graniţa, căci parca mai mare nevoie este de mine acolo unde-l mai greu. Maine 110

Dimineaţa, în zori, mă voi întoarce la Varset. Şi-aş vrea să vă zic că aşa cum vă iubesc pe voi şi îmi e dor de voi când sunt departe, aşa îi iubesc şi pe romanii de acolo şi mărturisesc că mi-e dor de ei când sunt aici. Vă îmbrăţişez pe fiecare în parte, va binecuvântez arhiereste şi mă socotesc fericit şi onorat ca episcop că am trecut prin aceasta adevărata „scoala" de la Densus!" Afară, dincolo de pereţii între care s-au zidit ţăranii densuseni, şezând pe lespezile romane, în iarba, la umbra pomilor ce se revarsa peste cimitir, sunt alţi zeci şi zeci de oameni veniţi de departe, doar ca să-l vadă pe acest ultim ucenic al celui supranumit „sfântul de la Sâmbătă Fagarasului", părintele Arsenie Boca.

Slujba se termina, părintele Daniil coboară în întunericul rece şi gol, ca de grota, al bisericii, apoi reapare înveşmântat în negru, sprijinindu-se în toiagul sau arhieresc cu mâner de argint, râzând oamenilor. E miezul zilei, dar nu voi putea vorbi cu Sfinţia Sa decât la miezul nopţii. Va asculta ofurile şi va povatui pe fiecare pelerin în parte, va participa la sfinţirea monumentului unui erou taran ucis în închisoarea de la Gherla, îşi va vedea părinţii din satul vecin, Hatagel.

Dor de părintele Arsenie

E trecut de unsprezece noaptea, stam amândoi pe o bancă, în faţa protopopiatului din Hateg. Ma retrag discret spre capătul băncii şi chiar mă bucur că e întuneric – poate nu-mi va putea observa emoţia. Căci emoţie adevărata este să stai faţă în faţă la ceasul acesta târziu şi tainic cu unul din cei mai apropiaţi fii duhovniceşti ai unui sfant. Episcopul pare obosit, îşi ţine chipul în palma dreapta, puţin întors

către mine, cele două tăieturi ale pleoapelor sunt acum ca două linii, de parcă nici nu m-ar mai privi, de parcă după aceasta întreaga zi agitata, de umblatura prin lume, ar cauta să se reîntoarcă în sine însuşi. Îl întreb mai întâi despre ţăranii hategani, îi spun ca nicicand n-am mai văzut nişte enoriasi care să-şi preţuiască atât de mult preotul, îl rog să-mi vorbească despre Tara Hategului, despre. despre ce vrea el să-mi vorbească şi eu tot m-aş simţi în noaptea asta mai bogat.

„Tara Hategului? Atâta pot zice: e Paradisul meu pământesc. Toate rădăcinile fiinţei mele sunt aici, în câmpiile de la poalele Retezatului. Fără densusenii pe care i-aţi văzut dimineaţa la biserica n-aş fi ceea ce sunt. Nu i-am „câştigat" cu ceva. I-am iubit, i-am iubit pur şi simplu. Am plâns cu cei care au plâns, m-am bucurat cu cei care s-au bucurat, am încercat, după micimea mea omeneasca, să iau asupra mea toate bucuriile şi necazurile unei parohii întregi. Ei sunt eu. Le datorez enorm şi părinţilor mei, tarani născuţi în Densus, îmi amintesc cum sărmanul tata încarca trenuri în gara, ca să câştige bani, să mă mai dea încă o toamna la şcoală. „Să încerci să-l priveşti pe oameni cu ochi curaţi", asta îmi spunea tatăl meu. Aceleaşi cuvinte aveam să le aud, mult mai târziu, din gura marelui meu călăuzitor, părintele Arsenie Boca". Despre părintele Arsenie nu prea vrea să vorbească. Chiar dacă ar vrea, zice că n-ar trebui. Că n-a sosit încă vremea. De şapte ani de zile a scris o carte a clipelor petrecute în preajma marelui duhovnic. O carte întreaga, terminata, dar nu vrea să o publice, nici măcar s-o arate cuiva. E marea taina a vieţii sale. „Simt, simt că n-a sosit timpul! După aproape 13 ani, despre părintele Arsenie încă se vorbeşte în termeni mult prea lumeşti. Dar se va vedea mai târziu, eu îndrăznesc să spun ca Arsenie Boca a fost pentru România asemeni Sfântului Serafim de Sarov pentru marea Rusie. Ce v-aş putea spune eu acuma? Încă de copil, am simţit nevoia unui povatuitor. Mereu. Am simţit-o până în ultima fibra a fiinţei mele, până în ultima picătura de sânge. Simţeam în suflet un gol ce trebuia umplut, o sete, ştiam ca el trebuie să existe. Ştiam că va veni. Poftim, în anul doi de facultate, pe când eram student la Teologie în Sibiu, am făcut întâmplător o călătorie la Drăgănescu, aproape de Bucureşti, acolo unde părintele Arsenie era mutat de Securitate cu domiciliu forţat şi unde picta biserica satului. Din prima secunda în care l-am văzut, mi-am dat seama că el este. Într-un anume fel, cred că şi el mă aştepta. O, Doamne, să nu scrieţi. Cum v-aş putea explica asta aşa, în două cuvinte? Nu se poate! Legătura dintre un

duhovnic şi ucenicul sau e mai presus decât aceea dintre părinte şi fiu, e mai presus de fire. A doua oară când am fost la Drăgănescu, era biserica plină de lume, iar el a ieşit din altar şi a trecut printre toţi acei oameni şi nu ştiu cum a ajuns în spatele meu 111

Şi mi-a pus mâinile pe umeri şi mi-a spus. ce importanţă are ce mi-a spus? De atunci, viaţa mea a fost altfel. N-a mai curs la întâmplare. Dumnezeu a rânduit-o astfel încât să trec prin aceleaşi locuri prin care a trecut şi Preacuviosul Arsenie. Părintele m-a trimis la Mănăstirea Sâmbătă, unde am intrat ca frate în monahism şi am stat doi ani, între 1982 şi 1984. El mi-a zis apoi să mă duc la Bodrog, acolo am fost tuns călugăr. Tot el m-a trimis la Sfânta Mănăstire Prislop, unde am stat ca preot slujitor între 1986 şi 1996, acelaşi număr de ani ca şi Sfinţia Sa: zece. Aici venea şi părintele, cam din două în două luni, iar întâlnirile acelea de taina mi-au rămas în suflet ca nişte mari comori.

Şi tot părintele Arsenie mi-a profeţit, foarte demult, c-am să fac doctoratul într-o ţară străina, dar tot ortodoxă. Iată ca după atâţia ani de la moartea Sfinţiei Sale, am ajuns să-mi fac studiile de doctorat tocmai în Thesalonik, Grecia. Din banii adunaţi în cei patru ani cât am fost bursier acolo, am cumpărat un petic de pământ în Munţii Retezatului, chiar unde începe paradisul rezervaţiei naturale. Pe acel pământ, între anii 1999 şi 2000, am ridicat un schit micuţ, de maici, cu hramul „Schimbarea la fata". L-am ridicat ca mulţumire pentru tot binele pe care mi l-a dăruit Dumnezeu în viaţa mea: studiile teologice, viaţa monahala, dar mai ales Densusul şi întâlnirea cu Arsenie Boca. Apoi am fost trimis departe". „V-am aşteptat ca pe-un soare!"

Mărturiseşte ca părintele Arsenie îi dirijează viaţa şi acum. Simte asta, o simte mereu. Atunci când este încercat de greutăţi, se gândeşte la marele sau duhovnic şi-l cere sfat. Iar greutăţi au fost destule. „După o tinereţe de fericire, asta cred că este de fapt marea încercare a vieţii mele. Nici nu vă puteţi închipui ce-nseamnă să fii primul episcop acolo, după 160 de ani. Nu vă puteţi închipui ce seceta mare, ce gheturi mari sufleteşti sunt în acele parţi unde, din cauza vitregiilor istoriei, suflarea Duhului Sfant parcă nu s-a făcut simţita atât de fierbinte ca în părţile noastre, ale Ţării Hategului. Ma socot fericit ca la Varset locuiesc în Institutul Teologic sârbo-ulah, în aceeaşi odaie unde a stat odinioară inegalabilul mitropolit Andrei Şaguna, fără de care astăzi cred că n-ar mai exista niciun roman în Banatul sârbesc. Doar datorită providenţialului act săvârşit de Şaguna la 1864, aşa

numita „despărţire ierarhica” a romanilor ortodocşi de sârbii pravoslavnici şi reînfiinţarea Mitropoliei ortodoxe pentru romanii din Transilvania şi Banat, doar datorită acestei mari făptuiri, fraţii noştri din Voivodina au supravieţuit, prin Biserica, pana astăzi.

Predecesorul meu a fost episcopul Maxim Manuilovici, tocmai la 1840. Dar iată ca, în urmă cu doi ani, a venit clipa! Dumnezeu mi-a încredinţat mie aceasta aleasa misiune. Una aleasa, dar totodată enorm de dificila, de împovăratoare. În aceşti doi ani şi ceva am fost martorul unor momente cu adevărat cutremurătoare, unice. Se tot trambitează la noi sintagma „lecţie de romanism”. Acolo să vedeţi lecţii de romanism! Să vedeţi bisericile acelea mari, uriaşe, adevărate catedrale, în sate unde trăiau altădată cate 7.000 de romani. Să le vedeţi acum goale. Chiar când am sosit în Banatul de dincolo, am participat la o nuntă în satucul Ovcea, undeva pe lângă Belgrad: o sută de bieti romani, urmaşi ai moţilor deportaţi aici după răscoala lui Horia şi abandonaţi în mlaştini. Văzând dansurile, auzind cântecele acelea româneşti din Apuseni, la nunta aceea am plâns, am plâns cu lacrimi, ca la o înmormântare. Să vedeţi apoi la Convin, fost oraş pe malul stâng al Dunării, acolo unde va fi fost altădată cetatea marelui Glad. Azi are numai vreo 400 de locuitori, toţi romani. Cu şapte caleşti pline de flori m-au aşteptat la intrarea în oraş. Sau la San-Mihai, unul din puţinele sate în care mai exista scoala românească, ţin minte un bătrân înalt, cu pletele lungi, albe, care mi-a ieşit în întâmpinare, spunându-mi: „Părinte, v-am aşteptat ca pe un soare!” Ce să mai zic de Costei, aflat chiar pe graniţa. Trei zile şi trei nopţi s-au rugat satenii, în 1918, să nu fie părăsiţi. Trei zile şi trei nopţi un sat întreg a stat în genunchi şi s-a rugat cu fata la răsărit, ca să-l ocoleasca hotarul. Iar după aceea, tot un sat întreg i-a blestemat de moarte pe cei de la Trianon, fiindcă i-au lăsat fără tara.

Acum doi ani, de înălţare, când am venit la ei, m-au aşteptat cu hora, cu o superba fanfara românească şi plângeau de fericire. Iar eu le-am zis aşa: ca dacă Eminescu ar fi trăit azi, sunt sigur c-ar fi scris „Doina Costeiului”. aşa sunt oamenii de acolo, încă se considera graniţa vie a 112

Poporului roman. Cât despre mine. Eu, păcătosul, n-am făcut altceva decât să încerc să-l iubesc ca pe ţăranii mei de aici, din Densus. Şi am simţit cum încet, încet, legătura cu aceşti 35.000 de oameni începe să devină tot mai trainica, tot mai puternică. Ca şi cum n-ar fi

fost 35.000, ci 300". Părintele se smereste. Se poticneşte, încearcă să nu mai vorbească, zice mereu despre sine că-l „un netrebnic şi un păcătos", că n-ar trebui să scriu nimic, ca el n-are niciun merit. Şi totuşi, din nenumărate alte surse am aflat ca numele de Daniil Partosanu a devenit deja „un simbol" al romanilor din Voivodina. Ca într-adevăr e iubit „ca un soare", ca odată preoţii pe care-l pastoreşte acolo i-ar fi zis: „Părinte, dacă plecaţi, o să vă plângă lumea ca pe un mort". După aceasta frumoasa zi petrecută în Ţara Hategului, mi-am dat seama şi eu că aşa este: prin acest om îndumnezeit, spiritul părintelui Arsenie Boca dăinuie.

BODGAN LUPESCU

Texte premiate la concursul „REŢETELE FERICIRII".

Când fericirea e în cer

CONTINUA MINUNE A VIEŢII

Sunt un om simplu. Sunt o pensionara la fel ca miile de pensionari ai ţării, care se confrunta cu asprimile şi greutăţile vieţii. N-am făcut parte niciodată din rândurile celor bogaţi, iar viaţa nu a fost prea generoasa cu mine dar, cu trecerea anilor, prin greutăţile şi necazurile care mi-au ieşit în cale am înţeles un lucru care îmi călăuzeste zi de zi viaţa, am înţeles că bunul Dumnezeu, în nemărginita Lui bunătate, mi-a dat un mare dar: acela de a şti să lupt, acela de a avea puterea sa ies la suprafaţa, să mă menţin la linia de plutire, să nu cad.

Într-una din zilele lui ianuarie 1991, fiul meu cel mare m-a părăsit pentru totdeauna. Fiul cel mic era militar în acea perioadă. În noaptea care a urmat înmormântării, fiul cel mic a plecat înapoi la unitatea militară la Baia Mare, rudele mele au plecat acasă, la Focşani, iar eu am rămas la ora unu noaptea pe un peron pustiu, singura. Înţelegeţi ce e în sufletul unei mame care-şi conduce fiul la mormânt! Timpul a trecut, dar fără să-mi ia durerea. Văzându-mi starea, medicul uzinei unde lucram mi-a recomandat internarea la Spitalul de Neuropsihiatrie de la Timişul de Sus. Începuseră să se facă simţite primele semne ale primăverii. După tratament, ieşeam cu colegele de camera prin pădure. Începuseră să apară primele flori. Atunci am trăit un sentiment ciudat. Am simţit ca natura mă primeşte în sânul ei cu braţele deschise, ca natura îmi va fi cel mai minunat şi credincios

prieten. Aveam cu mine o cărticica de rugăciuni şi una de plante medicinale şi mare mi-a fost bucuria descoperind ca multe din florile din carte erau peste tot, în pădure, pe pajişti, în marea şi minunata grădina a lui Dumnezeu. De atunci, am devenit cea mai bună prietena a naturii, o pasionata culegătoare de plante medicinale. De atunci, ori de câte ori îmi simt sufletul împovărat, îmi găsesc liniştea la adăpostul copacilor. După aproximativ trei ani de lupta cu durerea şi dorul de copilul meu dispărut, întâmplarea a făcut să cunosc un grup de pelerini, condus de un ghid foarte competent. Se făceau pelerinaje cu reducere pentru pensionari. Împreună cu dânşii, am cunoscut aproape toate regiunile ţării, am vizitat zeci de mănăstiri. Drumul la aceste mănăstiri, paşii făcuţi în căutarea lui Dumnezeu, frumuseţea ţării noastre (avem o tară ca un colţ de rai), mi-au salvat sufletul. M-au întărit. Fiecare pelerinaj îmi încarca bateriile pentru o lungă perioadă de timp. Eram fericita. Fericită ca exist, fericită ca Dumnezeu îmi lăsase un copil bun şi sănătos. Simţeam cum ocrotitorul divin nu mă lasa să cad în deznădejde şi, mai ales acolo, în mănăstiri, am învăţat să fiu 113

Mai buna, mai iertătoare cu cei de lângă mine. Din toate prin cate am trecut, am înţeles că atunci când sufletul ne e împovărat, să-L căutam pe Dumnezeu, să-L cerem ajutorul, să luăm drumul Bisericii. Să ne bucurăm de razele diminetii, mulţumind lui Dumnezeu ca începem o nouă zi, ca minunea vieţii ne mai este dăruita o dată.

ANA OPREA – str. 13 Decembrie nr. 24.
El. 2, el. 2, ap. 20, Braşov

DUMNEZEU EXISTA!

Sper din tot sufletul ca aceste rânduri, care provin din experienţa de viaţa a unui tânăr de 22 de ani, le vor fi folositoare semenilor mei şi-l vor întări în credinţa în momentul în care conştientizezi existenta divina şi te laşi călăuzit de aceasta, ai găsit fericirea. În momentul în care te arunci la picioarele Domnului nostru Iisus Hristos şi spui: „Ai mila, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, de mine, păcătosul", ei bine, abia atunci începi să cunoşti adevărata fericire. Cum am ajuns la cei 22 de ani ai mei să conştientizez existenţa lui Dumnezeu?

Datorită greutăţilor şi încercărilor prin care am trecut şi care mi-au oţelit voinţa şi capacitatea de lupta, dar care, paradoxal, mi-au întărit şi credinţa. Deoarece trăim în România, o tară adusa cu buna ştiinţa în pragul falimentului, aş dori să le transmit un mesaj romanilor

care se zbat ca şi mine să supravieţuiască: „Oameni buni, aveţi credinţa în Dumnezeu şi luptaţi pentru viaţa dvs. Luptaţi pentru a trăi omeneşte, luptaţi pentru a vă bucura de fiecare clipa din viaţa, dar nu luptaţi cu încrâncenare, ci cu seninătate în suflet şi cu rugăciune. Nu permiteţi greutăţilor de zi cu zi să vă tulbure sufletul, nu vă lăsaţi zdrobiti de duritatea vieţii şi, mai presus de orice, nu rupeţi legătura cu Dumnezeu".

Pentru a vă explica cum am ajuns eu să fiu aproape încontinuu fericit, nu ar trebui să folosesc decât un cuvânt: dragostea. Deşi este greu, nu lăsaţi iubirea din sufletul dvs. să moară, căci atunci nu veţi mai fi oameni întregi, ci doar palide umbre, frânturi de om. Nu uitaţi cuvintele apostolului Pavel: „De-aş grai în limbile oamenilor şi ale îngerilor, iar dragoste nu am, făcutu-m-am arama sunătoare şi chimval răsunător. Şi de-aş avea darul prorociei şi tainele toate le-aş cunoaşte şi orice ştiinţa şi de aş avea atâta credinţa, încât să mut şi munţii din loc, iar dragoste nu am, nimic nu sunt.

Şi de-aş împarţi toată avuţia mea şi de-aş da trupul meu ca să fie ars, iar dragoste nu am, nimic nu-mi foloseşte (...) Şi acum rămân acestea trei: credinţa, nadejdea, dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea".

Sunt de acord cu dvs. că este greu să-ţi păstrezi iubirea fata de semeni atunci când primeşti, aproape zilnic, lovituri de la cei asemeni ţie, atunci când eşti călcat în picioare, umilit, dezumanizat. Dar încercaţi! Încercaţi, deoarece aceasta este singura noastră şansa de a nu trai degeaba, încercaţi, deoarece doar dragostea (sub toate formele ei) da sens vieţii noastre. Iisus a spus ca prima porunca din Lege este de a-L iubi pe Dumnezeu cu tot cugetul şi sufletul nostru, iar cea de-a doua porunca, asemeni celei dintâi, este de a-l iubi pe aproapele nostru ca pe noi înşine. În momentul în care va detaşaţi, măcar pentru 5 minute, de greutăţile cotidiene, lăsând copilul din dvs. să respire, iar dragostea sa înflorească în suflet, veţi fi pe drumul ce duce către fericire. În momentul în care veţi ajunge să vă bucuraţi de fiecare noua zi, de fiecare raza de soare, de fiecare adiere de vânt, de fiecare semen pe care îl întâlniţi, veţi începe să cunoaşteţi adevărata fericire, cea care nu se bazează pe egoism, ci pe iubire, căci doar aşa putem face din fericire un mod de viaţă. Vă rog să nu mă judecaţi fără a mă cunoaşte! Nu sunt un biet naiv, cum binevoiesc să mă catalogheze unii dintre cei cu care discut, căci am cunoscut greutăţile şi lipsurile încă de la 14 ani,

când am intrat la liceu. Mi-am sacrificat cei mai frumoşi ani din viaţa, pentru că am vrut să ajung un bun profesionist, capabil 114

Să-şi ajute semenii. Nu am intrat din primul an la facultate, deoarece a trebuit să mă pregătesc singur. A urmat un an groaznic, în care disperarea mea ajunsese atât de mare, încât mi-am pus viaţa în joc pentru reuşita la ASE. Dar Dumnezeu a văzut cât de mult am muncit şi m-a ajutat. Acum sunt student şi lupt în continuare pentru viaţa mea, lupt în continuare pentru a supravieţui, dar, în ciuda greutăţilor, încerc să rămân OM şi să-mi ajut şi semenii. Ceea ce aş vrea să vă spun tuturor este ca viaţa merita trăita! Viaţa este un miracol. Dacă vreţi să fiţi fericiţi, încercaţi să ţineţi cont de cuvintele lui Iisus, care ne spune: „Fiţi milostivi, precum şi Tatăl vostru este milostiv. Nu judecaţi şi nu veţi fi judecaţi, nu osândiţi şi nu veţi fi osândiţi, iertaţi şi veţi fi iertaţi, daţi şi vi se va da".

Dumnezeu ne roagă să fim oameni, deoarece doar aşa putem fi fericiţi. Omenirea întreaga tipa după dragoste şi fericire, dar câţi dintre noi îşi iubesc şi îşi respecta semenii? Cati dintre noi îşi pleacă genunchii şi îşi smeresc sufletul în faţa Dumnezeului celui viu? Vă rog să nu uitaţi: fericirea porneşte de la împăcarea cu Dumnezeu şi cu noi înşine. Iisus reprezintă calea care duce către adevărata fericire, cea care nu ne părăseşte niciodată, în ciuda greutăţilor vieţii şi a încercărilor la care suntem supuşi. Închei, adresându-vă urarea mea obişnuita: Bucuraţi-vă de viaţa! Dumnezeu exista!

DAN STANCA – Bucureşti.

E-mail: sdan80 @yahoo.com

Zece ani de la moartea părintelui Arsenie Boca

Luna noiembrie a anului 1989 avea să desparta făptura trupească a părintelui ARSENIE BOCA de turma de credincioşi care n-au încetat să-l iubească şi să-l urmeze, nici atunci când accesul ca preot în biserica i-a fost interzis. L-au urmat, de altfel şi după ce magica sa făptura duhovnicească s-a adunat într-un nume, pe crucea din cimitirul de la Mănăstirea Prislop din Hateg. Îl urmează şi astăzi. Satele ardelene îi trăiesc aievea învăţătura şi pilda, considerându-l drept sfant. În semn de omagiu fata de marele duhovnic şi martir ortodox, revista noastră perseverează în strădania de a-l reface portretul, pe baza mărturiilor celor care l-au cunoscut: preoţi, intelectuali şi tarani din Ţara Fagarasului şi Braşov

Preot NICOLAE BABOIA

(Porumbacu de Sus – Braşov)

„După mine, părintele Arsenie Boca este un sfant. Dacă alţii recunosc sau nu lucrul ăsta, e treaba lor".

L-am cunoscut pe părintele Arsenie Boca în urmă cu vreo 30 de ani, la Mănăstirea Schitul Maicilor din Bucureşti. Era în „67. Pe vremea aceea, părintele era acolo cu domiciliu forţat. Am fost, chipurile, cu o icoana degradata, ca să ne-o refaca. În Ţara Fagarasului, se încetăţenise obiceiul ca, înainte de a-şi întemeia o familie, preoţii tineri să treacă pe la părintele Arsenie. Fiindcă intenţionam să mă logodesc, am fost şi eu cu viitoarea mea sotie la el, pentru a ne binecuvânta şi a ne da sfaturi. Ne-a privit şi ne-a spus fiecăruia felul nostru de-a fi. Cu toate că atunci parcă nu ne-a venit să credem, de-a lungul anilor ne-am dat seama că a avut dreptate. „Da, a zis el, va potriviţi, vă completaţi unul pe altul". Ne-a binecuvântat, apoi m-a luat deoparte: „Frate Nicolae, mi-a spus, când vii de undeva, să-l aduci totdeauna sotiei tale o floare. E gingaşa şi se va bucura".

Cititor al inimii

De-a lungul timpului, mi-am dat seama că părintele Arsenie era un cititor al inimii. După mine, el este un sfant, iar dacă alţii recunosc sau nu lucrul ăsta, e treaba lor. Căci adesea între oameni sfinţii nu sunt cunoscuţi. Chiar şi Mântuitorul s-a arătat oamenilor şi aceştia nu L-au văzut, nu L-au cunoscut. Viaţa sfinţilor este tainica. Departe de ei gândul de a-şi afirma în vreun fel sfinţenia, căci ei se smeresc. Declar fără niciun fel de reţinere: pentru mine, părintele Arsenie a fost un proroc al zilelor noastre, un om al lui Dumnezeu, pe care puţini l-au cunoscut cu adevărat, atât dintre cei mari, cât şi dintre cei mai mici. Avea, de exemplu, darul înainte vederii – fapt pe care cei de astăzi se cam reţin a-l recunoaşte şi poate pe drept cuvânt. Nu e bine să ne hazardam în afirmarea unor lucruri ca acestea! Dar în ce mă priveşte, mai ales în calitate de preot, trebuie să recunosc ceea ce este adevărat, ceea ce am trăit şi-am văzut, stand alături de el.

Aici, în Ţara Fagarasului, părintele Arsenie a fost mai respectat şi mai iubit ca nicăieri. Ca dovada a acestui respect, noi – satenii din Porumbacu de Sus – l-am pictat în biserică. Sigur, nu în rânduiala canonica a bisericii – nu poţi declara pe cineva sfant, pana nu este recunoscut de Sfântul Sinod – ci într-un fel de rânduiala de suflet şi conştiinţa, care ne-a îndemnat să-l facem dreptate şi să-l trecem printre sfinţii romani. I-am spus pictorului să scrie: Sfântul Părinte

Arsenie de la Prislop.

Puterea de a şti gândurile

Nu pot să spun că eram în permanenţă în preajma lui, dar niciodată nu îi simţeam lipsa, pentru ca efectiv îmi dădeam seama că, dacă-l cer ajutorul, mă ajuta oriunde aş fi. Avea puterea asta de a-ţi şti gândurile. De pildă, am trimis-o odată pe cumnata noastră la el, pentru că eram nemulţumit de ceea ce realizasem în parohia mea până atunci, din punct de vedere spiritual. Şi l-am rugat să ne spună ce să fac ca să-l apropiem şi mai mult de biserica pe credincioşii de la noi. El a spus (va redau întocmai): „Sora Maria, du-te şi spune-le la părinţi (eram preoţii de la două parohii învecinate) căci cu forţa nu se poate mântui nimeni. Să-şi facă datoria şi atât. Cine vrea să vină la biserică, vine! Cine nu – nu îl putem mântui cu forţa". Când tocmai realizam pictura bisericii, ne-a trimis vorba: „Grăbiţi-vă, că vor veni vremuri mai grele şi o să fie un timp când n-o să mai puteţi face nimic". Şi într-adevăr, la un an după Revoluţie, n-am mai putut face nimic cu puţinii bani ai micii noastre parohii.

Minuni

Cât părintele Arsenie era la Prislop, socrul meu a rămas trei luni de zile la mănăstire şi a lucrat.

Într-o zi, vine un cetăţean pe numele lui Ilie, bolnav. De la intrarea în mănăstire, părintele, care era sus pe un deal, l-a întâmpinat cu întrebarea: „Cum e Ilie, aşa-l că-l păcat?". Omul acela se împărtăşise cu nevrednicie. A văzut ca toată lumea merge la împărtăşit şi s-a dus şi el, beat. Şi pe urma s-a aprins împărtăşania în el şi a alergat la toţi medicii, în toată tara şi nimeni nu-l putea ajuta cu nimic. Şi atunci, a auzit de părintele Arsenie şi s-a dus la mănăstire. Şi părintele i-a spus şi pe nume şi i-a spus şi ce păcat a făcut, fără să-l fi văzut până atunci. Părintele i-a dat îndrumare că trebuie să rămână la mănăstire trei luni, ca să poată fi lecuit. După o lună, omul s-a dus la părinte şi i-a spus: „Eu vreau să merg acasă la copii şi la nevasta". Părintele i-a spus: „Nu te duce, că nu te-ai vindecat". „Ba, eu vreau să mă duc". „Mai, iar te-apuca, stai aici, ca încă nu te-ai vindecat". Şi a plecat omul şi iar i-a fost rău. Când începea să ardă împărtăşania înăuntru, zice ca tipa şi se zbătea tulburat. Şi atunci s-a întors înapoi şi a rămas trei luni de zile şi s-a lecuit.

Mulţi dintre credincioşii pe care i-am întâlnit în calitate de preot de-a lungul timpului mi-au spus despre minunile părintelui. Unele

dintre acestea sunt pe cât de simple, pe atât de greu de explicat.

De pildă, îmi spunea o doamnă de la oraş ca soţul ei era tare beţiv şi nu ştia cum să scape de aceasta 116

Patima. A fost la părintele Arsenie şi l-a rugat cu lacrimi în ochi să se roage pentru îndreptarea lui.

Şi, într-o bună zi, acestui om dintr-odată i-a pierit orice atracţie faţă de băutura.

În ultimii ani de viaţa, părintele Arsenie era complet detaşat. Îţi vorbea exact ca un trimis al lui Dumnezeu, care nici nu se plânge şi nici nu ia parte la bucuriile efemere ale acestei lumi. Avea o răspundere serioasa, apostolească, o autoritate spirituala extraordinară. Cuvântul lui îţi pătrundea pana în inima şi simţeai că-ţi cunoaşte sufletul. Puterea lui duhovnicească era de dincolo de cuvânt.

Moartea

La Biserica Drăgănescu, părintele Arsenie pictase un călugăr răstignit pe cruce. Mulţi credincioşi zic că s-a pictat pe dansul, dar cu certitudine nu se ştie nimic. Nici cauzele morţii nu sunt prea clare.

Părintele Horia, care era peste vale şi care l-a cunoscut mai îndeaproape, a spus că a fost la Ceauşescu cu câteva luni de zile înainte de moarte şi i-a spus: „Vezi ce faci, că nu este bine, da-le mâncare la oameni, da-le libertate, că nu e bine”. După ce a ieşit de acolo, l-a urmărit Securitatea şi la ieşirea din Bucureşti au fost somati să se oprească. Şoferul nu voia să oprească. Părintele i-a spus: „Opreşte, că te împuşca, te omoară şi tu ai copii. Pe mine o să mă maltrateze, dar de mine nu rămâne nimic în urma”. Şi atunci şoferul a oprit. Au venit doi securişti, l-au scos din maşina, l-au bătut cumplit şi de acolo i-a venit sfârşitul. Ce spun este din auzite şi nu este sigur.

După cum este ştiut, înmormântarea a fost în vremea lui Ceauşescu şi se fereau oamenii să vorbească despre părinte, ba unii dintre noi au refuzat să fie fotografiaţi, ca să nu se poată dovedi că au participat la înmormântare. A fost o minune că am putut ţine un necrolog, cât de scurt, pentru că nu ne dădeau voie să vorbim. Înainte de moarte, părintele Arsenie ne-a avertizat: „Să nu vorbiţi!”

Dumnezeu a făcut o minune, ca atunci când am ajuns la mormânt cântăreţii nu mai cantau, nimeni nu mai vorbea nimic, era un moment de suspendare. Şi atunci, am zis către maica stareta şi către părintele Daniel: „Îmi daţi voie să spun câteva cuvinte?”. Într-un fel, poate le-a părut rău după aceea, pentru că am avut cam mult curaj

atunci. Am spus: „Iubiţi credincioşi, ne dam noi seama pe cine am adus aici? Nu am adus un om de rând, eu, nevrednicul, am adus pe umăr un sfant. Un sfant am adus, nu un om oarecare. Învăţătura pe care acest sfant ne-a dat-o, cine va fi mai înţelept va pune-o la inima şi va pune-o în practică". La urmă, maica stareta mi-a spus că am exagerat când am spus că este un sfant. I-am spus: „Maica stareta, îţi dau un răspuns – sfântul Ioan Iacov a lăsat în scris: <Sa vă rugaţi pentru iertarea păcatelor mele, că sunt sigur ca mă voi duce în iad, pentru că nu am îndeplinit voia lui Dumnezeu>. Şi a rămas douăzeci de ani în mormânt şi după douăzeci de ani s-a descoperit trupul sau ca sfinte moaşte, că n-a putrezit. Eu am credinţa ca peste ani de zile, ne vom închina moaştelor părintelui Arsenie". Când m-am întors acasă, m-au provocat oamenii în biserică, întrebându-mă: „Cum a fost, părinte, la înmormântarea părintelui Arsenie?". Atunci, spune sotia mea, m-am dezlănţuit în biserica şi am spus tot ce aveam pe suflet. Când m-am întors de la biserică, ea mi-a spus: „Mănâncă, ca acum ai făcut-o! Vine Securitatea sa te ridice". Nu am avut, din fericire, după aceea probleme pentru că era în noiembrie 1989, când lucrurile se precipitau şi nimeni nu mai avea timp să ne ia din scurt.

Un an de zile după aceea, la primul parastas, maica care-l îngrijise bolnav pe părinte mi-a spus:

„Puteţi vorbi, părinte, dar numai adevărul să-l spuneţi". Şi numai adevărul l-am spus. Era o ploaie rece, mărunta şi deasa: „Iubiţi credincioşi, daţi la o parte umbrelele, pentru ca aceasta nu este o simplă ploaie, ci acestea sunt lacrimile pe care părintele Arsenie Boca le-a varsat pentru poporul acesta". Şi nu am greşit, pentru ca după înmormântare mi-a mărturisit cineva ca, într-adevăr, la Sâmbătă, când predica, părintelui îi curgeau lacrimile ca dintr-un izvor.

Părintele-calugar DOMETIE

Mănăstirea Sâmbătă – Fagaras (decedat în 1995)

„A fost moţ, din Ţara Moţilor".

Acest sfant prea cuvios părinte a fost moţ din Ţara Moţilor. S-a născut în satul Vata de Sus, lângă Brad, judeţul Hunedoara, din părinţi bine credincioşi, Iosif şi Cristina. Tatăl sau cunoştea meseria de pantofar şi-l punea pe fiul sau să înveţe să bată cuie de lemn şi acesta le rupea şi povestea că-l bătea cu cureaua cu care ţinea papucii.

A mai avut şi o soră, pe care o chema Constănţeana şi care a murit de tânăra. Iar bunica lor, pe care o chema Ana, fiind şi ea tare

credincioasa, a îngropat-o pe Constănţeana într-un loc frumos, mai înalt şi a făcut peste mormântul ei o bisericuta, cu altarul chiar peste mormântul fetei. Dacă fratele ei, Zianu – căci aşa l-a chemat de botez pe părintele Arsenie – se va face preot, când va sluji în biserica să fie şi sora lui acolo.

Făcându-se Zianu marisor şi terminând scoala primară, l-a dat mai departe şi la Teologie, ca să se facă preot. Căci mama copilului, Cristina, după ce a rămas însărcinata, a visat că are în pântecele ei soarele şi luna şi mereu se întreba ce va fi cu copilul pe care îl va naşte şi l-a dat la şcoala ca să se facă preot. Tatăl copilului, Iosif, murise între timp şi mama lui, tânăra fiind, a fost silita de mama ei să se mărite a doua oară. Dar Zianu s-a supărat: „De ce s-a maritat?" şi n-a mai vrut să treacă pe acasă, iar cu timpul mamă-sa n-a mai ştiut de dansul.

Zianu fiind elev bun la Teologie, mitropolitul Balan l-a sfătuit să se facă călugăr la Mănăstirea

„Brâncoveanu" – Sâmbătă de Sus, Fagaras. Venind la mănăstire, l-a călugărit şi i s-a pus numele de Arsenie.

După un timp, mitropolitul l-a trimis în Grecia, la Muntele Athonului (Athos – n.r.), ca să se induhovnicească. Ajungând la Sfântul Munte şi necunoscând pe nimeni, a spus părintele că s-a dus într-o pădure şi s-a rugat mult Mântuitorului să-l trimită un bun povatuitor, dar nu a fost ascultat.

„Dar de la o vreme – a spus părintele – mi-am dat seama că Mântuitorul are o Mamă bună şi m-am rugat ei cu lacrimi în ochi, să-mi dea un povatuitor, să mă înveţe în cele ale călugăriei, spre mântuire". Şi a zis părintele ca însăşi Maica Domnului a venit şi l-a luat de mana şi l-a urcat pe un munte înalt, ce era între două prăpăstii, de îţi era frica sa priveşti în jos. Şi muntele era ascuţit, de numai cât calcai cu talpa piciorului. Şi l-a urcat Maica Domnului şi l-a dat în grija unui sfant care traise pe pământ cu două sute de ani mai înainte – după unii ar fi fost chiar Serafim de Sarov. Iar Maica Domnului s-a făcut nevăzuta. Şi spunea părintele că se ducea în fiecare zi pe creasta acelui munte şi nu îi mai era frica că va cădea în prăpastie.

Cât timp, n-a spus, dar probabil ca 40 de zile a primit învăţătura de la acest sfant. Aceasta a spus-o o singură dată, la câţiva credincioşi (sigur ca pentru smerenie). Desigur ca Maica Domnului l-a întărit de a postit atunci 40 de zile încontinuu, timp în care l-a povatuit sfântul ce i se aratase. După un an de zile, a venit la Mănăstirea Sâmbătă întărit cu

Duhul Sfânt, cu mare dar prorocesc şi cu putere, ca dacă te privea, simţeai un curent în suflet şi te umileai. Şi-ţi descoperea gândurile, îţi spunea numele, îţi descoperea păcatele şi faptele ce le-ai făcut, cunoscând şi viaţa.

SFÂRŞIT